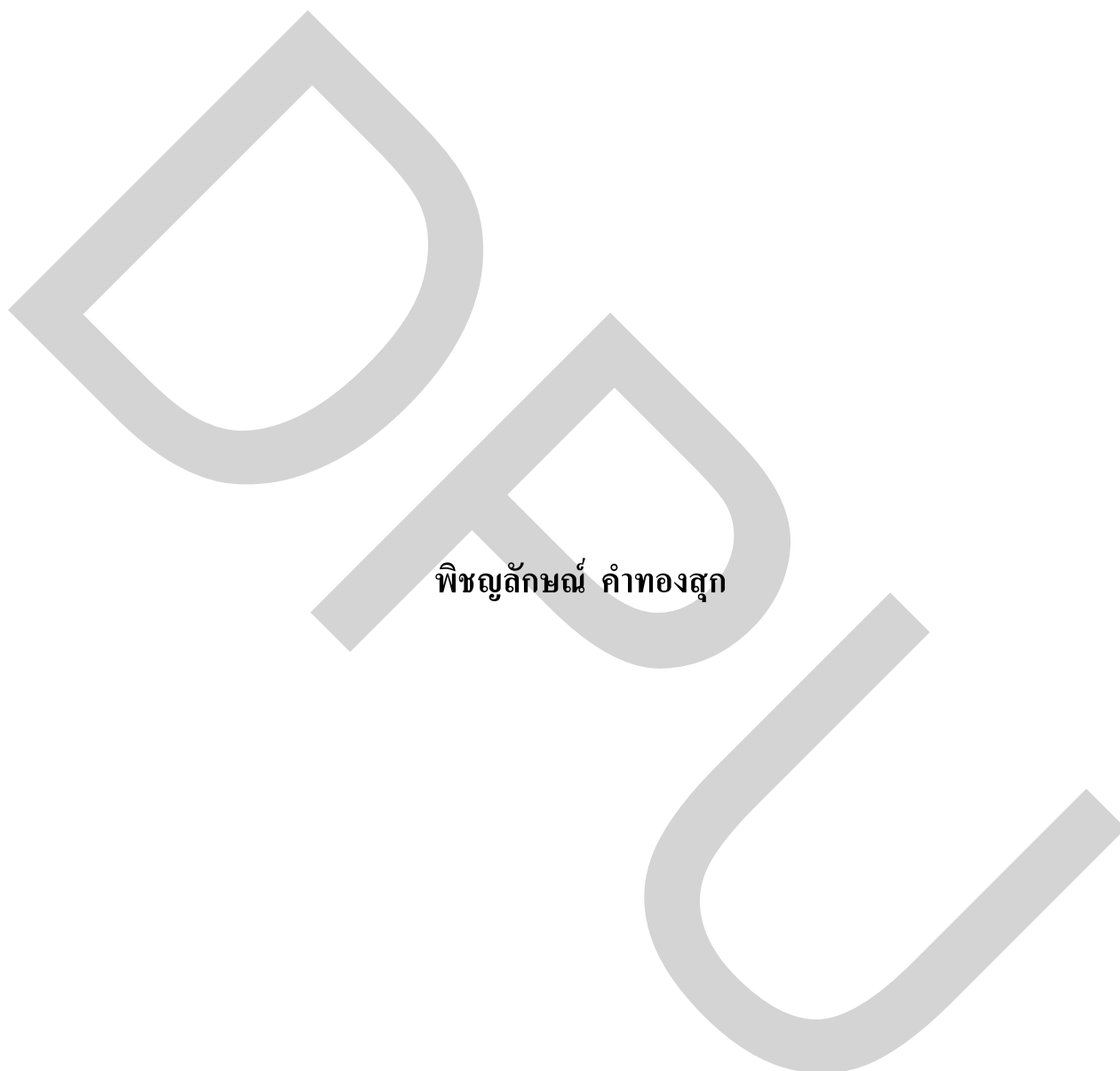

การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

พิชญลักษณ์ คำทองสุก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2554

Internet Auction

PHICHAYALUK KAMTHONGSUK

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2011

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเนื่องมาจากได้รับความกรุณาจากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ มณีศรี ที่ได้สละเวลาอันมีค่ายังเป็นທີ່ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้ความเมตตาและให้คำแนะนำ คำปรึกษา และข้อคิดเห็นต่างๆ อันมีค่าและเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ รวมถึงตลอดถึงคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน คือท่านศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และท่านอาจารย์ ดร.เขมภุมิ ภูมิถาวร รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา (ฟุ้งลัดดา) วิเชียรชม ที่กรุณาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้แนวคิดและคำแนะนำต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

นอกจากคณาจารย์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้เขียนขอขอบคุณคุณคุณปรัชญา บัณฑิตอาภรณ์ คุณอิสริย์ แจ่มจันทร์วงศ์ และคุณพลอย เจริญสม ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ คุณพิรวัฒน์ แผงนคร ที่ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลต่อผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คุณชัชวฤทธิ์ พุทธิสมบัติ ที่สละเวลาช่วยผู้เขียนจัดทำคำแปลบทคัดย่อ และขอบคุณเพื่อนๆ พี่น้องทุกท่านที่เป็นกำลังใจให้ผู้เขียนมาโดยตลอด

ท้ายที่สุด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณครอบครัวของผู้เขียนที่คอยให้ความช่วยเหลือและกำลังใจอย่างดียิ่งให้กับผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา

วิทยานิพนธ์เล่มนี้หากจะเป็นประโยชน์และมีส่วนดีบ้างแล้ว ผู้เขียนขอมอบบูชาคุณครูบาอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนผู้เขียน และบิดามารดาอันเป็นที่รักยิ่งของผู้เขียน หากมีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

พิชญ์ลักษณ์ คำทองสุก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	7
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	8
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	8
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2. แนวคิดและวิวัฒนาการของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต	10
2.1 แนวคิดและวิวัฒนาการของการขายทอดตลาด	10
2.2 วิวัฒนาการของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต	12
2.3 การขายทอดตลาดในประเทศไทย.....	14
2.3.1 วิวัฒนาการของการขายทอดตลาดในประเทศไทย	14
2.3.2 ความหมายของการขายทอดตลาด	15
2.3.3 บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาด	16
2.3.3.1 ผู้ขายทรัพย์สิน.....	16
2.3.3.2 ผู้ทอดตลาด	17
2.3.3.3 ผู้สู้ราคา	18
2.3.3.4 ผู้ซื้อทรัพย์สิน.....	20
2.3.4 ระบบของการขายทอดตลาดในกฎหมายไทย	20
2.3.4.1 การขายทอดตลาดโดยภาคเอกชน	20
2.3.4.2 การขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดี.....	24
2.3.4.3 การขายทอดตลาดโดยฝ่ายปกครอง	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. ลักษณะเฉพาะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต	30
3.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์	30
3.1.1 การเกิดสัญญาและความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาด	31
3.1.2 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ขาย	33
3.1.3 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ทอดตลาด	35
3.1.4 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ซื้อทรัพย์สิน	37
3.1.5 การเพิกถอนการขายทอดตลาด	39
3.2 ลักษณะเฉพาะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต	39
3.2.1 บททั่วไป	39
3.2.1.1 ผู้ดำเนินการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต	40
3.2.1.2 ขั้นตอนโดยทั่วไปในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต	43
3.2.1.3 กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต	50
3.2.2 การเกิดสัญญา	56
3.2.3 การบังคับตามสัญญา	60
3.2.4 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ขาย	62
3.2.5 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ทอดตลาด	63
3.2.6 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ซื้อ	64
3.2.7 ข้อยกเว้นและข้อจำกัดความรับผิด	74
3.2.8 การเลิกสัญญา	75
3.2.9 บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาด	77
3.2.10 ข้อสัญญาไม่เป็นธรรม	79
4. กฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต	84
4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา	85
4.1.1 กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาด	85
4.1.2 กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	89

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 ประเทศสิงคโปร์	91
4.2.1 กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาด	91
4.2.2 กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	93
4.3 ประเทศแคนาดา	97
4.3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาด	98
4.3.2 กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	100
4.4 เปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ของต่างประเทศกับประเทศไทย	104
5. บทวิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต	107
5.1 สถานะทางกฎหมายของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต	107
5.2 ความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต	111
5.3 การบังคับตามสัญญา	122
5.4 การรับประกันความเสี่ยงภัยกรณีทรัพย์สินสูญหรือเสียหาย	133
5.5 การขายซ้ำ	135
5.6 ความรับผิดชอบของผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในกรณีทรัพย์สินชำรุดบกพร่อง	140
5.7 การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตกับการขายตรง	142
5.8 สถานะทางกฎหมายของบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาด ทางอินเทอร์เน็ต	146
5.9 ข้อสัญญาไม่เป็นธรรม	152
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	157
6.1 บทสรุป	157
6.2 ข้อเสนอแนะ	164
บรรณานุกรม	168
ภาคผนวก	178
ภาคผนวก ก พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474.....	179
ภาคผนวก ข Uniform Electronic Transaction Act (1999).....	186
ภาคผนวก ค Electronic Transactions Act of Singapore	198

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก Uniform Electronic Commerce Act of Canada.....	234
ภาคผนวก จ An Act to Establish a Legal Framework for Information Technology.....	245
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างการขายทอดตลาดสินค้าทางอินเทอร์เน็ต.....	277
ภาคผนวก ช ตัวอย่าง ระเบียบปฏิบัติในการเข้าใช้บริการ และเงื่อนไขในการให้บริการ การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต.....	282
ประวัติผู้เขียน	287

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต
ชื่อผู้เขียน	พิชญลักษณ์ คำทองสุก
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ มณีศรี
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัญหาและข้อขัดข้องทางกฎหมายในการนำกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันมาปรับใช้กับธุรกรรมการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต โดยศึกษาลักษณะการดำเนินการในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติเปรียบเทียบกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต การพิจารณากฎหมายหลักที่ใช้บังคับกับการขายทอดตลาดซึ่งได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474 รวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และนำมาพิจารณาว่าสามารถนำกฎหมายที่มีอยู่มาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ นอกจากนี้ยังได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสิงคโปร์ และรัฐ Quebec ประเทศแคนาดา เกี่ยวกับหลักกฎหมายเรื่องการขายทอดตลาด กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และวิธีการปรับใช้กฎหมายเพื่อให้รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประเทศเหล่านี้ได้มีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสม

สำหรับประเทศไทยซึ่งมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดนั้น เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ใช้มาก่อนที่จะมีการพัฒนารูปแบบการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น เมื่อศึกษาถึงการนำกฎหมายดังกล่าวมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ผู้เขียนจึงพบว่าข้อขัดข้องในหลายประการอันทำให้กฎหมายดังกล่าวไม่สามารถนำมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

การพิจารณาถึงสถานะทางกฎหมายของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากวิธีการดำเนินการที่แตกต่างกันจึงทำให้เกิดปัญหาการตีความ ซึ่งต้องพิจารณาถ้อยคำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบกับกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ อันเพียงพอแก่การนำมา

ปรับใช้และถือได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เป็นการพิจารณาตีความถ้อยคำของกฎหมายประกอบกับวิธีการในทางปฏิบัติ ซึ่งพอที่จะถือได้ว่าการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นการแสดงกริยาอันอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาดซึ่งกระทำโดยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ อันทำให้การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตบริบูรณ์เป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 509 และมีความชัดเจนเพียงพอถือได้ว่าเป็นการตกลงขายสินค้าให้แก่ผู้เสนออราคารายนั้น โดยไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดว่าจะต้องระบุข้อความเช่นใด ส่วนจะถือว่าสัญญาเกิดขึ้นเมื่อใดนั้นถือได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าตาม มาตรา 361 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งการส่งและรับข้อมูลย่อมต้องพิจารณาประกอบกับมาตรา 22 และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แต่เนื่องจากการทำคำเสนอในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตโดยทั่วไปในทางปฏิบัติมีลักษณะเป็นคำเสนอที่มีได้บ่งระยะเวลาให้ทำคำสนอง การที่กฎหมายมิได้กำหนดระยะเวลาไว้โดยชัดแจ้ง บุคคลผู้เสนอราคาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมไม่อาจรู้ได้ว่าตนจะต้องผูกพันในราคาดังกล่าวไปจนถึงระยะเวลาใด จึงควรที่จะกำหนดผลทางกฎหมายในกรณีดังกล่าวเพื่อให้มีความชัดเจน

การบังคับตามสัญญาว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในแต่ละกรณีว่าสามารถบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 ได้หรือไม่นั้น เป็นการนำกฎหมายมาปรับใช้กับรูปแบบการทำธุรกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งกรณีดังกล่าวต้องนำมาพิจารณาประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 โดยมาตรา 7 และมาตรา 8 ซึ่งรองรับสถานะหรือผลทางกฎหมายของหลักฐานเป็นหนังสือที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ ทั้งนี้ ควรที่จะกำหนดเพิ่มเติมถึงหน้าที่ของคู่สัญญาในเรื่องการดำเนินการจดทะเบียนไว้ด้วย

กรณีการรับภาระความเสี่ยงภัยกรณีทรัพย์สินสูญหรือเสียหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 370 วรรคหนึ่ง เนื่องมาจากความแตกต่างกันในรูปแบบการทำธุรกรรม หลักกฎหมายดังกล่าวจึงไม่อาจนำมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสม และควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายโดยเป็นข้อยกเว้นไว้โดยชัดแจ้ง

เมื่อการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตตกอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงต้องบังคับตามมาตรา 516 เรื่องการขายชำด้วย แต่เนื่องจากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมิได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการขายทอดตลาดซ้ำว่าจะต้องกระทำเมื่อใด ภายในระยะเวลาเท่าใด จึงควรเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในเรื่องความรับผิดชอบของผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในกรณีทรัพย์สินชำระครบพร้อม เนื่องจากผู้ซื้อทรัพย์สินไม่มีโอกาสที่จะได้ตรวจดูทรัพย์สินก่อนเข้าสู่ราคาเหมือนเช่นการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ ดังนั้น จึงไม่ควรนำเอาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 473 (3) มาใช้บังคับกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตและควรจะแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายโดยกำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ให้ชัดเจน

การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายตรงหรือไม่ เพราะหากถือว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายตรงย่อมตกอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 อันทำให้ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดมีสิทธิในการเลิกสัญญาตามกฎหมายฉบับดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเรื่องการขายซ้ำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตกับการขายตรงมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการขายตรง และไม่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545

การพิจารณาสถานะทางกฎหมายของบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาเกี่ยวกับสถานะของผู้ให้บริการเว็บไซต์ว่าเป็นผู้ทอดตลาดหรือไม่ อันส่งผลถึงเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474 ซึ่งบุคคลดังกล่าวเป็นเพียงผู้เปิดช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ดังนั้น จึงไม่อาจถือได้ว่ามีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ อย่างไรก็ตาม อาจมีกรณีที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาดด้วย บุคคลดังกล่าวจึงต้องจดทะเบียนผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขายทอดตลาดด้วย กรณีดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้ประกอบการ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุม ดูแลการจดทะเบียนผู้ประกอบการต่างๆ จึงควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เชื่อมโยงกัน เพื่อสะดวกในการตรวจสอบและให้บริการแก่ประชาชน

ประการสุดท้าย การให้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการเว็บไซต์จะการกำหนดเงื่อนไขในการให้บริการในลักษณะยกเว้นความรับผิดชอบของตนอันเข้าลักษณะเป็นการกำหนดให้เป็นคุณแก่ฝ่ายตนซึ่งเป็นการเอาเปรียบผู้เข้าใช้บริการอันจะเข้าลักษณะเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมด้วยหรือไม่ เมื่อผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นเพียงสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย การกำหนดเงื่อนไขอันเป็นการจำกัดความรับผิดชอบของผู้ให้บริการเว็บไซต์จึงไม่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และไม่เข้าลักษณะเป็นข้อสัญญาไม่เป็นธรรมแต่อย่างใด

Thesis Title	Internet Auction
Author	Phichayaluk Kamthongsuk
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Surasak Maneesorn
Department	Law
Academic Year	2010

ABSTRACT

This thesis intends to study about certain problems and difficulties of implementation of Thai existing laws as to internet auction transaction by comparing with the procedure in a traditional sale by auction. To consider the laws typically used in auction, namely civil and commercial code and other relevant laws, this thesis takes the previous mentioned laws into account whether they are appropriate to internet auction or not. This thesis, also, study about foreign laws; that is laws of U.S.A., Singapore and Quebec, Canada in relation to a law of sale by auction or electronic transaction, and how their laws govern the electronic transaction. These three countries have modified their laws so as to cope with the character of electronic transaction accurately.

In Thailand, the Civil and Commercial Code is the main body of law dealing with sale by auction. Unfortunately, the code has been used long before the emergence of electronic transactions; therefore, there are some inappropriate features that are not suitable to the sale by internet auction which are going to be described in this present thesis.

To begin with, due a variety of forms of internet auction, it, consequently, results in intricacy to give legal status of the sale. Therefore, we have to examine the content set forth in the Civil and Commercial Code and Electronic Transaction Act, which, in conclusion, can be interpret the internet auction as the sale by auction stipulated in the code.

The validation of internet auction is rendered by the interpretation of laws and usage. We can construe the sending of electronic mails is an act of other customary manner in auction via electronic transactions and be satisfied as a sale by auction in Civil and Commercial Code, article 509 and clear enough to be deemed as an agreement to sell the property. Furthermore, for conclusion of the contract, we regard it as an expression of intention to another person at a distant

according to article 361, Civil and Commercial Code; then, the dispatch and receipt of information must employ article 22 and 23 of Electronic Transaction Act. However, an offer in regular internet auction is practically an offer without specifying a period of acceptance. Without time limitation in the offer, the offerer in internet auction cannot recognize his duration of binding; thus, the law should render the explicit result in this circumstance.

The problem, then, arises concerning enforcement of article 456 of Civil and Commercial Code about how to exercise relevant laws to each transaction. It must be linked with article 7 and 8 of Electronic Transaction Act 2001, which grant legal effect of written document in the form of data message. In addition, the law should include obligation of party involving registration.

In the case of risk of loss or damage in article 370 paragraph 1 of Civil and Commercial Code, owing to various forms of transactions, this article is not able to be properly applied with the internet auction and, as a result, should be amended by adding internet auction as an exemption.

Internet auction is subject to Civil and Commercial Code, thus, it must apply article 516 of the code in regard to resale of property, but this article does not provide a period for resale in auction; as a consequence, we should add time duration to clarify the ambiguity of this article.

For the liabilities of sellers via internet- in the case of any defects in property sold, the buyers do not have chances to inspect the properties before bidding unlike conventional sale by auction. Consequently, it does not recommended to exercise Civil and Commercial Code article 473(3) with internet auction and should amend the law by inserting an exception as well.

This thesis also studies whether internet auction is a direct sale or not. If internet auction is deemed to be a direct sale, it will fall under Direct Sales and Direct Market Act 2002, subsequently, the buyers of internet auction have rights to terminate contract which cause a great impact towards resale of property in Civil and Commercial Code. However, the aspects of internet auction and direct sales are much different; hence, internet auction is absolutely not a direct sale and not subject to Direct Sales and Direct Market Act 2002.

Penultimately, to give legal character of persons involving internet auction; particularly, the status of web service provider whether they are auctioneer or not, will absolutely affect rights and obligation stipulated in Civil and Commercial Code and other relevant acts.

Web Service Provider is only a gateway of communication between buyers and sellers; thus, he is not the same as common auctioneer. Nonetheless, Web Service Provider, in some situations, may be an auctioneer himself and must register as commercial web site with Ministry of Commerce and as auctioneer with Central Investigation Bureau or Department of Provincial Administration simultaneously. This is an overlap of law and; then, increase a burden to persons involving internet auction. State authorities should develop and link related data system in order to facilitate inspection and service to public.

Finally, for any services on electronic media in internet auction, will the terms and conditions, set by web service providers, of the service in terms of exception from liabilities, which take advantage of consumers, considered as unfair contract terms? To sum up, as web service providers are only a gateway between buyers and sellers, any terms and conditions limiting web service providers from liabilities which do not affect rights and duties of the party in sale are not regarded as unfair contract terms.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารไปหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อสื่อสารโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อโดยทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นรูปแบบการติดต่อสื่อสารทางหนึ่งอันเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ การทำธุรกรรมหรือประกอบธุรกิจต่างๆ แทบจะอาศัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นหลักเพราะมีความสะดวก รวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการธุรกิจที่ต้องติดต่อสื่อสารอยู่ตลอดเวลาหากว่าสามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ และประหยัดค่าใช้จ่าย ย่อมทำให้ธุรกิจเจริญเติบโตไปได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง เมื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไม่สามารถปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีเข้าร่วมได้ ทั้งยังจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการประกอบการ เพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน และยังสามารถประกอบธุรกิจได้กว้างมากยิ่งขึ้น จึงทำให้แนวโน้มที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มมากยิ่งขึ้นไปอีกด้วย จนก่อให้เกิดโอกาสการสร้างระบบธุรกิจจากเทคโนโลยี ทั้งที่เป็นผู้ประกอบการเอง ผู้ให้บริการ และอื่นๆ

การนำเทคโนโลยีสื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยในการประกอบธุรกิจที่เรียกว่า Electronic Business หรือ E-Business โดยเป็นการดำเนินกระบวนการทางธุรกิจผ่านเครือข่ายนั้น หมายรวมถึงระบบการจัดการต่างๆ เช่น กระบวนการผลิต การตลาด การจัดจำหน่ายและการบริหารงานด้วย ส่วนหนึ่งของ E-Business ซึ่งเน้นรูปแบบการติดต่อซื้อขายสินค้าหรือบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Commerce สามารถทำธุรกรรมหรือธุรกิจผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ในหลายรูปแบบ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ โทรทัศน์ แฟกซ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทั้งในรูปแบบข้อความ เสียง ภาพ รวมถึงการขายสินค้าและบริการด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือการขนส่งผลิตภัณฑ์ที่เป็นเนื้อหาข้อมูลแบบดิจิทัลได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องมาจากความสะดวก ประหยัดเวลาในการเดินทาง และประหยัดค่าใช้จ่าย ทำให้มีการพัฒนาการประกอบธุรกิจซื้อขายสินค้าและบริการในรูปแบบอื่นๆ ตามมา การขายทอดตลาดซึ่งเป็นการซื้อขายรูปแบบหนึ่ง ก็มีการพัฒนาช่องทางโดยวิธีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เช่นกัน ทั้งนี้ โดยอาศัยเครือข่าย

อินเทอร์เน็ตในการทำธุรกรรมการขายทอดตลาดหรือการประมูลสินค้าซึ่งรู้จักกันทั่วไปในปัจจุบัน คือ การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต หรือการประมูลทางอินเทอร์เน็ตนั่นเอง

การขายทอดตลาดด้วยวิธีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยอาศัยช่องทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น เป็นการขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยผู้ต้องการขายทรัพย์สินลงประกาศขายทอดตลาดผ่านเว็บไซต์ที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์เปิดให้มีบริการขายทอดตลาด ซึ่งผู้ขายทรัพย์สินต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์กำหนดไว้ ในการขายทอดตลาดจะมีการกำหนดระยะเวลาให้ผู้เข้าสนใจเข้าแข่งขันกันเสนอราคา หากบุคคลใดเสนอราคาสูงสุดในเวลาที่กำหนดก็จะชนะการเสนอราคาและซื้อทรัพย์สินนั้นไปได้ ทั้งนี้ ในปัจจุบันมีการจัดให้บริการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลายและมีผู้ใช้บริการจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีรูปแบบและความสลับซับซ้อนของกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเกี่ยวข้องจึงทำให้การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีรูปแบบการดำเนินการแตกต่างออกไปจากการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติในหลายประการ เช่น การเกิดสัญญา ความสมบูรณ์ของสัญญา การบังคับตามสัญญา เป็นต้น ประกอบกับกฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นกฎหมายที่ใช้สำหรับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ ไม่มีกฎหมายที่รองรับการขายทอดตลาดในรูปของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นการเฉพาะ ดังนั้น ในการบังคับใช้กฎหมายกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงต้องนำกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดมาพิจารณาประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ทำให้ในบางกรณีไม่อาจปรับใช้ได้เหมาะสมกับรูปแบบและวิธีการอันมีลักษณะเฉพาะ ทั้งไม่อาจให้ความคุ้มครองผู้เข้าทำธุรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาพบว่า การนำกฎหมายที่ใช้บังคับกับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีปัญหาข้อขัดข้องทางกฎหมายหลายประการด้วยกันดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 ปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบหนึ่ง จึงตกอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวได้รองรับถึงลักษณะของการแสดงเจตนา และการทำสัญญาโดยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ จึงไม่เกิดปัญหาเรื่องการแสดงเจตนา และการเกิดสัญญาตามหลักกฎหมายแพ่งทั่วไป แต่มีข้อควรพิจารณาว่า การทำธุรกรรมในลักษณะดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการขายทอดตลาดตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่ เพราะหากเป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ก็จะทำให้การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตตกอยู่ภายใต้บังคับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เรื่องขายทอดตลาดด้วย

ประการที่ 2 ปัญหาเรื่องความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาด เมื่อพิจารณาเรื่องความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 509 ที่กำหนดถึงความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดว่า “การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยเคาะไม้ หรือด้วยกริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด...” ซึ่งการขายทอดตลาดโดยปกติจะเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปเข้าสู่ราคากันได้ ผู้ใดให้ราคาสูงสุดและผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ ผู้เสนอราคาสูงสุดนั้นก็เป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้นไป แต่หากพิจารณาลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมเห็นได้ว่า ผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตไม่สามารถที่จะแสดงอาการเคาะไม้ได้ ในทางปฏิบัติผู้ขายทอดตลาดจะใช้วิธีการแจ้งราคาสูงสุดโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้เสนอราคาสูงสุดเมื่อพ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับให้เสนอราคาซื้อ จึงมีข้อควรพิจารณาว่ากรณีที่ผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตใช้วิธีการแจ้งราคาสูงสุดโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้เสนอราคาสูงสุดเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาให้เสนอราคาซื้อ ถือเป็นกริยาที่ผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยกริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 509 ได้หรือไม่ และหากถือว่าเป็นการแสดงกริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วจะถือว่าสัญญาเกิดขึ้นเมื่อใด รวมถึงข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับการสิ้นสุดผลของคำเสนอของผู้สุ่ราคาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตด้วยว่า คำเสนอในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะสิ้นสุดผลลงเมื่อใด

ประการที่ 3 การบังคับตามสัญญา ในการซื้อขายโดยทั่วไปเมื่อคู่สัญญาตกลงกันสัญญาย่อมเกิดขึ้น โดยสมบูรณ์และสามารถบังคับกันได้ตามกฎหมาย แต่การซื้อขายทรัพย์สินบางประเภทกฎหมายเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญจึงได้กำหนดแบบในการทำสัญญาไว้ดังที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรคหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หากคู่สัญญามิได้ปฏิบัติตามแบบที่กฎหมายบัญญัติไว้สัญญาซื้อขายนั้นย่อมตกเป็นโมฆะ การขายทอดตลาดซึ่งเป็นการซื้อขายอย่างหนึ่งจึงอยู่ภายใต้บังคับมาตราดังกล่าว จึงมีข้อพิจารณาว่าในกรณีที่มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะปฏิบัติหรือบังคับตามกฎหมายดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

กรณีที่เป็นกรการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไป ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรค 2 และวรรค 3 กำหนดไว้ว่า หากมิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญ หรือได้วางประจำไว้ หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่นั้น ในการขายทอดตลาดโดยปกติอาจมีการกำหนดไว้ให้มีการวางหลักประกันก่อนการเข้าสู่ราคา เช่น การขายทอดตลาดโดยกรม

บังคับคดี เป็นต้น คู่สัญญาสามารถฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ แต่ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตหากเป็นการขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์ราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไป การจะให้ปรากฏหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ หรือวางมัดจำ หรือให้ชำระหนี้บางส่วนล่วงหน้า หรือกำหนดให้วางหลักประกันก่อนเข้าสู่ราคา ย่อมปฏิบัติได้โดยยาก เนื่องจากคู่สัญญาแต่ละฝ่ายอยู่ต่างสถานที่ และการชำระเงินให้โดยที่คู่สัญญาแต่ละฝ่ายมิได้รู้จักกันมาก่อนนั้น ต้องอาศัยความไว้วางใจ หรือมีความน่าเชื่อถือเป็นอย่างสูง ดังนั้นหากมีการขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไปทางอินเทอร์เน็ต โดยมิได้มีหลักฐานในการฟ้องร้องบังคับคดีอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด และกรณีเกิดมีข้อพิพาทขึ้นมา ย่อมไม่อาจฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ จึงมีข้อพิจารณาว่าคู่สัญญาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตสามารถบังคับคดีกันได้ตามกฎหมายอย่างไรหรือไม่

นอกจากนี้ ยังมีข้อพิจารณาว่าหากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีลักษณะเป็นการทำสัญญาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภคและเป็นกรณีที่ต้องทำหลักฐานเป็นหนังสือหรือต้องทำตามแบบที่กฎหมายกำหนด คู่สัญญาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ซึ่งให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องการฟ้องร้องบังคับคดีในกรณีการทำสัญญานั้นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือสัญญาที่ต้องทำตามแบบด้วยหรือไม่

ประการที่ 4 การรับภาระความเสี่ยงภัยกรณีเกี่ยวกับทรัพย์สินสูญหรือเสียหาย เมื่อการขายทอดตลาดเป็นการซื้อขายอย่างหนึ่ง โดยหลักตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เมื่อมีการทำสัญญาซื้อขายต่อกันย่อมก่อให้เกิดผลเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินทันทีที่ทำสัญญาตามมาตรา 458 ซึ่งผลประการหนึ่งของการโอนกรรมสิทธิ์คือ การรับความเสี่ยงในภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สิน เพราะหากกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้โอนไปยังผู้ซื้อแล้ว ผู้ซื้อในฐานะที่เป็นเจ้าของย่อมเป็นผู้รับความเสี่ยงในภัยพิบัติที่เกิดขึ้นตามมาตรา 370 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ว่าผู้ซื้ออาจจะยังไม่ได้รับมอบทรัพย์สินนั้นไปไว้ในความครอบครองก็ตาม ดังนั้น เมื่อทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นสูญหรือเสียหายไปเพราะเหตุใดๆ โดยมิใช่ความผิดของผู้ขาย ผู้ซื้อในฐานะที่เป็นเจ้าของต้องรับภัย โดยยังคงต้องชำระราคาครบถ้วน แต่ไม่มีสิทธิเรียกให้ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินอื่นให้แทน¹ ซึ่งการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมอยู่ภายใต้หลักกฎหมายดังกล่าวเช่นกัน อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่าในกรณีของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ซื้อย่อมไม่เคยได้เห็นตัวทรัพย์สินที่ทำการขายทอดตลาดมาก่อน หากภายหลังเกิดสัญญา

¹ ศนันท์กรณ โสทธิพันธุ์. (2552). คำอธิบายซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. หน้า 142.

ซึ่งต้องมีการชำระราคาและส่งมอบสินค้าให้แก่กัน แล้วทรัพย์สินนั้นเกิดสูญหรือเสียหาย ยังควรที่จะให้ผู้ซื้อทรัพย์สินต้องรับความเสี่ยงในภัยพิบัติที่เกิดขึ้นนั้นหรือไม่ ทั้งที่ผู้ซื้อไม่เคยได้เห็นตัวทรัพย์สินมาก่อน

ประการที่ 5 ข้อพิจารณาเรื่องการขายซ้ำ เนื่องจากในการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 514 มาตรา 515 และมาตรา 516 กำหนดให้ผู้ผู้ราคาต้องผูกพันในราคาที่ตนเสนอ และผู้ผู้ราคาสูงสุดต้องใช้ราคาเมื่อการซื้อขายบริบูรณ์ หากผู้ผู้ราคาสูงสุดไม่ชำระราคา กฎหมายกำหนดให้ผู้ทอดตลาดเอาทรัพย์สินนั้นออกขายซ้ำอีกครั้งหนึ่ง และยังกำหนดให้ผู้ผู้ราคาสูงสุดต้องรับผิดชอบใช้ราคาในส่วนที่ขาดด้วย ทั้งนี้ จากลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตที่มีการกำหนดระยะเวลาในการเข้าผู้ราคา และเมื่อสิ้นระยะเวลาดังกล่าวผู้ทอดตลาดจะประกาศผู้ผู้ราคาสูงสุดและราคาที่ตกลงขายทรัพย์สินนั้นพร้อมกับแจ้งให้ผู้ซื้อทรัพย์สินซึ่งเป็นผู้เสนอราคาสูงสุดทราบทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ จึงเห็นได้ว่าผู้เกี่ยวข้องในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแต่ละฝ่ายไม่ได้อยู่ ณ สถานที่เดียวกัน หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอยู่ห่างกันโดยระยะทาง จึงมีข้อพิจารณาว่าในกรณีที่ผู้ผู้ราคาสูงสุดไม่ชำระราคา ผู้ทอดตลาดจะทราบได้อย่างไร และจะดำเนินการขายทอดตลาดซ้ำได้เมื่อใด

ประการที่ 6 ปัญหาเรื่องข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากในการขายทอดตลาดโดยปกติผู้ซื้อทรัพย์สินมีโอกาสตรวจดูทรัพย์สินที่ซื้อก่อนเข้าผู้ราคา ดังนั้น ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดจึงไม่ได้รับความคุ้มครองในความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินที่ซื้อมาจากการขายทอดตลาด แม้ว่าความชำรุดบกพร่องนั้นจะทำให้ทรัพย์สินเป็นอันเสื่อมราคา หรือเสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์อันมุ่งจะใช้เป็นปกติ หรือประโยชน์ที่มุ่งหมายโดยสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 473 (3) แต่สำหรับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ขายทรัพย์สินและผู้ซื้อทรัพย์สินมิได้อยู่ในสถานที่เดียวกัน ผู้ซื้อไม่มีโอกาสได้ตรวจดูทรัพย์สินที่ขายว่ามีลักษณะ หรือมีความชำรุดบกพร่องอย่างไร ทั้งไม่อาจทราบหาทรัพย์สินที่ขายนั้นมีอยู่จริงหรือไม่ดังเช่นการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ นอกจากนี้ การประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดไม่ใช่เงื่อนไขทางกฎหมายของการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้นแม้การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะมีการประกาศโฆษณา ระบุข้อมูลรายละเอียดของสินค้าที่จะขาย และอาจมีภาพตัวอย่างของสินค้าด้วยก็ตาม ก็ยังไม่เพียงพอที่จะถือได้ว่าผู้ซื้อได้ตรวจดูทรัพย์สินนั้นแล้ว จึงมีข้อพิจารณาว่าผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตควรได้รับยกเว้นความรับผิดชอบกรณีทรัพย์สินชำรุดบกพร่องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 473 (3) ด้วยหรือไม่

ประการที่ 7 การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตถือว่าการขายตรงหรือไม่ เนื่องจาก หากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายตรงย่อมตกอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ด้วย ซึ่งผู้บริโภคนำสินค้าจากการขายตรงมีสิทธิเลิกสัญญาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับสินค้าหรือบริการได้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 มาตรา 33 ในขณะที่การขายทอดตลาดเป็นระบบการขายที่สิ้นสุดลงเมื่อมีการชำระราคา หากว่าผู้ซื้อทรัพย์สินไม่ชำระราคาผู้ทอดตลาดก็จะนำทรัพย์สินนั้นออกขายซ้ำอีกครั้งหนึ่งดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ดังนั้น การพิจารณาว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายตรงหรือไม่จึงมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นข้อพิจารณาที่มีผลกระทบต่อเรื่องการขายซ้ำ เพราะเหตุที่พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ให้สิทธิผู้ซื้อเลิกสัญญาได้ดังกล่าว หากว่าถือว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายตรงซึ่งผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดไม่ชำระราคาและใช้สิทธิในการเลิกสัญญาตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ย่อมทำให้ผู้ทอดตลาดไม่สามารถนำทรัพย์สินออกขายซ้ำและเรียกราคาส่วที่ขาดจากผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดรายแรกได้ อันมีผลเป็นการยกเลิกระบบการขายซ้ำไปโดยปริยาย

ประการที่ 8 ปัญหาเกี่ยวกับสถานะของบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการขายทอดตลาดภาคเอกชน ผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นเพียงผู้ให้บริการช่องทางการติดต่อสื่อสารอันมีลักษณะเป็นเหมือนสถานที่ชุมนุมเพื่อดำเนินการขายทอดตลาด ซึ่งบุคคลดังกล่าวเป็นเพียงสื่อกลางในการนำผู้ขายและผู้ซื้อมาพบกันเท่านั้น โดยผู้ให้บริการเว็บไซต์ประกาศเงื่อนไขการใช้บริการให้ผู้เข้าใช้บริการทราบว่า ผู้ให้บริการเว็บไซต์จะไม่เข้าควบคุมทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดและการชำระราคา และไม่รับผิดชอบใดๆ เกี่ยวกับความไม่ชอบด้วยกฎหมายของการขายทอดตลาด และมีได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการซื้อขายบนเว็บไซต์ จึงมีข้อควรพิจารณาว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์ถือได้ว่าเป็นผู้ทอดตลาดหรือไม่ อันจะส่งผลถึงเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมถึงการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474 เช่น การกำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาดต้องได้รับอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต การแจ้งวันและสถานที่ขายให้นายตรวจทราบล่วงหน้าอย่างน้อยสามวันเต็ม เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้ให้บริการเว็บไซต์ยังถือได้ว่าเป็นผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งต้องจดทะเบียนผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าด้วย ดังนั้นจึงอาจเกิดปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของการขออนุญาตหรือการจดทะเบียนซึ่งจะก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ให้บริการเว็บไซต์ได้

ประการที่ 9 ข้อสัญญาไม่เป็นธรรม เนื่องจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ในการแก้ไขปัญหาการเอาเปรียบผู้บริโภคที่เกิดขึ้น โดยให้ศาลเป็นผู้ตรวจสอบสัญญาที่อยู่ในขอบเขตของพระราชบัญญัตินี้และมีอำนาจปรับข้อสัญญาให้เป็นธรรมได้ แต่กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้นิติกรรมสัญญาบางลักษณะเท่านั้นที่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายฉบับนี้ ดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 ถึงมาตรา 9 เมื่อพิจารณาลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต จะเห็นได้ว่า ผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตจะมีการกำหนดเงื่อนไขในการให้บริการ โดยจะแจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบและผู้ใช้บริการต้องยอมรับตามเงื่อนไขดังกล่าว เช่น การกำหนดเงื่อนไขการให้บริการว่าผู้ให้บริการจะไม่เข้าควบคุมทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดและการชำระราคา และไม่รับผิดชอบใดๆ เกี่ยวกับความไม่ชอบด้วยกฎหมายของการขายทอดตลาด และมีได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการซื้อขายบนเว็บไซต์² หรือผู้ให้บริการจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อมต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าหรือบริการไม่เป็นไปตามที่ตกลงหรือตามที่เห็นบนเว็บไซต์³ เป็นต้น จึงมีข้อน่าพิจารณาว่า การกำหนดเงื่อนไขการให้บริการในลักษณะต่างๆ เหล่านี้จะเข้าลักษณะเป็นการกำหนดให้เป็นคุณแก่ฝ่ายตนซึ่งเป็นการเอาเปรียบผู้เข้าใช้บริการอันจะเข้าลักษณะเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมด้วยหรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด พัฒนาการ วิธีดำเนินการและปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ และวิเคราะห์กฎหมายไทยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

1.2.2 เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจแนวคิด วิธีดำเนินการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตของต่างประเทศ อาทิเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสิงคโปร์ และรัฐ Quebec ประเทศแคนาดา และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนากฎหมายของประเทศไทย

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นจากการนำกฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

² ภาคผนวก ข.

³ บริษัท ตลาดดอทคอม จำกัด. (2542). เงื่อนไขในการให้บริการ. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2552,

1.2.4 เพื่อศึกษาแนวทาง มาตรการและวิธีการที่เหมาะสมในการนำมาใช้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

โดยเหตุที่การขายทอดตลาดด้วยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยช่องทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถทำได้โดยง่าย มีความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย จึงเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากรูปแบบและความสลับซับซ้อนของกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์ทำให้การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีความแตกต่างจากการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ กฎหมายที่ใช้บังคับกับการขายทอดตลาดจึงไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่อาจให้ความคุ้มครองผู้เข้าทำธุรกรรมได้อย่างเพียงพอ จึงได้ทำการศึกษาถึงปัญหาและข้อขัดข้องที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ โดยลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นลักษณะเฉพาะซึ่งต้องการบทบัญญัติกฎหมายเป็นพิเศษ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีขอบเขตของเนื้อหาครอบคลุมถึงลักษณะเฉพาะ ระบบและวิธีการดำเนินการจากเว็บไซต์ที่เปิดให้บริการเกี่ยวกับการขายทอดตลาดด้วยวิธีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยช่องทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ทั้งในกรณีที่เป็นการดำเนินการโดยผู้ประกอบการขายทอดตลาดและกรณีที่มีผู้ใช้ผู้ประกอบการ ศึกษากฎหมายทั้งในและต่างประเทศ โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบและชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการทำธุรกรรมดังกล่าว

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร โดยการค้นคว้าและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ซึ่งมาจากหนังสือ บทความในวารสารและจุลสารกฎหมาย วิทยานิพนธ์ บทบัญญัติของกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่างๆ เรียบเรียงและอ้างอิงประกอบเนื้อหาการศึกษาในแต่ละบทต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงรูปแบบและวิธีดำเนินการของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยอันมีลักษณะเฉพาะซึ่งแตกต่างไปจากการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ

1.6.2 ทำให้ทราบถึงแนวคิดทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตและการกำหนดมาตรการหรือการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของต่างประเทศ

1.6.3 ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหา เหตุผลและความสำคัญของปัญหา และข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในเชิงกฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

1.6.4 เพื่อทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหา และเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับรูปแบบ และลักษณะเฉพาะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการบังคับใช้กฎหมาย

บทที่ 2

แนวคิดและวิวัฒนาการของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

2.1 แนวคิดและวิวัฒนาการของการขายทอดตลาด

การขายทอดตลาดมีความหมายตาม Black's Law Dictionary ว่า การขายทรัพย์สินให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุด⁴ ส่วน Encyclopedia Britannica ให้ความหมายของการขายทอดตลาดไว้ว่า การซื้อและขายทรัพย์สินด้วยวิธีประมูลราคาแข่งโดยเปิดเผย จนกระทั่งผู้ทอดตลาดซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ขายทรัพย์สินได้ตกลงขายทรัพย์สินให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุด⁵

Oxford Advanced Learner's Dictionary ให้ความหมายของการขายทอดตลาดไว้ว่า เหตุการณ์ของการขายทรัพย์สินที่ปรากฏแก่สาธารณะว่าทรัพย์สินนั้นถูกขายให้แก่บุคคลผู้ซึ่งเสนอราคาทรัพย์สินนั้นสูงที่สุด⁶

ทั้งนี้ การขายทอดตลาดเริ่มต้นตั้งแต่เมื่อใดไม่มีผู้ใดทราบได้แน่ชัด เพียงแต่พบข้อมูลว่า ในช่วงต้นศตวรรษที่ห้าสิบชาวกรีกได้จัดให้มีการขายทอดตลาดผู้หญิงที่บรรลุนิติภาวะแล้วโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแต่งงาน ในขณะที่ชาวโรมันเป็นชนชาติแรกที่ได้จัดให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้⁷ กรณีเป็นเรื่องเอกชนเลียนแบบจากการที่รัฐขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดมาได้จากข้าศึก ซึ่งการขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยรัฐจะมีผู้รับผิดชอบด้านการคลังของรัฐ หรือ Quaestor เป็นผู้ดำเนินการเสมือนเช่น

⁴ Bryan A. Garner. (2009, June). **Black's Law Dictionary**: "Auction" means a sale of property to the highest bidder.

⁵ Encyclopedia Britannica: "Auction" means the buying and selling of real and personal property through open public bidding. The traditional auction process involves a succession of increasing bids or offers by potential purchasers until the highest and final bid is accepted by the auctioneer, who is an agent of the seller.

⁶ Oxford University Press. (2010). **Oxford Advanced Learner's Dictionary**. "Auction" means a public event at which things are sold to the person who offers the most money for them.

⁷ วิกรม เมลานนท์. (2516-2517). **สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. หน้า 8453-8460.

ผู้ทอดตลาดในปัจจุบัน และการขายทอดตลาดจะเป็นที่ยุติเมื่อผู้รับผิดชอบด้านการคลังของรัฐยอมรับผู้ผู้ราคาว่าเป็นผู้ซื้อ⁸

สำหรับในประเทศจีน วัดในพุทธศาสนาจะใช้วิธีการขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อจำหน่ายทรัพย์สินส่วนที่เกินความต้องการของตน

ในช่วงทศวรรษที่ 1600 ชาวอังกฤษใช้วิธีการขายทอดตลาดในการจำหน่ายหนังสือและงานศิลปะ และคำว่า “Auction” มีปรากฏใน Oxford English Dictionary เมื่อปี ค.ศ. 1595 และเมื่อ ค.ศ. 1744 และ ค.ศ. 1766 บริษัท Sotheby และ Christie ซึ่งเป็นบริษัทประกอบธุรกิจขายทอดตลาดที่มีชื่อเสียงของอังกฤษได้ก่อตั้งขึ้นตามลำดับ ต่อมาการขายทอดตลาดได้แพร่ขยายมาสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจำหน่ายสินค้าจากการเลิกกิจการและสินค้าในปลายฤดูกาลที่ไม่สามารถขายได้ เช่น สัตว์ ยาสูบ ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ไม้ หนีสิน ตราสารเครดิต รวมถึงทาสด้วย⁹

ในกลุ่มประเทศที่เจริญแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือยุโรปนั้น การขายทอดตลาดในประเทศมีหลักการทำนองเดียวกัน กล่าวคือ ก่อนการซื้อขายจะมีการประกาศเชิญชวนให้ผู้สนใจเข้าร่วมประมูล ณ สถานที่ และเวลาที่ระบุไว้ ตลอดจนการประกาศเงื่อนไขของการซื้อขาย โดยผู้ดำเนินการจะรับเอาข้อเสนอซื้อในราคาสูงสุดจากผู้เข้าร่วมประมูล แต่สำหรับการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง เช่น โรงแรม ในทางปฏิบัติผู้ทอดตลาดจะมีหนังสือสอบถามไปตามนายหน้าต่างๆ ที่ตนรู้จักหรือประกาศหนังสือพิมพ์ เพื่อให้นายหน้าหรือผู้สนใจเสนอราคา เรียกว่า Auction by Tender อาจจะให้ผนึกซองที่เรียกว่า Sealed bid หรือไม่ระบุก็ได้ และมักจะกำหนดเวลาปิดรับซองไว้ด้วย แล้วเปิดซองเทียบราคา ผู้ที่ให้ราคาดีที่สุดในฐานะเป็นผู้ประมูลได้ ซึ่งการเสนอราคาดังกล่าวจะต้องไม่ต่ำกว่าราคาประเมิน โดยการประเมินจะทำโดยบริษัทคนกลางเข้ามาทำการประเมินทั่วไป โดยคิดค่าธรรมเนียมการประเมิน ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Appraisal ผู้ประเมินเรียกว่า Appraiser เมื่อได้ราคาพอสมควรที่คิดว่าขายได้แล้วจึงตกลงขาย เมื่อตกลงขายก็จะตั้งคนกลางขึ้นซึ่งเรียกว่า Escrow เป็นผู้รับเงินไว้แทนคู่กรณี เพราะถ้าหากผู้ซื้อชำระเงินให้แก่ผู้ขายโดยตรง

⁸ ปกรณ์ นิลประพันธ์. (2546). สรุปกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการขายทอดตลาด. หน้า 1. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2552, จาก www.lawreform.go.th.

⁹ ประจวบ วงษา. (2547). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประมูลทางอินเทอร์เน็ต. หน้า 15.

ทั้งหมดหรือแม้แต่บางส่วนก็ตาม หากผู้ขายผิดสัญญายอมทำให้เรียกเงินคืนได้ยาก เมื่อมีการปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ ทุกกรณีครบถ้วนบริบูรณ์แล้ว จึงส่งมอบเงินนั้นให้แก่ผู้ขาย¹⁰

2.2 วิวัฒนาการของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

เมื่อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความก้าวหน้ามากขึ้น มีการพัฒนาการติดต่อสื่อสารโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การนำเทคโนโลยีสื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยในการประกอบธุรกิจที่เรียกว่า Electronic Business หรือ E-Business ซึ่งเป็นการดำเนินกระบวนการทางธุรกิจผ่านเครือข่าย มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีความสะดวกรวดเร็ว ถูกต้อง และประหยัดค่าใช้จ่าย ส่วนหนึ่งของ E-Business ซึ่งเน้นที่การติดต่อซื้อขายสินค้าหรือบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Commerce ทำให้สามารถทำธุรกรรมหรือธุรกิจผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ในหลายรูปแบบก็มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง การขายทอดตลาดซึ่งเป็นการซื้อขายรูปแบบหนึ่งก็มีการพัฒนาช่องทางโดยวิธีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เช่นกัน ซึ่งการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางและอาจกล่าวได้ว่าเป็นตลาดการประมูลทางอินเทอร์เน็ตแห่งแรกก็คือ www.ebay.com

www.ebay.com เริ่มก่อตั้งขึ้นในช่วงปลายปี พ.ศ. 2538 โดยนายปีแอร์ โอมิดยาร์ ซึ่งเริ่มแรกเป็นเพียงเว็บไซต์สำหรับการประมูลสิ่งของจากการสะสม โดยมีแนวความคิดว่าจะต้องเป็นช่องทางที่เปิดกว้างสำหรับผู้คนมากที่สุด¹¹ แต่เดิมใช้ชื่อว่า “Auctionweb” ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเว็บไซต์ส่วนตัวที่จัดทำขึ้น และเจ้าของที่แท้จริงคือบริษัท “Echo Bay Technology Group” ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาของนายปีแอร์ โอมิดยาร์ มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ซาน โฮเซ แคลิฟอร์เนีย มีประธานบริษัทและซีอีโอคนเดียวกันชื่อ เม็ก ไวท์แมน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 www.ebay.com ถือเป็นผู้ริเริ่มและสร้างกลุ่มบุคคลจากทั่วโลกให้มารวมตัวกันเพื่อทำธุรกรรมการค้าบนอินเทอร์เน็ต เพียงเดือนแรกที่เปิดให้บริการก็มีผู้สนใจเป็นจำนวนมาก ทำให้จากเดิมที่ให้บริการโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม ต้องมีการคิดค่าธรรมเนียม 10 เซนต์ ต่อหนึ่งรายการ รายได้ของ www.ebay.com เพิ่มขึ้นอย่างมาก ทำให้ www.ebay.com เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางภายในระยะเวลาอันสั้น

¹⁰ สติชัย เล็งไธสง. (2545). คำสอนชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1 ว่าด้วยการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ และขายฝาก พร้อมด้วยพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. หน้า 129-130.

¹¹ Power Seller. (2549, 15 ตุลาคม). Previous Post: อีเบย์ ตลาดสะท้านโลก. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2553, จาก <http://ebaythai.blogspot.com/>

สินค้าที่มีการขายทอดตลาดบนเว็บไซต์ www.ebay.com มีจำนวนมาก เช่น ของสะสม เครื่องใช้ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เครื่องมือ รถยนต์ เสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ และของเบ็ดเตล็ดมากมาย ซึ่งบางอย่างเป็นของหายาก หรือของที่มีราคาแพง แต่ www.ebay.com ก็มีได้เปิดให้มีการซื้อขายสินค้าทุกอย่างทุกประเภท การขายสินค้าทางเว็บไซต์ www.ebay.com มีการจำกัดห้ามมิให้ขายสินค้าบางประเภท เช่น ห้ามขายยาสูบ ยกเว้นอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องและของสะสมอย่างเช่น ไปป์ ห้ามขายสุรา ยกเว้นของสะสมที่เกี่ยวข้องกับสุรา และเปิดให้ขายไวน์ได้เฉพาะผู้ขายที่มีใบอนุญาตขายสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เท่านั้น ห้ามขายอุปกรณ์ เครื่องมือหรือของใช้ที่เกี่ยวข้องกับนาฬิกา ห้ามขายสื่อเพลงที่ลักลอบบันทึกและนำมาจำหน่ายโดยผิดกฎหมาย ห้ามขายอาวุธปืนและเครื่องกระสุน และห้ามขายอวัยวะและชิ้นส่วนมนุษย์¹² เป็นต้น

ในการให้บริการ www.ebay.com ได้พัฒนาระบบเพื่อช่วยในการตรวจสอบและการตัดสินใจแก่ผู้ใช้บริการ โดยมีระบบที่เรียกว่า Feedback ซึ่งผู้ซื้อและผู้ขายจะเป็นผู้ให้คะแนนในการตกลงซื้อขายสินค้า ระบบดังกล่าวจึงช่วยให้ www.ebay.com เป็นตลาดสินค้าที่ให้ความเป็นธรรมแก่ทั้งสองฝ่ายได้ ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายสามารถให้คะแนน ซึ่งมีตั้งแต่พอใจ เลยกๆ และไม่พอใจ รวมทั้งสามารถเขียนความเห็นที่มีต่อกันและกันได้ คะแนนและความเห็นเหล่านี้จะติดอยู่กับประวัติซื้อขายของสมาชิกไปตลอดซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถเข้าชมได้ในส่วนที่เรียกว่า ebay Community

รูปแบบการขายสินค้าแบบประมูลออนไลน์ของ www.ebay.com ถือได้ว่าเป็นต้นแบบอันทำให้เกิดเว็บไซต์ที่มีการให้บริการในลักษณะเดียวกันตามมา ซึ่งในปัจจุบันมีเว็บไซต์ที่ให้บริการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตอยู่ทั่วโลก มีทั้งการให้บริการภายในประเทศและให้บริการระหว่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศสิงคโปร์ มีเว็บไซต์ที่เปิดให้บริการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เช่น www.singaporeauctiononline.com, www.sgauktionbay.com ประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น www.ubid.com, www.onlineauction.com, www.bidonusa.com หรือในประเทศญี่ปุ่น เช่น www.japamart.com, www.carexjapan.com, www.japanauktioncenter.com เป็นต้น ซึ่งเว็บไซต์ที่เปิดให้บริการการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตส่วนมากจะไม่จำกัดว่าเปิดให้บริการสำหรับสินค้าประเภทหนึ่งประเภทใดโดยเฉพาะ ในขณะที่บางเว็บไซต์เป็นการให้บริการสำหรับสินค้าเพียงประเภทเดียว เช่น รถยนต์ เป็นต้น

¹² แหล่งเดิม.

2.3 การขายทอดตลาดในประเทศไทย

2.3.1 วิวัฒนาการของการขายทอดตลาดในประเทศไทย

การขายทอดตลาดในประเทศไทยนั้นเริ่มปรากฏชัดเจนตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งผู้ดำเนินการขายทอดตลาดในสมัยนั้นจะเป็นชาวต่างประเทศที่เข้ามาทำการค้าขายในประเทศไทย ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2439 ประเทศไทยได้เริ่มใช้การขายทอดตลาดเป็นขั้นตอนหนึ่งของการบังคับคดีตามคำพิพากษา โดยพระราชบัญญัติกระบวนพิจารณาความแพ่ง รัตนโกสินทรศก 115 หมวดที่ 16 ว่าด้วยการบังคับเร่งให้สำเร็จตามคำพิพากษา มาตรา 96 ถึงมาตรา 107 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อเอาเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาไว้¹³

การขายทอดตลาดในกฎหมายไทยแต่เดิมเรียกว่า “การขายเลหลัง”¹⁴ ซึ่งการขายทอดตลาดเป็นการซื้อขายชนิดหนึ่งที่มีวิธีการพิเศษออกไปกว่าการซื้อขายธรรมดาในแง่วิธีการตั้งราคาและการตกลงราคา กล่าวคือ การขายทอดตลาดเป็นการขายโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปทำการเสนอซื้อโดยสู้ราคากัน ผู้ใดเสนอซื้อโดยให้ราคาสูงสุดโดยปกติก็ได้ทรัพย์สินนั้นไป ผู้เสนอซื้อนี้เรียกว่า “ผู้สู้ราคา” ในการขายทอดตลาดนั้นผู้ขายทรัพย์สินไม่ได้เสนอขายทรัพย์สินต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง และการขายทอดตลาดจะบริบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้ทำการสนองรับคำเสนอซื้อ ซึ่งเรียกว่า “ผู้ทอดตลาด” แสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ หรือด้วยกริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด¹⁵ ในการขายทอดตลาดส่วนใหญ่จะมีการกำหนดราคาขั้นต่ำไว้ด้วย เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการขายทรัพย์สินในราคาที่ไม่สมควรและก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย¹⁶ การขายทอดตลาดจึงมิใช่การซื้อขายธรรมดา เพราะถึงแม้ผู้ขายทรัพย์สินมีเจตนาจะขายทรัพย์สินหนึ่งและผู้ซื้อทรัพย์สินก็มีเจตนาจะซื้อทรัพย์สินนั้นก็ตาม แต่การตกลงราคาทรัพย์สินนั้นจะเกิดขึ้นโดยการเสนอสู้ราคากัน และผู้เสนอราคาที่เป็นที่พอใจแก่ผู้ทอดตลาด จึงจะได้รับคำสั่งให้เป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้น¹⁷

¹³ ไพบูลย์ เมฆมานะ. (2548). ปัญหาการขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าพนักงานบังคับคดี. หน้า 17-20.

¹⁴ อัมพร จันทรวิจิตร. (2517). คำบรรยายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ คำประกัน จำนอง จำน่า ตัวแทน นายหน้า ประกันภัย รับขน และเก็บของในคลังสินค้า. หน้า 90.

¹⁵ ศูนย์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชมรมนิติศาสตร์ มธ., 12. (2532).

คู่มือปฏิบัติการทำสัญญาซื้อขาย. หน้า 13.

¹⁶ Mould Graham. (1908). *Bateman on Auction with Forms, Precedents and Statutes*. p. 156.

¹⁷ เตือน จิตรกร. (2510). คำบรรยายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเอกเทศสัญญา (ซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ). หน้า 89.

2.3.2 ความหมายของการขายทอดตลาด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า “ขายทอดตลาด” ไว้ว่า การขายทรัพย์สินที่กระทำโดยเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไปด้วยวิธีการเปิดโอกาสให้ผู้ซื้อสู้ราคากัน ผู้ใดให้ราคาสูงสุดและผู้ขายทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยเคาะไม้ หรือด้วยกริยาอย่างอื่นตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด ผู้นั้นเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้น¹⁸ เมื่อพิจารณาจากคำนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การขายทอดตลาดเป็นการซื้อขายชนิดหนึ่งที่มีวิธีการเป็นพิเศษแตกต่างไปจากการซื้อขายธรรมดา โดยการขายทอดตลาดเป็นการขายโดยเปิดเผย ผู้ขายทรัพย์สินไม่ได้เสนอขายทรัพย์สินต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง แต่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปทำการเสนอซื้อโดยสู้ราคากัน ผู้เสนอราคาในการขายทอดตลาดเรียกว่า “ผู้สู้ราคา” ผู้ใดเสนอซื้อโดยให้ราคาที่สูงที่สุดพอใจโดยปกติก็เป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้นไป ซึ่งการขายทอดตลาดจะบริบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้ทำการสนองรับคำเสนอซื้อ เรียกว่า “ผู้ทอดตลาด” แสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ หรือด้วยกริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ว่าด้วยเอกเทศสัญญา ลักษณะ 1 ซื้อขาย หมวด 4 ว่าด้วยการซื้อขายเฉพาะอย่าง ส่วนที่ 3 ขายทอดตลาด ตั้งแต่มาตรา 509 ถึงมาตรา 517 อันกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการขายทอดตลาดก็มีได้ให้คำนิยามของการขายทอดตลาดไว้โดยเฉพาะเช่นกัน แต่เป็นที่เข้าใจได้ว่าการขายทอดตลาด คือ การที่ผู้ขายนำทรัพย์สินออกเสนอขายโดยให้ผู้ซื้อสู้ราคากัน¹⁹ เป็นการขายต่อสาธารณชนที่ทำการขายโดยเปิดเผย และเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปทำการสู้ราคาเพื่อเสนอซื้อได้ ทั้งนี้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าในการขายทอดตลาดจะมีผู้สู้ราคาเข้าร่วมกี่คน หากได้เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปทำการสู้ราคากันแล้ว แม้จะมีผู้เสนอซื้อเพียงคนเดียว ไม่มีคู่แข่งกัน ก็ยังเรียกว่าเป็นการขายทอดตลาดอยู่นั่นเอง²⁰ ซึ่งการขายทอดตลาดนี้ถือว่าเป็นการขายทรัพย์สินที่ได้ราคาที่เป็นธรรม เพราะเป็นการขายทรัพย์สินด้วยการชิงราคากัน ผู้ซื้อทรัพย์สินย่อมจะต้องทำให้ราคาทรัพย์สินนั้น สูงสุดที่พอซื้อได้เพื่อเอาชนะผู้สู้ราคาคนอื่น ทำให้ผู้ขายทรัพย์สินได้ราคาสูงซึ่งผู้ซื้อทรัพย์สินนั้นพึงซื้อในขณะนั้น²¹

¹⁸ ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. หน้า 183.

¹⁹ ไพทิต เอกจริยกร ก (2552). คำอธิบายกฎหมายซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. หน้า 269.

²⁰ ประพนธ์ ศาตะมาน และ ไพจิตร ปุณฺณพันธ์. (2545). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะซื้อขาย: พร้อมด้วยภาคผนวกบทความพิเศษบทบัญญัติลักษณะขายฝากตามกฎหมายใหม่ที่ผิดพลาด. หน้า 141.

²¹ สติชัย เล็งไธสง. (2545). คำสอนชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1 ว่าด้วยการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ และขายฝาก พร้อมด้วยพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. หน้า 123.

การขายทอดตลาดมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ²²

- 1) ผู้ทอดตลาดเป็นผู้ดำเนินการ
- 2) ผู้ทอดตลาดเป็นตัวแทนของผู้ขายทรัพย์สิน หรือเป็นผู้ขายทรัพย์สินนั่นเอง
- 3) การขายทอดตลาดเป็นการขายโดยเปิดให้มีการแข่งขันราคาโดยเปิดเผย
- 4) ผู้เสนอราคาและผู้ทอดตลาดยอมรับราคาเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้น

การขายทอดตลาดนั้นมีข้อดีคือ สามารถกำหนดระยะเวลาของการขายทรัพย์สินให้สนองต่อความต้องการของผู้ขายทรัพย์สินได้ นอกจากนี้ เมื่อได้ขายทอดตลาดทรัพย์สินแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาในการเจรจาต่อรองเงื่อนไขและข้อกำหนดของสัญญาซื้อขายอีก เนื่องจากเงื่อนไขและข้อกำหนดต่างๆ ที่กำหนดโดยผู้ขายทรัพย์สินจะถูกเปิดเผยตั้งแต่ก่อนทำการขายทอดตลาด และไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ผู้ซื้อทรัพย์สินเพียงแค่ตัดสินใจเรื่องของราคาทรัพย์สินเท่านั้น ดังนั้น ผู้ซื้อทรัพย์สินจะต้องเป็นฝ่ายตรวจสอบกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน รวมทั้งสถานะทางกฎหมายหรือข้อเท็จจริงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ก่อนที่จะมีการขายทอดตลาด ส่วนข้อดีของการขายทอดตลาดคือ ราคาทรัพย์สินอาจจะต่ำกว่าที่ผู้ขายทรัพย์สินต้องการ ซึ่งผู้ขายทรัพย์สินอาจได้ราคาทรัพย์สินที่สูงขึ้นหากได้มีการต่อรองราคาในการซื้อขายธรรมดาแล้วแต่จะได้ทำการประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดที่มีประสิทธิภาพจนได้กลุ่มผู้ซื้อราคาที่มีศักยภาพ

2.3.3 บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาด

โดยทั่วไปบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดมีด้วยกัน 4 ฝ่าย²³ คือ ผู้ขายทรัพย์สิน ผู้ขายทอดตลาด ผู้ซื้อราคา และผู้ซื้อทรัพย์สิน²⁴

2.3.3.1 ผู้ขายทรัพย์สิน

ผู้ขายทรัพย์สินมีทั้งในกรณีที่ผู้ขายเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ขายเอง หรือผู้ขายมิได้เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ขายแต่เป็นผู้มีอำนาจนำทรัพย์สินนั้นออกขายได้²⁵ กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้ขายเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาด เป็นการใช้อำนาจแห่งกรรมสิทธิ์เหนือทรัพย์สินตามมาตรา 1336 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหมายความรวมถึงเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมด้วย โดยเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมสามารถจำหน่ายทรัพย์สินส่วนของตนได้และสามารถจำหน่ายตัวทรัพย์สินได้หากได้รับความยินยอมของเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมทุกคน เว้นแต่ภายหลังเจ้าของ

²² ปกรณ์ นิลประพันธ์. เล่มเดิม. หน้า 1-2.

²³ วิษณุ เครืองาม. (2549). คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. หน้า 255.

²⁴ สมยศ เชื้อไทย. (2552). หลักกฎหมายซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. หน้า 133.

²⁵ ปรีชา สุมาวงศ์. (2532). คำอธิบายลักษณะวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. หน้า 660.

กรรมสิทธิ์รวมคนดังกล่าวได้กลายเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นแต่เพียงผู้เดียวตามมาตรา 1361 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำหรับกรณีที่ผู้ขายเป็นผู้มีอำนาจในการขายทรัพย์สินนั้น เป็นกรณีที่กฎหมายให้อำนาจแก่บุคคลที่ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น โดยมีสิทธิที่จะนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น เจ้าพนักงานบังคับคดี²⁶ หรือผู้รับจำนำ ซึ่งผู้ขายทรัพย์สินในความหมายนี้จัดได้ว่าเป็นบุคคลที่กฎหมายให้อำนาจที่จะขายทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งได้ แต่ในท้ายที่สุดบุคคลที่จะผูกพันเป็นคู่สัญญากับผู้ซื้อทรัพย์สินก็คือเจ้าของทรัพย์สินนั้น โดยเจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สิน เพียงแต่เงินดังกล่าวจะต้องถูกกักไว้เพื่อชำระให้แก่ผู้มีอำนาจในการขายทรัพย์สินนั้นก่อน ในขณะที่เดียวกันเจ้าของทรัพย์สินก็ต้องรับผิดชอบเมื่อเกิดการรอนสิทธิในทรัพย์สินนั้นตามมาตรา 475 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2.3.3.2 ผู้ทอดตลาด

ผู้ทอดตลาดอาจเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้ขายทรัพย์สินก็ได้ หรือเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย เช่น เจ้าพนักงานบังคับคดี หรือเป็นคนกลางที่ดำเนินการในการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นแทนผู้ขายทรัพย์สินเพื่อให้ได้มาซึ่งค่านายหน้าหรือค่าตอบแทนอื่น²⁷ ซึ่งผู้ทอดตลาดอาจแบ่งได้เป็น

1) ผู้ทอดตลาดที่มีได้ทำเป็นอาชีพ อาจเป็นบุคคลผู้รับหน้าที่เป็นผู้ทอดตลาดเป็นครั้งคราวในการขายทอดตลาดทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งแทนผู้ขาย หรือเป็นตัวผู้ขายทรัพย์สินนั้นๆ ดำเนินการขายทอดตลาดเอง โดยอาจเป็นบุคคลธรรมดาที่เป็นผู้ขายทรัพย์สินนั้นเองหรือหน่วยงานราชการที่นำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด เช่น กรมสรรพากรที่ทำการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดจากผู้ค้างภาษีอากรเพื่อให้ได้รับชำระค่าภาษี เป็นต้น

2) ผู้ทอดตลาดอีกประเภทหนึ่งคือ บุคคลที่ประกอบอาชีพเป็นผู้ทอดตลาดซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการจัดการขายทอดตลาด เช่น บริษัทสหการประมูล²⁸ เป็นต้น

²⁶ วีราภรณ์ ตั้งภักดี. (2553). การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์จากการบังคับคดี. หน้า 11.

²⁷ วันดี เอื้อสกุลพิพัฒน์. (2550). การขายทอดตลาด. หน้า 31.

²⁸ บริษัท สหการประมูล จำกัด. (2548-2552). ประวัติการก่อตั้งบริษัท: บริษัท สหการประมูล จำกัด เป็นบริษัทแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดดำเนินการธุรกิจด้านการประมูลแบบเปิดตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2534 ให้บริการประเมินราคารถยนต์พร้อมดำเนินการประมูลขาย และเป็นผู้รับรองความเสี่ยงในการชำระเงินต่อสถาบันการเงินที่ส่งรถเข้ามาขายแทนผู้ซื้อ. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2553, จาก <http://www.union-auction.com>.

หน้าที่ระหว่างผู้ขายทรัพย์สินกับผู้ทอดตลาดย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยตัวการตัวแทน²⁹ และในกรณีที่ผู้ทอดตลาดประกอบการเป็นอาชีพก็จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย คือ พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและคำของเก่า พ.ศ. 2474 ทั้งนี้ หน้าที่หลักของผู้ขายทอดตลาด ได้แก่ หน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ขายทรัพย์สิน อำนวยความสะดวกการขายทอดตลาดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เก็บรักษาทรัพย์สินด้วยความระมัดระวัง พยายามทำให้ทรัพย์สินได้ราคาสูงที่สุด ถ้าผู้สุ้ราคาละเลยไม่ใช้ราคาก็ต้องนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดใหม่ และบังคับให้ผู้สุ้ราคาคนเดิมชำระส่วนที่ยังขาด และเรียกเงินที่ขายทรัพย์สินได้เป็นเงินสดให้ครบถ้วน³⁰

2.3.3.3 ผู้สุ้ราคา

ผู้สุ้ราคาเป็นผู้ตั้งราคาเพื่อเสนอขอซื้อทรัพย์สินในการขายทอดตลาดนั้น ซึ่งบุคคลทั่วไปย่อมเข้าสุ้ราคาได้เสมอ แต่กฎหมายห้ามมิให้ผู้ทอดตลาดเข้าสุ้ราคา หรือใช้ให้ผู้อื่น ผู้ใดเข้าสุ้ราคาในการขายทอดตลาดซึ่งตนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และจะสงวนสิทธิเข้าสุ้ราคามีได้เป็นอันขาด ต่างกับผู้ขายซึ่งโดยหลักกฎหมายห้ามมิให้ผู้ขายเข้าสุ้ราคาเอง หรือใช้ให้ผู้อื่น ผู้ใดเข้าสุ้ราคาเช่นกัน เว้นแต่จะได้แถลงไว้โดยเฉพาะในคำโฆษณาประกาศขายทอดตลาดนั้นว่าผู้ขายถือสิทธิจะเข้าสุ้ราคาด้วย³¹ ทั้งนี้ เพื่อให้การขายทอดตลาดเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมและได้ราคาที่เหมาะสมในการขายทอดตลาด ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงมีมาตรการสำคัญที่ห้ามมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดเข้าเป็นผู้สุ้ราคา เพราะเหตุว่าจะเป็น โอกาสหรือช่องทางให้มีการสมคบหรือสมยอมกันกำหนดราคาทรัพย์สินให้ต่ำ ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของทรัพย์สินอันจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางให้มีการปั่นราคาทรัพย์สินให้สูงขึ้น โดยมีได้มีความประสงค์แท้จริงที่จะซื้อทรัพย์สินนั้นก็

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 512 ได้บัญญัติห้ามผู้ขายทรัพย์สินเข้าเป็นผู้สุ้ราคา หรือใช้ให้ผู้อื่นเข้าสุ้ราคาแทน เว้นเสียแต่จะได้แถลงข้อสงวนสิทธิเข้าสุ้ราคานั้นไว้ในการประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดด้วย เนื่องจากการที่ผู้ขายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นจะเข้าเป็นผู้สุ้ราคาเป็นเรื่องที่กระทำไปเพื่อให้ได้ราคาสูงขึ้นเท่านั้นเอง มิได้ประสงค์จะซื้อทรัพย์สินนั้น จึงเป็นการทำให้ประชาชนหลงเชื่อและซื้อทรัพย์สินในราคาที่สูงเกินสมควรอย่างไม่มีธรรมดาดังนั้น หากผู้ขายทรัพย์สินจะเข้าเป็นผู้สุ้ราคาด้วยจึงต้องแจ้งให้บุคคลทั่วไปได้ทราบล่วงหน้า เพื่อ

²⁹ โปยม เลขานนท์. (2499). กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. หน้า 87.

³⁰ วิษณุ เครืองาม. เล่มเดิม. หน้า 257.

³¹ ประพนธ์ ศาตะมาน และ ไพจิตร ปุญญพันธุ์. เล่มเดิม. หน้า 144-145.

บุคคลทั่วไปจะได้ใช้ความระมัดระวังมิให้ผู้ขายทรัพย์สินหลอกได้³² อย่างไรก็ตาม การที่มาตรา 512 กำหนดข้อยกเว้นให้ผู้ขายทรัพย์สินเข้าเป็นผู้สุจริต หรือใช้ให้ผู้อื่นเข้าสู่ราคาแทนได้นั้น เป็นเพราะผู้ขายทรัพย์สินเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาด การเข้าเป็นผู้สุจริตอาจเป็นทางป้องกันมิให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น ได้ราคาต่ำจนเกินไป โดยผู้ขายทรัพย์สินย่อมต้องคอยรักษาประโยชน์ด้วยการพยายามสู่ราคาให้สูงขึ้นจนเต็มความสามารถ³³ ในกรณีที่ผู้ขายทรัพย์สินเข้าสู่ราคาหรือใช้ให้ผู้อื่นเข้าสู่ราคาโดยมิได้แถลงข้อสงวนสิทธิไว้ ผู้ซื้อทรัพย์สินอาจบอกถึงการขายทอดตลาดนั้น ได้โดยอ้างว่าได้แสดงเจตนาซื้อทรัพย์สินเพราะกลฉ้อฉลของผู้ขายทรัพย์สินหรือผู้ทอดตลาด การขายทอดตลาดจึงตกเป็นโมฆียะตามมาตรา 519 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ ส่วนผู้ขายทรัพย์สินหรือผู้ทอดตลาดอาจจะต้องรับผิดชอบทางอาญานอ้โง่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 หรือมาตรา 343 ได้

เมื่อผู้สุจริตเสนอราคาแล้วต้องผูกพันในราคาที่เสนอนั้น ผู้สุจริตจะสิ้นความผูกพันในราคาที่ตนเสนอได้ในกรณีดังต่อไปนี้³⁴

1) ผู้สุจริตถอนคำเสนอราคาของตนก่อนที่ผู้ทอดตลาดจะได้กระทำการอันเป็นการสนองรับคำเสนอราคาของผู้สุจริตตามมาตรา 509 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ไม่ว่าผู้สุจริตจะถอนคำเสนอราคาของตนโดยมีเหตุผลหรือไม่ก็ตาม เนื่องจากการขายทอดตลาดยังไม่บริบูรณ์ แม้คำเสนอราคาจะเป็นคำเสนอกก็ตาม แต่มาตรา 509 ได้บัญญัติข้อยกเว้นให้ผู้สุจริตสามารถถอนคำเสนอราคาได้

2) ในระหว่างที่ผู้สุจริตได้สุริราคาอยู่นั้น ผู้ทอดตลาดถอนทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดไม่ว่าด้วยเหตุผลใดตามมาตรา 513 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3) ผู้อื่นสุริราคาสูงขึ้น ไม่ว่าคำเสนอราคาที่สูงขึ้นนั้นจะมีผลสมบูรณ์หรือไม่ประการใดคำเสนอของผู้สุริราคาก็จะถูกยกเลิกไปโดยปริยายตามมาตรา 514 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

³² สติชัย เล็งไธสง. เล่มเดิม. หน้า 125.

³³ วิริยะ เกิดศิริ. (2515). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. หน้า 111.

³⁴ พรชัย สุนทรพันธุ์. (2518). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. หน้า 9.

2.3.3.4 ผู้ซื้อทรัพย์สิน

ผู้ซื้อทรัพย์สินเป็นผู้สุ่ราคาซึ่งเสนอราคาให้ผู้ทอดตลาดยอมรับและเข้าทำสัญญาซื้อขายด้วย ซึ่งผู้ซื้อทรัพย์สินมีหน้าที่ต้องทำตามประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดและข้อความต่างๆ ที่ผู้ทอดตลาดได้แถลงไว้ก่อนเริ่มการขายทอดตลาด ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 510 เช่น ประกาศโฆษณาขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์กำหนดให้ผู้ซื้อทรัพย์สินชำระราคาทรัพย์สินเรียบร้อยแล้ว จึงจะไปดำเนินการเพื่อให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน โอนไปยังผู้ซื้อทรัพย์สินต่อไป เช่นนี้ผู้ซื้อทรัพย์สินก็ต้องผูกพันปฏิบัติตามประกาศโฆษณานั้น³⁵ เป็นต้น รวมทั้งจะต้องชำระราคาเป็นเงินสดทันที หรือตามเวลาที่ผู้ทอดตลาดกำหนดไว้ตามมาตรา 515 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ถ้าในประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดกำหนดเป็นอย่างอื่น เช่น กำหนดให้ชำระราคาทรัพย์สินด้วยเช็ค การชำระราคาก็ต้องเป็นไปตามประกาศนั้น

2.3.4 ระบบของการขายทอดตลาดในกฎหมายไทย

ระบบการขายทอดตลาดตามกฎหมายไทยอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ระบบใหญ่ๆ ด้วยกัน ดังนี้

2.3.4.1 การขายทอดตลาดโดยภาคเอกชน

ในการขายทอดตลาดโดยภาคเอกชน บุคคลผู้ทำการขายทอดตลาดอาจแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มด้วยกัน คือ

1) ผู้เป็นเจ้าของที่ดินดำเนินการบังคับชำระหนี้ด้วยการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ เนื่องจากลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระราคาทรัพย์สินแก่ผู้ขาย กรณีดังกล่าวเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 470 วรรคสอง³⁶ กล่าวคือ ในการซื้อขายโดยปกติ ถ้าผู้ซื้อผิดนัดผู้ขายซึ่งเป็นเจ้าหนี้จะบังคับให้ผู้ซื้อชำระหนี้ด้วยการบังคับชำระหนี้เองไม่ได้ ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ อันได้แก่การฟ้องร้องให้ศาลพิจารณาและบังคับชำระหนี้ แต่สำหรับมาตรา 470 เป็นข้อยกเว้นไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว โดยกฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้ขายซึ่งเป็นเจ้าหนี้ที่จะได้รับการชำระราคาสามารถบังคับชำระหนี้ได้ด้วยตนเอง จึงต้องมีกฎหมายบัญญัติ

³⁵ อัมพร จันทรวิจิตร, เล่มเดิม, หน้า 92-93.

³⁶ มาตรา 470 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ถ้าผู้ซื้อผิดนัด ผู้ขายซึ่งได้ยึดหน่วงทรัพย์สินไว้ตามมาตราทั้งหลายที่กล่าวมา อาจจะใช้ทางแก้ต่อไปนี้แทนทางแก้สามัญในการไม่ชำระหนี้ได้ คือ มีจดหมายบอกกล่าวไปยังผู้ซื้อให้ชำระราคากับทั้งค่าจับจ่ายเกี่ยวกับการภายในเวลาอันควรซึ่งต้องกำหนดลงไว้ในคำบอกกล่าวนั้นด้วย

ถ้าผู้ซื้อละเลยเสียไม่ทำตามคำบอกกล่าว ผู้ขายอาจนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดได้.”

รองรับไว้โดยชัดเจน พร้อมทั้งต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดโดยเคร่งครัด โดยผู้ขายจะทำการบังคับชำระหนี้ด้วยตนเองได้จะต้องปรากฏว่า ผู้ซื้อซึ่งเป็นลูกหนี้ผิดนัดในการชำระราคา โดยทรัพย์สินที่ซื้อขายยังคงอยู่ในความครอบครองของผู้ขาย ซึ่งผู้ขายยังมีได้ส่งมอบหรือโอนการครอบครองในทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ซื้อแต่อย่างใด และผู้ขายจะต้องมีจดหมายบอกกล่าวไปยังผู้ซื้อเพื่อให้ชำระราคาพร้อมกำหนดเวลาให้ผู้ซื้อชำระ หากว่าผู้ซื้อทราบคำบอกกล่าวแล้วกลับละเลยไม่ชำระราคา ผลก็คือ ผู้ขายสามารถนำทรัพย์สินที่ตนยึดหน่วงไว้ออกขายทอดตลาดได้³⁷

นอกจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ผู้ซื้อไม่ชำระราคาอันเป็นหลักทั่วไปแล้ว ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ยังได้บัญญัติให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินเป็นการเฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้ด้วย³⁸

- การขายทอดตลาดโดยผู้ขนส่งสินค้าตามมาตรา 631 เมื่อผู้ขนส่งขนส่งทรัพย์สินไปยังจุดหมายแล้วหาตัวผู้รับตราส่งไม่พบ หรือหาพบแต่ผู้รับตราส่งไม่ยอมรับมอบทรัพย์สิน ผู้ขนส่งสามารถเอาทรัพย์สินนั้นไปวางไว้ที่สำนักงานวางทรัพย์สินได้ แต่หากทรัพย์สินนั้นเป็นของสละเสียง่าย ผู้ขนส่งมีสิทธิเอาทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดได้

- การขายทอดตลาดโดยผู้ขนส่งคนโดยสารตามมาตรา 636 ในกรณีที่การขนส่งคนโดยสารนั้นผู้โดยสารไม่ยอมรับมอบเครื่องเดินทาง ผู้ขนส่งมีสิทธิเอาเครื่องเดินทางออกขายทอดตลาดได้ หากว่าเครื่องเดินทางนั้นมาถึงจุดหมายแล้วเกินกว่า 1 เดือน เว้นแต่เป็นของสละเสียได้สามารถเอาออกขายทอดตลาดได้เมื่อพ้นระยะเวลาที่เครื่องเดินทางมาถึงยี่สิบสี่ชั่วโมง

- การขายทอดตลาดโดยเจ้าสำนักโรงแรมตามมาตรา 679 เมื่อผู้ใช้บริการโรงแรมไม่ชำระเงินค่าที่พักอาศัยและเงินทรวง เจ้าสำนักโรงแรมมีสิทธิยึดหน่วงเครื่องเดินทางและทรัพย์สินที่เอาไว้ในโรงแรมแล้วนำออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระแทนได้ เมื่อทรัพย์สินนั้นอยู่แก่ตนเป็นเวลานานถึง 6 สัปดาห์ โดยยังมีได้รับชำระหนี้

- การขายทอดตลาดทรัพย์สินอันเป็นการบังคับจำหน่ายตามมาตรา 764 เมื่อลูกหนี้จำหน่ายผิดนัดชำระหนี้ที่มีการจำหน่ายเป็นประกัน เจ้าหนี้ผู้รับจำหน่ายยอมดำเนินการบังคับจำหน่ายเอาแก่ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันได้เองโดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งต้องทำโดยการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำหน่าย

³⁷ สนันทกรณ์ โสตถิพันธ์. เล่มเดิม. หน้า 180-183.

³⁸ วันดี เอื้อสกุลพิพัฒน์. เล่มเดิม. หน้า 39-44.

- การขายทอดตลาดทรัพย์สินอันเป็นการบังคับจำนำโดยนายคลังสินค้าตามมาตรา 790 ในกรณีที่มีการนำสินค้าที่ฝากไว้กับนายคลังสินค้าไปจำนำโดยการสลักหลังประทวนสินค้า หากถึงกำหนดชำระหนี้ผู้ฝากของมีได้ชำระหนี้และผู้รับจำนำในฐานะผู้ทรงใบประทวนสินค้าได้ยื่นคำคัดค้าน ผู้รับจำนำสามารถขอให้นายคลังสินค้าขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ได้

- การขายทอดตลาดหุ้นตามมาตรา 1125 เพราะเหตุที่ผู้ถือหุ้นชนิดไม่ชำระเงินค่าหุ้นตามที่กรรมการได้เรียกเก็บ เพื่อนำเงินที่ได้มาชำระค่าหุ้น

2) เอกชนผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนำทรัพย์สินของตนออกขายทอดตลาด เจ้าของทรัพย์สินที่นำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดอาจเป็นการขายทรัพย์สินเพียงแต่ชิ้นเดียวก็ได้ ซึ่งการขายทอดตลาดเป็นวิธีที่รวดเร็วกว่าการขายโดยปกติและยังได้ราคาที่สูงพอใจด้วย

3) เอกชนผู้ประกอบการ หรือบุคคลที่ประกอบอาชีพขายทอดตลาด กล่าวคือเป็นบุคคลที่รับดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้อื่นเพื่อที่ตนจะได้รับค่าบริการสำหรับการดำเนินการเช่นนั้น อันมีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจอย่างหนึ่ง เช่น บริษัท สหการประมูล จำกัด เป็นต้น ซึ่งการขายทอดตลาดโดยภาคเอกชนส่วนมากจะเป็นการดำเนินการขายทอดตลาดโดยบุคคลที่ประกอบอาชีพขายทอดตลาด

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากกลุ่มผู้ขายทอดตลาดภาคเอกชนแล้วจึงเห็นได้ว่าการขายทอดตลาดโดยภาคเอกชนมีวัตถุประสงค์ในหลายประการด้วยกัน ได้แก่³⁹

1) เพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจ บุคคลที่ประกอบอาชีพขายทอดตลาด เช่น บริษัท สหการประมูล จำกัด เป็นต้น เป็นบุคคลที่รับดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้อื่นเพื่อที่ตนจะได้รับค่าบริการสำหรับการดำเนินการเช่นนั้น อันมีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้ทอดตลาดเหล่านี้จะต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบอาชีพขายทอดตลาด รวมทั้งจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. 2474 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. 2533 กำหนดไว้ด้วย กรณีจึงถือได้ว่าการประกอบอาชีพขายทอดตลาดนี้เป็นอาชีพที่รัฐควบคุมดูแลใกล้ชิด โดยรัฐจะต้องให้ความคุ้มครองแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาด ไม่ว่าจะเป็นผู้ขายทรัพย์สินหรือผู้ซื้อทรัพย์สิน อีกทั้งรัฐจำเป็นต้องป้องกันมิให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายด้วย

³⁹ แหล่งเดิม. หน้า 14.

2) เพื่อให้สามารถขายทรัพย์สินได้ในเวลาอันสั้นและได้ราคาทรัพย์สินที่สูง เมื่อพิจารณาในแง่ของผู้ขายทรัพย์สินที่ประสงค์จะขายทรัพย์สิน การขายทอดตลาดเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้มีโอกาสขายทรัพย์สินได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว หากมีผู้สนใจเข้าสู่ราคาทรัพย์สินนั้น ซึ่งการประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้มีผู้รู้ราคาเป็นจำนวนมากได้ และโดยกระบวนการสู่ราคาย่อมเป็นข้อบ่งชี้ได้ว่าผู้ขายทรัพย์สินมีโอกาสที่จะขายทรัพย์สินนั้นได้ในราคาสูง โดยผู้ขายทรัพย์สินอาจจะทำการขายทรัพย์สินนั้นเองหรือให้บุคคลที่ประกอบอาชีพขายทอดตลาดทำการขายทรัพย์สินนั้นให้ก็ได้

3) เพื่อบังคับชำระหนี้ การขายทอดตลาดเพื่อบังคับชำระหนี้เป็นกรณีที่กฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่จะบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งของลูกหนี้ได้โดยไม่ต้องใช้สิทธิทางศาล เช่น เจ้าหนี้มีสิทธิบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินที่ลูกหนี้ให้ไว้เป็นจำนำได้เองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 765 โดยไม่ต้องฟ้องร้องบังคับจำนำต่อศาล เป็นต้น แต่การบังคับชำระหนี้ดังกล่าวจะต้องดำเนินการตามวิธีที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ เนื่องจากเป็นกรณีที่กระทบต่อสิทธิของลูกหนี้โดยศาลไม่ได้เข้ามากำกับดูแล เว้นแต่ในภายหน้าจะมีข้อพิพาทเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการขายทอดตลาด

4) เพื่อเก็บรักษาเงินแทนทรัพย์สิน การขายทอดตลาดเพื่อเก็บรักษาเงินแทนทรัพย์สินเป็นกรณีที่ทรัพย์สินนั้นมีสภาพไม่เหมาะแก่การเก็บรักษา กล่าวคือ เมื่อเจ้าหนี้ออกปิดไม่ยอมรับชำระหนี้ หรือเจ้าหนี้ไม่สามารถรับชำระหนี้ได้ หรือลูกหนี้ไม่สามารถยังรู้ถึงสิทธิหรือตัวเจ้าหนี้ที่แน่นอนโดยไม่ใช้ความผิดของลูกหนี้ ลูกหนี้อาจขออนุญาตศาลเพื่อนำทรัพย์สินที่ไปวางไว้ที่สำนักงานวางทรัพย์สินเพื่อให้ตนหลุดพ้นจากหนี้ได้ตามมาตรา 331 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งหากทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ไม่ควรแก่การวาง เช่น เป็นทรัพย์สินจำพวกของสละได้ง่าย หรือเป็นกรณีที่ค่ารักษาทรัพย์สินจะสูงเกินควร ลูกหนี้ก็อาจขออนุญาตศาลเพื่อนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดและนำเงินที่ได้มาวางไว้แทนทรัพย์สินนั้นก็ได้ตามมาตรา 336

การขายทอดตลาดโดยภาคเอกชน หลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการขายทอดตลาดจะต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดโดยบุคคลผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาด บุคคลดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบอาชีพขายทอดตลาด รวมทั้งจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2533 กำหนดไว้ด้วย เพราะการประกอบอาชีพขายทอดตลาดนี้เป็นอาชีพที่รัฐควบคุมดูแลใกล้ชิด เนื่องจากรัฐจะต้องให้ความคุ้มครองแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาด ไม่ว่าจะเป็นผู้ขายทรัพย์สินหรือผู้ซื้อทรัพย์สิน อีกทั้งรัฐจำเป็นต้อง

ป้องกันมิให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายด้วย ซึ่งเหตุที่มีการออกพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. 2474 นั้น สืบเนื่องมาจากในอดีตผู้หาเลี้ยงชีพด้วยการขายทอดตลาดมักใช้อุบายล่อลวงเป็นเหตุให้ผู้ซื้อต้องจ่ายเงินในราคาสูง โดยการให้พวกพ้องเข้าเป็นผู้สุ่ราคา ดังนั้นกระทรวงมหาดไทยในสมัยนั้นจึงเห็นควรให้มีกฎหมายควบคุมการประกอบกิจการขายทอดตลาดเสียด้วย ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการควบคุมผู้ประกอบการขายทอดตลาดก็คือ การกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีใบอนุญาต โดยบุคคลที่จะได้รับการพิจารณา นั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ทั้งในด้านของความประพฤติและสถานประกอบการ ผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตก็ต้องแจ้ง ณ สถานที่ที่ทำการขายทอดตลาดด้วยว่ามีการขายทอดตลาด⁴⁰

2.3.4.2 การขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดี

การขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดีเป็นการดำเนินการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ทั้งในคดีแพ่งและคดีล้มละลาย เจ้าพนักงานบังคับคดีในคดีแพ่งและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม จะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการดังกล่าว โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องขายทรัพย์สินให้ได้ราคาสูงที่สุด เพื่อลดช่องว่างระหว่างราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินกับมูลค่าตลาดของทรัพย์สินนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่นอกจากจะนำเงินมาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าหนี้ของลูกหนี้ผู้ล้มละลายแล้ว ยังจะต้องไม่ทำให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือลูกหนี้ผู้ล้มละลายและบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องเสียหาย ซึ่งโดยหลักแล้วการขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดีมีวัตถุประสงค์เพื่อบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ทั้งที่เป็นคดีแพ่งและคดีล้มละลาย เว้นแต่ ในกรณีของการขายทอดตลาดตามมาตรา 1364 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการแบ่งทรัพย์สินในระหว่างเจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ซึ่งการขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดีนี้จัดได้ว่าเป็นกรณีที่มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนที่เกี่ยวข้องมากที่สุด⁴¹

โดยทั่วไปทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีมักจะเป็นไปเพื่อการบังคับชำระหนี้ แต่ก็มีกรณีการแบ่งทรัพย์สินระหว่างเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมด้วยวิธีการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1364 วรรคสอง ที่อยู่ในอำนาจจัดการของกรมบังคับคดีเช่นกัน ทั้งนี้ ในการขายทอดตลาดนั้นกรมบังคับคดีสามารถมอบหมายให้บุคคลภายนอกดำเนินการบังคับคดีแทนเจ้าพนักงานบังคับคดี หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตาม

⁴⁰ แหล่งเดิม. หน้า 45.

⁴¹ แหล่งเดิม. หน้า 14.

คำพิพากษาแทนเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ด้วยในลักษณะที่เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังไม่มีกรอบการออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของเจ้าพนักงานบังคับคดีภาคเอกชนแต่อย่างใด

ในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินในคดีแพ่งที่ดำเนินการโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีไว้ กล่าวคือ ภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็จะมีการดำเนินการบังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งหลังจากเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้ตามหมายบังคับคดีของศาลและศาลได้มีคำสั่งอนุญาตให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดนั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีก็จะดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นเพื่อนำเงินที่ได้จากการขายมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดีจะต้องปรับใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนในการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วยเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดีที่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีฐานะเท่าเทียมกัน

สำหรับการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ผู้ล้มละลายโดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่จำเป็นต้องยื่นขออนุญาตให้ศาลสั่งให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นก่อน เพราะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา 22 (1) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ดำเนินการในการจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ได้⁴² แต่อำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้มาตรา 19 มาตรา 123 และมาตรา 145 (2) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ด้วย กล่าวคือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ทันทีไม่ได้ ต้องรอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายตามมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 เสียก่อน

ทั้งนี้ การขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยกรมบังคับคดีไม่ว่าจะเป็นการขายทอดตลาดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็ตาม จะต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งด้วย นอกจากนี้ยังต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. 2522 ซึ่งมีลักษณะเป็นทั้งแนวปฏิบัติและหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ด้วย

⁴² สงคราม สกุลพราหมณ์ (2541). ความล่าช้าในการบังคับคดี: ศึกษาเฉพาะกรณีการบังคับคดีจำนองหรือหลักประกันทรัพย์จำนอง. หน้า 21.

2.3.4.3 การขายทอดตลาดโดยฝ่ายปกครอง

การขายทอดตลาดโดยฝ่ายปกครองแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ⁴³ คือ

1) การขายทอดตลาดทรัพย์สินของบุคคลอื่นอันเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการบังคับทางปกครอง สำหรับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่ฝ่ายปกครองใช้เพื่อบังคับการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย เช่น การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ฝ่ายปกครองยึดมาได้ตามมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2496 มาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากร มาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เป็นต้น โดยกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นจะต้องเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนด เว้นแต่มีกฎหมายอื่นได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ และมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมาตรฐานที่ไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดไว้ ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา 3⁴⁴ ของกฎหมายดังกล่าว โดยการพิจารณาว่าหลักเกณฑ์ในกฎหมายอื่นได้ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดหรือไม่นั้น คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีความเห็นว่าจะต้องพิจารณาเฉพาะกรณีไป เช่น ระเบียบการรถไฟแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 120 พ.ศ. 2541 ที่ไม่มีข้อกำหนดให้สิทธิแก่ผู้ถูกสอบสวนในการมีทนายหรือที่ปรึกษาในกระบวนการสอบสวนนั้น มีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมต่ำกว่าหลักเกณฑ์ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่ให้สิทธิแก่ผู้กรณีที่จะนำทนายความหรือที่ปรึกษาของตนเข้ามาในการพิจารณาทางปกครองที่ผู้กรณีต้องมาปรากฏตัวต่อเจ้าหน้าที่ได้ ดังนั้นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองจึงมีความเห็นว่า ต้องนำมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ (เรื่องเสรีจที่ 389/2544) เป็นต้น

⁴³ วันดี เอื้อสกุลพิพัฒน์. เล่มเดิม. หน้า 89–92.

⁴⁴ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บัญญัติว่า “วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่างๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่ถูกกฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ และมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนดในกฎหมาย.”

2) การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่เป็นของฝ่ายปกครอง เนื่องจากฝ่ายปกครอง หมดความจำเป็นที่จะใช้ หรือหากใช้ต่อไปจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก กรณีนี้กฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องคือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ซึ่งทรัพย์สินที่ฝ่ายปกครอง หมดความจำเป็นที่จะใช้ หรือหากใช้ต่อไปจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากอยู่ในความหมายของคำว่า “พัสดุ” ตามข้อ 5 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 กล่าวคือ วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างที่กำหนดไว้ในหนังสือการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณ ของสำนักงบประมาณ หรือการจำแนกประเภทรายจ่ายตามสัญญาเงินกู้จากต่างประเทศ

สำหรับ หลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการขายทอดตลาดโดยฝ่ายปกครอง จะต้องปรับใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พานิชย์ด้วยเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการขายทอดตลาดโดย ฝ่ายปกครองที่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีฐานะเท่าเทียมกัน

การขายทอดตลาดโดยฝ่ายปกครองในลักษณะที่เป็นมาตรการบังคับทาง ปกครองนั้นเป็นมาตรการและกระบวนการที่ใช้สำหรับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน โดย มาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539⁴⁵ บัญญัติให้อำนาจฝ่าย ปกครองในการยึด อาศัย และขายทอดตลาดทรัพย์สินของบุคคลใดที่ไม่ชำระเงินตามคำสั่งทาง ปกครอง เพื่อนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นมาชำระเงินตามคำสั่งทางปกครอง ต่อไป กล่าวคือ เมื่อฝ่ายปกครองออกคำสั่งทางปกครองกำหนดให้บุคคลใดชำระเงินแล้ว หากบุคคล นั้นไม่ชำระเงินเลย หรือชำระไม่ถูกต้องครบถ้วนภายในกำหนดเวลาที่ได้ระบุไว้ในคำสั่งทาง ปกครองนั้น ฝ่ายปกครองจะต้องมีหนังสือเตือนให้บุคคลนั้นชำระเงินให้ถูกต้องครบถ้วนภายใน กำหนดเวลาพอสมควร แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เมื่อครบกำหนดเวลาในหนังสือเตือนแล้ว และบุคคลนั้นยังคงไม่ชำระเงินเลย หรือชำระไม่ถูกต้องครบถ้วน ฝ่ายปกครองมีอำนาจใช้มาตรการ บังคับทางปกครองด้วยการยึด อาศัย และขายทอดตลาดทรัพย์สินของบุคคลนั้นได้เอง ซึ่ง

⁴⁵ มาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บัญญัติว่า “คำสั่งทาง ปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระ โดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือ เตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่ อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึด หรืออาศัยทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ ครบถ้วน

วิธีการยึด การอาศัย และการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง โดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึด หรืออาศัย หรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง.”

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีความเห็นว่า เป็นเรื่องที่ไม่ต้องแจ้งให้กรมบังคับคดี ดำเนินการ และไม่ต้องมีคำพิพากษาของศาลก่อนแต่ประการใด⁴⁶ โดยบุคคลผู้มีอำนาจในการยึดอายัด และขายทอดตลาดจะเป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งก็คือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ หรือหน่วยงานของผู้ทำคำสั่งทางปกครองนั่นเอง

สำหรับวิธีการและขั้นตอนในการยึด อายัด และขายทอดตลาดให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เช่น การขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สามารถมอบหมายให้บุคคลภายนอกดำเนินการแทนเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ในลักษณะที่เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชน ในขณะที่การขายทอดตลาดโดยฝ่ายปกครองนั้น มีกฎกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดตัวบุคคลผู้มีอำนาจในการยึด อายัด และขายทอดตลาดไว้เป็นการเฉพาะ ประกอบกับการมอบอำนาจของบุคคลผู้มีอำนาจจะต้องเป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่แบ่งออกเป็นการมอบอำนาจภายในหน่วยงานเดียวกัน และในระหว่างหน่วยงานต่างๆ ซึ่งไม่ได้กำหนดให้มีการมอบอำนาจให้บุคคลภายนอกดำเนินการแทนฝ่ายปกครอง ซึ่งคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีความเห็นว่า ไม่อาจมอบหมายให้บุคคลภายนอกดำเนินการแทนได้⁴⁷ เป็นต้น

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ไม่ได้กำหนดอายุความในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองไว้ ด้วยเหตุว่าการใช้มาตรการบังคับทางปกครองมีเจตนารมณ์เพื่อให้คำสั่งทางปกครองที่ออกมาสามารถบังคับใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพ ซึ่งโดยสภาพแล้วจะต้องใช้ด้วยความรวดเร็ว พร้อมทั้งคำนึงถึงการบริการสาธารณะหรือประโยชน์ของมหาชนเป็นหลัก การใช้มาตรการบังคับทางปกครองจึงต้องใช้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง โดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวให้น้อยที่สุด ดังนั้น คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองจึงมีความเห็นว่าควรนำ

⁴⁶ บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เรื่องเสร็จที่ 183/2544.

⁴⁷ บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึด หรืออายัดทรัพย์สิน และขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้ตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เรื่องเสร็จที่ 94-95/2549.

ระยะเวลาในการบังคับคดีตามมาตรา 271 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับ โดยอนุโลม⁴⁸

นอกเหนือจากพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อันเป็นกฎหมายหลักในเรื่องนี้ การขายทอดตลาดของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานยังมีการกำหนดวิธีการ ขั้นตอนในการปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะด้วย เช่น

1) ระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการยึด หรืออายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นการรองรับมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2) ระเบียบสำนักงานศาลปกครองว่าด้วยการดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำบังคับของศาลปกครอง พ.ศ. 2544 ออกโดยสำนักงานศาลปกครองซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินการบังคับตามคำบังคับของศาลปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 72 (3) เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

3) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ซึ่งใช้บังคับกับส่วนราชการ คือ กระทรวง ทบวง กรม สำนักงาน หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือในต่างประเทศ

4) ประกาศคณะกรรมการขายของกลางและของตกค้าง เรื่องกำหนดเงื่อนไขในการขายทอดตลาดของกลางและของตกค้าง ซึ่งเป็นกรณีการดำเนินการขายทอดตลาดของกรมศุลกากรในกรณีที่มีของตกค้างเพราะเหตุที่เป็นของที่อยู่ในอารักขาของกรมศุลกากร ตาม มาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2496

5) ระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากร พ.ศ. 2545 เป็นกรณีที่ต้องเสียภาษีอากรไม่นำส่ง หรือชำระภาษีอากรตามกำหนด จึงเป็นภาษีอากรค้าง ซึ่งตามมาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากรให้อำนาจอธิบดีมีอำนาจสั่งยึด หรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากรได้ โดยไม่ต้องร้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง

ตามที่กล่าวมาข้างต้นเป็นจะเห็นได้ว่าการขายทอดตลาดเป็นการซื้อขายสินค้าที่มีลักษณะแตกต่างไปจากการซื้อขายโดยทั่วไป ซึ่งผู้เขียนจะได้กล่าวถึงลักษณะและวิธีการในการขายทอดตลาด และลักษณะเฉพาะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตต่อไปในบทที่ 3

⁴⁸ บัญชีคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง วิธีการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เรื่องเสรีที่ 655/25460.

บทที่ 3

ลักษณะเฉพาะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยผู้ประสงค์จะขายทรัพย์สินสามารถลงประกาศขายทอดตลาดผ่านทางเว็บไซต์ซึ่งผู้ให้บริการเว็บไซต์จัดให้มีบริการสำหรับดำเนินการขายทอดตลาด ทั้งนี้ ผู้ประสงค์จะขายทรัพย์สินและผู้เสนอราคาต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์กำหนดไว้ ซึ่งการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีรูปแบบและความสลับซับซ้อนของกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงทำให้มีลักษณะแตกต่างจากการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติในหลายประการ

3.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ว่าด้วยเอกเทศสัญญา ลักษณะ 1 ชื่อขายหมวด 4 ว่าด้วยการซื้อขายเฉพาะอย่าง ส่วนที่ 3 ขายทอดตลาด ตั้งแต่มาตรา 509 ถึงมาตรา 517 เป็นกฎหมายหลักที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการขายทอดตลาดไว้ ซึ่งนำไปปรับใช้กับการขายทอดตลาดในทุกระบบทั้งการขายทอดตลาดโดยภาคเอกชน การขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดี และการขายทอดตลาดโดยฝ่ายปกครอง

เมื่อการขายทอดตลาดเป็นการซื้อขายชนิดหนึ่ง ดังนั้น การขายทอดตลาดจึงตกอยู่ในบังคับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องนิติกรรม สัญญา และเอกเทศสัญญาเรื่องสัญญาซื้อขายด้วย กล่าวคือ การขายทอดตลาดเป็นสัญญาต่างตอบแทนชนิดหนึ่งอันเป็นนิติกรรมสองฝ่ายที่คู่สัญญาต่างฝ่ายต่างได้รับประโยชน์ตอบแทนซึ่งกันและกัน โดยผู้ขายทรัพย์สินประสงค์จะได้ราคาทรัพย์สินจากผู้ซื้อทรัพย์สิน และจะโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ซื้อทรัพย์สินเป็นการตอบแทน ส่วนผู้ซื้อทรัพย์สินก็ประสงค์จะได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นจากผู้ขาย และจะได้ใช้ราคาทรัพย์สินเป็นการตอบแทน กรณีจึงต้องพิจารณาการขายทอดตลาดตามหลักทั่วไปในการทำนิติกรรมสัญญา⁴⁹ กล่าวคือ

⁴⁹ วันดี เอื้อสกุลพิพัฒน์. เล่มเดิม. หน้า 29-30.

- 1) คู่สัญญาที่มีความสามารถตามกฎหมายในการทำนิติกรรมสัญญา
 - 2) วัตถุประสงค์ของนิติกรรมสัญญานั้นไม่ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย ไม่เป็นการฝ่าฝืนศีลธรรม และไม่เป็น การขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
 - 3) คู่สัญญา มีเจตนาอันแท้จริงในการทำนิติกรรมสัญญา โดยเจตนา นั้นเป็นเจตนาที่สมบูรณ์ ไม่บกพร่องด้วยเหตุต่างๆ เช่น เจตนาชอนเร้น เจตนาหลง เจตนาอันเกิดจากความสำคัญผิด เป็นต้น
 - 4) นิติกรรมสัญญานั้นทำตามแบบที่กฎหมายกำหนด (ถ้ามี)
- นอกจากนี้ การขายค้ำเนินการขายทอดตลาดตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นจะต้องประกอบด้วยวิธีการดังจะกล่าวต่อไป⁵⁰ คือ
- 1) มีการโฆษณาบอกขาย และทำการขายโดยเปิดเผย (มาตรา 510)
 - 2) การโฆษณานั้นผู้ขายไม่ได้เสนอต่อบุคคลใด หรือหมู่ชนใดโดยเฉพาะเจาะจง แต่เปิดโอกาสให้แก่สาธารณชนเข้าสู้ราคาได้ (มาตรา 510 และมาตรา 514)
 - 3) มีบุคคลทั่วไปมาทำการเสนอซื้อโดยประมูลสู้ราคากัน ซึ่งเรียกว่า ผู้สู้ราคา
 - 4) การสนองรับคำเสนอซื้อหรือคำรับตกลงขายนั้นกระทำโดยผู้ทอดตลาด (มาตรา 509) ซึ่งอาจไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินหรือผู้ขาย (มาตรา 511 และมาตรา 512)

3.1.1 การเกิดสัญญาและความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาด

โดยทั่วไปสัญญาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีคำเสนอ คำสนองถูกต้องตรงกัน และสัญญาจะสมบูรณ์ต่อเมื่อเข้าลักษณะความสมบูรณ์ของนิติกรรมโดยทั่วไป สำหรับการขายทอดตลาดนั้นโดยปกติจะมีการประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดเป็นการทั่วไป เพื่อให้บุคคลเข้าแข่งขันกันเสนอราคา ซึ่งการประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดนั้นมีลักษณะเป็นเพียงคำเชิญให้ผู้สนใจทำคำเสนอซื้อเข้ามาเข้าร่วมเสนอราคาซื้อทรัพย์สินเท่านั้น การที่บุคคลผู้สู้ราคาเสนอราคาซื้อทรัพย์สินที่ขายทอดตลาด เป็นการแสดงเจตนาว่าตนต้องการจะซื้อทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดในราคาที่ตนเสนอไป ดังนั้น การเสนอราคาซื้อดังกล่าวจึงเป็นคำเสนอนั้นเอง โดยเป็นคำเสนอจากฝ่ายผู้ซื้อ หากผู้ทอดตลาดเห็นว่าราคาที่ผู้สู้ราคารายใดเสนอมาเป็นที่น่าพอใจ ผู้ทอดตลาดก็จะแสดงเจตนาสนองรับ โดยการกระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นกรณีที่มีการแสดงเจตนาสนองต้องตรงกัน สัญญาขายทอดตลาดจึงเกิดขึ้นตามหลักการเกิดสัญญา

⁵⁰ ยุทธนา เขียรสุนทร. (2544). ปัญหาทางกฎหมายของการประมูลทรัพย์สินทางอินเทอร์เน็ต.

ส่วนการขายทอดตลาดจะบริบูรณ์เมื่อใดนั้น มาตรา 509 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติว่า “การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ หรือด้วยกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด ถ้ายังมีได้แสดงเช่นนั้นอยู่ตราบใด ท่านว่าผู้สู้ราคาจะถอนคำสู้ราคาของตนเสียก็ยังคงถอนได้” ซึ่งการขายทอดตลาดไม่ว่าจะเป็นการขายทอดตลาดโดยภาคเอกชน โดยกรมบังคับคดี หรือโดยฝ่ายปกครองย่อมบริบูรณ์ตามมาตรา 509 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ทั้งสิ้น⁵¹ ทั้งนี้ ที่ว่าการขายทอดตลาดจะ “บริบูรณ์” มีความหมายเพียงว่า การขายทอดตลาดแก่ผู้สู้ราคาผู้ใดที่เสนอราคาสูงสุดนั้น ได้สำเร็จลงแล้วและผู้ขายต้องผูกพันตามสัญญาขายทอดตลาดนั้น การเคาะไม้หรือกิริยาอื่นอย่างใดดังที่กล่าวมาแล้วเป็นคำสนองตอบคำเสนอของผู้สู้ราคาที่ทำให้ราคาสูงสุดนั้น และถือว่าสัญญาซื้อขายโดยการทอดตลาดได้เกิดขึ้น หากผู้ทอดตลาดยังไม่ได้ทำการดังกล่าวหรือไม่ทำเลย การขายทอดตลาดยังไม่บริบูรณ์ แม้จะมีผู้สู้ราคาสูงสุดก็ตามผู้สู้ราคาสูงสุดก็ยังไม่ได้ทรัพย์สินนั้น⁵² นอกจากนี้กรณีการขายทอดตลาดบริบูรณ์นั้นต้องไม่นำไปปะปนกับกรณีที่จะถือว่ากรรมสิทธิ์โอนไปยังผู้ซื้อแล้วหรือยัง กล่าวคือ คำว่า “บริบูรณ์” จะนำไปปะปนกับเรื่อง “การโอนกรรมสิทธิ์” มิได้ คำว่า “บริบูรณ์” ในที่นี้หมายความว่า การขายทอดตลาดสำเร็จลง และผู้ซื้อผู้ขายต้องผูกพันตามสัญญาขายทอดตลาดเท่านั้น เพราะการสู้ราคาก็คือคำเสนอ การเคาะไม้ก็คือคำสนอง ส่วนที่ว่ากรรมสิทธิ์จะโอนเมื่อใดย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติทั่วไปของลักษณะซื้อขาย⁵³ ซึ่งหากปรากฏว่าทรัพย์สินที่ทำการขายทอดตลาดนั้นเป็นอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษที่มีการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ ก็จะต้องมีการ โอนโฉนดหรือแก้ทะเบียนกันอีกชั้นหนึ่งก่อน เพียงแต่ผู้ทอดตลาดเคาะไม้ตกลงเท่านั้นยังไม่ทำให้การซื้อขายสำเร็จเป็นการ โอนกรรมสิทธิ์แก่กัน จนกว่าจะได้มีการ โอนโฉนดหรือแก้ทะเบียนตามพิธีการอย่างการซื้อขายธรรมดา ถ้าประสงค์จะให้ เป็นเพียงสัญญาจะซื้อจะขายผูกมัดกันไว้ก่อน ก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามลักษณะการทำสัญญาจะซื้อจะขายทรัพย์สินประเภทนั้นๆ เช่น ทำหลักฐานเป็นหนังสือ วางประจำ หรือชำระหนี้บางส่วน จึงจะบังคับกันได้ต่อไป⁵⁴

⁵¹ วันดี เอื้อสกุลพิพัฒน์. เล่มเดิม. หน้า 125.

⁵² ไพทิจิต เอกจริยกร ก เล่มเดิม. หน้า 277.

⁵³ วิษณุ เครื่องงาม. เล่มเดิม. หน้า 252.

⁵⁴ ปรีชา สุมาวงศ์. เล่มเดิม. หน้า 364.

อย่างไรก็ตาม หากผู้ทอดตลาดได้แจ้งวิธีการขายทอดตลาดในประกาศโฆษณาการขายทอดตลาด ผู้ทอดตลาดก็ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้แจ้งไว้ในวันนั้น มิฉะนั้น การขายทอดตลาดไม่บริบูรณ์ เช่น เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งเงื่อนไขว่าใช้วิธีเสนอให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้อนุญาตให้ขาย เมื่อศาลชั้นต้นอนุญาตให้ขายจึงตกลงขายให้⁵⁵ หรือแจ้งว่าจะนับหนึ่ง สอง สามก่อนเคาะไม้ หากผู้ทอดตลาดเคาะไม้โดยไม่นับหนึ่ง สอง สามก่อน การขายทอดตลาดก็ไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย⁵⁶ เป็นต้น หากมีการแสดงความตกลงตามวิธีการที่กำหนดไว้ แม้จะเป็นการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล การขายทอดตลาดก็บริบูรณ์โดยไม่ต้องให้ศาลอนุญาตอีก⁵⁷ และหากการขายทอดตลาดบริบูรณ์แล้วก็จะให้มีการจดขายหรือขายใหม่ไม่ได้ถ้าไม่มีเหตุอันควร แต่ตราบไคที่ผู้ทอดตลาดยังมีได้ทำประการใดประการหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ผู้สู้ราคาก็สามารถถอนคำสู้ราคาของตนได้ไม่ว่าจะเปลี่ยนใจเพราะเหตุใดก็ตาม เนื่องจากสัญญายังไม่เกิด บทบัญญัติของมาตรา 509 นี้จึงแตกต่างจากเรื่องคำเสนอทั่วไปที่จะถอนไม่ได้ และตราบไคที่ผู้สู้ราคายังไม่ถอนการสู้ราคา ผู้สู้ราคาก็ยังคงมีความผูกพันตามที่เสนอราคาไว้ เว้นแต่มีผู้สู้ราคายื่นเสนอราคาที่สูงกว่าและมีได้ถอนการสู้ราคานั้น⁵⁸

3.1.2 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ขาย

ผู้ขายทรัพย์สินเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาด ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สิน เพียงแต่เงินดังกล่าวจะต้องถูกกักไว้เพื่อชำระให้แก่ผู้มีอำนาจในการขายทรัพย์สินนั้นก่อน และเมื่อบุคคลใดเป็นผู้ขาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 512 ได้บัญญัติห้ามมิให้บุคคลดังกล่าวเข้าสู่ราคา หรือใช้บุคคลอื่นเข้าสู่ราคาในการขายทอดตลาด เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นที่เสียหายแก่ผู้ซื้อ โดยเหตุที่ว่าถ้าผู้ขายเห็นว่าทรัพย์สินขายได้ราคา

⁵⁵ คำพิพากษาฎีกาที่ 5242/2533 การขายทอดตลาดทรัพย์สินพิพาททุกครั้ง เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้กำหนดเงื่อนไขให้ผู้เข้าประมูลสู้ราคาทราบก่อนขายทอดตลาดว่าเมื่อมีผู้ให้ราคาสูงสุดแล้วจะนับหนึ่งถึงสามก่อนเคาะไม้ตกลงขาย แต่เจ้าพนักงานบังคับคดีใช้วิธีเสนอให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้อนุญาตให้ขาย เมื่อศาลชั้นต้นอนุญาตให้ขายจึงตกลงขายให้ หากศาลชั้นต้นไม่อนุญาตก็จะประกาศขายทอดตลาดใหม่ ดังนั้นเมื่อศาลชั้นต้นอนุญาตให้ขายทรัพย์สินพิพาทให้แก่โจทก์ผู้ให้ราคาสูงสุดแล้ว การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์.

⁵⁶ คำพิพากษาฎีกาที่ 1990/2515 เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งเงื่อนไขให้ผู้เข้าสู่ราคาทุกคนทราบก่อนขายทอดตลาดทรัพย์สินว่า ในการสู้ราคาจะนับหนึ่งถึงสามก่อนเคาะไม้ตกลงขาย เมื่อมีผู้เสนอราคาเจ้าพนักงานบังคับคดีกลับเคาะไม้ตกลงขายไปที่เดียว โดยไม่นับหนึ่งถึงสามเสียก่อน เป็นการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการขายทอดตลาดนั้นจึงไม่ชอบ แม้เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเคาะไม้ตกลงขายให้แก่ผู้สู้ราคาสูงสุด ก็หาเป็นเหตุให้การขายทอดตลาดนั้นสมบูรณ์ตามกฎหมายไม่.

⁵⁷ คำพิพากษาฎีกาที่ 410/2517 เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดที่ดินที่ยึดได้ตามราคาที่ผู้เสนอแล้ว เป็นการขายที่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีระเบียบที่ต้องให้ศาลอนุญาตก่อน.

⁵⁸ ไพทชิต เอกจริยกร ก เล่มเดิม. หน้า 279-280.

ต่ำก็อาจจะเข้าสู่ราคาซื้อเสียเองเพื่อให้ได้ราคาที่สูงขึ้น หรือกระทำการในลักษณะดึงราคาทรัพย์สินให้สูงขึ้นเพื่อให้ผู้ซื้อรายอื่นๆ เข้าใจผิดว่าทรัพย์สินที่ขายมีราคาสูงและผู้ซื้อต้องซื้อทรัพย์สินนั้นในราคาสูงกว่าที่ควรจะเป็น อย่างไรก็ตาม มาตรา 512 ก็ยังเปิดโอกาสให้ผู้ขายเข้าสู่ราคาได้ เพราะผู้ขายมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินของตนที่ถูกนำออกขายทอดตลาด ถ้าหากมีผู้เสนอราคากันในราคาต่ำ ผู้ขายอาจต้องขาดทุน กฎหมายจึงอนุญาตให้ผู้ขายเข้าสู่ราคาได้ แต่ทั้งนี้ผู้ขายจะต้องได้แถลงไว้ในคำโฆษณาด้วย เพื่อให้บุคคลผู้เข้าสู่ราคาได้ทราบล่วงหน้า⁵⁹

เมื่อการขายทอดตลาดเป็นการซื้อขายประเภทหนึ่ง ผู้ขายทรัพย์สินจึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายเรื่องซื้อขายด้วย ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะซื้อขาย กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ขายในประการสำคัญคือ หน้าที่ในการส่งมอบทรัพย์สิน อันเป็นหนี้หรือหน้าที่หลักของผู้ขายในการโอนการครอบครองหรือการส่งมอบทรัพย์สินที่ขายนั้นให้แก่ผู้ซื้อ เพื่อเป็นการตอบแทนการชำระราคา ซึ่งผู้ขายจะต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เป็นประเภท ชนิด และปริมาณตามที่ตกลงกัน และต้องส่งมอบตามเวลา สถานที่ และวิธีการที่ได้ตกลงกันไว้

หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความรับผิดชอบในการรอนสิทธิ ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 475 ได้กำหนดให้ผู้ขายต้องรับผิดชอบในการรอนสิทธิในทรัพย์สินที่ขาย กล่าวคือ ผู้ขายจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่มีบุคคลผู้ใดก็ตามมาก่อนการรอนสิทธิของผู้ซื้อในอันจะครองทรัพย์สินโดยปกติสุข เพราะบุคคลผู้นั้นมีสิทธิเหนือทรัพย์สินที่ได้ซื้อขายกันนั้น ไม่ว่าจะการรอนสิทธินั้นจะเป็นการรอนสิทธิทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในทรัพย์สินที่ซื้อขาย⁶⁰ แต่ผู้ขายอาจไม่ต้องรับผิดชอบหากเข้ากรณีตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 476, 480, 482 กล่าวคือ⁶¹ กรณีตามมาตรา 476 นั้น เป็นเรื่อง que ผู้ซื้อ ได้รู้ตั้งแต่เวลาซื้อขายแล้วว่ามีบุคคลอื่นมีสิทธิดีกว่าแต่ก็ยังคงเข้าทำสัญญา แสดงว่าผู้ซื้อได้ซื้อทรัพย์สินนั้นโดยยอมรับความเสี่ยงภัยในการรอนสิทธิที่จะเกิดขึ้น กรณีตามมาตรา 480 นั้น เป็นเรื่องที่กฎหมายยกเว้นไว้โดยเฉพาะ เพราะเป็นเรื่องภาระจำยอมที่เกิดขึ้นโดยกฎหมาย ซึ่งผู้ขายไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนกรณีตามมาตรา 482 เป็นกรณีที่ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบเพราะผู้ซื้อไม่เปิดโอกาสให้ผู้ขายแก้ไขสถานการณ์ของการรอนสิทธิเลย

สำหรับความรับผิดชอบเพื่อความชำรุดบกพร่องนั้น ตามหลักกฎหมายซื้อขายโดยทั่วไปเมื่อผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินที่ชำรุดบกพร่องให้แก่ผู้ซื้อ ผู้ขายต้องรับผิดชอบ เพราะความรับผิดชอบโดยกฎหมายของผู้ขายนี้เป็นความรับผิดชอบโดยปราศจากความผิดที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Objective Responsibility อันเป็นบทยกเว้นหลักทั่วไปของสัญญาที่ว่าคู่สัญญาจะต้องรับผิดชอบก็ต่อเมื่อมี

⁵⁹ แหล่งเดิม. หน้า 275.

⁶⁰ แหล่งเดิม. หน้า 187.

⁶¹ ศนันทกรณ์ โสทธิพันธุ์. เล่มเดิม. หน้า 214-218.

ความคิด⁶² หรืออาจกล่าวได้ว่า โดยหลักกฎหมายซื้อขายทรัพย์สินที่ซื้อขายจะต้องไม่ปรากฏว่ามีความชำรุดบกพร่อง ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินที่ขายไว้ในมาตรา 472 กล่าวคือ ในกรณีที่ทรัพย์สินมีความชำรุดบกพร่องอันเป็นเหตุให้ทรัพย์สินที่ซื้อมานั้นเสื่อมราคา หรือเสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์อันมุ่งจะใช้เป็นปกติหรือประโยชน์มุ่งหมายโดยสัญญา กฎหมายบังคับให้ผู้ขายต้องรับผิดชอบสำหรับความชำรุดบกพร่องที่เกิดแก่ทรัพย์สินที่ตนขายเสมอ ไม่ว่าตนจะรู้หรือไม่ว่ามีความชำรุดบกพร่องดังกล่าว หรือตนมีส่วนร่วมก่อให้เกิดความชำรุดบกพร่องนั้นหรือไม่ก็ตาม⁶³ แต่ผู้ขายอาจไม่ต้องรับผิดชอบหากเข้ากรณีที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา 473 ซึ่งใน (3) ของมาตราดังกล่าวได้กำหนดให้การซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดเป็นข้อยกเว้นความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของผู้ขาย เนื่องจากการขายทรัพย์สินในการขายทอดตลาดนั้นเปิดโอกาสให้ผู้ซื้อได้ตรวจสอบทรัพย์สินได้ก่อน หากพอใจจึงเข้าสู่ราคา ผู้ซื้อจึงต้องตรวจสอบทรัพย์สินดังกล่าวเองด้วยความระมัดระวังก่อนจะเข้าสู่ราคา และโดยมากเป็นการขายตามสภาพที่เป็นอยู่ซึ่งผู้ขายไม่ได้รับประกันว่าทรัพย์สินนั้นอยู่ในสภาพไม่ชำรุดบกพร่อง⁶⁴ ดังนั้น หากบุคคลใดเข้าสู่ราคาย่อมสันนิษฐานไว้ก่อนว่าได้ตรวจสอบทรัพย์สินนั้นจนเป็นที่พอใจ และพอใจที่จะซื้อทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ หากเข้าสู่ราคาได้แล้วและได้รับการเคาะไม่ว่าเป็นผู้ซื้อแล้ว จะมาอ้างภายหลังว่าทรัพย์สินที่ตนซื้อจากการขายทอดตลาดนั้นชำรุดบกพร่องเพื่อให้ผู้ขายต้องรับผิดชอบไม่ได้⁶⁵

3.1.3 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ทอดตลาด

ผู้ทอดตลาดอาจเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้ขายทรัพย์สินก็ได้ เช่น ในกรณีที่มีการบังคับยึดทรัพย์สินขายทอดตลาดก็คือเจ้าพนักงานบังคับคดี แต่ถ้าหากเป็นการขายทอดตลาดที่ไม่ใช่ตามคำสั่งศาล ก็อาจจะเป็นบุคคลใดก็ได้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ขายให้ดำเนินการดังกล่าวแทน โดยอาจจะเป็นบริษัทที่มีอาชีพในการทำการดังกล่าว ซึ่งสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้ขายทรัพย์สินกับผู้ทอดตลาดจะเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยตัวการตัวแทน และหากผู้ทอดตลาดประกอบการเป็นอาชีพก็จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

⁶² แหล่งเดิม. หน้า 197.

⁶³ แหล่งเดิม. หน้า 193.

⁶⁴ ไผทชิต เอกจริยกร ก เล่มเดิม. หน้า 184.

⁶⁵ แหล่งเดิม. หน้า 200.

หน้าที่สำคัญของผู้ทอดตลาดมีหลายประการกล่าวคือ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ขาย ทรัพย์สิน อำนวยการขายทอดตลาดให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย และต้องดำเนินการขายทอดตลาดด้วยตนเอง จะมอบหมายให้คนอื่นทำมิได้ เว้นแต่จะได้รับอำนาจให้มอบให้คนอื่นทำแทนได้ หรือมีประเพณีพิเศษให้ทำได้ เก็บรักษาทรัพย์สินด้วยความระมัดระวัง พยายามทำให้ทรัพย์สินได้ราคาสูงที่สุด และเมื่อการขายทอดตลาดบริบูรณ์ผู้ทอดตลาดต้องเรียกให้ผู้ซื้อราคาสูงสุดชำระราคาทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ ถ้าผู้ซื้อราคาละเลยไม่ชำระราคาก็ต้องนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดใหม่และบังคับให้ผู้ซื้อราคาคนเดิมชำระส่วนที่ยังขาด และเรียกเงินที่ขายทรัพย์สินได้เป็นเงินสดให้ครบถ้วน

ในการขายทอดตลาดผู้ทอดตลาดต้องพยายามขายทรัพย์สินให้ได้ราคาสูงสุดเท่าที่จะทำได้ แต่ราคาสูงสุดนี้ไม่จำเป็นต้องราคาที่สูงกว่าราคาที่แท้จริง หรือกำหนดไว้ว่าเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งราคาสูงสุดนี้ หมายถึง ราคาที่ผู้ทอดตลาดเห็นว่าเพียงพอเป็นสำคัญ⁶⁶ หากผู้ขายทอดตลาดเห็นว่าราคาสูงสุดยังไม่เพียงพอ หรือไม่ปฏิบัติตามที่ผู้ทอดตลาดพึงพอใจ โดยมากจะเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาที่ผู้ทอดตลาดตั้งใจว่าจะขายได้ไม่ว่าราคานั้นจะสูงหรือต่ำกว่ามูลค่าจริงของทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดเพียงใดก็ตาม ผู้ทอดตลาดก็มีสิทธิถอนทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดได้ตามมาตรา 513 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยไม่จำเป็นต้องมีเหตุผล และคำว่า “ไม่เพียงพอ” ก็ถือตามความเห็นของผู้ทอดตลาดเป็นเกณฑ์ ไม่ถือตามความคิดเห็นของบุคคลทั่วไป กรณีจึงเท่ากับการไม่เพียงพอต่อความต้องการขายผู้ทอดตลาดนั่นเอง ผู้ทอดตลาดจึงไม่ถูกผูกมัดให้ต้องขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น เพราะมีจะนั้นจะกลายเป็นว่ากฎหมายบังคับให้ต้องทำสัญญา⁶⁷ แต่การถอนทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดนั้นจะต้องกระทำก่อนที่ผู้ทอดตลาดจะทำการเคาะไม้หรือแสดงกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาดอันทำให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์⁶⁸

เมื่อเป็นผู้ทอดตลาดแล้ว กฎหมายห้ามมิให้ผู้ทอดตลาดเข้าเป็นผู้ซื้อราคา หรือใช้ให้ผู้อื่นเข้าซื้อราคาแทนโดยเด็ดขาด โดยไม่มีข้อยกเว้นใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งกรณีนี้รวมถึงผู้ทอดตลาดที่เป็นผู้ขายทรัพย์สินด้วย โดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 511 บัญญัติว่า “ท่านห้ามมิให้ผู้ทอดตลาดเข้าซื้อราคา หรือใช้ให้ผู้อื่นผู้ใดเข้าซื้อราคาในการทอดตลาดซึ่งตนเป็นผู้ดำเนินการเอง”

⁶⁶ สายพิรุณ วัฒนวงศ์สันติ. (2552). ปัญหาความรับผิดชอบของผู้ซื้อทรัพย์จากการขายทอดตลาด กรณีไม่ชำระราคาส่วนที่ขาด. หน้า 29.

⁶⁷ ประพนธ์ ศาตะมาน และ ไพจิตร บุญญพันธ์. เล่มเดิม. หน้า 145.

⁶⁸ ไผทชิต เอกจริยกร ข (2548). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เรียงมาตรา ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ บรรพ 3 มาตรา 453-536. หน้า 132.

และผู้ทอดตลาดที่เป็นผู้ขายทรัพย์สินไม่อาจอาศัยข้อยกเว้นตามมาตรา 512 ที่ยกเว้นไว้สำหรับผู้ขายทรัพย์สินขึ้นอ้างได้ การที่กฎหมายห้ามไว้เช่นนี้เพราะผู้ทอดตลาดอาจกระทำการอันเป็นการหลอกลวงในการขายทอดตลาดหรือสู้ราคา โดยตั้งราคาสูงเพื่อให้มีผู้สู้ราคาสูงขึ้นกว่าที่ควรจะเป็น และการที่กฎหมายห้ามมิให้ผู้ทอดตลาดคนอื่นเข้าสู้ราคาในการขายทอดตลาดซึ่งตนเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อป้องกันมิให้มีการสมยอมกัน มิฉะนั้นแล้วผู้ทอดตลาดก็จะรีบเคาะไม้ขายให้แก่ตนเองหรือพวกของตนให้ซื้อได้ในราคาต่ำ

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 517 ได้กำหนดความรับผิดชอบของผู้ขายทอดตลาดในกรณีที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนในการรวบรวมเงินค่าทรัพย์สินเพื่อส่งให้แก่ผู้ขายทรัพย์สิน หรือไม่นำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดซ้ำอีกครึ่งหนึ่ง เมื่อผู้ซื้อทรัพย์สินไม่ยอมชำระเงินค่าทรัพย์สิน โดยผู้ทอดตลาดจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ขายทรัพย์สิน ซึ่งเป็นความรับผิดในฐานะตัวแทนที่มีต่อตัวการตามมาตรา 812 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์⁶⁹

3.1.4 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ซื้อทรัพย์สิน

ผู้ซื้อทรัพย์สินเป็นผู้ชนะการประมูล หรือก็คือผู้สู้ราคาซึ่งเสนอราคาจนเป็นที่พอใจและผู้ทอดตลาดยอมรับและเข้าทำสัญญาซื้อขายด้วยนั่นเอง โดยเหตุที่กฎหมายให้ความสำคัญคุ้มครองผู้ซื้อทรัพย์สินบางประการ ผู้ซื้อทรัพย์สินจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามประกาศโฆษณาการขายทอดตลาด และข้อความต่างๆ ที่ผู้ทอดตลาดได้แถลงไว้ก่อนเริ่มการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 510 เช่น ประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดสั่งห้ามทรัพย์สินกำหนดว่า ให้ผู้ซื้อทรัพย์สินชำระราคาเรียบร้อยเสียก่อนจึงจะไปดำเนินการเพื่อให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโอนไปยังผู้ซื้อทรัพย์สินต่อไป เช่นนี้ผู้ซื้อทรัพย์สินย่อมต้องปฏิบัติตามประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดนั้น เป็นต้น และตามมาตรา 515 ยังได้กำหนดให้ผู้ชนะการเสนอราคาต้องชำระราคาเป็นเงินสดเมื่อการซื้อขายบริบูรณ์หรือตามเวลาที่กำหนดไว้ในคำโฆษณาบอกขาย แต่ถ้าในประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เช่น กำหนดให้ชำระเป็นเช็คเชิรเช็ค ก็ต้องเป็นไปตามประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดนั้น⁷⁰

นอกจากนี้ เมื่อการขายทอดตลาดบริบูรณ์แล้วผู้ซื้อทรัพย์สินไม่ชำระราคา ผู้ทอดตลาดก็มีสิทธิเอาทรัพย์สินออกขายทอดตลาดซ้ำอีกครึ่งหนึ่ง และถ้าได้เงินเป็นจำนวนสุทธิไม่คุ้มกับราคาและค่าขายทอดตลาดในคราวก่อน ผู้ซื้อทรัพย์สินก็ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนที่ยังขาดอยู่ตามมาตรา 516 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยถือว่าเป็นค่าเสียหายเพราะ

⁶⁹ สติชัย เล็งไธสง. เล่มเดิม. หน้า 126.

⁷⁰ อัมพร จันทรวจิตร. เล่มเดิม. หน้า 95.

การผิดสัญญา⁷¹ ซึ่งผู้ทอดตลาดสามารถนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดได้โดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้ซื้อทรัพย์สินทราบก่อน

ถ้าทรัพย์สินของผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดนั้นในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1332 ได้บัญญัติคุ้มครองผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดโดยภาคเอกชนที่ได้กระทำไปโดยสุจริตในลักษณะที่ผู้ซื้อทรัพย์สินไม่จำเป็นต้องคืนทรัพย์สินนั้นให้แก่เจ้าของที่แท้จริง เว้นแต่เจ้าของที่แท้จริงจะได้ชดเชยราคาทรัพย์สินที่ซื้อมา อย่างไรก็ดี มาตรการนี้ไม่ได้รับรองให้ผู้ซื้อทรัพย์สินโดยสุจริตได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อ เพียงแต่ให้ผู้ซื้อทรัพย์สินมีสิทธิยึดทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะได้รับชดเชยราคาที่ซื้อมา ฉะนั้น ถ้าผู้ซื้อทรัพย์สินได้ขายทรัพย์สินนั้นต่อไปโดยสุจริตแล้ว ผู้ซื้อก็ไม่ต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของที่แท้จริง⁷²

อย่างไรก็ตาม ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดจะไม่ได้รับความคุ้มครองในความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินนั้น ถึงแม้ว่าความชำรุดบกพร่องจะทำให้ทรัพย์สินเป็นอันเสื่อมราคาหรือเสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์อันมุ่งจะใช้เป็นปกติ หรือประโยชน์ที่มุ่งหมายโดยสัญญา ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 473 (3) ซึ่งเป็นไปตามหลักที่ว่าผู้ซื้อต้องระวัง เพราะเหตุที่การขายทอดตลาดได้กระทำโดยเปิดเผย ผู้ซื้อทรัพย์สินจึงมีโอกาสได้ตรวจพิจารณาสภาพทรัพย์สินก่อนเข้าเป็นผู้ซื้อราคาอยู่แล้ว จึงไม่ชอบด้วยเหตุผลที่จะเรียกร้องให้ผู้ขายทรัพย์สินต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินที่ได้ทำการตรวจพิจารณาแล้วนั้น⁷³ นอกจากนี้ การขายทอดตลาดทรัพย์สินเป็นการขายปล่อยโดยไม่มีการรับรอง และเป็นการขายตามสภาพที่เป็นอยู่ โดยผู้ขายทรัพย์สินไม่ได้รับประกันว่าทรัพย์สินนั้นอยู่ในสภาพไม่ชำรุดบกพร่อง⁷⁴ เว้นแต่ถ้าผู้ขายทรัพย์สินจะให้คำรับรองไว้อย่างชัดเจนว่าทรัพย์สินนั้นปราศจากชำรุดบกพร่อง ผู้ขายทรัพย์สินก็ต้องรับผิดชอบตามสัญญานั้นตามหลักทั่วไป⁷⁵

⁷¹ สติชัย เล็งไธสง. เล่มเดิม. หน้า 126.

⁷² บัญญัติ สุชีวะ. (2552). คำอธิบายกฎหมายลักษณะทรัพย์สิน. หน้า 193.

⁷³ อัมพร จันทรวจิตร. เล่มเดิม. หน้า 57-59.

⁷⁴ ไพทชิต เอกจริยกร ข เล่มเดิม. หน้า 65.

⁷⁵ ปัญญา ด้านพัฒนามงคล. (2537). ความรับผิดชอบเพื่อชำรุดบกพร่องในสัญญาซื้อขาย. หน้า 37.

3.1.5 การเพิกถอนการขายทอดตลาด

แม้ว่าการขายทอดตลาดจะบริบูรณ์ตามกฎหมายแล้วก็ตาม แต่การขายทอดตลาดก็อาจถูกเพิกถอนได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้⁷⁶ คือ

1) ผู้ทอดตลาดเข้าสู่ราคา หรือใช้ให้ผู้หนึ่งผู้ใดเข้าสู่ราคาในการขายทอดตลาดซึ่งตนเป็นผู้อำนวยความสะดวก

2) ผู้ขายเข้าสู่ราคาเอง หรือใช้ให้ผู้หนึ่งผู้ใดเข้าสู่ราคาโดยไม่ได้แถลงไว้โดยเฉพาะในคำโฆษณาบอกการทอดตลาดนั้นว่าผู้ขายถือสิทธิที่จะเข้าสู่ราคาด้วย

3) เมื่อลูกหนี้เห็นว่าราคาสูงสุดที่มีผู้ประมูลราคาได้ต่ำไปมาก หรือมีการสมรู้กันกดราคา เช่น การขายทอดตลาดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี ศาลชั้นต้นอนุญาตให้ขายทอดตลาดที่ดินพิพาทเพราะเห็นว่าราคาขายสูงกว่าราคาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ประเมินไว้ แต่ราคาที่อนุญาตให้ขายนั้นต่ำกว่าความเป็นจริงมาก ดังนี้ สมควรที่จะให้เพิกถอนการขายทอดตลาดเดิม และให้มีการขายทอดตลาดที่ดินพิพาทดังกล่าวเสียใหม่⁷⁷ เป็นต้น

4) เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการขายทอดตลาดโดยไม่สุจริต หรือมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติและข้อบังคับที่กำหนดไว้ว่าด้วยวิธีการขายทอดตลาด กรณีนี้เป็นการร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 309 ทวิ วรรคสอง เพราะเหตุที่การขายทอดตลาดได้ราคาต่ำเกินสมควร อันเกิดจากการคบคิดกันฉ้อฉลในระหว่างผู้ที่เข้าสู่ราคา หรือเพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดี

3.2 ลักษณะเฉพาะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

3.2.1 บททั่วไป

การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า e-Auction นั้น เป็นการซื้อขายประเภทหนึ่งที่มีการพัฒนารูปแบบการขายสินค้าโดยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่อาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารซึ่งผู้สนใจการขายทอดตลาดสามารถขายหรือซื้อสินค้าจากการขายทอดตลาดได้โดยการเข้าชมผ่านเว็บไซต์ที่จัดให้มีบริการเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

⁷⁶ ไพทชิต เอกจริยกร ก เล่มเดิม. หน้า 282-288.

⁷⁷ คำพิพากษาฎีกาที่ 1239/2532.

3.2.1.1 ผู้ดำเนินการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

การพิจารณาว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยมีบุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการขายทอดตลาดบ้างนั้น ผู้เขียนจะพิจารณาโดยดูจากระบบการขายทอดตลาดในกฎหมายไทยดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 2.1.4 ซึ่งมีด้วยกัน 3 ระบบ คือ การขายทอดตลาดโดยภาคเอกชน การขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดี และการขายทอดตลาดโดยฝ่ายปกครอง กล่าวคือ

1) การขายทอดตลาดโดยภาคเอกชน

ในภาคเอกชนมีการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย โดยมากพบว่าบุคคลทั่วไปมักจะใช้คำว่า ประมูล มากกว่าที่จะใช้คำว่า ขายทอดตลาด ทั้งนี้ จากการศึกษาค้นคว้าผู้เขียนพบว่า การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในภาคเอกชนส่วนใหญ่เป็นการขายทอดตลาดในลักษณะที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเปิดเว็บไซต์สำหรับการขายทอดตลาดโดยเฉพาะ หรืออาจจัดให้มีพื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งในเว็บไซต์เป็นมุมสำหรับการขายทอดตลาด ซึ่งลักษณะการให้บริการคือ ผู้ให้บริการเว็บไซต์จัดให้มีช่องทางหรือพื้นที่สำหรับการขายทอดตลาดบนหน้าเว็บไซต์ โดยผู้ที่ประสงค์จะขายทรัพย์สินโดยการขายทอดตลาดสามารถเข้ามาขอใช้บริการดังกล่าวเพื่อลงประกาศโฆษณาขายทอดตลาดทรัพย์สินของตน บุคคลทั่วไปที่เข้าชมเว็บไซต์สามารถดูรายการสินค้าที่ลงขายทอดตลาดได้จากหน้าเว็บไซต์นั้นๆ และหากผู้ใดสนใจสินค้ารายการใดก็สามารถสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์เพื่อเข้าร่วมเสนอราคาสินค้ารายการนั้นๆ ได้ ซึ่งผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นเพียงผู้ให้บริการและดูแลเว็บไซต์ให้ดำเนินไปตามปกติ โดยในส่วนที่เกี่ยวกับการขายทอดตลาดผู้ให้บริการเว็บไซต์ได้ทำการติดตั้งโปรแกรมสำหรับดำเนินการต่างๆ เช่น โปรแกรมการเสนอราคา โปรแกรมการคำนวณราคา โปรแกรมการจัดลำดับผู้เสนอราคา เป็นต้น แต่มิได้เข้าร่วมในการซื้อขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นๆ แต่อย่างใด

ผู้เขียนมีข้อสังเกตว่า ในการขายทอดตลาดที่ได้กล่าวมาในบทที่ 2 เห็นได้ว่าในภาคเอกชนแบ่งออกได้เป็น การขายทอดตลาดโดยบุคคลทั่วไป กับการขายทอดตลาดโดยผู้ประกอบการอาชีพ จากการศึกษาตัวอย่างเว็บไซต์ที่จัดให้มีการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้เขียนพบว่า ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการเว็บไซต์ที่จัดให้มีการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มิใช่ผู้ที่นำทรัพย์สินมาขายทอดตลาดเองและมีได้เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดโดยตรง เพียงแต่เป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยจัดให้มีช่องทางที่สามารถติดต่อซื้อขายสินค้าโดยการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตได้ โดยผู้ขายทรัพย์สินส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลทั่วไปที่

นำทรัพย์สินของตนมาลงประกาศขายทอดตลาด ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ประกอบการเพียงรายเดียวคือ บริษัทลาดดอทคอม จำกัด ที่เป็นผู้ให้บริการเว็บไซต์และเป็นผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาดด้วย⁷⁸

2) การขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดี

ในการขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดีเคยมีแนวความคิดที่จะจัดให้มีการดำเนินการขายทอดตลาดโดยวิธีการทางอินเทอร์เน็ตเช่นกัน โดยการแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง⁷⁹ เพื่อเปิดให้เอกชนสามารถดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินในกรณียึดทรัพย์บังคับคดีได้นั้นมีแนวความคิดที่จะนำระบบการเสนอราคาผ่านทางอินเทอร์เน็ตมาใช้ร่วมด้วย โดยเปิดให้มีการเสนอราคาในรูปแบบของการขายทอดตลาดโดยปกติไปพร้อมๆ กับเปิดให้มีการเสนอราคาผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ในเวลาเดียวกัน⁸⁰ อย่างไรก็ตาม แนวความคิดดังกล่าวยังไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากต้องศึกษาในรายละเอียดและมีงบประมาณสูงมาก ดังนั้น ในปัจจุบันการขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยกรมบังคับคดีจึงยังไม่มีการจัดให้มีการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแต่อย่างใด

3) การขายทอดตลาดโดยฝ่ายปกครอง

เนื่องจากปัญหาการทุจริตในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงได้พยายามหาวิธีแก้ไขเพื่อให้เกิดความโปร่งใส การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างจึงเป็นมาตรการหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อลดปัญหาการทุจริตในการจัดหาพัสดุของทางราชการ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ คือ ระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการให้บริการเกี่ยวกับกิจกรรมการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ หรือ e-procurement ที่ประกอบด้วย⁸¹

⁷⁸ ศูนย์บริการข้อมูลประชาชน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2550, 10 เมษายน). ตรวจสอบการขออนุญาต งานขายทอดตลาด/ค้าของเก่า. สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2553, จาก http://www.dopaservice.com/eservice/downdoc/3_3_x1_dat.xls.

⁷⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 278 วรรคสี่ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2548 บัญญัติว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีจะมอบหมายให้บุคคลอื่นปฏิบัติแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามคุณสมบัติหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง.”

⁸⁰ ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์. (2548, 30 พฤษภาคม). ข่าวอสังหาริมทรัพย์. สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2553, จาก <http://reic.or.th>.

⁸¹ สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2551). “การจัดหาพัสดุด้วยวิธี E-Auction.” บทความเกี่ยวกับกฎหมาย. หน้า 1-3. สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2553, จาก <http://www.law.moi.go.th/2551/article008.doc>.

- ระบบ E-Catalog เป็นการรวบรวมรายละเอียดของสินค้าและบริการซึ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ค้าหรือผู้รับจ้าง

- ระบบ E-RFP หรือ Request for Proposal และ ระบบ E-RFQ หรือ Request for Quotatio เป็นระบบอำนวยความสะดวกในการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีสอบราคา หรือ วิธีตกลงราคา

- ระบบ E-Auction เป็นระบบการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการเสนอราคา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ Reverse Auction ระบบวิธีการเสนอราคาที่ต้องการจัดซื้อหรือจัดจ้างในราคาต่ำสุด และ Forward Auction เป็นการขายทอดตลาดทรัพย์สิน

สำหรับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตโดยฝ่ายปกครองที่จะนำมากล่าวถึงในที่นี้ ได้แก่ระบบ Forward Auction ระบบดังกล่าวเป็นระบบการขายทอดตลาดโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่รัฐบาลนำมาประยุกต์ใช้กับการจำหน่ายพัสดุที่หมดความจำเป็นโดยการขายทอดตลาด ผู้ที่เสนอราคาสูงสุดจะเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้นไป ทั้งนี้ กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้สนองนโยบายของรัฐบาลโดยการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการจัดหาพัสดุด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยออกเป็นประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดหาพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2549 ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในสังกัด การบังคับบัญชา หรือการกำกับดูแลของฝ่ายบริหารตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดินหรือกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินกิจกรรมโครงการ หรือการก่อสร้างมีมูลค่าตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไปจะต้องดำเนินการตามระเบียบดังกล่าว

ขั้นตอนและวิธีการตามระเบียบดังกล่าวจะกำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงาน รัฐวิสาหกิจที่ต้องการจัดหาพัสดุต้องดำเนินการในเบื้องต้นก่อนที่จะแจ้งการประมูลราคาไปยังกรมบัญชีกลางเพื่อเข้าสู่กระบวนการของกรมบัญชีกลางในการจัดเสนอราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และกรมบัญชีกลางก็จะดำเนินการตามขั้นตอนและกระบวนการต่อไป

เมื่อพิจารณาบุคคลผู้ขายดำเนินการทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในระบบกฎหมายไทยแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่าในปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตอยู่ 2 กลุ่มด้วยกัน คือ การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตโดยภาคเอกชน และการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตโดยฝ่ายปกครอง ส่วนการขายทอดตลาดโดยกรมบังคับคดียังไม่มีการจัดให้มีการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต แต่อย่างไรก็ตาม การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตโดยฝ่ายปกครอง

นั้น เป็นกรณีที่มีการกำหนดรูปแบบ วิธีการและขั้นตอนไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ดังนั้น การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตที่ผู้เขียนจะกล่าวต่อไปจึงหมายความเฉพาะกรณีการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตที่ดำเนินการโดยภาคเอกชนเท่านั้น

3.2.1.2 ขั้นตอนโดยทั่วไปในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

การขายทอดตลาดด้วยวิธีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยอาศัยช่องทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือที่เรียกว่า การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เป็นการขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยผู้ขายลงประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินผ่านเว็บไซต์ โดยผู้ให้บริการเว็บไซต์เปิดโอกาสให้ผู้ประสงค์จะขายทรัพย์สินนำทรัพย์สินเข้ามาขายในเว็บไซต์ที่เปิดไว้เพื่อการขายทอดตลาด ซึ่งผู้ประสงค์จะขายทรัพย์สินต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์กำหนดไว้ ในการขายทอดตลาดจะมีการกำหนดระยะเวลาให้ผู้สนใจซื้อสินค้าแข่งขันกันเสนอราคา เมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดบุคคลใดเป็นผู้เสนอราคาสูงสุดก็จะเป็นผู้ซื้อสินค้านั้นไป

ขั้นตอนและวิธีการโดยทั่วไปโดยย่อในการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์เริ่มจากผู้ที่ต้องการจะซื้อหรือขายทรัพย์สินเข้าสมัครเป็นสมาชิกของเว็บไซต์ที่ให้บริการนั้นๆ ก่อนโดยไม่ต้องเสียค่าสมัคร และต้องกรอกรายละเอียด เช่น ชื่อและที่อยู่ ชื่อไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และสถานที่รับส่งสินค้าเพื่อความสะดวกในการติดต่อ เมื่อสมัครแล้วเว็บไซต์ดังกล่าวจะให้รหัสผ่านแก่สมาชิกเพื่อใช้ในการเสนอราคาหรือขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้เข้าสู่ราคาสามารถตรวจสอบการเสนอราคาได้และในระหว่างการเสนอราคาผู้เข้าสู่ราคาจะได้รับการแจ้งกรณีมีการเสนอราคาที่สูงกว่า ซึ่งผู้เข้าสู่ราคาสามารถกลับไปเสนอราคาที่สูงกว่าอีกได้ และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการเสนอราคาผู้เข้าสู่ราคาที่เป็นผู้เสนอราคาสูงสุดจะได้รับแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์จากผู้ทอดตลาดเพื่อให้ดำเนินการติดต่อชำระราคาและส่งมอบสินค้ากันต่อไป จากรูปแบบการดำเนินการที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ในหลายด้านด้วยกัน ที่เห็นได้ชัดเจนคือทำให้ข้อจำกัดขอบเขตทางกายภาพหายไปและยังช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพให้แก่ตลาดโดยนำมาซึ่งผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมาก โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภคในการตรวจตราเว็บไซต์ด้วยตนเองผ่าน Online Bulletin Boards ดังนั้น ประเด็นความปลอดภัยจึงอยู่ในมือของผู้บริโภคเอง

อย่างไรก็ตาม การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีรูปแบบและความสลับซับซ้อนของกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงทำให้การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีลักษณะแตกต่างออกไปจากการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติในหลายประการ ทั้งนี้จากการศึกษาขั้นตอนและวิธีการจากเว็บไซต์ของผู้ให้บริการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย เช่น www.pramool.com, www.taradebid.com เป็นต้น ผู้ให้บริการเว็บไซต์ที่จัดให้มีการขาย

ทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะเป็นผู้จัดให้มีโครงสร้าง ขั้นตอน และการดำเนินการ ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งผู้ให้บริการเว็บไซต์จะจัดการและรักษาระบบการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตอันเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลในระหว่างผู้ให้บริการด้วย ทั้งนี้ ในเบื้องต้นอาจสรุปรูปแบบและการดำเนินการในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตได้ดังนี้

1) การลงทะเบียนเข้าใช้บริการ

ในการใช้บริการเว็บไซต์ไม่ว่าจะเป็นผู้ขายทอดตลาดสินค้า หรือเป็นผู้เข้าร่วมเสนอราคาก็ตาม ก่อนการเข้าใช้บริการบุคคลผู้สนใจจะใช้บริการการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะต้องลงทะเบียนกับทางผู้ให้บริการเว็บไซต์ก่อน โดยมีขั้นตอนการลงทะเบียนดังนี้

(1) ผู้ใช้บริการต้องขอรหัสจากผู้ให้บริการเว็บไซต์เพื่อนำรหัสดังกล่าวมาลงทะเบียนสมัครสมาชิก โดยกรอกที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ทางหน้าเว็บไซต์ในแบบคำขอใช้บริการหรือช่องที่ผู้ให้บริการกำหนดไว้ ส่งเข้าสู่ระบบของผู้ให้บริการเว็บไซต์

(2) เมื่อผู้ให้บริการเว็บไซต์ตรวจสอบชื่อ ที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ขอใช้บริการแล้วจะแจ้งรหัสสำหรับการเข้าระบบการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้ขอใช้บริการ โดยแจ้งกลับไปยังที่อยู่ตามไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ขอใช้บริการนั่นเอง เมื่อผู้ขอใช้บริการได้รับรหัสผ่านแล้วก็จะต้องนำรหัสที่ได้รับมาลงทะเบียนใช้บริการกับทางเว็บไซต์ผู้ให้บริการซึ่งก็คือการสมัครเป็นสมาชิกนั่นเอง เมื่อได้สมัครสมาชิกและผู้ให้บริการตอบรับการเป็นสมาชิกเป็นที่เรียบร้อยแล้วผู้ขอใช้บริการก็จะได้สิทธิในการเปิดขายทอดตลาดสินค้าหรือการเสนอราคาสินค้า

2) ข้อกำหนดและเงื่อนไขในการใช้บริการการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

ผู้ให้บริการเว็บไซต์จะเป็นผู้จัดให้มีข้อกำหนดและเงื่อนไข ในการใช้บริการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต โดยผู้ให้บริการต้องยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์กำหนดไว้ ซึ่งการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวผู้ให้บริการเว็บไซต์จะเป็นผู้กำหนดขึ้นแต่ฝ่ายเดียว โดยหัวข้อหลักของข้อกำหนดและเงื่อนไขส่วนใหญ่ได้แก่ ชื่อคู่ สัญญา สถานที่ทำสัญญา วัตถุประสงค์ในการทำสัญญา ระยะเวลาของสัญญา สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญา การเลิกสัญญา เป็นต้น หากผู้ขอใช้บริการได้พิจารณาข้อกำหนดและเงื่อนไขแล้วและเห็นชอบด้วยก็จะต้องกดปุ่มตกลง หรือ I Agree หรือ I Accept เพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้ขอใช้บริการได้ยอมรับที่จะปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขนั้นๆ

ตัวอย่างข้อกำหนดและเงื่อนไขในการให้บริการ เช่น www.pramool.com มีการกำหนดเงื่อนไขในการให้บริการ⁸² ไว้ดังนี้

ผู้ใช้บริการของเว็บไซต์ www.pramool.com ทุกท่าน จะต้องทำการตกลงและยอมรับเงื่อนไขทุกข้อในเอกสารเงื่อนไขการให้บริการฉบับนี้ก่อนเข้าใช้บริการ หากผู้ใช้บริการไม่ยินยอมในการยอมรับข้อผูกมัดและเงื่อนไขการให้บริการไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดก็ตาม โปรดหยุดการใช้บริการของท่านโดยทันที และหากผู้ใช้บริการยังคงใช้บริการต่อไป ทางผู้ให้บริการเว็บไซต์จะถือเสมือนว่าผู้ใช้บริการได้ทำการตกลง ยินยอม และยอมรับตามข้อผูกมัดทุกอย่างในเงื่อนไขการให้บริการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

(1) ผู้ใช้บริการต้องกรอกข้อมูลลงทะเบียนตามความเป็นจริง ทางประมวลคอตคอมจะยกเลิกชื่อที่ลงทะเบียนถ้าพบว่าข้อมูลที่กรอกไม่เป็นความจริง และผู้ใช้บริการต้องยอมรับและตกลงว่าเป็นสิทธิและกรรมสิทธิ์ของประมวลคอตคอม ซึ่งทางประมวลคอตคอมจะให้การคุ้มครองความลับดังกล่าวอย่างดีที่สุด ประมวลคอตคอมจะไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถใช้ระบุตัวหรือติดต่อกับผู้ใช้บริการได้ เว้นแต่ในกรณีเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาสร้างบริการที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ หรือในกรณีที่มีเหตุอันสมควรเท่านั้น

(2) ผู้ใช้บริการต้องเก็บรักษาชื่อ Login และ รหัสผ่าน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุด หากมีผู้ใดนำชื่อ Login และรหัสผ่านของผู้ใช้บริการมาใช้ ผู้ใช้บริการจำเป็นต้องร่วมรับผิดชอบในผลการกระทำนั้น

(3) ผู้ใช้บริการตกลงและยอมรับว่าจะใช้เว็บไซต์นี้เพื่อเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือวัตถุประสงค์ที่ถูกต้องตามกฎหมายภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขฉบับนี้ที่ระบุไว้ในเว็บไซต์นี้เท่านั้น และจะไม่ใช้เว็บไซต์นี้เพื่อประโยชน์ในทางการค้า หรือประโยชน์อื่นใดที่ขัดต่อกฎหมาย และศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมถึงการนำข้อความอันเป็นเท็จ ข้อความลามกอนาจาร หรือข้อความที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีมาทำให้ปรากฏบนเว็บไซต์ หรือใช้เว็บไซต์นี้เป็นช่องทางในการหลอกลวง หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลใด และผู้ใช้บริการต้องทำการตกลงว่าจะไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

- ทำการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น รวมถึงสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ ความลับทางการค้า ตามที่กฎหมายแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้ไม่ว่าโดยวิธีการใด

⁸² บริษัทประมวลคอตคอม จำกัด. (2542). เงื่อนไขในการให้บริการ. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2552, จาก <http://www.pramool.com/disclaimer.html>.

- อพโหลด ติดประกาศ ส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือดำเนินการอื่นใดอันมีผลทำให้เป็นการรบกวน หรือแทรกแซงการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์โดยการส่งไวรัส หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในรูปแบบต่างๆ ที่ออกแบบมาเพื่อขัดขวาง ทำลาย จำกัดการทำงาน ของระบบคอมพิวเตอร์ หรือคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ หรือโปรแกรมซอฟต์แวร์ในการสื่อสารของสมาชิกของประมูลคอตคอม หรือผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต หรือบุคคลภายนอก ฯลฯ

(4) ประมูลคอตคอมไม่อนุญาตให้สมาชิกทำการเชื่อมโยงออกไปยังเว็บไซต์ ภายนอกเพื่อไปทำการซื้อขายภายนอกระบบ ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ก็ตาม และห้ามมิให้สมาชิกกรอกเบอร์โทรศัพท์หรือที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ในรายละเอียดสินค้า

(5) ประมูลคอตคอมขอสงวนสิทธิในการลบข้อมูลการเสนอซื้อ/เสนอขาย ของผู้ใช้บริการหากทางประมูลคอตคอมเห็นว่าไม่เหมาะสม

(6) ประมูลคอตคอมขอสงวนสิทธิในการลบข้อมูลกระทู้ถาม-ตอบของ ผู้ใช้บริการหากทางประมูลคอตคอมเห็นว่าไม่เหมาะสม

(7) หากผู้ใช้บริการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพหยาบคายหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นในการลงประกาศ หรือ กระทู้ถาม-ตอบ ทางประมูลคอตคอมขอสงวนสิทธิในการลบข้อมูลของผู้ใช้บริการให้ทางเจ้าทุกข์หากมีการร้องขอเพื่อประกอบการดำเนินคดีตามกฎหมาย

(8) ประมูลคอตคอมขอสงวนไว้ซึ่งสิทธิในการเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติม ตัดทอน ดัดแปลงบรรดากฎข้อกำหนด และเงื่อนไขใดๆ ที่ระบุไว้ในเว็บไซต์นี้ โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า และประมูลคอตคอมขอสงวนสิทธิไว้ซึ่งการกระทำได้กล่าว ประมูลคอตคอมสงวน สิทธิในการเปลี่ยนแปลง หรือระงับการใช้เว็บไซต์ และข้อตกลงในการใช้เว็บไซต์นี้ไม่ว่าในเวลา ใดๆ โดยไม่ต้องมีการบอกกล่าวแก่ผู้ใช้บริการล่วงหน้าและโดยปราศจากความรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการ หรือบุคคลภายนอกใดๆ หากผู้ใช้บริการยังคงใช้เว็บไซต์นี้ต่อไป เมื่อมีความเปลี่ยนแปลงใดๆ ย่อม ถือว่าผู้ใช้บริการได้ตกลงยอมรับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว

นอกจากข้อกำหนดและเงื่อนไขดังที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้น ผู้ให้บริการ เว็บไซต์ยังมีการกำหนดห้ามมิให้ขายสินค้าบางประเภทด้วย ซึ่งสินค้าที่มีการห้ามขายในเว็บไซต์ที่ ได้ศึกษาเป็นตัวอย่างเช่น www.shopping.sanook.com, www.pramool.com, อมตะสยามพระเครื่อง เป็นต้น พบว่าส่วนมากจะเป็นสินค้าที่ผิดกฎหมาย ขัดต่อศีลธรรม เป็นสินค้าที่มีความไม่เหมาะสม

หรือมีอันตราย เช่น www.shopping.sanook.com กำหนดห้ามประกาศขายสินค้าหรือข้อความดังต่อไปนี้⁸³

- อวัยวะ, อาวุธปืน, อุปกรณ์สะเดาะกุญแจ, บุหรี่, สัตว์ป่า, วัตถุโบราณที่เป็นสมบัติของชาติ, ของผิดกฎหมายและศีลธรรมทุกชนิด

- สินค้าลามกอนาจาร
- บัตรประจำตัวและใบอนุญาตของทางราชการ
- เครื่องแบบและสัญลักษณ์ทางราชการ
- บุหรี่ ยาบรรเทาหรือสารเสพติด
- สุราและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์
- เครื่องสำอางที่ผ่านการใช้งานแล้ว
- กัญชาและเมล็ด
- อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเสพยาเสพติดทุกชนิด
- ชิ้นส่วนมนุษย์
- Mailing List และข้อมูลส่วนบุคคล
- วัตถุที่ไม่เหมาะสม เช่น หนังสือโป๊ สื่อที่ละเมิดลิขสิทธิ์
- วัตถุที่เป็นอันตราย ทำให้เกิดความรุนแรง หรือมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการดูถูก

เชื้อชาติ ศาสนาหรือสีผิว

- สารฆ่าศัตรูพืชและแมลง ฯลฯ

นอกจากนี้ผู้ให้บริการอาจมีการแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับกฎ กติกา มารยาทในการใช้บริการ ซึ่งเป็นเพียงการแจ้งให้ผู้เข้าใช้บริการทราบไว้เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่ตัวผู้เข้าใช้บริการเอง เช่น ใน www.pramool.com แจ้งในเบื้องต้นว่า ผู้ใช้บริการไม่ควรเสนอซื้อหรือขายถ้าหากผู้ให้บริการไม่แน่ใจว่าจะซื้อหรือขายสินค้านั้นจริงหรือไม่ ผู้ใช้บริการอาจจะได้รับคำติเตียน และทำให้ผู้ให้บริการอื่นๆ หลีกเลี่ยงที่จะทำธุรกิจกับผู้ให้บริการในอนาคต หรือไม่ควรใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ หยาบคายในการปิดประกาศ เป็นต้น

⁸³ บริษัท สนุก ซอปปิง จำกัด. (2550). กฎ กติกา มารยาทสำหรับผู้ขาย: ข้อห้ามและรายการที่ถูกห้ามขาย. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2553, จาก <http://shopping.sanook.com>.

3) ประเภทของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

ผู้ให้บริการเว็บไซต์ที่เปิดให้บริการการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะมีการแบ่งประเภทหรือชนิดของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตไว้ แต่ก็ก็จะแตกต่างกันไปในแต่ละเว็บไซต์ที่ให้บริการ เช่น

www.pramool.com กำหนดชนิดของการขายทอดตลาดเป็น 4 ชนิดด้วยกัน โดยกำหนดตามคุณสมบัติของสมาชิก ทั้งนี้ สมาชิกของประมูลคอตคอมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

(1) สมาชิกธรรมดา หรือติดต่อง่าย คือสมาชิกที่ซื้อขายจะต้องแจ้งเบอร์โทรศัพท์ และจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบ หมายเลขโทรศัพท์ก่อน

(2) สมาชิกพิเศษ⁸⁴ คือ สมาชิกที่ได้แจ้งเลขบัตรประชาชนและส่งสำเนาบัตรประชาชนให้ทางเว็บไซต์และมีการตรวจสอบจากทางเว็บไซต์แล้ว ทั้งนี้ ผู้ที่จะสมัครสมาชิกพิเศษได้จะต้องสมัครสมาชิกธรรมดาเสียก่อน การกำหนดให้เป็นสมาชิกพิเศษมีจุดประสงค์เพื่อเป็นการรับรองว่าผู้สมัครเป็นบุคคลที่มีตัวตนอยู่จริง และผู้ให้บริการเว็บไซต์สามารถติดต่อได้ในกรณีที่มีการร้องขอจากผู้ซื้อหรือผู้ขายสินค้าเมื่อสิ้นสุดการเสนอราคา ซึ่งสมาชิกพิเศษยังแบ่งออกได้เป็นสมาชิกพิเศษ 1 คือ สมาชิกที่สามารถติดต่อได้ ซึ่งสามารถเสนอราคาสินค้าได้เท่านั้น จะไม่สามารถลงประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินได้ และเสนอราคาได้เฉพาะรายการที่ผู้ขายอนุญาต และสมาชิกพิเศษ 2 เป็นสมาชิกที่มีการยืนยันตัวตนโดยการส่งสำเนาบัตรประชาชนเป็นหลักฐานไปยังผู้ให้บริการเว็บไซต์ สมาชิกประเภทนี้สามารถลงประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินและเสนอราคาสินค้าได้ทุกรายการ

สำหรับชนิดของการขายทอดตลาดนั้นในเว็บไซต์ประมูลคอตคอมจะเรียกว่า “ชนิดการประมูล” แบ่งออกเป็น⁸⁵

(1) การประมูลแบบเปิด เป็นการขายทอดตลาดที่ต้องเสนอราคามากขึ้นไปเรื่อย

(2) การประมูลแบบปิด คล้ายกับการยื่นซองเสนอราคาของทางราชการ คือ ผู้เสนอราคาต้องเสนอราคามากกว่าที่ผู้ขายกำหนด โดยไม่มีการแข่งขันกัน (ทุกคนไม่อาจทราบได้ว่าผู้เสนอราคารายอื่นเสนอราคาเท่าใด) เมื่อปิดการเสนอราคา ผู้ที่เสนอราคามากที่สุดเป็นผู้ชนะ

⁸⁴ บริษัทประมูลคอตคอม จำกัด. (2542). สมาชิกพิเศษ. สืบค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2552, จาก <http://www.pramool.com/special.html>.

⁸⁵ บริษัทประมูลคอตคอม จำกัด. (2542). ความแตกต่างของแต่ละชนิดการประมูล. สืบค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2552, จาก <http://www.pramool.com/help.html#aucttype>.

(3) การประมูลแบบพิเศษ 1 เหมือนการประมูลแบบเปิด แต่ผู้ซื้อและผู้ขาย ต้องเป็นสมาชิกติดต่อง่าย หรือ สมาชิกพิเศษ

(4) การประมูลแบบพิเศษ 2 เหมือนการประมูลแบบเปิด แต่ผู้ซื้อและผู้ขาย ต้องเป็นสมาชิกพิเศษ

www.taradebid.com มีการกำหนดประเภทการขายทอดตลาดไว้เป็น 2 ประเภท ซึ่งในเว็บไซต์จะใช้คำว่า “ประเภทการประมูล” ได้แก่⁸⁶

(1) การประมูลแบบปกติ คือ การขายทอดตลาดทรัพย์สินเพียง 1 ชิ้น เท่านั้น กฎของการขายทอดตลาด คือ เมื่อเริ่มเสนอราคา ผู้ขายจะประกาศจากราคาที่ค่อนข้างต่ำหรือตั้งราคาเริ่มแรกที่ราคาสำรองขั้นต่ำ ราคาประมูลจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ผู้ชนะการขายทอดตลาดได้แก่ผู้ที่ให้ราคาสูงที่สุด

(2) การประมูลแบบ Dutch คือ การขายทอดตลาดทรัพย์สินมากกว่า 1 ชิ้น สำหรับผู้ใช้บริการที่ต้องการเสนอราคาสินค้ามากกว่า 1 รายการ โดยผู้ชนะจะมีหลายคน ในการเปิดให้เสนอราคา ผู้ซื้อจะระบุจำนวนที่ต้องการซื้อไปพร้อมกับราคาที่ต้องการ (ราคาต่อชิ้น) ทั้งนี้ การตัดสินใจผู้ชนะจะสรุปผลการซื้อขายโดยดูจากผู้ให้ราคาสูงที่สุดเป็นหลัก ไล่ลงไปตามลำดับจนครบตามจำนวนที่ต้องการขายก่อนสรุปราคาอีกครั้ง เป็นต้น

4) การโฆษณาสินค้าในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

ในการลงประกาศโฆษณาขายทอดตลาดสินค้าทางอินเทอร์เน็ตตัวผู้ใช้บริการจะเป็นผู้ลงประกาศโฆษณาขายสินค้าเองว่ามีสินค้าหรือบริการที่ต้องการจะขายด้วยวิธีการขายทอดตลาด โดยการกรอกรายละเอียดลงในหน้าเว็บไซต์ที่ขอใช้บริการตามแบบฟอร์มที่ผู้ให้บริการกำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้ลงประกาศจะเป็นผู้ให้รายละเอียดและข้อความที่จะใช้ในการโฆษณาเกี่ยวกับสินค้านั้น โดยใช้ดุลพินิจของตนเอง ซึ่งข้อมูลสำคัญจะเป็นการระบุข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของสินค้า ราคาขั้นต่ำที่จะขาย ระยะเวลาที่เปิดให้มีการเข้าเสนอราคา และอาจมีการลงรูปภาพประกอบด้วยหรือไม่ก็ได้

5) ระยะเวลาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตและการประกาศผลผู้ชนะการเสนอราคา

เมื่อผู้ใช้บริการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตลงทะเบียนใช้บริการ และมีการประกาศโฆษณาขายทอดตลาดสินค้าแล้ว ผู้ให้บริการเว็บไซต์จะให้ผู้ประกาศโฆษณากำหนดระยะเวลาในการแข่งขันเสนอราคาด้วยตนเอง โดยมีการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการขายทอดตลาด

⁸⁶ บริษัท ตลาดคอตคอม จำกัด. (2542). ประเภทการประมูล. สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2553, จาก <http://www.taradebid.com/faq.php>.

ไปพร้อมกับการประกาศโฆษณาขายทอดตลาดบนเว็บไซต์ ดังนั้น การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงไม่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน แต่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ประกาศขายทอดตลาดว่า ประสงค์จะกำหนดระยะเวลาการเข้าเสนอราคาซื้อในการขายทอดตลาดสินค้านั้นๆ นานเพียงใด

6) การจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ

เมื่อผู้ให้บริการได้รับข้อมูลจากผู้ใช้บริการก็อาจมีการให้ข้อมูลนั้นแก่ผู้ขายสินค้าหรือบริการ หรือให้แก่บุคคลภายนอกอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในด้านการตลาด ซึ่งเว็บไซต์ที่ให้บริการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตบางแห่งจะมีการกำหนดนโยบายในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต โดยแจ้งถึงข้อมูลที่ตนจัดเก็บ วิธีการในการจัดเก็บ และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้จัดเก็บนั้น เช่น

www.taradebid.com มีการแจ้งให้ผู้บริการทราบว่า⁸⁷

- ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริการจะถูกใช้เพียงเพื่อการซื้อขายบนเว็บไซต์นี้เท่านั้น

- ทางเว็บไซต์จะเก็บข้อมูลที่จำเป็นหรือสำคัญเพื่อเป็นหลักฐานในการยืนยันตัวตนของผู้บริการ โดยจะใช้ IP และ Cookies

- ทางเว็บไซต์เชื่อในการป้องกันการเป็นส่วนตัวของผู้บริการ และข้อมูลส่วนตัวของผู้บริการจะไม่ถูกใช้มากกว่าการพัฒนาบริการของผู้ให้บริการที่มีต่อผู้บริการ ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริการจะไม่ถูกเผยแพร่สู่บุคคลที่สามถ้าหากไม่ได้รับความยินยอมจากผู้บริการ

- ผู้บริการอนุญาตให้ทางเว็บไซต์ใช้ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริการได้ ถ้าหากมีเหตุการณ์ที่ต้องดำเนินการทางด้านกฎหมาย เป็นต้น

3.2.1.3 กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

สำหรับกฎหมายที่ใช้บังคับกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตนั้น เนื่องจากลักษณะเฉพาะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตที่มีรูปแบบ ขั้นตอนและวิธีการที่มีความแตกต่างออกไปจากการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ และไม่มีกฎหมายที่บัญญัติรองรับเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะเจาะจง ดังนั้น การพิจารณาผลทางกฎหมายของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงต้องนำกฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมาเป็นหลักในการพิจารณา ซึ่งกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

⁸⁷ แหล่งเดิม.

1) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นกฎหมายฉบับแรกที่ต้องนำมาพิจารณา เนื่องจากเป็นกฎหมายหลักที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการขายทอดตลาดไว้ดังที่ปรากฏอยู่ใน มาตรา 509 ถึงมาตรา 517 ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น แต่กฎหมายดังกล่าวมิได้ให้คำจำกัดความของการขายทอดตลาดไว้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม แม้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะมิได้ให้นิยามของการขายทอดตลาดไว้ แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะของการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแล้ว จะเห็นได้ว่ามีขั้นตอนที่เป็นสาระสำคัญทำนองเดียวกัน กล่าวคือ มีการเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปเข้าสู่ราคา และการตัดสินใจขายสินค้ากระทำโดยผู้ทอดตลาด โดยการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตนั้นจะมีการประกาศเสนอขายสินค้าบนหน้าเว็บไซต์ ซึ่งผู้เข้าชมเว็บไซต์สามารถตรวจดูรายละเอียดการขาย ขั้นตอนการเข้าร่วมเสนอราคา และวันเวลาที่เปิดให้มีการเสนอราคาได้ และเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปเข้าร่วมแข่งขันสู่ราคา หากผู้ใดเสนอราคาสูงสุดก็จะได้รับการแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์จากผู้ทอดตลาดเพื่อให้เข้าทำสัญญาต่อไป ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีสาระสำคัญทำนองเดียวกันกับการขายทอดตลาดโดยปกติ แม้ว่าจะมีความแตกต่างบางประการ เช่น ในเรื่องของสถานที่ หรือการแสดงเจตนาของผู้ทอดตลาด หรือการกำหนดให้ผู้เข้าใช้บริการต้องมีการลงทะเบียนเสียก่อน เป็นต้น ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายทอดตลาดลักษณะหนึ่งนั่นเอง เพียงแต่กระบวนการขั้นตอนต่างๆ มีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างออกไปเนื่องจากการเป็นการทำธุรกรรมโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น จึงต้องตกอยู่ในบังคับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องการขายทอดตลาดด้วย

2) พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474

กฎหมายฉบับนี้มีมาตั้งแต่ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศ เป็นกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมในขณะที่ร่างกฎหมายขึ้นและป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการอาชีพขายทอดตลาดหรือผู้ประกอบการอาชีพค้าของเก่าเอาใจเอาเปรียบประชาชนทั่วไป เนื่องจากในช่วงเวลาก่อนที่จะมีการควบคุมกิจการดังกล่าวได้ปรากฏว่าผู้หาเลี้ยงชีพด้วยการขายทอดตลาดมักใช้อุบายล่อลวงทำให้ผู้ซื้อต้องซื้อทรัพย์สินในราคาสูงเกินจริง โดยให้พวกพ้องของตนเข้าเป็นผู้สู่ราคา ส่วนผู้หาเลี้ยงชีพด้วยการค้าของเก่าก็มักรับซื้อทรัพย์สินที่ได้มาหรือเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดที่มีผู้ลักลอบนำมาขาย⁸⁸ ดังนั้น จึงได้กำหนดให้มีการควบคุมโดยเจ้าพนักงานของหน่วยงานราชการ โดยออกหลักเกณฑ์กำหนดให้ผู้ที่จะประกอบกิจการดังกล่าวต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน ซึ่งบุคคลที่จะได้รับการพิจารณานั้นต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติ

⁸⁸ วันดี เอื้อสกุลพิพัฒน์. เล่มเดิม. หน้า 45.

ตามเงื่อนไขที่กำหนดทั้งในด้านของประสิทธิภาพและสถานประกอบการ และหากผู้ประกอบการ อาชีพขายทอดตลาดรายใดกระทำโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจะได้รับโทษทางอาญา นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดให้ต้องมีการต่ออายุใบอนุญาตด้วย ดังนั้น ในกรณีการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต หากผู้ให้บริการรายใดเป็นผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาดจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ด้วย

เรื่องการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการค้าของเก่าและการขายทอดตลาดนั้นมีข้อสังเกตว่าเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. 2533 แบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกัน⁸⁹ คือ

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รับผิดชอบในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต คือ ผู้บังคับการกองทะเบียน กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
- สำหรับเขตจังหวัดอื่นๆ นอกเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง โดยเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด

ทั้งนี้ ข้อมูลที่ตรวจสอบในเบื้องต้นพบว่า ผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาดที่มีการขึ้นทะเบียนมีเพียงในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้นซึ่งมีจำนวน 30 รายด้วยกัน⁹⁰ ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพที่จัดตั้งขึ้นเป็นบริษัท สำหรับประเภทสินค้าที่ทำการขายทอดตลาดมีหลากหลายประเภท เช่น บริษัท อากเนย์แคปปิตอล จำกัด ขายทอดตลาดสินค้าประเภทสังหาริมทรัพย์ บริษัท ตลาด ดอท คอม จำกัด ขายทอดตลาดสินค้าเกี่ยวกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ บริษัท สหการประมูล จำกัด ขายทอดตลาดรถยนต์ บริษัท สำนักกฎหมายธีรคุปต์ จำกัด ขายทอดตลาดใบหุ้น บริษัท แอชเช็ท ออชชั่น เซ็นเตอร์ จำกัด ขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

3) พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

กฎหมายฉบับนี้ได้ยกร่างขึ้นตามแนวทางกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ Model Law on Electronic Commerce 1996 และกฎหมายแม่แบบว่าด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ Model Law on Electronic Signatures 2001 ของคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ หรือ UNCITRAL อันเป็นกฎหมายที่หลายประเทศยอมรับและใช้เป็นแนวทางในการยกร่างกฎหมาย⁹¹ โดยกฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการรองรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เสมือนกับการทำเป็นหนังสือหรือหลักฐานเป็นหนังสือ การรับรองวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การใช้

⁸⁹ กรมการปกครอง. (2549). คู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่งานขายทอดตลาด และค้าของเก่า. หน้า 5.

⁹⁰ ศูนย์บริการข้อมูลประชาชน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. เล่มเดิม.

⁹¹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, ทวีศักดิ์ กอนันตกุล และสุรางคณา แก้วจันทน์. (2545).

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานที่อยู่ในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้น่าเชื่อถือและมีผลในทางกฎหมาย เช่นเดียวกับการทำธุรกรรมโดยวิธีการทั่วไปที่เคยปฏิบัติอยู่เดิม ทั้งนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวมิได้กำหนดถึงขอบเขตการใช้บังคับไว้โดยเฉพาะ แต่จะใช้บังคับกับธุรกรรมใดๆ ก็ตามที่มีการดำเนินการโดยกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เป็นกฎหมายที่ใช้ควบคู่ไปกับกฎหมายฉบับอื่นๆ ดังนั้น หากกฎหมายอื่นได้วางหลักเกณฑ์ไว้เช่นไรก็ให้เป็นไปตามนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เพียงแต่รองรับในกรณีที่มีการทำธุรกรรมนั้นๆ ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์

หลักการของ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 นั้น มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญคือ⁹²

(1) หลักความเท่าเทียมกัน ในที่นี้หมายถึงความเท่าเทียมกันระหว่างการใช้เอกสารที่อยู่ในรูปของกระดาษ และการใช้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ กล่าวคือ การติดต่อสื่อสารหรือการผูกนิติสัมพันธ์ผ่านสื่อที่อยู่ในรูปของกระดาษ หรือการทำธุรกรรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะต้องให้ผลทางกฎหมายที่เท่าเทียมกัน

(2) หลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยี รวมทั้งหลักการความเป็นกลางของสื่อ กล่าวคือ ในการติดต่อสื่อสารจะต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติเทคโนโลยีใดเทคโนโลยีหนึ่ง โดยเฉพาะ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้เปิดกว้างเพื่อรองรับการติดต่อสื่อสารด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทุกรูปแบบ คือ บางช่วงอาจมีการจัดทำให้ข้อความอยู่ในรูปของข้อมูลดิจิทัลบางช่วงติดต่อกันทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือการติดต่อกันผ่านทางคอมพิวเตอร์ซึ่งกำหนดให้โปรแกรมอัตโนมัติกระทำการแทน และวางหลักการเพื่อรองรับเทคโนโลยีทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่จะมีการพัฒนาขึ้นในอนาคต

โครงสร้างของพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แบ่งออกเป็น 6 หมวดหลัก คือ

หมวด 1 ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา 7-มาตรา 25)

หมวด 2 ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา 26-มาตรา 31)

หมวด 3 ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา 32-มาตรา

34)

⁹² แหล่งเดิม. หน้า 11-13.

หมวด 4 ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ (มาตรา 35)

หมวด 5 คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา 36-มาตรา 43)

หมวด 6 บทกำหนดโทษ (มาตรา 44-มาตรา 46)

โดยหลักแล้ว พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 กำหนดขอบเขตไว้ให้ใช้ได้เป็นการทั่วไป กล่าวคือ ให้ใช้บังคับแก่ธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ ที่ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด เว้นแต่ธุรกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดมิให้นำพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาใช้บังคับ และให้ใช้บังคับแก่การดำเนินงานของรัฐด้วย ซึ่งในปัจจุบันได้มีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดประเภทธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ ที่ยกเว้นมิให้นำกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้บังคับ พ.ศ. 2549 กำหนดมิให้นำกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้บังคับในธุรกรรมเกี่ยวกับมรดกและครอบครัว⁹³ เนื่องจากเป็นเรื่องละเอียดอ่อนซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ยังมีหลักการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การกำหนดบทบัญญัติโดยคำนึงถึง “หลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา หรือเสรีภาพในการแสดงเจตนา” ซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา 5 ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้บทบัญญัติของ หมวด 1 ใน มาตรา 13-มาตรา 24 และ หมวด 2 ในมาตรา 26-มาตรา 31 เป็นบทบัญญัติที่สามารถตกลงเป็นอย่างอื่นได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นการ กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีติดต่อสื่อสาร การส่งหรือการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น⁹⁴

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้รับรองสถานะหรือผลทางกฎหมายของข้อความที่ทำให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อมิให้มีการปฏิเสธความมีผลผูกพัน และการบังคับใช้ทางกฎหมายซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา 7 โดยเป็นการกำหนดหลักการพื้นฐานมิให้มีการเลือกปฏิบัติระหว่างสิ่งที่จัดทำขึ้นในรูปของกระดาษทั้งในรูปของหนังสือ หลักฐานเป็นหนังสือ หรือต้นฉบับกับสิ่งที่จัดทำขึ้นในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์⁹⁵ แต่พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มิได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องแบบไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากโดยหลักแล้วกฎ

⁹³ มาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดประเภทธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ยกเว้นมิให้นำกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้บังคับ พ.ศ. 2549 บัญญัติว่า “มิให้นำบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้บังคับแก่ธุรกรรมดังต่อไปนี้

- (1) ธุรกรรมเกี่ยวกับครอบครัว
- (2) ธุรกรรมเกี่ยวกับมรดก.”

⁹⁴ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, ทวีศักดิ์ กอนันตกุล และสุรางคณา แก้วจางค์. เล่มเดิม. หน้า 86.

⁹⁵ แหล่งเดิม. หน้า 62.

หมายฉบับนี้มุ่งที่จะบังคับใช้ควบคู่กับกฎหมายฉบับอื่น โดยกฎหมายฉบับใดได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องแบบใดอย่างใด กฎหมายรัฐธรรมนูญทางอิเล็กทรอนิกส์ก็จะเข้าไปรองรับผลทางกฎหมายหากได้ทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกต้อง

ในเรื่องของสัญญาและการแสดงเจตนาในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น มาตรา 13 และมาตรา 14 ของพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแสดงเจตนาและการทำสัญญาว่าจะไม่ถูกปฏิเสธผลทางกฎหมายแม้กระทำขึ้นในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ มาตรา 13 ที่บัญญัติว่า “คำเสนอหรือคำสนองในการทำสัญญาอาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และห้ามมิให้ปฏิเสธการมีผลทางกฎหมายของสัญญาเพียงเพราะเหตุที่สัญญานั้นได้ทำคำเสนอหรือคำสนองเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” ได้กำหนดขึ้นเพื่อสร้างความแน่นอนของผลทางกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีการตั้งโปรแกรมให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงาน โดยอัตโนมัติในการทำคำเสนอและคำสนองโดยไม่มีการแทรกแซงของมนุษย์เลย แม้จะมีบทบัญญัติในมาตรา 7 ซึ่งรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้แล้วก็ตาม นอกจากนี้ มาตรา 13 ยังสามารถใช้ได้กับกรณีที่มีการทำแต่เพียงคำเสนอ หรือคำสนองอย่างใดอย่างหนึ่งทางอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้นด้วย สำหรับมาตรา 14 ที่บัญญัติว่า “ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล การแสดงเจตนาหรือคำบอกกล่าวอาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้” เป็นการบัญญัติเพื่อให้ครอบคลุมการแสดงเจตนาฝ่ายเดียว เช่น การแจ้งความชำรุดบกพร่องของสินค้า การขอเสนอชำระราคา เป็นต้น

กฎหมายดังกล่าวกำหนดเกี่ยวกับการทำคำเสนอและคำสนอง แต่ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ในการเกิดขึ้นของสัญญาเอาไว้ เนื่องจากไม่ต้องการแทรกแซงกฎหมายภายในว่าด้วยสัญญา อย่างไรก็ตาม เพื่อขจัดความไม่แน่นอนของการเกิดขึ้นของสัญญาในกรณีที่มีการทำคำเสนอ คำสนองทางอิเล็กทรอนิกส์จึงต้องพิจารณากฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ประกอบกับบทบัญญัติใน มาตรา 22-มาตรา 24 ว่าด้วยเวลาและสถานที่ในการส่ง หรือรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยได้กำหนดวิธีการส่งและการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้เพื่อแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติอันเกิดจากการติดต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการติดต่อทางเครือข่ายหรือทางอินเทอร์เน็ตซึ่งวิธีการส่งและรับข้อมูลแตกต่างไปจากการติดต่อกันด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ เช่น การติดต่อกันทางโทรเลข หรือโทรพิมพ์ซึ่งสามารถระบุตัวบุคคล เวลา สถานที่ส่งและรับข้อมูลได้ง่ายและมีความแน่นอน

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าในเรื่องความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มิได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดพลาดของข้อมูลอันเกิดจากการส่งและการรับเอาไว้โดยชัดเจน ซึ่งมีเพียงมาตรา 17 ที่ให้สิทธิผู้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในการถือว่าข้อมูลที่ได้รับถูกต้องและสามารถ

ดำเนินการใดๆ ตามข้อมูลนั้นได้ ทั้งนี้ ได้กำหนดยกเว้นว่ามิสามารถดำเนินการตามข้างต้นได้หากผู้รับข้อมูลได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความผิดพลาดหากผู้รับได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรหรือได้ดำเนินการตามที่ตกลงไว้ก่อนแล้ว

โดยที่ธุรกรรมการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบหนึ่งจึงตกอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ด้วย อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นการทั่วไปเท่านั้น มิได้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดไว้เป็นการเฉพาะ การพิจารณาผลทางกฎหมายของการทำธุรกรรมขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงต้องพิจารณาพระราชบัญญัติฉบับนี้ ประกอบกับกฎหมายหลักฉบับอื่นๆ

3.2.2 การเกิดสัญญา

หลักของการเกิดสัญญาคือสัญญาย่อมเกิดขึ้นเมื่อคำเสนอและคำสนองถูกต้องตรงกัน ซึ่งการเกิดสัญญาในกรณีที่เป็นการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ย่อมต้องอยู่บนพื้นฐานของการก่อให้เกิดสัญญาตามหลักทั่วไปด้วยเช่นกัน โดยลักษณะของคำเสนอที่ทำผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือคำเสนอทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ต้องมีลักษณะเช่นเดียวกับคำเสนอตามหลักทั่วไปคือต้องมีข้อความชัดเจนแน่นอนและครบถ้วน กล่าวคือ เมื่อมีคำสนองรับตามคำเสนอนั้นย่อมเกิดเป็นสัญญาขึ้น คำสนองก็เช่นเดียวกันจะต้องเป็นการแสดงเจตนาของผู้สนองต่อผู้เสนอ เพียงแต่การทำคำเสนอหรือคำสนองนั้นได้กระทำผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต⁹⁶ ซึ่งอาจมีวิธีการแตกต่างไปจากการแสดงเจตนาทั่วไปเท่านั้น

การเกิดสัญญาในการขายทอดตลาดโดยปกติการประกาศโฆษณาขายทอดตลาดเป็นเพียงคำเชิญชวนให้ผู้สนใจเข้าร่วมแข่งขันกันเสนอราคาซื้อสินค้าที่ทำการขายทอดตลาดเท่านั้น ส่วนการที่มีผู้เข้าสู่ราคาเสนอราคาในเวลาขายทอดตลาดแก่ผู้ทอดตลาดย่อมเป็นคำเสนอ กล่าวคือเป็นคำเสนอต่อผู้ขายว่าตนต้องการซื้อสินค้านั้นในราคาที่ได้ออกไป หากผู้เข้าสู่ราคารายใดเสนอราคาเป็นที่พอใจแก่ผู้ทอดตลาดและผู้ทอดตลาดตกลงขายให้ การตกลงขายสินค้านั้นแก่ผู้เข้าสู่ราคาก็คือการสนองรับคำเสนอนั้นจึงทำให้เกิดสัญญาขึ้น ซึ่งในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ผู้ขายทรัพย์สินโดยการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตโดยทั่วไปจะต้องลงทะเบียนกับผู้ให้บริการเว็บไซต์ซึ่งจะทำหน้าที่ดำเนินการขายทอดตลาดสินค้าของผู้ขายทางอินเทอร์เน็ต เมื่อผู้ขายได้ลงทะเบียนเป็นสมาชิกของเว็บไซต์ที่ต้องการนำทรัพย์สินไปขายแล้ว ผู้ขายก็สามารถที่จะนำรูปทรัพย์สินที่ต้องการขายไปแสดงในเว็บไซต์นั้นเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ผู้ซื้อ นอกจากนี้ผู้ขายยังสามารถที่จะบรรยายลักษณะของสินค้าที่ต้องการขายให้แก่ผู้ซื้อ ได้ทราบด้วย รวมทั้งต้องกำหนดระยะเวลา

⁹⁶ อภิชาติ ทองประสม. (2544). สัญญาทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. หน้า 65-66.

ที่ผู้ซื้อสามารถเสนอราคาซื้อทรัพย์สินของผู้ขายด้วย เมื่อพิจารณาแล้วจึงเห็นได้ว่าการประกาศโฆษณาขายทอดตลาดสินค้าทางเว็บไซต์ดังกล่าวอาจเทียบเคียงได้กับการประกาศโฆษณาขายทอดตลาดโดยทั่วไป ซึ่งเป็นการเชิญชวนบุคคลทั่วไปให้เข้าซื้อทรัพย์สิน และการที่มีผู้สนใจเข้าสู่ราคาก็มีลักษณะเช่นเดียวกับการเข้าแข่งขันกันเสนอราคาในการขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยปกติเพียงแต่มีความแตกต่างกันในเรื่องของสถานที่ ซึ่งการขายทอดตลาดโดยปกติผู้ขายทอดตลาดและผู้เข้าสู่ราคาจะมารวมอยู่ ณ สถานที่เดียวกัน แต่การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะแม้ไม่มีการรวมตัวกัน ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง แต่ในการติดต่อสื่อสารทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นเปรียบเทียบเสมือนเป็นสถานที่ที่บุคคลทั่วไปสามารถมารวมตัวกันได้ แม้จะไม่ได้พบปะกันโดยตรงก็ตาม ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาที่มีการเสนอราคาทางอินเทอร์เน็ตก็คือช่วงเวลาที่มีการทำคำเสนอไปยังผู้ทอดตลาดว่าตนต้องการซื้อสินค้าในราคาตามที่ตนเสนอไปเช่นเดียวกับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกตินั่นเอง ซึ่งหากมีการสนองรับก็ทำให้เกิดเป็นสัญญาขึ้นได้ และโดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ได้รับรองสถานะหรือผลทางกฎหมายของข้อความที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ลักษณะหนึ่งจึงได้รับการรับรองสถานะทางกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงเจตนาเสนอ หรือการสนองรับซึ่งกระทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น หากการขายทอดตลาดนั้นมีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามหลักกฎหมายย่อมสามารถบังคับกันได้ โดยไม่อาจปฏิเสธโดยอาศัยเหตุว่าเป็นการทำธุรกรรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

เมื่อพิจารณาลักษณะการดำเนินการในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแล้วมีข้อสังเกตว่า การทำธุรกรรมต่างๆ เป็นการกระทำโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการประกาศโฆษณาขายทอดตลาด การแข่งขันกันเสนอราคา หรือการแจ้งราคาสูงสุดให้ทราบ ซึ่งการประกาศเสนอขายสินค้าให้กับผู้เข้าชมเว็บไซต์ดังกล่าวมีการโฆษณาล่วงหน้าและเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่สนใจสามารถเข้าร่วมเสนอราคาซื้อสินค้าได้ อันถือได้ว่าเป็นลักษณะของการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น ในเรื่องความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดจึงต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 509 โดยกำหนดถึงความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดไว้ว่า “การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยเคาะไม้ หรือด้วยกริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด...” ทั้งนี้ การขายทอดตลาดโดยปกติจะเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปเข้าสู่ราคากันได้ เมื่อมีผู้เสนอราคาเป็นที่พอใจและผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ ผู้เสนอราคารายนั้นก็เป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้นไป แต่หากมีเงื่อนไขบังคับก่อนบางประการซึ่งได้แจ้งให้ผู้เข้าเสนอราคาทราบแล้ว ผู้ทอดตลาดจะต้องดำเนินการตามเงื่อนไขดังกล่าวให้ครบถ้วนก่อนจึงจะเคาะไม้

ตกลงขายทรัพย์สินนั้นได้ เช่น ในการประกาศโฆษณาขายทอดตลาดแจ้งว่าจะนับหนึ่งถึงสามก่อน แล้วจึงจะเคาะไม้ขาย ผู้ทอดตลาดก็ต้องดำเนินการตามที่ได้แจ้งไว้ให้ครบถ้วนก่อนจึงจะถือว่าการขายทอดตลาดนั้นสมบูรณ์ ผลที่ตามมาจึงจะทำให้ผู้ซื้อและผู้ขายทรัพย์สินดังกล่าวผูกพันตามสัญญาขายทอดตลาด

สำหรับกรณีของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมไม่สามารถที่จะแสดงอาการเคาะไม้ได้ เนื่องจากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นการขายทอดตลาดผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งโดยทั่วไปผู้ให้บริการเว็บไซต์จะกำหนดระยะเวลาให้ผู้เข้าสู่ราคาเสนอราคาซื้อทรัพย์สินนั้น หรือระบุวันที่อันเป็นวันสุดท้ายของการเสนอราคา และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนด หากมีผู้เข้าสู่ราคาเสนอราคาของผู้ขายทอดตลาดพอใจ ผู้ขายทอดตลาดจะใช้วิธีการแจ้งราคาสูงสุดโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้เสนอราคาสูงสุดเมื่อพ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับให้เสนอราคาซื้อ จึงมีข้อพิจารณาว่าการที่ผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตใช้วิธีการแจ้งราคาสูงสุดโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้เสนอราคาสูงสุดเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาให้เสนอราคาซื้อ จะถือเป็นกิริยาที่ผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 509 ได้หรือไม่

ในเรื่องนี้มีนักกฎหมายบางท่านให้ความเห็นว่า⁹⁷ เจ้าของเว็บไซต์ผู้ให้บริการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตนั้นไม่สามารถที่จะแสดงอาการเคาะไม้ การตีฆ้อง หรือการปรบมือได้ ดังนั้น การแจ้งราคาสูงสุดโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้เข้าสู่ราคาเสนอราคาสูงสุดเมื่อครบกำหนดระยะเวลาให้เสนอราคาน่าจะถือได้ว่าผู้ทอดตลาดได้แสดงกิริยาตกลงขายทอดตลาดสินค้านั้นๆ แล้ว เนื่องจากการแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์นั้นพอที่จะถือได้ว่าเป็นวิธีการตามปกติประเพณีของการขายสินค้าในลักษณะเช่นนี้นับอินเทอร์เน็ต ซึ่งเงื่อนไขต่างๆ ในการที่เว็บไซต์ผู้ทอดตลาดจะแสดงความตกลงขายสินค้าให้กับผู้ซื้อที่เสนอราคาสูงสุดนั้นก็มิระบุไว้ชัดเจนให้ผู้เข้าร่วมประมูลทราบอยู่แล้ว

ข้อพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ หากถือการแจ้งราคาสูงสุดให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดทราบทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นการแสดงกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วจะถือว่าสัญญาเกิดขึ้นเมื่อใด ซึ่งในกรณีนี้ควรพิจารณาประกอบบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 22-มาตรา 24 ว่าด้วยเวลาและสถานที่ในการส่งหรือรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย เนื่องจากเป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีการส่งและการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้

⁹⁷ พชรินทร์ ฉัตรวชิระกุล. (2543, พฤษภาคม-สิงหาคม). “ธุรกิจการประมูลสินค้าบนอินเทอร์เน็ตและปัญหาทางกฎหมาย.” *ตุลพาห*, ปีที่ 47, เล่ม 2, หน้า 9.

นอกจากนี้ในการเข้าสู่ราคาซึ่งถือว่าเป็นคำเสนออย่างหนึ่ง ซึ่งตามหลักกฎหมาย โดยทั่วไปเมื่อเกิดผลเป็นคำเสนอแล้วก็จะมิผลตามกฎหมายไปจนกว่าคำเสนอนั้นจะสิ้นความผูกพัน กล่าวคือ ผลของคำเสนอเมื่ออยู่ 2 ประการ ประการแรกคือ เมื่อมีการสนองรับคำเสนอนั้น สัญญาจะเกิดขึ้น ผลประการที่สองคำเสนอนั้นถอนไม่ได้⁹⁸ ซึ่งผลประการที่สองคำเสนอถอนไม่ได้ นั้น ต้องพิจารณาว่าคำเสนอนั้นเป็นคำเสนอประเภทใด หากเป็นคำเสนอที่บ่งระยะเวลาให้ทำ คำสนองย่อมมีผลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 54 กำหนดให้ผู้เสนอไม่อาจถอน คำเสนอนั้นได้ภายในระยะเวลาที่บ่งไว้ แต่หากเป็นคำเสนอที่มีได้บ่งระยะเวลาให้ทำคำสนอง ต้องพิจารณาตามมาตรา 355 และมาตรา 356 ดังนี้

(1) กรณีที่เป็นคำเสนอต่อบุคคลผู้อยู่ห่างโดยระยะทางหรือบุคคลที่มีได้อยู่เฉพาะหน้า ผู้เสนอจะถอนคำเสนอของตนภายในระยะเวลาอันควรคาดหมายว่าจะได้รับคำบอกกล่าวสนอง ไม่ได้ โดยระยะเวลาเท่าใดที่จะถือเป็นระยะเวลาอันควรคาดหมายได้นั้น ต้องพิจารณาตามพฤติการณ์เป็นกรณีไป เช่น คำหนึ่งถึงระยะทางใกล้ไกลระหว่างผู้เสนอผู้สนอง วิธีการส่งคำเสนอ คำสนอง เป็นต้น ถ้าผู้เสนอถอนคำเสนอก่อนเวลาอันควรคาดหมายนั้น การถอนคำเสนอเช่นนี้ไม่มีผล โดยถือว่าคำเสนอนั้นยังมีผลผูกพันอยู่จนกว่าระยะเวลาอันควรคาดหมายว่าจะได้รับคำบอกกล่าว สอนลง่วงพันไปแล้ว และถ้าผู้รับคำเสนอได้ทำคำสนองรับภายในระยะเวลานั้นสัญญาย่อมเกิดขึ้น แม้ว่าผู้เสนอได้บอกถอนไปก่อนหน้านั้นแล้วก็ตามเนื่องจากการถอนคำเสนอไม่มีผล

(2) ในกรณีที่เป็นการทำคำเสนอต่อบุคคลผู้อยู่เฉพาะหน้า โดยมีได้บ่งระยะเวลาให้ทำ คำสนอง ตามมาตรา 356 กำหนดว่าเสนอ ณ ที่ใดเวลาใดก็ย่อมจะสนองรับได้แต่ ณ ที่นั้นเวลานั้น ดังนั้น ในการทำคำเสนอต่อบุคคลผู้อยู่เฉพาะหน้าผู้รับคำเสนอจะต้องทำคำสนองรับทันที ณ เวลานั้น เพราะถ้าพ้นเวลานั้นแล้วคำเสนอย่อมเป็นอันสิ้นผลไป

ในเรื่องการเกิดสัญญาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงมีข้อควรพิจารณาอีก ประการหนึ่งว่า การเสนอราคาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตหากมิได้มีการกำหนดกันไว้ว่า ผู้ขายทรัพย์สินจะต้องคำสนองรับภายในกำหนดระยะเวลาใด กรณีดังกล่าวจะตกอยู่ภายใต้บังคับ มาตรา 355 ด้วยหรือไม่ กล่าวคือการเสนอราคานั้นจะยังคงมีผลผูกพันผู้เสนอราคาอยู่หรือไม่ เป็นระยะเวลานานเท่าใด

⁹⁸ อัครวิทย์ สุมาวงศ์. (2552). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยนิติกรรม สัญญา. หน้า 228-233.

3.2.3 การบังคับตามสัญญา

ในการซื้อขายทรัพย์สินบางประเภทกฎหมายเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญจึงได้มีการกำหนดแบบในการทำสัญญาไว้ โดยบัญญัติแบบและวิธีการขึ้นซึ่งเป็นบทบังคับให้คู่กรณีต้องปฏิบัติ ดังที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรคแรก “การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นโมฆะ วิธีนี้ให้ใช้ถึงซื้อขายเรือ มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งซื้อขายแพและสัตว์พาหนะด้วย” หากคู่สัญญามิได้ปฏิบัติตามแบบที่กฎหมายบัญญัติไว้ สัญญาซื้อขายนั้นย่อมตกเป็นโมฆะ นอกจากนี้ ยังมีกรณีการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไป ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรค 2 และวรรค 3 กำหนดว่า หากมิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญ หรือได้วางประจำไว้หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ สำหรับการขายทอดตลาดซึ่งเป็นการซื้อขายอย่างหนึ่งเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกำหนดไว้เป็นพิเศษ การบังคับตามสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ และอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไปจากการขายทอดตลาดจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรานี้ด้วย

ดังนั้น แม้การขายทอดตลาดจะบริบูรณ์โดยผู้ทอดตลาดได้แสดงความตกลงสนองรับคำเสนอราคาแล้วก็ตาม ถ้าปรากฏว่าทรัพย์สินที่ทำการขายทอดตลาดนั้นเป็นอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดที่ต้องมีการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ การบังคับตามสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษจากการขายทอดตลาดจึงอยู่ภายใต้บังคับมาตรา 456 ประกอบมาตรา 152 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยจะต้องทำตามแบบของสัญญาซื้อขาย ซึ่งแบบของสัญญานั้นเป็นคนละกรณีกับความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาด โดยในกรณีของการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1330 ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองผู้ซื้อทรัพย์สินตั้งแต่เวลาที่ซื้อทรัพย์สินนั้นจนกระทั่งได้จัดการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ อันเป็นบทบัญญัติรับรองสิทธิของผู้ซื้อทรัพย์สินที่สุจริตมิให้ต้องเสียสิทธิในทรัพย์สินไปเพราะเหตุแห่งการรับโอนกรรมสิทธิ์จากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิในทรัพย์สินนั้น

นอกจากนี้ยังมีกรณีการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไป ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรค 2 และวรรค 3 กำหนดไว้ว่า หากมิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญ หรือได้วางประจำไว้หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ ซึ่งในการขายทอดตลาดโดยปกติ

อาจมีการกำหนดไว้ให้มีการวางหลักประกันก่อนการเข้าสู่ราคาเช่นกรณีของการขายทอดตลาด โดยกรมบังคับคดีทำให้สามารถฟ้องร้องบังคับคดีกันได้

ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตก็อาจมีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่เป็น อสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษได้ ดังนั้นในการปฏิบัติให้เป็นไปตามแบบที่ กฎหมายกำหนดจึงตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติดังกล่าวด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนมีข้อสังเกต ว่าในกรณีที่มีการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษทางอินเทอร์เน็ตนั้น ผู้ซื้อผู้ขายไม่ได้พบปะกันโดยตรง ทั้งไม่อาจเข้าทำสัญญาเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ได้ทันที คู่สัญญาเองจะปฏิบัติตามแบบใดอย่างไร นอกจากนี้ หากเป็นกรณีของการขาย ทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไป การจะให้ปรากฏหลักฐานเป็นหนังสือลง ลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ หรือวางมัดจำ หรือให้ชำระหนี้บางส่วนล่วงหน้า หรือกำหนดให้วาง หลักประกันก่อนเข้าสู่ราคาข้อมปฏิบัติได้ยาก เนื่องจากคู่สัญญาแต่ละฝ่ายอยู่ต่างสถานที่กัน การจะ ชำระเงินให้โดยที่แต่ละฝ่ายมิได้รู้จักกันมาก่อนนั้นต้องอาศัยความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือเป็น อย่างสูง ดังนั้นหากมีการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไปทาง อินเทอร์เน็ตโดยมิได้มีหลักฐานในการฟ้องร้องบังคับคดีอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด และกรณีเกิดมีข้อพิพาทขึ้นย่อมไม่อาจฟ้องร้องบังคับคดีกันได้

นอกจากนี้ กรณีที่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือสัญญาที่ต้องทำตามแบบตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 ยังมีความเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ด้วย กล่าวคือ ในบทบัญญัติมาตรา 10⁹⁹ ของกฎหมายฉบับดังกล่าว ได้ คຸ້ມກອງສິນທິຂອງຜູ້ບຶກໂກດในกรณีที่มีการทำนิติกรรมที่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือและสัญญาที่ ต้องทำตามแบบในการฟ้องร้องบังคับคดี โดยมาตรา 10 วรรคหนึ่ง บัญญัติถึงการฟ้องร้องบังคับคดี ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคในกรณีการทำนิติกรรมที่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือ

⁹⁹ มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 บัญญัติว่า “บทบัญญัติแห่ง กฎหมายที่บังคับให้นิติกรรมใดต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบจึงจะฟ้องร้องบังคับคดี ได้ นั้น มิให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้บริโภคในการฟ้องบังคับให้ผู้ประกอบการชำระหนี้

ในกรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับให้สัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการ จะต้องทำตามแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง ถึงแม้สัญญาดังกล่าวยังมิได้ทำให้ถูกต้องตามแบบนั้น แต่หากผู้บริโภค ได้วางมัดจำหรือชำระหนี้บางส่วนแล้ว ให้ผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องบังคับให้ผู้ประกอบการจัดทำสัญญาให้เป็น ไปตามแบบที่กฎหมายกำหนดหรือชำระหนี้เป็นการตอบแทนได้

ในการดำเนินคดีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้นำมาตรา 94 แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาคดีแพ่ง มาใช้บังคับแก่ผู้บริโภคในการฟ้องคดีผู้บริโภคและการพิสูจน์ถึงนิติกรรมหรือสัญญา ที่ทำขึ้นระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการ.”

ชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งกฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคโดยเฉพาะจึงได้ยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีการบังคับในเรื่องดังกล่าวมาใช้บังคับแก่ผู้บริโภค ดังนั้น ในทางตรงข้ามผู้ประกอบการธุรกิจจะยกบทบัญญัติแห่งมาตรา 10 วรรคหนึ่ง ขึ้นเพื่อใช้สิทธิฟ้องผู้บริโภคให้ชำระหนี้ไม่ได้ เช่น ผู้จะขายอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจฟ้องผู้จะซื้อซึ่งเป็นผู้บริโภคให้ชำระหนี้ตามสัญญาจะซื้อจะขาย ผู้ประกอบการธุรกิจย่อมอยู่ในบังคับแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรคสอง หากสัญญาจะซื้อจะขายไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้บริโภคเป็นสำคัญ ผู้ประกอบการธุรกิจย่อมไม่อาจยกบทบัญญัติแห่งมาตรา 10 วรรคหนึ่ง ขึ้นกล่าวอ้างเพื่อฟ้องให้ผู้บริโภคชำระหนี้ได้¹⁰⁰ เป็นต้น และในมาตรา 10 วรรคสอง เป็นกรณีที่กฎหมายให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในการทำสัญญากับผู้ประกอบการธุรกิจที่จะต้องทำตามแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองต้องเป็นผู้บริโภคที่ได้วางมัดจำหรือชำระหนี้บางส่วนแล้ว แม้สัญญานั้นยังมิได้ทำให้ถูกต้องตามแบบ ผู้บริโภคก็มีอำนาจตามมาตรา 10 วรรคสอง ที่จะฟ้องบังคับให้ผู้ประกอบการธุรกิจจัดทำสัญญาให้เป็นไปตามแบบที่กฎหมายกำหนด หรือชำระหนี้เป็นการตอบแทนได้¹⁰¹ กรณีดังกล่าวจึงมีข้อควรพิจารณาว่า กรณีที่มีการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตอันมีลักษณะเป็นการทำสัญญาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภคและเป็นกรณีที่ต้องทำหลักฐานเป็นหนังสือหรือต้องทำตามแบบที่กฎหมายกำหนด คู่สัญญาในการทำขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

3.2.4 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ขาย

โดยหลักแล้วผู้ขายทรัพย์สินในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมมีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกันกับผู้ขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ ซึ่งหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญ ได้แก่

ประการแรก ผู้ขายไม่อาจเข้าสู่ราคาในการขายทอดตลาดได้ แต่หากผู้ขายจะเข้าสู่ราคาจะต้องมีการแถลงไว้โดยเฉพาะในคำโฆษณาการขายทอดตลาดว่าผู้ขายถือสิทธิที่จะเข้าสู่ราคาด้วย ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 512 ซึ่งในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต การลงประกาศโฆษณาขายทอดตลาดสินค้าจะกระทำโดยการประกาศทางหน้าเว็บไซต์ โดยผู้ขายทอดตลาดซึ่งเป็นผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นผู้ให้รายละเอียดในการประกาศด้วยตนเอง ดังนั้น หากผู้ขายทอดตลาดต้องการที่จะเข้าสู่ราคาในการขายทอดตลาด ย่อมต้องกรอกรายละเอียดไว้ในขั้นตอนที่มีการลงรายละเอียดเพื่อจะประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดด้วย เพื่อที่ว่ารายละเอียด

¹⁰⁰ ธานีศ เกศวพิทักษ์. (2551). กฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551. หน้า 54.

¹⁰¹ แหล่งเดิม. หน้า 55-56.

ดังกล่าวจะได้ปรากฏในการประกาศโฆษณาทางหน้าเว็บไซต์ ทำให้ผู้ที่สนใจจะเข้าร่วมเสนอราคาสามารถทราบได้ว่าการเข้าสู่ราคาสินค้านั้นๆ ผู้ขายทอดตลาดจะเข้าสู่ราคาด้วย

ประการที่สอง ผู้ขายมีหน้าที่ในการส่งมอบทรัพย์สินเช่นเดียวกับผู้ขายทอดตลาดโดยวิธีปกติที่จะต้องส่งมอบทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดให้แก่ผู้ซื้อ กล่าวคือ ผู้ขายจะต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เป็นประเภท ชนิด และปริมาณตามที่ตกลงกัน โดยส่งมอบตามเวลา สถานที่ และวิธีการที่ได้ตกลงกันไว้ เพื่อเป็นการตอบแทนการชำระราคา ซึ่งการส่งมอบนั้นผู้ขายและผู้ซื้อจะตกลงให้ส่งมอบแก่กันโดยวิธีโดยอ้อมสุดแต่ความพอใจของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย โดยผู้ขายต้องส่งมอบทรัพย์สินที่ได้ทำการขายทอดตลาดนั้นโดยถูกต้อง

ประการที่สาม ความรับผิดชอบในการรอนสิทธิในทรัพย์สินที่ขาย ผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมมีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ขายทอดตลาดโดยวิธีปกติในอันที่จะต้องรับผิดชอบหากมีบุคคลอื่นไปกระทำการอันเป็นการรบกวนขัดสิทธิของผู้ซื้อทรัพย์สินด้วย ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 475

นอกจากนี้ ผู้ขายยังมีหน้าที่อื่นๆ เช่น หน้าที่ในการเสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเตรียมทรัพย์สินนั้นให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะส่งมอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 325 หากมิได้มีการตกลงไว้เป็นประการอื่น การจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ การชำระค่าฤชาธรรมเนียม เป็นต้น

3.2.5 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ทอดตลาด

โดยหลักแล้วหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมมีลักษณะเช่นเดียวกับผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ กล่าวคือ มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ขายทรัพย์สิน อำนวยการขายทอดตลาดให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย และต้องดำเนินการขายทอดตลาดด้วยตนเองจะมอบหมายให้บุคคลอื่นทำแทนมิได้ เว้นแต่จะได้รับอำนาจให้มอบให้บุคคลอื่นทำแทนได้ หรือมีประเพณีพิเศษให้ทำได้ เก็บรักษาทรัพย์สินด้วยความระมัดระวัง พยายามทำให้ทรัพย์สินได้ราคาสูงที่สุด และเมื่อการขายทอดตลาดบริบูรณ์ผู้ทอดตลาดต้องเรียกให้ผู้สุ้ราคาสูงสุดชำระราคาทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ ถ้าผู้สุ้ราคาละเลยไม่ชำระราคาก็ต้องนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดใหม่และบังคับให้ผู้สุ้ราคาคงเดิมชำระราคาส่วนที่ยังขาด และเรียกเงินที่ขายทรัพย์สินได้เป็นเงินสดให้ครบถ้วน นอกจากนี้ ผู้ทอดตลาดจะเข้าเป็นผู้สุ้ราคา หรือใช้ให้ผู้อื่นเข้าสู่ราคาแทนไม่ได้เช่นกันอันเป็นข้อห้ามโดยเด็ดขาด

เมื่อพิจารณาลักษณะการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตซึ่งผู้ขายเป็นผู้ให้บริการเว็บไซต์ที่เปิดให้มีการขายทอดตลาดสินค้าทางอินเทอร์เน็ตเพื่อลงประกาศขายทรัพย์สินที่ตนต้องการจะให้มีการขายทอดตลาด ผู้เข้าสู่ราคาเป็นผู้ให้บริการเว็บไซต์ เนื่องจากต้องการเข้าเสนอราคาซื้อสินค้า

ทรัพย์สินที่เปิดขายทอดตลาด จึงต้องสมัครขอเข้าใช้บริการเว็บไซต์เช่นกัน ส่วนผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นผู้ให้บริการช่องทางในการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต จึงมีข้อพิจารณาว่าบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตบุคคลใดที่จะถือได้ว่าเป็นผู้ทอดตลาด ซึ่งผู้เขียนจะได้กล่าวในหัวข้อ 3.2.9 ต่อไป

3.2.6 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ซื้อ

ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ กล่าวคือ มีหน้าที่ปฏิบัติตามประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดและข้อความที่ผู้ทอดตลาดได้แถลงไว้ก่อนเริ่มการขายทอดตลาด ซึ่งในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมเป็นไปตามประกาศโฆษณาขายทอดตลาดที่ปรากฏอยู่บนเว็บไซต์ที่ให้บริการนั่นเอง และหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การชำระราคาทรัพย์สินที่ซื้อขายกันนั้น หากผู้ซื้อทรัพย์สินไม่ชำระราคา ผู้ทอดตลาดย่อมมีสิทธิเอาทรัพย์สินนั้นออกขายซ้ำได้

ในกรณีของผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีประเด็นที่เป็นข้อสังเกตอยู่ 2 ประการด้วยกัน กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง การขายทอดตลาดซึ่งเป็นการซื้อขายชนิดหนึ่งนั้น เมื่อไม่มีกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับหลักการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดไว้เป็นการเฉพาะ การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายย่อมเป็นไปตามหลักกฎหมายเรื่องซื้อขาย ซึ่งหลักการโอนกรรมสิทธิ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโอนกรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์ธรรมดาในระบบกฎหมายไทยเป็นระบบสัญญาเดี่ยว คือ มีการทำสัญญาครั้งเดียวก็ก่อให้เกิดผลเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ได้เลย¹⁰² ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 458¹⁰³ กำหนดว่าสัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาดเมื่อทำแล้วย่อมก่อให้เกิดผลเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินทันทีที่ทำสัญญาซื้อขาย โดยมาตรานี้ถือเป็นบทหลักในเรื่องกรรมสิทธิ์ ส่วนบทบัญญัติมาตรา 456 นั้นเป็นบทยกเว้นของมาตรา 458 และใช้เฉพาะกับกรณีของการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษซึ่งทรัพย์สินประเภทนี้กรรมสิทธิ์จะโอนไปต่อเมื่อได้ทำตามแบบแล้วเท่านั้น¹⁰⁴ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อ 3.2.3

¹⁰² ศนันทกรณ โสคติพันธุ์. เล่มเดิม. หน้า 135-136.

¹⁰³ มาตรา 458 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายนั้น ย่อมโอนไปยังผู้ซื้อตั้งแต่ขณะเมื่อได้ทำสัญญาซื้อขายกัน.”

¹⁰⁴ ศนันทกรณ โสคติพันธุ์. เล่มเดิม. หน้า 136.

การโอนกรรมสิทธิ์ก่อให้เกิดผลที่สำคัญประการหนึ่งคือ การรับประกันความเสี่ยงภัยในภัยพิบัติที่อาจเกิดแก่ตัวทรัพย์สิน กล่าวคือ เมื่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้โอนไปยังผู้ซื้อแล้ว ผู้ซื้อในฐานะที่เป็นเจ้าของย่อมเป็นผู้รับความเสี่ยงภัยในภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินนั้นซึ่งมิได้เกิดจากความผิดของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 370 วรรคหนึ่ง¹⁰⁵ แม้ผู้ซื้ออาจจะยังไม่ได้รับมอบทรัพย์สินไปไว้ในความครอบครองก็ตาม ดังนั้น เมื่อทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นสูญหรือเสียหายไปเพราะเหตุใดๆ โดยมีใจความผิดของผู้ขาย ผู้ซื้อในฐานะที่เป็นเจ้าของจึงต้องยอมรับภัยพิบัติอันเกิดแก่ตัวทรัพย์สินนั้น โดยยังคงต้องชำระราคาครบถ้วน และไม่มีสิทธิเรียกให้ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินอื่นให้แทน¹⁰⁶ หลักนี้ย่อมนำมาใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตด้วย กล่าวคือ ในกรณีการขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงในการเสนอราคาของผู้เข้าสู้ราคาอันทำให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์เกิดเป็นการซื้อขายทรัพย์สินเฉพาะสิ่งขึ้น กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นย่อมโอนไปยังผู้ซื้อทันที เมื่อพิจารณากรณีดังกล่าวแล้วย่อมเห็นได้ว่า ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ซื้อไม่เคยได้เห็นตัวทรัพย์สินมาก่อน แม้จะได้ตกลงซื้อขายและกรรมสิทธิ์โอนไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่หากว่าในระหว่างการชำระราคาและส่งมอบเกิดภัยพิบัติขึ้นกับทรัพย์สินนั้นเป็นเหตุให้ทรัพย์สินนั้นสูญหรือเสียหาย กรณีเช่นนี้หากจะให้ผู้ซื้อทรัพย์สินเป็นผู้รับผลในภัยพิบัตินั้นและยังต้องรับผิดชอบชำระราคาแก่ผู้ขาย ทั้งๆ ที่ผู้ซื้อไม่เคยได้เห็นตัวทรัพย์สินนั้นมาก่อนเลยจะเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อหรือไม่

ประการที่สอง การชำระราคา ในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 515 กำหนดให้ผู้สู้ราคาสูงสุดต้องชำระราคาเป็นเงินสดเมื่อการซื้อขายบริบูรณ์ หรือตามเวลาที่กำหนดไว้ในคำโฆษณาบอกขาย เว้นแต่จะมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น หากผู้ซื้อทรัพย์สินไม่ชำระราคา ผู้ทอดตลาดก็มีสิทธิเอาทรัพย์สินออกขายทอดตลาดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง และถ้าได้เงินเป็นจำนวนสุทธิไม่คุ้มกับราคาและค่าขายทอดตลาดในคราวก่อน ผู้ซื้อทรัพย์สินก็จะต้องรับผิดชอบชดใช้ในส่วนที่ยังขาดอยู่ ซึ่งในกรณีของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตโดยหลักแล้วย่อมตกอยู่ภายใต้หลักกฎหมายดังกล่าวเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี หากพิจารณาถึงลักษณะการทำธุรกรรมแล้วจะเห็นได้ว่า เมื่อการขายทอดตลาดบริบูรณ์ผู้ซื้อย่อมไม่อาจชำระราคาเป็นเงินสดได้โดยสภาพ ผู้ซื้อและผู้ขายต้องติดต่อเพื่อตกลงในรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งมอบและการชำระราคากันในภายหลังจากที่ได้รับแจ้งจากผู้ให้บริการเว็บไซต์ว่าผู้เข้าสู้ราคารายใดเป็นผู้ชนะการเสนอราคา

¹⁰⁵ มาตรา 370 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ถ้าสัญญาต่างตอบแทนมีวัตถุประสงค์เป็นการก่อให้เกิดหรือโอนทรัพย์สินในทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง และทรัพย์สินนั้นสูญหรือเสียหายไปด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะโทษลูกหนี้มิได้ไซ้ ท่านว่าการสูญหรือเสียหายนั้นตกเป็นพับแก่เจ้าหนี้.”

¹⁰⁶ ศนันทกรณ โสคติพันธุ์. เล่มเดิม. หน้า 142.

จากการศึกษาตัวอย่างเว็บไซต์ที่จัดให้มีบริการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เช่น www.pramool.com, www.taradebid.com, www.shopping.sanook.com เป็นต้น พบว่าวิธีการชำระราคาในการซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีวิธีการชำระราคาใน 3 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

1) การโอนเงินผ่านธนาคารเข้าบัญชีของผู้ขายโดยตรง และผู้ขายจะจัดส่งสินค้าให้เมื่อได้รับโอนเงิน วิธีนี้เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ซึ่งผู้ขายจะลงรายละเอียดการชำระเงินและวิธีการชำระเงิน โดยระบุธนาคารและเลขที่บัญชีของผู้ขายไว้ในประกาศ ซึ่งอาจมีบัญชีธนาคารให้เลือกมากกว่า 1 บัญชี ผู้ซื้อสามารถเลือกที่จะโอนชำระราคาค่าสินค้าเข้าบัญชีใดก็ได้ขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ซื้อ และเมื่อทำการโอนเรียบร้อยแล้วให้แจ้งรายละเอียดการโอนพร้อมที่อยู่ที่จะให้จัดส่งสินค้าไปยังผู้ขาย ผู้ขายจะจัดส่งสินค้านั้นๆ ให้แก่ผู้ซื้อต่อไป ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการจัดส่งผู้ขายบางรายอาจกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว โดยให้ผู้ซื้อเป็นผู้รับผิดชอบและชำระไปพร้อมกับการโอนเงินค่าสินค้า เช่น

- ผู้ขายทอดตลาดสินค้าดำโพงสำหรับคอมพิวเตอร์¹⁰⁷ กำหนดรายละเอียดการชำระราคาว่า “ผู้ประมูลได้ติดต่อรับสินค้าและชำระค่าสินค้ารวมค่าส่งสินค้าแบบลงทะเบียน 30 บาท แบบ EMS 50 บาท ผ่านธนาคารที่ระบุไว้ที่มีสาขาอยู่ในกรุงเทพฯ ภายใน 3 วันหลังการประมูลสิ้นสุดลง โดยไม่ต้องรอไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์จากผู้ขาย หลังจากทำการโอนเงินแล้วให้แจ้งชื่อที่อยู่รับสินค้า ธนาคารและวันที่โอนเงินทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น พร้อมทั้งเก็บหลักฐานการโอนไว้เป็นหลักฐานจนกว่าท่านจะได้รับสินค้า กำหนดส่งสินค้าในวันถัดไปหลังจากท่านโอนเงิน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์ ยกเว้นวันอาทิตย์และวันหยุดของไปรษณีย์”

- ผู้ขายทอดตลาดสินค้านาฬิกาข้อมือ¹⁰⁸ กำหนดรายละเอียดการชำระราคาว่า “โอนเงินได้ทันที ชื่อบัญชี นาย... ธนาคาร ท. เลขบัญชี xxx-x-xxxxx-x หรือ ธนาคาร ก. เลขบัญชี xxx-x-xxxxx-x หรือ ธนาคาร ก. เลขบัญชี xxx-x-xxxxx-x หากท่านผู้ซื้อโอนเรียบร้อยแล้ว รบกวนโทรมาแจ้งโอน หรือแจ้งโดยวิธีการใดๆ ก็ได้ที่สะดวก”

¹⁰⁷ บริษัทประมูลดอทคอม จำกัด. (2547, 28 กันยายน). สินค้าประมูล. สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2553, จาก <http://www.pramool.com/cgi-bin/dispiteem.cgi?6306565>.

¹⁰⁸ ภาณุ ชิวภาลัยโสภณ. (2553, มกราคม). ซื้อสินค้า: หมวดหมู่เครื่องประดับ/นาฬิกา. สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2553, จาก http://shopping.sanook.com/buy/buy_detail.php?nitemID=4359442.

2) การโอนเงินผ่านผู้ให้บริการเว็บไซต์ หรือผ่านระบบการชำระเงินอื่นๆ ตามที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์จัดให้บริการ

(1) การโอนเงินผ่านผู้ให้บริการเว็บไซต์ หรือเว็บมาสเตอร์ เช่น โครงการฝากเงินไว้กับเว็บมาสเตอร์ของ www.pramool.com¹⁰⁹ เป็นการเปิดให้บริการฝากเงินในการชำระค่าสินค้าก่อนที่จะได้รับสินค้าหรือมีการจัดส่งสินค้า เนื่องจากมีกรณีที่ผู้ขายให้โอนเงินก่อน แล้วจึงจะจัดส่งสินค้าให้ แต่กลับไม่มีการส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ ดังนั้นเพื่อลดความเสี่ยงหรือเพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้ซื้อ ผู้ซื้ออาจจะแจ้งกับทางผู้ขายว่าจะ โอนเงินฝากไว้ทางเว็บมาสเตอร์เก็บไว้ก่อน จากนั้นเมื่อผู้ขายส่งสินค้าให้ผู้ซื้อเรียบร้อยแล้วแจ้งกลับไปยังเว็บมาสเตอร์แล้ว ทางเว็บมาสเตอร์จะโอนเงินไปให้ผู้ขาย โดยการให้บริการดังกล่าวไม่มีการเก็บค่าใช้บริการ เพียงแต่มีค่าโอนเงิน 35 บาท ที่ธนาคารเรียกเก็บเวลาโอนเงินให้ผู้ขาย ซึ่งในกรณีที่ปัญหาสินค้าไม่ตรงตามประกาศ ผู้ซื้อสามารถส่งคืนสินค้าให้ผู้ขาย และทางเว็บไซต์จะโอนเงินคืนให้ฝ่ายผู้ซื้อ อย่างไรก็ดี บริการดังกล่าวเป็นเพียงการเปิดให้บริการเพื่อเป็นทางเลือกแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดในเว็บไซต์ของผู้ให้บริการเท่านั้น ซึ่งผู้ให้บริการเว็บไซต์จัดทำเป็นข้อเสนอแนะในลักษณะการแจ้งเป็นคำเตือนแก่ผู้เข้าร่วมในการเสนอราคา โดยการลงข้อความสีแดงไว้ในประกาศโฆษณาขายทอดตลาดสินค้าทุกรายการว่า

“โปรดระวัง ช่วงนี้มีจลาจลพระบาด ถ้าผู้ขายต้องการให้โอนเงินให้ก่อน (ถึงแม้จะส่งสำเนาบัตรให้ทางเว็บ) ควรโอนเงินผ่านเว็บมาสเตอร์ (รับเฉพาะสินค้าถูกกฎหมายนะครับ) โดยเฉพาะสินค้าที่มีราคาแพงกว่า 500 บาท ถ้าผู้ขายไม่ยอมโอนเงินผ่านเว็บ และเขียนคำติให้สามารถแจ้งให้ลบออกได้ครับ”

ซึ่งมีลักษณะเป็นเพียงการแจ้งเตือนผู้เข้าร่วมเสนอราคาเท่านั้น หากผู้เสนอราคารายใดไม่มั่นใจว่าเมื่อตกลงซื้อสินค้านั้นและชำระราคาโดยการโอนเงินให้แก่ผู้ขายแล้วจะได้รับสินค้า ก็สามารถเลือกใช้บริการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ผู้ซื้อและผู้ขายต้องยินยอมทั้งสองฝ่าย โดยผู้ขายยอมให้ผู้ซื้อฝากเงินไว้กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือเว็บมาสเตอร์ด้วย มิใช่เป็นทางเลือกที่ผู้ซื้อสามารถเลือกชำระโดยวิธีใดก็ได้ ดังนั้น หากผู้ขายไม่ตกลงยินยอมผู้ซื้อยอมไม่สามารถเลือกชำระราคาโดยวิธีการดังกล่าวได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวผู้ให้บริการเว็บไซต์แก้ปัญหาในเบื้องต้นโดยให้ผู้ซื้อแจ้งไปยังผู้ให้บริการเว็บไซต์เพื่อให้ลบรายการสินค้านั้นออก แต่ผู้ขายบางรายอาจกำหนดไว้ล่วงหน้าว่า “ไม่รับโอนผ่านเว็บ

¹⁰⁹ บริษัทประมูลดอทคอม จำกัด. (2542). คำแนะนำสำหรับผู้ซื้อ. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2553, จาก <http://bbs.pramool.com/webboard/view.php3?katoo=Z00765&page=>.

มาตรฐาน” โดยระบุแจ้งไว้ในประกาศโฆษณาขายทอดตลาด กรณีดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับผู้เข้าสู่วางราคาว่าจะให้ความไว้วางใจผู้ขายรายนั้นๆ มากน้อยเพียงใด¹¹⁰

(2) การชำระเงินผ่านระบบการชำระเงินอื่นๆ ตามที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์จัดให้บริการ เช่น shopping.sanook.com มีบริการพิเศษ 2 ลักษณะ คือ การชำระเงินโดยผ่าน สลากกระเป๋าตั้งค์ หรือ Sanook Wallet และการชำระเงินผ่านระบบ PaySure

ก. การชำระเงินผ่านสลากกระเป๋าตั้งค์หรือ Sanook Wallet¹¹¹ เป็นการให้บริการโดยบริษัท สลาก ซ้อปั้ง จำกัด ร่วมกับ บริษัท เพย์สบาย จำกัด จัดให้มีบริการชำระค่าสินค้าและบริการผ่านอินเทอร์เน็ตด้วยระบบกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Wallet System ของบริษัท เพย์สบาย จำกัด¹¹² โดยการขอใช้บริการสลากกระเป๋าตั้งค์เป็นสัญญาขอใช้บริการระหว่าง บริษัท เพย์สบาย จำกัด ผู้ให้บริการกับผู้สมัครขอใช้บริการ¹¹³ การใช้บริการดังกล่าวผู้ขอใช้บริการต้องเป็นสมาชิกของ www.sanook.com ระบบจะใช้ที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ขอใช้บริการเป็นชื่อบัญชีของสลากกระเป๋าตั้งค์ ซึ่งสมาชิกจะได้รับสิทธิในการกำหนดรหัส หรือ PIN ที่จะทำหน้าที่เหมือนกับรหัสบัตรเอทีเอ็ม และกรอกข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้การสมัครเปิดบัญชีเสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์หลังจากสมัครเสร็จเรียบร้อยแล้ว สมาชิกจะมีแต้มทั้งหมดในบัญชีสลากกระเป๋าตั้งค์จำนวน 0 แต้ม เมื่อลงทะเบียนเข้าสู่ระบบก็สามารถดูข้อมูลในบัญชีสลากกระเป๋าตั้งค์ได้ทันที ในการทำธุรกรรมทางการเงินนั้น ระบบจะแจ้งให้ผู้ชำระกรอกรหัสผ่านเพื่อความปลอดภัยต่อระบบบัญชีของผู้ใช้บริการ ผู้ใช้บริการสามารถส่งเงินโดยใช้ออกเงินหรือเติมในบัญชีสลากกระเป๋าตั้งค์ให้แก่บุคคลใดก็ตามที่มีไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของ www.shopping.sanook.com สำหรับการเติมเงินสมาชิกสามารถเติมเงินเข้าบัญชีสลากกระเป๋าตั้งค์ผ่านทางบัตรเครดิตผ่านทาง SMS และผ่านบัญชีของธนาคารต่างๆ อาทิเช่น ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย และธนาคารยูโอบี ซึ่งผู้ให้บริการสามารถใช้บัญชีสลากกระเป๋าตั้งค์ในการชำระค่าบริการต่างๆ ของ www.shopping.sanook.com ได้ด้วยแต้มจากบัญชีสลากกระเป๋าตั้งค์ของ

¹¹⁰ บริษัทประมวลทอคอม จำกัด. (2552, ธันวาคม). รายการสินค้าประมูล: หมวดอุปกรณ์สื่อสารอื่นๆ. สืบค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2552, จาก <http://bbs.pramool.com/webboard/view.php3?katoo=Z00765&page=>.

¹¹¹ บริษัท สลาก ซ้อปั้ง จำกัด. (2550). วิธีการชำระเงิน: สลากกระเป๋าตั้งค์. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2553, จาก <https://wallet.sanook.com/index.aspx>.

¹¹² บริษัท เพย์สบาย จำกัด. (2549). สินค้าและบริการสำหรับบุคคลทั่วไป: e-Wallet System Provider. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2553, จาก https://www.paysbuy.com/e_wallet_system_provider.aspx.

¹¹³ บริษัท สลาก ซ้อปั้ง จำกัด. (2550). สัญญาขอใช้บริการ สลากกระเป๋าตั้งค์. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2553, จาก <https://wallet.sanook.com/useragreement.aspx>.

ผู้ให้บริการ เมื่อใดก็ตามที่มีบุคคลส่งเงินมาให้ด้วยบริการสนุกระเป๋าดังค์ ฝ่ายผู้รับเงินจะได้รับการแจ้งเตือนทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยหัวข้อ “ชื่อบุคคล@โดเมนเนม.com ได้ส่งเงินมาให้คุณ” เมื่อฝ่ายผู้รับเงินทำการคลิกยืนยันการรับเงินแล้ว ยอดเงินดังกล่าวจะปรากฏในยอดเงินในบัญชีสนุกระเป๋าดังค์ของผู้รับเงิน

การชำระเงินด้วยระบบบัญชีสนุกระเป๋าดังค์ในการซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตทาง www.shopping.sanook.com จึงเป็นทางเลือกในการชำระเงินอีกช่องทางหนึ่ง โดยทาง www.shopping.sanook.com ไม่คิดค่าใช้จ่ายในการเปิดบัญชีหรือการส่งเงินด้วยบริการสนุกระเป๋าดังค์ แต่ผู้ให้บริการที่ส่งเงินจะเสียค่าธรรมเนียมสำหรับขั้นตอนการเติมเงินผ่านธนาคารหรือผู้ให้บริการรับชำระรายอื่นๆ อาทิเช่น เคาทเตอร์เซอร์วิส ซึ่งผู้ให้บริการจะต้องเสียค่าธรรมเนียมให้แก่ทางธนาคารหรือผู้ให้บริการรับชำระรายนั้นๆ อย่างไรก็ตาม การเติมเงินจากบัตร Visa ของผู้ให้บริการจะไม่เสียค่าธรรมเนียมใดๆ ทั้งสิ้น สำหรับฝ่ายผู้รับเงิน www.shopping.sanook.com จะคิดค่าธรรมเนียมสำหรับผู้ให้บริการสนุกระเป๋าดังค์ในการรับเงิน ซึ่งผู้รับเงินจะเสียค่าธรรมเนียมเมื่อทำการรับเงิน โดยค่าธรรมเนียมจะถูกหักออกจากยอดรับเงิน 3.5 % (ยังไม่รวมภาษี 7%) และเมื่อทำการถอนเงินจากบัญชีสนุกระเป๋าดังค์เข้ามายังบัญชีธนาคารของผู้รับเงิน ก็จะต้องชำระค่าธรรมเนียมการฝากเงินให้แก่ธนาคารเจ้าของบัญชี

นอกจากนี้ ในการชำระเงินด้วยระบบบัญชีสนุกระเป๋าดังค์ผู้ให้บริการจะมีระบบการแจ้งการชำระเงินและที่อยู่ผู้ซื้อไปยังผู้ขาย ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความสะดวกให้กับผู้ขายในการเข้ามาตรวจสอบที่อยู่ในการจัดส่งสินค้า ทราบวันเวลาในการชำระเงินของผู้ซื้อได้ชัดเจน และสามารถนำข้อมูลไปตรวจสอบการชำระเงินได้ทันที โดยระบบจะทำการสรุปรายละเอียดในการสั่งซื้อสินค้าขึ้นนั้นๆ

ข. การชำระเงินผ่านระบบ PaySure¹¹⁴ ระบบ PaySure เป็นระบบการชำระเงินรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นที่เลือกให้แก่สมาชิกเว็บไซต์ www.shopping.sanook.com เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกในการซื้อและขายสินค้าผ่านเว็บไซต์ โดยหวังให้ผู้ให้บริการที่เป็นผู้ขายสินค้าในเว็บไซต์เพิ่มช่องทางเลือกที่สร้างความไว้วางใจให้กับผู้ซื้อ ในขณะที่ผู้ซื้อสินค้าเองก็สามารถเลือกซื้อสินค้าที่มีบริการที่สร้างความมั่นใจในการซื้อสินค้าด้วยเช่นกัน

ในการสมัครเข้าใช้บริการ PaySure ทางผู้ให้บริการเว็บไซต์จะกำหนดคุณสมบัติของผู้ขายและผู้ซื้อไว้ด้วย กล่าวคือ สำหรับฝ่ายผู้ขายที่ต้องการใช้บริการระบบ PaySure ต้องยืนยันตัวตนด้วยบัตรประจำตัวประชาชน และยืนยันเบอร์โทรศัพท์มือถือ และสมัครสมาชิก

¹¹⁴ บริษัท เพย์สบาย จำกัด. (2552, 10 มีนาคม). สินค้าและบริการ: บริการประมวลสินค้าด้วยระบบ PAYSURE. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2553, จาก http://shopping.sanook.com/help_detail.php?helpid=30075.

บริษัท เพย์สบาย จำกัด ประเภทบุคคล แต่สำหรับผู้ซื้อที่ต้องการซื้อสินค้าในรายการที่รับชำระเงินผ่านระบบ PaySure ไม่จำเป็นต้องสมัครใช้บริการ PaySure ก็สามารถชำระเงินผ่านระบบดังกล่าวได้

สำหรับช่องทางในการชำระเงินเข้าระบบ PaySure สามารถชำระได้ 2 วิธี คือ

วิธีที่หนึ่ง โอนเงินเข้าระบบ PaySure ผ่านระบบของบริษัท เพย์สบาย จำกัด ในกรณีนี้ผู้ใช้บริการต้องสมัครเป็นสมาชิกบริษัท เพย์สบาย จำกัด ประเภทบุคคลเรียบร้อยแล้ว

วิธีที่สอง โอนเงินเข้าระบบ PaySure โดยการหักชำระจากบัตรเครดิต วีซ่า หรือ มาสเตอร์การ์ด

อย่างไรก็ตาม การใช้บริการในระบบนี้จะสามารถชำระค่าสินค้าได้ไม่เกิน 30,000 บาท เท่านั้น ดังนั้น ผู้ให้บริการจึงกำหนดเงื่อนไขสำหรับกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเอาไว้ด้วยว่า การตั้งราคาสินค้าในการขายทอดตลาดระบบ PaySure อนุญาตให้กำหนดราคาเริ่มต้นสำหรับการประมูลเท่าไรก็ได้ แต่ถ้าผู้ขายต้องการกำหนดราคาขั้นต่ำของสินค้า จะต้องกำหนดราคาขั้นต่ำเอาไว้ไม่น้อยกว่า 100 บาท และต้องเลือกวิธีการรับชำระเงินแบบอื่นที่ไม่ใช่ระบบ PaySure ด้วยอีก 1 วิธี เพื่อว่าในกรณีที่มีการประมูลสินค้าเกิน 30,000 บาท ขึ้นไปสามารถใช้วิธีการรับชำระเงินแบบอื่นแทน

ผู้ให้บริการเว็บไซต์ยังได้กำหนดรูปแบบการจัดส่งสินค้าไว้ด้วยสำหรับผู้ขายที่เลือกใช้ระบบ PaySure โดยในการรับชำระเงินค่าสินค้าผู้ขายจะต้องทำการจัดส่งสินค้าใน 2 วิธีเท่านั้น คือ แบบไปรษณีย์ลงทะเบียน หรือแบบไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ซื้อสามารถตรวจสอบรายการสินค้าที่ผู้ขายจัดส่งได้ในเว็บไซต์หน้า My PaySure โดยดูจากหลักฐานการรับฝากและการนำจ่ายให้แก่ผู้รับ หรือ หมายเลข Tracking No. ซึ่งผู้ซื้อและผู้ขายสามารถตรวจสอบสถานะการจัดส่งสินค้าได้ เนื่องจากมีการแสดงรายการสินค้าที่อยู่ในขั้นตอนต่างๆ โดยบริการดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจาก บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในการให้บริการตรวจสอบสถานะสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ หรือ Track and Trace เพื่อในการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการ นอกจากนี้ข้อมูลในการจัดส่งสินค้าจะถูกเก็บไว้เป็นหลักฐานในกรณีที่เกิดข้อโต้แย้งขึ้นด้วย

การใช้บริการระบบ PaySure จะมีการเก็บค่าธรรมเนียมการใช้บริการด้วย ซึ่งปัจจุบันค่าธรรมเนียมในการใช้บริการระบบ PaySure คือ 4.5% ของยอดเงินที่ผู้ขายได้รับจากระบบ PaySure เช่น ผู้ซื้อจ่ายเงินค่าสินค้า 470 บาท รวมกับค่าจัดส่งสินค้าที่ผู้ซื้อจ่ายเข้ามาด้วย 30 บาท รวมแล้วผู้ซื้อโอนเงินเข้าระบบ PaySure ให้กับผู้ขาย 500 บาท ระบบ PaySure จะทำการ

โอนยอดเงินเข้าบัญชีเพย์สบายของผู้ขายในยอดเงิน 477.50 บาท โดยวิธีการคำนวณค่าธรรมเนียมในการใช้บริการคือ ค่าธรรมเนียมการใช้บริการระบบ PaySure คือ $500 \times 4.5\% = 22.50$ บาท ค่าธรรมเนียมในการใช้บริการสำหรับรายการสินค้าชิ้นนี้จึงเท่ากับ 22.50 บาท ดังนั้น ยอดเงินที่หักค่าธรรมเนียม 4.5% เรียบร้อยแล้วคือ $500 - 22.50 = 477.50$ บาท เป็นต้น

สำหรับรายการสินค้าที่มีการชำระเงินค่าสินค้าผ่านระบบ PaySure แล้ว เกิดข้อโต้แย้งขึ้น โดยมีการเรียกร้องและชำระค่าเสียหายระหว่างกัน ถือว่าเป็นการตกลงระหว่างคู่กรณี โดย PaySure มิได้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเรียกร้องและการชำระค่าเสียหายดังกล่าว ถ้าหากว่าสามารถยุติข้อโต้แย้งได้และสรุปว่าจะต้องคืนเงินให้กับผู้ซื้อ ระบบ PaySure จะทำการคืนเงินเต็มจำนวนให้กับผู้ซื้อโดยไม่หักค่าธรรมเนียมการใช้บริการ

3) การชำระเงินโดยวิธีอื่นๆ ตามแต่ผู้ขายและผู้ซื้อจะตกลงกัน เช่น

- การติดต่อกับนายสถานีที่ และเวลาเพื่อส่งมอบสินค้าและชำระราคากันโดยตรง ภายหลังเสร็จสิ้นการขายทอดตลาด หรือ

- การชำระเงินเมื่อได้รับพัสดุโดยจัดส่งทางพัสดุไปรษณีย์เก็บเงินปลายทาง เป็นวิธีที่คล้ายกับส่งทางพัสดุไปรษณีย์ จะมีแบบฟอร์มให้กรอกรายละเอียดว่าต้องการให้ส่งพัสดุไปที่ไปรษณีย์ใด โดยต้องสอบถามจาก ผู้ซื้อว่าสะดวกไปรับที่ไปรษณีย์แห่งใด และมีแบบฟอร์มธนาคารให้กรอกรายละเอียดของผู้ขาย จากนั้นนำใส่ซองที่จำหน่ายถึงผู้ขายเองเพื่อที่ไปรษณีย์จะได้ส่งธนาคารติดกลับ คิดค่าบริการจัดส่ง 60 บาท จากนั้นเมื่อพัสดุไปถึงไปรษณีย์ปลายทาง ทางไปรษณีย์ปลายทาง จะแจ้งไปยังผู้ซื้อให้ไปรับพัสดุ เมื่อผู้ซื้อไปถึงไปรษณีย์ต้องชำระเงินก่อนที่จะได้รับห่อสินค้า จากนั้นไปรษณีย์จะส่งเงินที่ได้มาทางธนาคาร โดยใส่ซองที่ผู้ขายแนบไปเพื่อให้ผู้ขายนำไปขึ้นเงิน ในกรณีที่ผู้รับไม่ไปรับสินค้าใน 30 วัน พักจะติดกลับไปยังไปรษณีย์ต้นทาง และจะมีจดหมายแจ้งให้ไปรับคืน¹¹⁵ เป็นต้น

¹¹⁵ บริษัทประมวลทอคอม จำกัด. (2542). คำแนะนำสำหรับมือใหม่: คำแนะนำในการส่งมอบสินค้า. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2553, จาก www.pramool.com.

วิธีการชำระเงินทั้ง 3 ช่องทางดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ในการให้บริการของผู้ให้บริการเว็บไซต์บางรายมีการเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการชำระเงินว่าผู้ขายและผู้ซื้อสามารถจะชำระค่าสินค้าได้โดยวิธีใดบ้าง และผู้ขายจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะเลือกให้ผู้ซื้อชำระราคาสินค้าโดยวิธีใด ซึ่งอาจกำหนดวิธีการให้เลือกมากกว่า 1 วิธีก็ได้ เช่น www.shopping.sanook.com มีคำแนะนำพร้อมคำอธิบายสำหรับผู้ให้บริการเกี่ยวกับการชำระเงิน ดังนี้¹¹⁶

“การชำระค่าสินค้า

รูปแบบการชำระเงินค่าสินค้าบนเว็บไซต์ Shopping.co.th มีให้เลือก 3 วิธี ดังนี้

- (1) การชำระเงินผ่านระบบ PaySure ด้วยบัตรเครดิต Visa Master Card หรือบริการ PaySbuy
- (2) การชำระเงินผ่านระบบ สลากกระเป๋าตั้งค์ หรือ Sanook Wallet
- (3) การชำระเงินโดยการโอนเงินผ่านทางเคาน์เตอร์ธนาคาร หรือ ATM”

ในขณะที่บางเว็บไซต์มิได้กำหนดหรือแนะนำวิธีการชำระเงินให้แก่ผู้ใช้บริการแต่อย่างใด

ทั้งนี้ ในการชำระราคาไม่ว่าจะเป็นการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ ผู้ขายและผู้ซื้อจะตกลงชำระราคากันโดยวิธีการใดก็ได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่วิธีการชำระราคาผู้ขายจะเป็นผู้ระบุไว้ในประกาศโฆษณาขายทอดตลาดตั้งแต่แรก อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนพบว่ากรณีที่เป็นการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ธรรมดา วิธีการชำระเงินที่ผู้ขายกำหนดอาจมีเพียงวิธีเดียวหรือหลายวิธี ตัวอย่างเช่น

- วิธีการชำระเงินที่มีการกำหนดไว้ใน www.pramool.com เช่น ชำระโดยโอนเงินเข้าบัญชีของผู้ขาย แต่ผู้ซื้อและผู้ขายอาจตกลงกันให้ผู้ซื้อโอนเงินผ่านผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือเว็บมาสเตอร์ก็ได้

- วิธีการชำระเงินที่มีการกำหนดไว้ใน www.shopping.sanook.com เช่น

- 1) ชำระเงินก่อนส่งสินค้า ทำได้ 2 วิธีดังนี้คือ¹¹⁷
 - (1) ชำระเงินผ่านทาง Sanook Wallet
 - (2) ชำระโดยโอนเงินเข้าบัญชีของผู้ขายตามรายละเอียดเลขที่บัญชีที่ปรากฏ
- 2) ชำระโดยโอนเงินเข้าบัญชีของผู้ขายตามรายละเอียดเลขที่บัญชีที่ปรากฏ

¹¹⁶ บริษัท สลาก ซ้อปปี้ง จำกัด. (2550). วิธีการซื้อสินค้า: ชำระค่าสินค้าและให้คำติชมลูกค้า. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2553, จาก http://shopping.sanook.com/help_detail.php?helpid=30010.

¹¹⁷ อมรเทพ เจริญพันธ์พัฒนา. (2553, มกราคม). ซื้อสินค้า: หมวดหมู่เครื่องประดับ/นาฬิกา. สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 253, จาก http://shopping.sanook.com/buy/buy_detail.php?nitemID=4337072.

สำหรับกรณีที่เป็นการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ผ่านการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต จากการศึกษาพบว่า แม้จะมีการลงประกาศโดยกำหนดวิธีการชำระราคาโดยการโอนเงินผ่านธนาคาร ก็เป็นเพียงการกำหนดวิธีการในเบื้องต้น เช่น ผู้ขายจะกำหนดแต่เพียงว่าภายหลังการเสนอราคาให้ผู้ซื้อชำระเงินโดยวิธีการโอนเงินผ่านทางธนาคาร ทั้งนี้ภายหลังจากที่ได้มีการนัดเจรจากันแล้ว เป็นต้น จึงเห็นได้ว่า การกดปุ่มยืนยันการเสนอราคาซื้อทางหน้าเว็บไซต์เป็นเพียงการแจ้งยืนยันไปยังผู้ขายว่าผู้เสนอราคาหรือผู้ซื้อรายใดเป็นผู้ต้องการซื้ออสังหาริมทรัพย์นั้น เมื่อสิ้นระยะเวลาการขายทอดตลาดและระบบอัตโนมัติแจ้งไปยังผู้ขายและผู้เสนอราคาสูงสุดแล้ว ผู้ขายจะติดต่อผู้ซื้อในภายหลังเพื่อตกลงกันในรายละเอียดต่อไป ตามที่ผู้ซื้อได้ระบุให้ผู้ขายเสนอราคาทราบไว้ตั้งแต่ในขณะประกาศโฆษณาขายทอดตลาด เช่น การขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ใน www.shopping.sanook.com โดยผู้ขายซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาลงประกาศขายทอดตลาดที่ดิน 1 แปลง ได้กำหนดรายละเอียดในการขายทอดตลาดไว้ ดังนี้

ตัวอย่างการประกาศโฆษณาขายทอดตลาดที่ดิน¹¹⁸

- รายละเอียดสินค้า: ขายที่ดิน ตำบล ... อำเภอ ... จังหวัด ... จำนวน x ไร่ x งาน
- เงื่อนไขการจัดส่ง: ผู้ขายออกค่าใช้จ่าย
- ค่าส่งสินค้า: นัดเจอกัน
- ชำระผ่านบัญชีธนาคาร: เลขที่บัญชี: ติดต่อกลับภายหลังสิ้นสุดการเสนอราคา
ชื่อบัญชี: ติดต่อกลับภายหลังสิ้นสุดการเสนอราคา
ประเภทบัญชี: ออมทรัพย์
ธนาคาร: ธนาคาร ก. จำกัด (มหาชน)
สาขา: จันทบุรี

ดังนั้น เมื่อในการชำระราคาเป็นเงินสดกฎหมายได้เปิดโอกาสให้ผู้สัญญาตกลงกันเป็นอย่างอื่นได้โดยผู้ขายเป็นผู้แจ้งไว้ในประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดตั้งแต่ต้น ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าเรื่องการชำระราคาย่อมไม่เป็นปัญหาสำหรับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากผู้ขายและผู้ซื้อเองย่อมทราบคืออยู่แล้วว่าเมื่อการขายทอดตลาดบริบูรณ์ ผู้ขายไม่สามารถชำระราคาเป็นเงินสดได้ทันที ผู้ขายสามารถได้กำหนดวิธีการชำระราคาไว้เสียตั้งแต่ในขณะเมื่อมีการประกาศขายทอดตลาดดังตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น

¹¹⁸ กนกนุช. (2552, พฤศจิกายน). ชื่อสินค้า: หมวกหมู่บ้านและอสังหาริมทรัพย์. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2553, จาก http://shopping.sanook.com/buy/buy_detail.php?nitemID=4381130.

นอกจากนี้ ในเรื่องการชำระราคายังมีข้อพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ กรณีที่ผู้เสนอราคาสูงสุดไม่ชำระราคาแก่ผู้ขาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 516¹¹⁹ กำหนด ให้ผู้ทอดตลาดเอาทรัพย์สินนั้นออกขายซ้ำ โดยให้ผู้เสนอราคาสูงสุดต้องรับผิดชอบในราคาส่วนที่ขาดด้วย แต่ถ้าผู้ทอดตลาดได้ประกาศโฆษณาไว้ว่าหากผู้เสนอราคาสูงสุดไม่วางเงินหรือใช้ราคา ก็ให้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในลำดับถัดมาโดยไม่นำออกขายใหม่อันเป็นการยกเว้นมาตรา 516 ก็สามารทำได้¹²⁰ ซึ่งการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายดังกล่าวเช่นกัน แต่หากพิจารณาถึงลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแล้ว มีข้อสังเกตว่าในการขายที่ผู้ซื้อ ผู้ขายมิได้อยู่ในสถานที่เดียวกันเช่นนี้ เมื่อมีการตกลงซื้อขายตกลงชำระราคาและส่งมอบสินค้ากันแล้ว หากผู้ซื้อไม่ชำระราคาแก่ผู้ขาย ผู้ขายจะทราบได้อย่างไร และเมื่อใดจึงจะต้องนำสินค้าออกขายซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากกฎหมายมิได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการขายซ้ำว่า จะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาเท่าใด

3.2.7 ข้อยกเว้นและข้อจำกัดความรับผิด

สำหรับข้อยกเว้นและข้อจำกัดความรับผิดในการขายทอดตลาดนั้น โดยปกติกฎหมายได้บัญญัติข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ขายไว้เป็นพิเศษ กล่าวคือ ในกรณีทรัพย์สินที่ขายมีความชำรุดบกพร่อง ซึ่งในการขายทอดตลาดโดยทั่วไปแม้ทรัพย์สินที่ขายจะมีความชำรุดบกพร่องถึงขนาดก็ตาม ผู้ขายก็ไม่ต้องรับผิด ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 473 (3) “ผู้ขายย่อมไม่ต้องรับผิดในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้ ... (3) ถ้าทรัพย์สินนั้นได้ขายทอดตลาด” เนื่องจากการขายทอดตลาดนั้นเป็นกรณีที่ผู้ซื้อไปเข้าแข่งขันเสนอราคาซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดโดยผู้ทอดตลาดเปิดโอกาสให้ตรวจดูทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดได้ก่อนและเป็นทรัพย์สินที่จะขายปล่อยโดยไม่มีการรับรอง ดังนั้น ผู้ซื้อจะต้องตรวจดูทรัพย์สินดังกล่าวเองด้วยความระมัดระวังก่อนจะเข้าแข่งขันเสนอราคา ซึ่งโดยมากจะเป็นการขายทรัพย์สินตามสภาพที่เป็นอยู่ โดยผู้ขายไม่ได้รับประกันว่าทรัพย์สินนั้นอยู่ในสภาพไม่ชำรุดบกพร่อง¹²¹ ดังนั้น ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดจึงไม่ได้ได้รับความคุ้มครองในความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินที่ซื้อมาจากการขายทอดตลาด แม้ว่าความชำรุดบกพร่องนั้นจะทำให้ทรัพย์สินเป็นอันเสื่อมราคา หรือเสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์อันมุ่งจะใช้เป็นปกติ หรือประโยชน์ที่มุ่งหมายโดยสัญญา หากพิจารณาตาม

¹¹⁹ มาตรา 516 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ถ้าผู้สุ้ราคาสูงสุดละเลยเสียไม่ใช้ราคาไซ้ร้ ท่านให้ผู้ทอดตลาดเอาทรัพย์สินนั้นออกขายซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ถ้าและได้เงินเป็นจำนวนสุทธิไม่คุ้มราคาและค่าขายทอดตลาดชั้นเดิม ผู้สุ้ราคาเดิมคนนั้นต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาด.”

¹²⁰ ไพทชิต เอกจริยกร ก เล่มเดิม. หน้า 292.

¹²¹ แหล่งเดิม. หน้า 184.

หลักกฎหมายแล้ว กรณีดังกล่าวย่อมนำมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตด้วยซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะแม้คู่สัญญาจะมีได้ตกลงกันไว้ก็ตาม

ในประการนี้มีข้อควรพิจารณาว่า การที่กฎหมายกำหนดให้การซื้อขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตด้วยซึ่งเป็นการซื้อขายทอดตลาดเป็นข้อยกเว้นความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของผู้ขายทรัพย์สินเนื่องจากการขายทอดตลาดโดยทั่วไปผู้ซื้อทรัพย์สินย่อมมีโอกาสตรวจสอบทรัพย์สินที่ซื้อก่อนเข้าสู่ราคา ดังนั้น ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดจึงไม่ได้รับความคุ้มครองในความชำรุดบกพร่องของผู้ขายที่ซื้อมาจากการขายทอดตลาด หากนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับกรการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแล้ว ย่อมเห็นได้ว่าผู้เข้าสู่ราคาหรือผู้ซื้อทรัพย์สินไม่มีโอกาสได้ตรวจสอบทรัพย์สินที่ขายว่ามีลักษณะ หรือมีความชำรุดบกพร่องดังเช่นกรการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ ทั้งไม่อาจทราบได้เลยว่าทรัพย์สินที่ขายนั้นมีอยู่จริงหรือไม่ ดังนั้น หากทรัพย์สินที่ซื้อได้จากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเกิดชำรุดบกพร่องแล้วผู้ซื้อย่อมไม่อาจเรียกให้ผู้ขายรับผิดชอบได้เนื่องจากบทกฎหมายดังกล่าวยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ขายไว้ กรณีเช่นนี้จะเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อหรือไม่

3.2.8 การเลิกสัญญา

การขายทอดตลาดเป็นการซื้อขายประเภทหนึ่ง แม้จะมีกฎหมายบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ โดยเฉพาะ แต่ก็ยังต้องเป็นไปตามหลักทั่วไปเรื่องสัญญา ซึ่งในกรณีของการเลิกสัญญาตามกฎหมายซื้อขายมิได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องพิจารณาตามหลักทั่วไปในเรื่องสัญญา

หลักในการเลิกสัญญามีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 386 ว่า “ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาหรือโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การเลิกสัญญาเช่นนั้นย่อมทำได้ด้วยแสดงเจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง” ดังนั้น สิทธิในการเลิกสัญญาจึงมีอยู่ 2 ประการ คือ

1) สิทธิเลิกสัญญาโดยบทบัญญัติของกฎหมาย¹²² ซึ่งบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 387, 388 และ 389 นอกจากนี้ยังมีบัญญัติไว้ที่อื่นอีก เช่น สัญญาต่างตอบแทนตามมาตรา 371 วรรคสอง หรือแม้กระทั่งในเรื่องของเอกเทศสัญญาเองก็จะมีบทบัญญัติให้สิทธิคู่สัญญาเลิกสัญญาเอาไว้หลายมาตรา เช่น เรื่องเช่าซื้อ มีบทบัญญัติในมาตรา 573 และ 574 เป็นต้น

2) สิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญา¹²³ ตามมาตรา 386 ให้คู่สัญญามีสิทธิเลิกสัญญาได้โดยข้อสัญญาอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่กฎหมายยอมรับรองหลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนาของคู่สัญญาว่า คู่สัญญามีสิทธิเสรีภาพที่จะทำสัญญาผูกพันกันได้ตามความพอใจ トラบใดที่ข้อตกลงของเขาไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน กฎหมายก็จะยอม

¹²² อัครวิทย์ สุมาวงศ์. เล่มเดิม. หน้า 328.

¹²³ แหล่งเดิม. หน้า 342.

รับรองบังคับบัญชาให้เป็นไปตามข้อตกลงของเขานั้น ฉะนั้น กฎหมายจึงให้สิทธิแก่คู่สัญญาที่จะกำหนดข้อตกลงที่เลิกสัญญากันได้ไว้ได้ว่า ถ้ามีกรณีใดขึ้นมาแล้วให้คู่สัญญามีสิทธิเลิกสัญญาได้ ซึ่งถ้ามีการกำหนดข้อตกลงในการที่จะทำให้เกิดสิทธิเลิกสัญญาขึ้นเช่นนั้น ในสัญญาแล้ว ต่อมาเมื่อเกิดกรณีตามที่ตกลงกันไว้ คู่สัญญาก็มีสิทธิเลิกสัญญาได้โดยผลของข้อสัญญาที่ตกลงกัน

คู่สัญญาฝ่ายใดจะเลิกสัญญาได้จะต้องมีสิทธิเลิกสัญญาอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าไม่มีสิทธิเลิกสัญญาอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวก็ไม่อาจเลิกสัญญาได้ ทั้งนี้ การเลิกสัญญาในกรณีของการขายทอดตลาดก็เป็นไปตามหลักกฎหมายดังกล่าวด้วย กล่าวคือ แม้การขายทอดตลาดบริบูรณ์แล้วก็ตาม แต่ก็อาจมีเหตุที่ทำให้ผู้ซื้อผู้ขายต้องเลิกสัญญาขายทอดตลาดกันในภายหลังก็ได้ ซึ่งอาจเป็นการเลิกสัญญา โดยเหตุที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเลิกสัญญาโดยบทบัญญัติของกฎหมายตามมาตรา 387 และ 388 เป็นสิทธิเลิกสัญญาเพราะเหตุที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ หรือตามมาตรา 389 อันเป็นสิทธิเลิกสัญญาเพราะเหตุที่การชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะโทษลูกหนี้ได้ หรือสิทธิเลิกสัญญาในอีกกรณีหนึ่งคือ การเลิกสัญญาโดยข้อสัญญา อันเป็นการตกลงกันระหว่างคู่สัญญาที่จะตกลงกันให้เลิกสัญญาที่ทำงานก็ได้

ดังนั้น การเลิกสัญญาในกรณีของการขายทอดตลาดจึงแยกพิจารณาได้ดังนี้

1) สิทธิเลิกสัญญาของฝ่ายผู้ขาย เมื่อผู้ซื้อมีหน้าที่หลักในการชำระราคาแก่ผู้ขาย หากว่าผู้ซื้อไม่ชำระราคาย่อมตกเป็นฝ่ายผิดสัญญา ในกรณีนี้ทำให้ผู้ขายมีสิทธิ 2 ประการด้วยกัน คือ ผู้ขายมีสิทธิที่จะยึดหน่วงทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าผู้ซื้อจะชำระราคา คือผู้ขายจะไม่ยอมส่งมอบทรัพย์สินจนกว่าจะได้รับชำระราคาก็ได้ แต่สำหรับการขายทอดตลาดกฎหมายได้กำหนดไว้เป็นกรณีพิเศษคือ การขายชำ โดยผู้ขายนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดใหม่และให้ผู้ซื้อรายแรกต้องรับใช้ราคาในส่วนของขาด ซึ่งไม่นำสิทธิยึดหน่วงในกรณีการซื้อขายธรรมดามาใช้บังคับ อย่างไรก็ตาม ผู้ขายอาจไม่ทำการขายชำก็ได้ แต่ใช้สิทธิเลิกสัญญาตามมาตรา 387 ที่ให้สิทธิเลิกสัญญาหากคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งไม่ชำระหนี้ก็ได้ นอกจากนี้ผู้ขายอาจมีสิทธิเลิกสัญญาได้หากเป็นกรณีที่มีการตกลงกันไว้ระหว่างคู่สัญญาได้ด้วย ซึ่งก็คือสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญานั้นเอง

2) สิทธิเลิกสัญญาของฝ่ายผู้ซื้อ ผู้ซื้อย่อมมีสิทธิบอกเลิกสัญญาซื้อขายทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดหากว่าผู้ขายตกเป็นฝ่ายผิดสัญญาไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ผิดไปจากที่ตกลงได้เช่นกัน กล่าวคือ หากผู้ขายไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ให้ถูกต้องในการส่งมอบทรัพย์สินแก่ผู้ขาย ผู้ซื้อย่อมมีสิทธิเลิกสัญญาเพราะเหตุที่ฝ่ายผู้ซื้อไม่ชำระหนี้คือส่งมอบทรัพย์สิน นอกจากนี้หากผู้ซื้อถูกรอนสิทธิในทรัพย์สินที่ซื้อ ผู้ซื้อย่อมใช้สิทธิเลิกสัญญาได้ นอกจากนี้ผู้ซื้อที่มีสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาได้เช่นกัน

อย่างไรก็ดี การขายทอดตลาดเป็นระบบที่เมื่อมีการประกาศขายทอดตลาดแล้ว การขายจะสิ้นสุดลงเมื่อมีการชำระราคา โดยจะเห็นได้จากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 516 ที่ได้กำหนดไว้ว่าหากผู้ซื้อทรัพย์สินไม่ชำระราคา ให้ผู้ทอดตลาดนำทรัพย์สินนั้นออกขายซ้ำอีกครั้งหนึ่งดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งในกรณีของการขายซ้ำนอกจากจะมีข้อพิจารณาดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อ 3.2.6 ก็ยังมีข้อพิจารณาอีกประการหนึ่งว่า ลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะถือว่าเป็นลักษณะของการขายตรงด้วยหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายเรื่องขายตรงอันได้แก่ พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ได้ให้คำนิยามของการขายตรงไว้ใน มาตรา 3 ว่า “ขายตรง หมายความว่า การทำตลาดสินค้าหรือบริการในลักษณะของการนำเสนอขายต่อผู้บริโภคโดยตรง ณ ที่อยู่อาศัยหรือสถานที่ทำงานของผู้บริโภคหรือของผู้อื่น หรือสถานที่อื่นที่มีใช้สถานที่ประกอบการค้าเป็นปกติธุระ โดยผ่านตัวแทนขายตรงหรือผู้จำหน่ายอิสระชั้นเดียวหรือหลายชั้นแต่ไม่รวมถึงนิติกรรมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ซึ่งในการขายตรงนั้นมาตรา 33 ของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้บัญญัติว่า “ในการซื้อสินค้าหรือบริการจากการขายตรงหรือจากการขายผ่านตลาดแบบตรงผู้บริโภคมีสิทธิเลิกสัญญาโดยการส่งหนังสือแสดงเจตนาภายในเวลาเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับสินค้าหรือบริการ ไปยังผู้ประกอบการขายตรงหรือผู้ประกอบการตลาดแบบตรง สำหรับธุรกิจขายตรงผู้บริโภคจะแจ้งไปยังผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรงที่เกี่ยวข้องก็ได้” อันเป็นการให้สิทธิแก่ผู้บริโภคในการเลิกสัญญาได้ เมื่อพิจารณาแล้วจึงเห็นได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีลักษณะเป็นการขายตรงอันส่งผลให้การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตต้องตกอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ก็จะส่งผลกระทบต่อเรื่องการขายซ้ำได้ เพราะหากว่าผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดไม่ชำระราคาและใช้สิทธิในการเลิกสัญญาตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ก็จะทำให้ผู้ทอดตลาดไม่สามารถนำทรัพย์สินออกขายซ้ำและเรียกราคาส่วนที่ขาดจากผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดรายแรกได้ เท่ากับว่าเป็นการยกเลิกระบบการขายซ้ำไปโดยปริยาย

3.2.9 บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาด

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้ให้บริการเว็บไซต์ ผู้เข้าใช้บริการเว็บไซต์ซึ่งมีทั้ง ผู้ลงประกาศขายทรัพย์สิน และผู้เข้าเสนอราคา การพิจารณาถึงสถานะทางกฎหมายของบุคคลดังกล่าวว่ามีสถานะทางกฎหมายอย่างไรจึงควรพิจารณาเปรียบเทียบกับบุคคลผู้เกี่ยวข้องในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ โดยพิจารณาจากลักษณะการเข้าทำธุรกรรมของบุคคลแต่ละฝ่าย

บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดโดยทั่วไปได้แก่ ผู้ขายทรัพย์สิน ผู้ขายทอดตลาด ผู้ผู้ราคา และผู้ซื้อทรัพย์สินดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 2.3.3 เมื่อพิจารณาลักษณะการดำเนินการของบุคคลแต่ละฝ่ายเปรียบเทียบกับดำเนินการของบุคคลผู้เกี่ยวข้องในขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมเห็นได้ว่า

(1) ผู้ขายทรัพย์สินสามารถนำมาพิจารณาเปรียบเทียบได้กับลักษณะการดำเนินการของบุคคลผู้เกี่ยวข้องในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตคือ ผู้ประกาศโฆษณาขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ต้องการขายทรัพย์สินและสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์เพื่อลงประกาศโฆษณาขายทอดตลาด บุคคลดังกล่าวจึงมีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับผู้ขายทรัพย์สินในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ

(2) ผู้ผู้ราคาในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติย่อมเปรียบเทียบได้กับผู้เสนอราคาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งบุคคลดังกล่าวคือผู้สนใจทรัพย์สินที่ประกาศโฆษณาขายทอดตลาดและประสงค์จะซื้อทรัพย์สินนั้นจึงได้สมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์เพื่อเข้าแข่งขันเสนอราคาซื้อ ดังนั้น ผู้เสนอราคาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับผู้ผู้ราคา

(3) ผู้ซื้อทรัพย์สินในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตคือผู้เสนอราคาซึ่งได้รับแจ้งจากผู้ให้บริการเว็บไซต์ว่าเป็นผู้เสนอราคาสูงสุด จึงเป็นบุคคลที่ได้ซื้อทรัพย์สินนั้นไป อันเทียบได้กับผู้ซื้อทรัพย์สินในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติซึ่งเป็นผู้เสนอราคาที่สูงที่สุดและเข้าทำสัญญาด้วย

(4) ผู้ให้บริการเว็บไซต์ บุคคลดังกล่าวคือเจ้าของเว็บไซต์ที่จัดให้มีการขายทอดตลาดผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้เขียนความเห็นว่าเป็นข้อควรพิจารณาถึงสถานะทางกฎหมายของบุคคลดังกล่าวว่าจะมีสถานะทางกฎหมายอย่างไร เนื่องจากในเบื้องต้นอาจเข้าใจได้ว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์ก็คือผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตนั้น แต่เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นเพียงผู้ให้บริการที่เปิดช่องทางการติดต่อสื่อสารอันมีลักษณะเสมือนสถานที่ชุมนุมเพื่อดำเนินการขายทอดตลาด โดยผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นเพียงสื่อกลางที่ช่วยให้ผู้ขายและผู้ซื้อได้พบกันเท่านั้น อีกทั้งผู้ให้บริการเว็บไซต์ก็ได้มีการกำหนดเงื่อนไขการให้บริการและแจ้งเงื่อนไขดังกล่าวให้ผู้เข้าใช้บริการได้ทราบล่วงหน้า เช่น ผู้ให้บริการเว็บไซต์จะไม่เข้าควบคุมทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดและการชำระราคา และไม่รับผิดชอบใดๆ เกี่ยวกับความไม่ชอบด้วยกฎหมายของการขายทอดตลาด และมีได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการซื้อขายบนเว็บไซต์ด้วย จึงมีข้อควรพิจารณาว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะถือว่าเป็นผู้ทอดตลาดได้หรือไม่

การพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้ทอดตลาดในกรณีของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ยังส่งผลถึงเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.2.5 ด้วย นอกจากนี้บุคคลที่มีฐานะเป็นผู้ทอดตลาดยังต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474 ด้วย เช่น การกำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาดต้องได้รับอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต การแจ้งวันและสถานที่ขายให้นายตรวจทราบล่วงหน้าอย่างน้อยสามวันเต็ม เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นผู้ทอดตลาด ก็ยังมีประเด็นที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับความซับซ้อนในการขออนุญาตหรือการจดทะเบียนด้วย เนื่องจากผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งต้องจดทะเบียนผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าอยู่ก่อนแล้ว และยังคงต้องดำเนินการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาดอีกด้วย

3.2.10 ข้อสัญญาไม่เป็นธรรม

ตามหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมสัญญาของไทยที่ยึดหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนาและหลักเสรีภาพ ซึ่งถือว่าบุคคลแต่ละคนมีความเท่าเทียมกันในทางกฎหมายและทุกคนต่างมีเสรีภาพในการทำนิติกรรมสัญญานั้น เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้สถานะทางสังคมมีความแตกต่างกันมากขึ้น ระบบการผลิต การจำหน่ายและการประกอบธุรกิจมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่ที่อยู่ในฐานะผู้บริโภคจึงมีช่องทางเลือกที่จำกัด กลุ่มบุคคลซึ่งมีฐานะทางสังคมสูงกว่าสามารถใช้หลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนาทำนิติกรรมสัญญาโดยเอาเปรียบประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผู้บริโภค จึงได้มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวและได้การออกพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมุ่งที่จะให้ศาลเป็นผู้ตรวจสอบสัญญาที่อยู่ในขอบเขตของพระราชบัญญัตินี้ว่ามีลักษณะเป็นการเอาเปรียบกันเกินสมควรหรือไม่ หากเป็นการเอาเปรียบกันเกินสมควรก็ให้ศาลมีอำนาจที่จะพิพากษาให้มีผลบังคับกันได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี¹²⁴

กฎหมายฉบับดังกล่าวมิได้บัญญัติให้ศาลเข้าไปตรวจสอบหรือปรับแก้นิติกรรมสัญญาได้เป็นการทั่วไป แต่จำกัดเฉพาะนิติกรรมสัญญาบางประเภทบางลักษณะเท่านั้นที่อยู่ในขอบอำนาจตรวจสอบของศาลซึ่งได้แก่นิติกรรมสัญญาที่ระบุไว้ในมาตรา 4 ถึง มาตรา 9 รวม 8 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

¹²⁴ จรรย์ ภัคดีธนากุล. (2541, มกราคม-มิถุนายน). “สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540.” *จุลพาฬ*, ปีที่ 45, เล่ม 1. หน้า 77-154.

(1) สัญญาระหว่างผู้บริโภคร่วมกับผู้ประกอบการค้าหรือวิชาชีพ ตามมาตรา 4
 (2) สัญญาสำเร็จรูป ตามมาตรา 4
 (3) สัญญาขายฝาก ตามมาตรา 4
 (4) ข้อตกลงจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพการงาน และข้อตกลงจำกัดเสรีภาพในการทำนิติกรรมสัญญาที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพ ตามมาตรา 5 ไม่ว่าจะตกลงกันในสัญญาประเภทใดก็ตาม

(5) ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการค้าหรือวิชาชีพเพื่อความชำรุดบกพร่อง หรือเพื่อการรอนสิทธิในทรัพย์สินที่ส่งมอบให้แก่ผู้บริโภค ตามสัญญาที่ทำระหว่างผู้บริโภคร่วมกับผู้ประกอบการค้าหรือวิชาชีพ ตามมาตรา 6

(6) ข้อสัญญาที่ให้สิ่งใดไว้เป็นมัดจำ ตามมาตรา 7

(7) ข้อตกลง ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้าเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบเพื่อละเมิดหรือผิดสัญญา ตามมาตรา 8 และ

(8) ความตกลงหรือความยินยอมของผู้เสียหายในคดีละเมิด ตามมาตรา 9

นิติกรรมสัญญาอื่นนอกเหนือจาก 8 ประเภทดังกล่าวมาข้างต้นจะไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนั้น คู่กรณีจึงต้องผูกพันตามที่ได้ตกลงกันไว้ ศาลไม่มีอำนาจที่จะก้าวล่วงเข้าไปเปลี่ยนแปลงหรือปรับลดข้อสัญญาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้

ผลบังคับของกฎหมายฉบับนี้ทำให้นิติกรรมสัญญาที่อยู่ในขอบเขตที่ศาลสามารถให้ความเป็นธรรมได้นั้น โดยหลักแล้วกฎหมายมิได้บัญญัติให้สัญญานั้นต้องตกเป็นโมฆะหรือเสียเปล่าไปทั้งหมด ข้อสัญญานั้นยังคงสมบูรณ์ตามกฎหมาย เพียงแต่อาจจะบังคับกันให้เต็มตามข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมทั้งหมดไม่ได้ คงบังคับกันได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น โดยศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยว่าแค่ไหนเพียงไรจึงจะเป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี ซึ่งในการใช้ดุลพินิจของศาลมีการกำหนดแนวทางไว้ในมาตรา 10 กล่าวคือ ให้ศาลพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์ทั้งปวง รวมทั้ง

(1) สภาพของคู่สัญญาในด้านต่างๆ ได้แก่ ความสุจริต อำนาจต่อรอง ฐานะทางเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจ ความสันตติจิตเจตนา ความคาดหมาย แนวทางที่เคยปฏิบัติ ทางเลือกอย่างอื่น และทางได้เสียทุกอย่างตามสภาพที่เป็นจริง

(2) ปกติประเพณีของสัญญาชนิดนั้น

(3) เวลาและสถานที่ในการทำสัญญา หรือในการปฏิบัติตามสัญญา

(4) การรับภาระที่หนักกว่ามากของกลุ่มสัญญาฝ่ายหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นอยู่ 3 กรณี ที่กฎหมายฉบับนี้บัญญัติให้เสียเปล่าไปทั้งหมด เสมือนตกเป็นโมฆะ ได้แก่

(1) ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพเพื่อความชำรุดบกพร่อง หรือเพื่อการรอนสิทธิในทรัพย์สินที่ส่งมอบให้แก่ผู้บริโภค โดยผู้บริโภคมิได้รู้ถึงความชำรุดบกพร่อง หรือเหตุแห่งการรอนสิทธินั้นในขณะที่ทำสัญญา ตามมาตรา 6

(2) ข้อตกลง ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้าเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดในความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยของผู้อื่น อันเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ตกลง ผู้ประกาศ ผู้แจ้งความ หรือของบุคคลอื่น ซึ่งผู้ตกลง ผู้ประกาศ หรือผู้แจ้งความต้องรับผิดด้วย ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง และ

(3) ความตกลงหรือความยินยอมของผู้เสียหายในคดีละเมิดซึ่งมีลักษณะต้องห้ามชัดเจนโดยกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา 9

ทั้งนี้ ในมาตรา 11 กำหนดให้ข้อสัญญาที่ระบุว่ามิให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นโมฆะ เนื่องจากผู้ร่างเกรงว่าหากยอมให้มีการทำสัญญายกเว้นหรือจำกัดสภาพบังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ ก็จะทำให้เกิดช่องว่างเปิดทางให้หลีกเลี่ยงอำนาจตรวจสอบและให้ความเป็นธรรมของศาล อันจะเป็นผลให้กฎหมายนี้ไม่อาจใช้บังคับได้จริงในทางปฏิบัติ จึงได้บัญญัติมาตรา 11 ขึ้นไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการทำสัญญาหลีกเลี่ยง¹²⁵

ในการยกเว้นความรับผิดของผู้ขายในสัญญาซื้อขายนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด ยกเว้นความรับผิดไว้ในบางกรณีแล้ว ผู้ซื้อผู้ขายอาจอาศัยหลักเสรีภาพในการทำสัญญาและหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาตกลงยกเว้นให้ผู้ขายไม่ต้องรับผิดในความชำรุดบกพร่อง หรือการรอนสิทธิได้¹²⁶ แต่ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดดังกล่าวก็อาจตกอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ดังที่กล่าวมาข้างต้นได้ แต่สำหรับความรับผิดในความชำรุดบกพร่องในกรณีการขายทอดตลาดนั้น มาตรา 473 (3) กฎหมายได้บัญญัติข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ขายไว้ คือผู้ขายไม่จำเป็นต้องรับผิดในความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินที่ขายทอดตลาด ซึ่งการยกเว้นความรับผิดในกรณีดังกล่าวไม่จำเป็นต้องได้รับความตกลงยินยอมของกลุ่มสัญญา เพราะเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นพิเศษแล้ว

¹²⁵ แหล่งเดิม.

¹²⁶ ศนันทกรณ โสคติพันธุ์. เล่มเดิม. หน้า 227.

ทั้งนี้ ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการเว็บไซต์มักจะจำกัดความรับผิดชอบของตนไว้โดยระบุอยู่ในเงื่อนไขการใช้บริการ ซึ่งมีลักษณะเป็นการกำหนดข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเข้าทำสัญญา ความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้บริการนั้น เช่น

ตัวอย่างการกำหนดเงื่อนไขการใช้บริการของ www.pramool.com¹²⁷ เช่น

- ประมูลคอตคอมไม่มีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ กับประโยชน์หรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้ให้บริการ แต่เราจะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น
- ประมูลคอตคอมช่วยให้ผู้ซื้อและผู้ขายพบปะ และตกลงราคากันได้เท่านั้น
- ในการจำกัดความรับผิด ทางประมูลคอตคอมไม่รับผิดชอบต่อความผิดพลาดของเนื้อหาใดๆ ในเว็บไซต์ที่ไม่ได้มาจากประมูลคอตคอมซึ่งเป็นเพียงผู้จัดทำเว็บไซต์เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ทั้งในเชิงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และไม่ใช่เชิงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น จึงมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสินค้าของสมาชิกที่แสดงบนเว็บไซต์แต่อย่างใดทั้งสิ้น และทางประมูลคอตคอมไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการซื้อขายกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายที่เกิดขึ้นจริงๆ ประมูลคอตคอมไม่สามารถควบคุมและรับประกันถึงคุณภาพ ความปลอดภัย และความถูกต้องทางกฎหมายของสินค้าที่ขาย ข้อเท็จจริงและความถูกต้องของการประกาศขายสินค้า การที่ผู้ขายจะขายของให้จริง การที่ผู้ซื้อจะชำระเงินจริง หรือผู้ซื้อและผู้ขายจะทำการตกลงซื้อขายกันจริงๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในการจำกัดความรับผิดในการขายทอดตลาดโดยทั่วไป ผู้ซื้อทรัพย์สินย่อมมีโอกาสตรวจดูทรัพย์สินที่ซื้อก่อนเข้าสู่ราคา ดังนั้น ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดจึงไม่ได้รับความคุ้มครองในความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินที่ซื้อมาจากการขายทอดตลาด แม้ว่าความชำรุดบกพร่องนั้นจะทำให้ทรัพย์สินเป็นอันเสื่อมราคา หรือเสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์อันมุ่งจะใช้เป็นปกติ หรือประโยชน์ที่มุ่งหมายโดยสัญญาซึ่งได้กล่าวมาแล้ว แต่ในกรณีของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตนั้น ผู้ขายที่สนใจจะขายทรัพย์สินเป็นผู้สมัครเข้ามาขอใช้บริการเว็บไซต์ ส่วนผู้เข้าสู่ราคาก็คือผู้ที่สนใจสินค้าจึงสมัครเข้ามาร่วมเสนอราคาในเว็บไซต์นั้น ทั้งนี้ ผู้ขายทรัพย์สินและผู้ซื้อทรัพย์สินมีได้อยู่ ณ สถานที่เดียวกันและพบปะกันโดยตรง ผู้ซื้อไม่มีโอกาสได้ตรวจดูทรัพย์สินที่ขายว่ามีลักษณะหรือมีความชำรุดบกพร่องอย่างไร ทั้งไม่อาจทราบได้เลยว่าทรัพย์สินที่ขายนั้นมีอยู่จริงหรือไม่ดังเช่นการขายทอดตลาดตามปกติ นอกจากนี้ โดยหลักแล้วการประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดไม่ใช่เงื่อนไขทางกฎหมายของการขายทอดตลาด อีกทั้งผู้ให้บริการเว็บไซต์เองก็ได้แจ้งให้ผู้ให้บริการทราบไว้ล่วงหน้าแล้วว่าตนมิได้เข้าเกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดสินค้านั้นๆ แต่อย่างใด จึงมีข้อควรพิจารณาว่าหากสินค้าที่ขายทอดตลาดทาง

¹²⁷ ภาคผนวก ข.

อินเทอร์เน็ตเกิดสูญหรือเสียหายขึ้นมา บุคคลใดจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ อีกทั้งการที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์กำหนดข้อยกเว้นความรับผิดไว้เช่นนั้นจะเข้าลักษณะเป็นข้อสัญญาไม่เป็นธรรมหรือไม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติในหลายประการ ซึ่งการนำกฎหมายที่ใช้บังคับกับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติมาปรับใช้ยังมีข้อน่าพิจารณาดังที่ผู้เขียนได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งข้อพิจารณาในประเด็นต่างๆ ผู้เขียนจะได้ทำการวิเคราะห์ในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 4

กฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

เมื่อมีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นจนพัฒนาไปสู่รูปแบบของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ประเทศต่างๆ จึงได้พัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับสถานะและความมีผลทางกฎหมายของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ เพื่อให้การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายที่ถือได้ว่าเป็นต้นแบบของประเทศต่างๆ ในการพัฒนากฎหมายเพื่อรองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์คือกฎหมายแม่แบบของ United Nations Commission on International Trade Law ได้แก่ UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce in 1996¹²⁸ ที่กำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นรองรับสถานะและความมีผลทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์รวมถึงวิธีการติดต่อสื่อสารโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในลักษณะอื่นด้วย ซึ่งประเทศต่างๆ ได้นำเอาหลักการของกฎหมายดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนากฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภายในประเทศตน

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต พบว่าในต่างประเทศมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และนำไปปรับใช้กับการทำธุรกรรมต่างๆ โดยพิจารณาประกอบกับกฎหมายหลักของเรื่องนั้น ซึ่งในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะใช้กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดเป็นหลัก แล้วนำเอาหลักการตามกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาพิจารณาประกอบ นอกจากนี้ในบางประเทศอาจมีการปรับแก้กฎหมายหลักเพื่อให้รองรับรูปแบบการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ดังนี้

¹²⁸ UNCITRAL หรือคณะกรรมการสิทธิประชาชาติว่าด้วยกฎเกณฑ์การค้าระหว่างประเทศ ได้ร่าง UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะรองรับเอกสารซึ่งอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีความเท่าเทียมกันกับเอกสารธรรมดา และเพื่อให้เป็นตัวอย่างในการร่างกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ.

4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Common Law ซึ่งหลักการพิจารณาเกี่ยวกับการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตามสัญญาซื้อขายนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นระบบสัญญาเดี่ยวนั้นเป็นแนวคิดของประเทศฝรั่งเศสตามประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส ปี 1804 หรือ Code Civil 1804¹²⁹ กล่าวคือ การอาศัยความสมบูรณ์ของสัญญาซื้อขายเป็นหลักของการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายกัน เมื่อคู่สัญญาตกลงทำสัญญาซื้อขายทรัพย์สินเสร็จเรียบร้อยกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินก็จะโอนไปยังผู้ซื้อทรัพย์สินทันทีโดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สินนั้นก่อนในลักษณะของการรวมบ่อเกิดแห่งหนึ่งเข้ากับการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตามสัญญาซื้อขาย เว้นแต่จะมีเงื่อนไข เงื่อนไขเวลา หรือข้อตกลงเป็นอย่างอื่น

ระบบสัญญาเดี่ยวนั้นมีข้อดีคือสามารถปฏิบัติได้โดยง่าย เนื่องจากเพียงแค่คู่สัญญาตกลงทำสัญญาซื้อขายทรัพย์สิน กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินก็โอนไปทันทีโดยไม่ต้องมีแบบพิธีใดๆ ปัญหาที่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินไม่โอนหรือโอนช้าเพราะทำตามแบบพิธีไม่ถูกต้องก็จะไม่เกิดขึ้น แต่ระบบสัญญาเดี่ยวนั้นมีข้อเสียตรงที่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโอนไปได้อย่างง่ายโดยผู้ขายทรัพย์สินไม่มีโอกาสกลับใจ ซึ่งผู้ขายเสียสิทธิในทรัพย์สินได้ง่าย ในกรณีที่สัญญาซื้อขายตกเป็นโมฆะและมีการโอนทรัพย์สินนั้นต่อไปแล้วก่อนที่จะมีการบอกล้างโมฆะกรรมนั้น ผู้ขายคงได้แต่เรียกค่าเสียหายซึ่งอาจไม่คุ้มกับทรัพย์สินที่เสียไป นอกจากนี้ระบบสัญญาเดี่ยวยังไม่อาจคุ้มครองบุคคลภายนอกได้อย่างเด็ดขาดในกรณีทรัพย์สินที่ไม่อาจแสดงออกซึ่งความเป็นเจ้าของทรัพย์สินด้วยการยึดถือ เช่น ทรัพย์สินขนาดใหญ่ หรือสิทธิต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นผลให้ต้องใช้วิธีการจดทะเบียนเพื่อคุ้มครองบุคคลภายนอกในลักษณะเดียวกันกับระบบสองสัญญา¹³⁰

4.1.1 กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาด

กฎหมายหลักของประเทศสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการพาณิชย์อันเป็นกฎหมายนิติบัญญัติที่บัญญัติขึ้นโดยสภานิติบัญญัติที่ใช้กับธุรกรรมทางพาณิชย์ ซึ่งแต่ละรัฐได้นำไปใช้บังคับเป็นกฎหมายภายในรัฐของตน ยกเว้นรัฐ Louisiana ได้แก่ Uniform Commercial Code หรือที่เรียกโดยย่อว่า U.C.C. ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อใช้บังคับกับธุรกรรมในทางพาณิชย์ เช่น การซื้อขาย ตราสารทางการค้า เลตเตอร์ออฟเครดิต หลักทรัพย์เพื่อการลงทุน ธุรกรรมที่มีหลักประกัน¹³¹

¹²⁹ พิชัยศักดิ์ ทรายนกร. (2513, มิถุนายน). “การโอนกรรมสิทธิ์โดยผลของสัญญา.”

บทบัญญัติ, เล่ม 27, ตอน 2. หน้า 441-467.

¹³⁰ แหล่งเดิม.

¹³¹ คณิง ฤไชย. (2541). กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลเกี่ยวกับกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ. หน้า 13.

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวางหลักเกณฑ์ในการแก้ไขปัญหาธุรกรรมพาณิชย์ระหว่างรัฐของประเทศ¹³² สำหรับแบบของสัญญาซื้อขายตาม U.C.C. ต้องแยกพิจารณาเป็นสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ กล่าวคือ การซื้อขายสังหาริมทรัพย์นั้นอาจทำได้แม้โดยวาจาตาม Section 2-204 (1)¹³³ โดย Section 2-201 กำหนดให้การซื้อขายสังหาริมทรัพย์ที่มีราคา 500 เหรียญ หรือกว่านั้นขึ้นไป ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญ¹³⁴ ซึ่งมีลักษณะเป็นเพียงหลักฐานในการฟ้องร้องบังคับคดีเท่านั้น หรือมีการชำระหนี้บางส่วนหรือทั้งหมด หรือทรัพย์สินที่ซื้อขายกันนั้นได้มีการผลิตขึ้นแล้ว โดยเฉพาะเพื่อผู้ซื้อทรัพย์สินนั้นแต่ผู้เดียว หรือศาลมีเหตุผลสมควรบังคับให้¹³⁵ อย่างไรก็ตาม หากเป็นการซื้อขายทรัพย์สินชนิดที่มีกฎหมายกำหนดแบบของสัญญาไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ก็จะต้องทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้ ส่วนการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์นั้นจะเป็นไปตามกฎหมายระดับมลรัฐ ซึ่งทุกมลรัฐต่างก็กำหนดแบบของสัญญาซื้อขายไว้เป็นการเฉพาะเช่นกัน โดยต้องทำเป็นหนังสือและอาจจะต้องจดทะเบียนด้วย¹³⁶

¹³² ยุทธนา เขียรสุนทร. เล่มเดิม. หน้า 147.

¹³³ วันดี เอื้อสกุลพิพัฒน์. เล่มเดิม. หน้า 167.

¹³⁴ U.C.C. “Section 2-204. Formation in General

(1) A contract for sale of goods may be made in any manner sufficient to show agreement, including offer and acceptance, conduct by both parties which recognizes the existence of a contract, the interaction of electronic agents, and the interaction of an electronic agent and an individual.”

¹³⁵ U.C.C. “Section 2-201. Formal Requirements; Statute of Frauds

(1) A contract for the sale of goods for the price of \$5,000 or more is not enforceable by way of action or defense unless there is some record sufficient to indicate that a contract for sale has been made between the parties and signed by the party against which enforcement is sought or by the party's authorized agent or broker. A record is not insufficient because it omits or incorrectly states a term agreed upon but the contract is not enforceable under this subsection beyond the quantity of goods shown in the record.”

¹³⁶ กฤตยชญ์ ศิริเขต. (2520). การโอนกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินตามสัญญาซื้อขาย. หน้า 57.

สำหรับเรื่องการขายทอดตลาดนั้น แต่เดิมมีการบัญญัติไว้ในมาตรา 21 แห่ง Uniform Sale Act ต่อมาได้นำมาเขียนใหม่ทั้งหมดใน U.C.C. เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องคุณลักษณะของผู้ทอดตลาดที่จะเปิดการขายทอดตลาด การถอนคำสู้ราคา และการถอนทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด¹³⁷ โดยได้กำหนดกฎระเบียบในเรื่องการขายทอดตลาดไว้ในมาตรา 2-238¹³⁸ ที่กำหนดให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้หรือโดยประเพณีปฏิบัติอย่างใดในการขายทอดตลาด ซึ่งผู้ทอดตลาดอาจจะขายทอดตลาดใหม่หรือประกาศตกลงขายทอดตลาดตามราคาที่มีผู้เสนอมานั้นในเวลาที่มีการเคาะไม้ก็ได้ และโดยปกติแล้วผู้ขายทอดตลาดมีสิทธิที่จะถอนสินค้าออกจากการขายทอดตลาดในเวลาใดก็ได้ก่อนที่จะมีการเคาะไม้ แต่หากว่าผู้ขายทอดตลาดประกาศว่าการขายทอดตลาดนั้นปราศจากข้อสงวน ผู้ขายทอดตลาดย่อมสิ้นสิทธิที่จะถอนสินค้าออกจากการขายทอดตลาด ในขณะที่ผู้เสนอราคาย่อมมีสิทธิที่จะถอนคำเสนอราคาของตนในเวลาใดๆ ก็ได้ก่อนที่การขายทอดตลาดจะบริบูรณ์ โดยที่ไม่ก่อให้เกิดผลผูกพันแต่อย่างใด นอกจากนี้ ผู้ขายทอดตลาดอาจเข้าสู่ราคาได้โดยไม่ต้องแจ้งข้อสงวนดังกล่าวไว้ล่วงหน้า หากว่าผู้ขายทอดตลาดเสนอราคาโดยมิได้แจ้งข้อสงวนดังกล่าวไว้ หมายความว่า เป็นการกระทำโดย

¹³⁷ วันดี เอื้อสกุลพิพัฒน์. เล่มเดิม. หน้า 169.

¹³⁸ U.C.C. "Section 2-328.

(1) In a sale by auction, if goods are put up in lots each lot is the subject of a separate sale.

(2) A sale by auction is complete when the auctioneer so announces by the fall of the hammer or in other customary manner. Where a bid is made while the hammer is falling in acceptance of a prior bid the auctioneer may in his discretion reopen the bidding or declare the goods sold under the bid on which the hammer was falling.

(3) Such a sale is with reverse unless the goods are in explicit terms put up without reverse In an auction with reverse the auctioneer may withdraw the goods at any time until he announces completion of the sale. In an auction without reverse, after the auctioneer calls for bids on an article or lot, that article or lot cannot be withdrawn unless no bid is made within a reasonable time. In either case a bidder may retract his bid until the auctioneer's announcement of completion of the sale, but a bidder's retraction does not revive any previous bid.

(4) If the auctioneer knowingly receives a bid on the seller's behalf or the seller makes or procures such a bid, and notice has not been given that liberty for such bidding is reserved, the buyer may at his option avoid the sale or take the goods at the price of the last good faith bid prior to the completion of the sale. This subdivision shall not apply to any bid at a force sale."

ไม่สุจริต ซึ่งผู้เข้าสู่ราคาที่เป็นผู้ซื้อที่มีสิทธิที่จะปฏิเสธไม่ซื้อทรัพย์สินนั้น หรือซื้อทรัพย์สินนั้นในราคาที่มีการเสนอโดยสุจริตก่อนการขายทอดตลาดบริบูรณ์ได้

เมื่อการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้ปรับปรุงกฎหมายในประเทศของตนเพื่อให้รองรับกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยการออกกฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ คือ Uniform Electronic Transaction Act หรือ UETA และได้มีการปรับปรุงแก้ไข U.C.C. เพื่อให้รองรับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ซึ่งในเรื่องการซื้อขายใน Article 2 ได้มีการปรับปรุงตามแนวทางของ UETA ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำ U.C.C. มาปรับใช้กับธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยในเรื่องการขายทอดตลาดตามกฎหมายเดิมกำหนดให้กระบวนการขายทอดตลาดบริบูรณ์เมื่อมีการเคาะไม้โดยผู้ทอดตลาด แต่เนื่องจากโดยสภาพของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมไม่อาจมีการเคาะไม้ตกลงขายทรัพย์สินได้โดยสภาพ ดังนั้น ในการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวจึงได้มีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำเพื่อให้มีความสอดคล้องกับลักษณะของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้มีการแก้ไขหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องการขายทอดตลาดใน Article 2 – Sales: Section 2-238¹³⁹ โดยหลักสำคัญคือการปรับแก้เกี่ยวกับกระบวนการที่จะทำให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์ ซึ่งกฎหมายที่

¹³⁹ U.C.C. “Section 2-328. Sale by Auction

(1) In a sale by auction, if goods are put up in lots each lot is the subject of a separate sale.

(2) A sale by auction is complete when the auctioneer so announces by the fall of the hammer or in other customary manner. If a bid is made during the process of completing the sale but before a prior bid is accepted, the auctioneer has discretion to reopen the bidding or to declare the goods sold under the prior bid.

(3) A sale by auction is subject to the seller's right to withdraw the goods unless at the time the goods are put up or during the course of the auction it is announced in express terms that the right to withdraw the goods is not reserved. In an auction in which the right to withdraw the goods is reserved, the auctioneer may withdraw the goods at any time until completion of the sale is announced by the auctioneer. In an auction in which the right to withdraw the goods is not reserved, after the auctioneer calls for bids on an article or lot, the article or lot may not be withdrawn unless no bid is made within a reasonable time. In either case a bidder may retract a bid until the auctioneer's announcement of completion of the sale, but a bidder's retraction does not revive any previous bid.

(4) If the auctioneer knowingly receives a bid on the seller's behalf or the seller makes or procures such a bid, and notice has not been given that liberty for such bidding is reserved, the buyer may at the buyer's option avoid the sale or take the goods at the price of the last good faith bid prior to the completion of the sale. This subsection shall not apply to any bid at an auction required by law.”

แก้ไขใหม่กำหนดให้การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อมีการประกาศโดยผู้ทอดตลาด ซึ่งผู้ทอดตลาดจะประกาศโดยวิธีใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องบริบูรณ์ต่อเมื่อมีการเคาะไม้โดยผู้ทอดตลาดดังเช่นกฎหมายเดิม

4.1.2 กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ในด้านการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ สืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นจึงจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเพื่อรองรับการใช้การติดต่อสื่อสารในการทำสัญญาโดยเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาในภาคธุรกิจประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อรองรับการพัฒนาดังกล่าว ซึ่งกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฉบับแรกของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ Uniform Electronic Transaction Act หรือ UETA ที่ได้ยกร่างให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับกฎหมายแม่แบบของ UNCITRAL

กระบวนการในการออก UETA ของประเทศสหรัฐอเมริกามีความพิเศษกว่ากฎหมายฉบับอื่น เนื่องจากโดยทั่วไปกฎหมายและหลักเกณฑ์ทางการค้าจะจัดทำโดยมลรัฐต่างๆ โดยที่รัฐบาลกลางจะไม่เข้าไปแทรกแซง และกฎหมายดังกล่าวจะอยู่ภายใต้ U.C.C. แต่สำหรับ UETA ไม่ได้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของ U.C.C. ไม่ได้จัดเป็นกฎหมายของมลรัฐ และไม่ได้เป็นกฎหมายของรัฐบาลกลาง แต่เป็นการจัดทำขึ้นโดย National Conference of Commissioners on Uniform State Laws หรือ NCCUSL และผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เพื่อเป็นกฎหมายแม่แบบให้กับมลรัฐต่างๆ นำไปบัญญัติเป็นกฎหมายต่อไป¹⁴⁰

วัตถุประสงค์ของ UETA มีขึ้นเนื่องจากการลดข้อขัดข้องทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดย UETA เป็นหลักที่สนับสนุนกฎหมายที่มีอยู่โดยการรองรับผลทางกฎหมายในการการค้าพาณิชย์โดยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การซื้อขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น สารระสำคัญในเบื้องต้นของ UETA คือ การรับรองผลทางกฎหมายของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีผลทางกฎหมายเทียบเท่ากับการทำ

¹⁴⁰ ยุทธชัย อิสสวนิชย์. (2551). อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ: ศึกษาความเหมาะสมของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคี. หน้า 59-60.

ธุรกรรมที่อยู่ในรูปเอกสารและการลงลายมือชื่อในเอกสาร เพื่อให้สอดคล้องกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์¹⁴¹

สำหรับขอบเขตการใช้บังคับของ UETA นั้น จะเห็นได้จากมาตรา 3¹⁴² ที่กำหนดขอบเขตการใช้บังคับไว้ว่ากฎหมายดังกล่าวใช้บังคับแก่การทำธุรกรรมที่กระทำโดยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ แต่อย่างไรก็ตาม จะไม่นำกฎหมายดังกล่าวไปใช้บังคับกับธุรกรรมดังต่อไปนี้

- 1) การทำพินัยกรรม
- 2) ประมวลกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์ หรือ The Uniform Commercial Code ในเรื่องอื่นนอกจาก Section 1-107, 1-206 Article 2 เรื่องการซื้อขาย และ Article 2A การเช่า
- 3) กฎหมายแม่แบบว่าด้วยข้อมูลทางธุรกรรมที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์หรือ The Uniform Computer Information Transaction Act และ

4) กฎหมายอื่นๆ ที่กำหนดโดยมลรัฐ

นอกจากนี้การทำธุรกรรมที่กระทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามความหมายของพระราชบัญญัติฉบับนี้ต้องอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติทั่วไปของกฎหมายสารบัญญัติที่ใช้บังคับกับเรื่องนั้นๆ ด้วย

กฎหมายฉบับนี้รับรองความมีผลทางกฎหมายของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สามารถใช้บังคับได้ดังเช่นการทำธุรกรรมโดยปกติทั่วไป ซึ่งการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่กฎหมายรับรองความมีผลทางกฎหมายให้ นั้น ต้องเป็นกรณีที่มีการตกลงยินยอมโดยคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายด้วยตามมาตรา 15¹⁴³ โดยหลักการสำคัญปรากฏอยู่ใน UETA มาตรา 7¹⁴⁴ คือ มาตรา 7 ได้บัญญัติรับรองผลทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้โดยคู่สัญญาไม่อาจปฏิเสธความมีผลทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงสัญญาอิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 10¹⁴⁵ ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรณีที่เกิด

¹⁴¹ The National Conference of Commissioners on Uniform State Laws. (2002). UNIFORM ELECTRONIC TRANSACTIONS ACT: Purpose. Retrieved December 22, 2009, from http://www.nccusl.org/Update/uniformact_factsheets/uniformacts-fs-ueta.asp.

¹⁴² ภาคผนวก ข.

¹⁴³ ภาคผนวก ข.

¹⁴⁴ ภาคผนวก ข.

¹⁴⁵ ภาคผนวก ข.

ความผิดปกติหรือข้อผิดพลาดของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ด้วย และในมาตรา 15¹⁴⁶ เป็นการกำหนดเวลาและสถานที่ในการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

สำหรับการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีนั้น มาตรา 13¹⁴⁷ กำหนดห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานเพียงเพราะเหตุที่ข้อมูลนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ทั้งนี้ การจะนำกฎหมายมาบังคับใช้กับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น จะต้องประกอบด้วยกฎหมายสารบัญญัติในเรื่องที่เกี่ยวกับธุรกรรมประเภทนั้นๆ และกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และหากมีกฎหมายของมลรัฐใดกำหนดไว้เป็นพิเศษก็ต้องบังคับไปตามนั้น¹⁴⁸

4.2 ประเทศสิงคโปร์

ระบบกฎหมายของประเทศสิงคโปร์เป็นระบบ Common Law ที่มีรูปแบบใกล้เคียงกับประเทศอังกฤษมาก แต่ได้มีการปฏิรูปกฎหมายซึ่งยกเลิกระบบวิธีพิจารณาโดยคณะลูกขุน หรือ Trial by Jury และเป็นประเทศที่มีการนำวิทยาการ เครื่องมือเครื่องใช้ รวมถึงเทคโนโลยีรูปแบบใหม่เข้ามาปรับใช้ในกระบวนการยุติธรรมด้วย

4.2.1 กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาด

กฎหมายเกี่ยวกับการซื้อขายของประเทศสิงคโปร์ได้แก่ The Sale of Goods Act หรือเรียกโดยย่อว่า SGA¹⁴⁹ ซึ่งได้มีการแก้ไขปรับปรุงมาจาก The English Sale of Goods Act 1979 กฎหมายฉบับดังกล่าวนำมาใช้บังคับกับสัญญาใดๆ ที่เป็นการซื้อขายทรัพย์สินรวมถึงการขายทอดตลาดด้วย

¹⁴⁶ ภาคผนวก ข.

¹⁴⁷ ภาคผนวก ข.

¹⁴⁸ ภาคผนวก ข.

¹⁴⁹ Singapore Academy of Law. (2006, 12 January). Law of Singapore: Domestic Sale of Goods.

SGA มีบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับการขายทอดตลาดอยู่ใน Part 7: Supplementary มาตรา 57 Auction Sale¹⁵⁰ โดยกำหนดให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงโดยการเคาะไม้หรือวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งตามประเพณีปฏิบัติในการขายทอดตลาด และผู้ขายอาจถอนทรัพย์สินออกจากการขายทอดตลาดในเวลาใดก็ได้จนกว่าจะมีการประกาศว่าการขายทอดตลาดนั้นบริบูรณ์ ทั้งนี้ ผู้ขายทอดตลาดอาจเข้าร่วมในการเสนอราคาได้ แต่ต้องมีการแจ้งข้อสงวนดังกล่าวไว้ล่วงหน้าในการประกาศโฆษณาขายทอดตลาด หากว่าผู้ขายทอดตลาดเข้าสู่ราคาหรือให้ผู้หนึ่งผู้ใดเข้าสู่ราคาแทนโดยมิได้ประกาศแจ้งข้อสงวนดังกล่าวไว้ กฎหมายถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่สุจริต ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดตามกฎหมายสิงคโปร์มิได้กำหนดว่าจะต้องกระทำโดยการเคาะไม้เท่านั้น แต่อาจเป็นการกระทำด้วยวิธีการอย่างอื่นได้ หากว่าวิธีการเช่นนั้นเป็นวิธีการตามประเพณีปฏิบัติในการขายทอดตลาด

ในเรื่องการเกิดสัญญาตามกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ได้ยอมรับการทำคำเสนอ คำสนองระหว่างคู่สัญญา หรือการทำสัญญาที่กระทำโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้ด้วย โดยในกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ คือ Electronic Transaction Act ได้กำหนดเรื่องของสัญญาอิเล็กทรอนิกส์ไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งในเรื่องของการแสดงเจตนา การส่งหรือการรับข้อมูล และการห้ามปฏิเสธความมีผลทางกฎหมายของสัญญาอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

¹⁵⁰ **The Sale of Goods Act: PART VII Supplementary**

“Auction Sale

57. (1) Where goods are put up for sale by auction in lots, each lot is prima facie deemed to be the subject of a separate contract of sale.

(2) A sale by auction is complete when the auctioneer announces its completion by the fall of the hammer, or in other customary manner; and until the announcement is made any bidder may retract his bid.

(3) A sale by auction may be notified to be subject to a reserve or upset price, and a right to bid may also be reserved expressly by or on behalf of the seller.

(4) Where a sale by auction is not notified to be subject to a right to bid by or on behalf of the seller, it is not lawful for the seller to bid himself or to employ any person to bid at the sale, or for the auctioneer knowingly to take any bid from the seller or any such person.

(5) A sale contravening subsection (4) may be treated as fraudulent by the buyer.

(6) Where, in respect of a sale by auction, a right to bid is expressly reserved (but not otherwise) the seller or any one person on his behalf may bid at the auction.”

4.2.2 กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

แนวโน้มการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ และมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายเพื่อให้พร้อมกับการเป็นสังคมสารสนเทศ อันรวมถึงการสร้างเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นด้วยการตรากฎหมายออกมารองรับผลทางกฎหมายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ประเทศสิงคโปร์จึงเป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชียที่ได้มีการออกกฎหมายเพื่อรองรับธุรกรรมที่เกิดขึ้นจากการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ประเทศสิงคโปร์ได้จัดทำกฎหมายที่บัญญัติรองรับผลทางกฎหมายของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยตรงด้วยการตรากฎหมายว่าด้วยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นและใช้บังคับเมื่อเดือนกรกฎาคม 2540 เป็นฉบับแรก ได้แก่ Electronic Transaction Act 1998 หรือที่เรียกโดยย่อว่า ETA ซึ่งมีต้นแบบจากกฎหมายแม่แบบของ UNCITRAL เช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมาได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายฉบับดังกล่าวใหม่คือ Electronic Transactions Act 2010 ซึ่งมีผลใช้บังคับในวันที่ 10 มิถุนายน 2553 โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ หรือ The United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts ซึ่งประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศแรกที่มีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติฉบับดังกล่าว¹⁵¹ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างคู่สัญญาในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยในการทำธุรกรรมด้วย

¹⁵¹ Info-communications Development Authority of Singapore. (2010). Acts & Regulations: Electronic Transactions Act 2010. Retrieved July 25, 2010, from <http://www.ida.gov.sg/>.

ETA ของสิงคโปร์นั้นมีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้¹⁵²

- สัญญาอิเล็กทรอนิกส์
- ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
- ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
- ผลของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
- หน้าที่ของผู้ให้บริการออกใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์
- ระเบียบเกี่ยวกับผู้ให้บริการออกใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์
- การใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในภาครัฐ
- ความรับผิดชอบของผู้ให้บริการเครือข่าย

ทั้งนี้ ETA ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังที่ปรากฏอยู่ในมาตรา 3 คือ¹⁵³

1) เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารด้วยรูปแบบของข้อมูลหรือบันทึกอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้

2) เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ขจัดปัญหาและอุปสรรคของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อันอาจเกิดจากความไม่แน่นอนสำหรับผลทางกฎหมาย ในเรื่องการทำเป็นหนังสือและการลงลายมือชื่อ และเพื่อให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายและธุรกิจที่จำเป็นสำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีความมั่นคงปลอดภัย

¹⁵² Info-communications Development Authority of Singapore. (2010).

Acts & Regulations: Other Acts: “The Electronic Transactions Act (Cap. 88) covers matters such as:

- Electronic contracts;
- Electronic records and signatures;
- Secure electronic records and signatures;
- Effect of digital signatures and duties relating to such signatures;
- Duties of Certification Authorities and their subscribers;
- Regulation of Certification Authorities;
- Government use of electronic records and signatures; and
- Liability of network service providers.”

Retrieved January 15, 2010, from <http://www.ida.gov.sg>.

¹⁵³ ภาคผนวก ก.

3) เพื่ออำนวยความสะดวกในการยื่นเอกสารด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไปยังหน่วยงานของรัฐ และเพื่อประสิทธิภาพในการให้บริการของรัฐ

4) เพื่อลดความเสี่ยงใดๆ จากการปลอมแปลง หรือการแก้ไขข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม ลดความเสี่ยงจากการฉ้อโกงในการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

5) เพื่อให้เกิดข้อบังคับ ระเบียบ และมาตรฐานที่มีความเป็นเอกบุรุษสำหรับการใช้ในการยืนยันตัวตน ตรวจสอบความถูกต้องแท้จริง และความครบถ้วนของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

6) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่สาธารณชนเกี่ยวกับความครบถ้วนและความน่าเชื่อถือของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการระบุความถูกต้องแท้จริงและความครบถ้วนของข้อมูลที่มีการสื่อสารกันทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น

7) เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

สำหรับขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายของสิงคโปร์นั้น กำหนดให้ใช้กับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการให้บริการของรัฐ โดยได้กำหนดข้อยกเว้นมิให้ใช้บังคับกับการทำพินัยกรรม ตราสารเปลี่ยนมือ เอกสารสิทธิ หนังสือแสดงเจตนาเกี่ยวกับทรัสต์ หนังสือมอบอำนาจ หนังสือซื้อขายเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์หรือสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ และโฉนดหรือเอกสารสิทธิ¹⁵⁴

ในเรื่องของสัญญาอิเล็กทรอนิกส์นั้น ETA ได้ยอมรับความสมบูรณ์ทางกฎหมายของการทำสัญญาหรือการแสดงเจตนาในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งกำหนดบทสันนิษฐานเกี่ยวกับเจ้าของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การส่ง การรับ การตอบแจ้งการรับ เวลาและสถานที่ส่ง สถานที่รับทำนองเดียวกับที่กำหนดไว้ในกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และยังมีเนื้อหาทำนองเดียวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ของไทยด้วย ซึ่ง ETA ได้กำหนดถึงผลทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ใน Part 2: Electronic records, Signatures and Contracts มาตรา 6 – มาตรา 9 เช่น ในมาตรา 6 เป็นเรื่องของการห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลทางกฎหมาย เพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์¹⁵⁵ และได้กำหนดเกี่ยวกับสัญญา

¹⁵⁴ ภาคผนวก ก.

¹⁵⁵ ภาคผนวก ก.

อิเล็กทรอนิกส์ไว้ใน มาตรา 11 - มาตรา 15 ซึ่งในมาตรา 12¹⁵⁶ ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะห้ามมิให้ คู่สัญญาปฏิเสธความมีผลทางกฎหมายของสัญญาอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรองรับการทำสัญญาโดยการทำ คำเสนอและคำสนองในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และยังได้กำหนดเกี่ยวกับผลระหว่างคู่ สัญญาใน มาตรา 13 - มาตรา 15¹⁵⁷ เกี่ยวกับการทำคำเสนอ คำสนอง เวลาและสถานที่ของการรับส่ง ข้อมูลในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยในมาตรา 15 ได้กำหนดเกี่ยวกับการส่งข้อความ โดยระบบอัตโนมัติไว้ และยังมีข้อกำหนดในกรณีที่เกิดความบกพร่องของระบบการติดต่อสื่อสาร ทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในมาตรา 16 ซึ่งโดยหลักแล้วกฎหมายยังคงให้ถือตามเจตนาของคู่สัญญาหาก ว่าคู่สัญญาขอรับข้อมูลดังกล่าวก็ยังคงถือว่าสัญญานั้นมีผลใช้บังคับกันได้ต่อไป¹⁵⁸

นอกจากนั้น ETA ยังได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องของการรับส่งข้อมูล โดยถ้าไม่มีการตกลง เป็นอย่างอื่นระหว่างผู้ส่งและผู้รับให้ถือว่าได้มีการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ นั้นเข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล ในส่วนการรับข้อมูลให้ถือว่ามิผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล การส่งหรือการรับข้อมูลให้ถือว่าได้ส่ง ณ ที่ทำการ งานของผู้ส่งข้อมูล หรือได้รับ ณ ที่ทำการงานของผู้รับข้อมูล ในกรณีที่ผู้ส่งหรือผู้รับข้อมูลมีที่ทำการ หลายแห่งให้ถือเอาที่ทำการงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมนั้นมากที่สุดเป็นสถานที่รับข้อมูล ในกรณีที่ไม่มีปรากฏที่ทำการงานของผู้ส่งหรือผู้รับข้อมูล ให้ถือเอาถิ่นที่อยู่ปกติเป็นสถานที่ที่ได้รับ หรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น¹⁵⁹

กรณีใดที่ ETA ไม่ได้กำหนดไว้ให้นำกฎหมายคอมมอนลอว์ของประเทศสิงคโปร์มาใช้ พิจารณาแทน เช่น ETA ได้กล่าวโดยย่อถึงการยอมรับการส่งคำสนองผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ไม่ได้กล่าวว่าสัญญาเกิดขึ้นเมื่อใด¹⁶⁰ ดังนั้น ทางแก้จึงต้องนำกฎหมายคอมมอนลอว์ของประเทศ สิงคโปร์มาใช้บังคับเพื่อพิจารณาว่าธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นมีผลผูกพันตามกฎหมาย หรือไม่¹⁶¹

¹⁵⁶ ภาคผนวก ก.

¹⁵⁷ ภาคผนวก ก.

¹⁵⁸ ภาคผนวก ก.

¹⁵⁹ นิธิมา ปะจันทบุตร. (2551). ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในสัญญาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.

หน้า 124-125.

¹⁶⁰ Endeshaw. (1999). "The Singapore E-commerce Code." **Information & Communications Technology Law Vol.8 no.3.** pp. 189-203.

¹⁶¹ ยุทธชัย อิศวานิชย์. เล่มเดิม. หน้า 65-66.

4.3 ประเทศแคนาดา

ประเทศแคนาดาเป็นสหพันธรัฐที่ประกอบด้วยรัฐ 10 รัฐ และดินแดน 3 ดินแดน ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างรัฐกับดินแดนคือ รัฐของแคนาดาได้รับมอบอำนาจจากบทบัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญโดยตรง ในขณะที่ดินแดนของแคนาดาจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายของสหพันธรัฐ ดังนั้น รัฐบาลสหพันธรัฐจึงมีอำนาจโดยตรงในการควบคุมดูแลดินแดน ส่วนรัฐบาลของรัฐนั้นจะมีอำนาจและสิทธิในการปกครองตนเองมากกว่า¹⁶² ระบบกฎหมายของประเทศแคนาดาสืบทอดมาจากระบบ Common Law ของประเทศอังกฤษ แต่สำหรับกฎหมายเอกชนประเทศแคนาดามีการใช้ระบบกฎหมายทั้งแบบ Common Law และระบบ Civil Law กล่าวคือมี 9 รัฐที่ใช้กฎหมายเอกชนในระบบกฎหมายแบบ Common Law ยกเว้นเพียงรัฐเดียวคือ Quebec ที่ใช้กฎหมายเอกชนในระบบ Civil Law

รัฐ Quebec มีประมวลกฎหมายแพ่ง คือ Civil Code of Quebec ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทรัพย์สิน¹⁶³ โดยมีโครงสร้างแบ่งออกเป็น Book, Titles, Chapters และ Subsection ประกอบด้วยหลักกฎหมายมากกว่า 3,000 มาตรา แบ่งออกเป็น 10 หมวด หรือที่เรียกว่า Books¹⁶⁴ โดยหลักกฎหมายส่วนที่เกี่ยวกับสัญญาถูกจัดอยู่ในหมวด 5 Obligations

สำหรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รัฐ Quebec มีลักษณะการปรับใช้กฎหมายที่พิเศษและพัฒนาว่าประเทศอื่นๆ กล่าวคือ รัฐสภาของ Quebec ได้ออก An Act to Establish a Legal Framework for Information Technology เป็นกฎหมายที่กำหนดกรอบหรือวางแนวทางของกฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีบทบัญญัติรองรับการติดต่อสื่อสารและการจัดทำเอกสารโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งกฎหมายฉบับอื่นได้รองรับหลักการตามกฎหมายฉบับนี้ โดยอาจจะมีการปรับแก้กฎหมายเพื่อให้เกิดความสอดคล้อง หรือประกาศยอมรับและใช้บังคับตามหลักการของกฎหมายฉบับดังกล่าว โดยไม่ต้องปรับแก้กฎหมาย กฎหมายที่มีการปรับปรุงเพื่อให้รองรับหลักการของกฎหมายฉบับนี้ที่สำคัญเช่น Code of Civil Procedure (R.S.Q., chapter C-25.1), Consumer Protection Act (R.S.Q., chapter P-40.1) รวมถึง Civil Code of Quebec ด้วย โดยจะได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของกฎหมายฉบับดังกล่าวต่อไปในข้อ 4.4.2

¹⁶² วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี. (22 กันยายน 2553). ประเทศแคนาดา. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2553, จาก <http://th.wikipedia.org>.

¹⁶³ Roderick A. Macdonald. (2010). The Canadian Encyclopedia: Civil Code. Retrieved October 2, 2010, from <http://www.thecanadianencyclopedia.com>.

¹⁶⁴ Wikipedia encyclopedia. (2010, 30 August). Civil Code of Quebec. Retrieved September 27, 2010, from <http://en.wikipedia.org>.

4.3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาด

รัฐ Quebec ซึ่งใช้ประมวลกฎหมายแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเอกชน มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขายทอดตลาดในหมวด 5 ส่วนที่ 2 เอกเทศสัญญา มาตรา 1757 ถึงมาตรา 1766 ซึ่งมีข้อน่าสังเกตว่าบทบัญญัติเรื่องการขายทอดตลาดอยู่ในหมวดของสัญญาซื้อขาย ดังนั้น การขายทอดตลาดจึงอยู่ภายใต้หลักทั่วไปในเรื่องสัญญาซื้อขายด้วย ทั้งนี้หลักกฎหมายเรื่องสัญญาซื้อขายของ Quebec มีลักษณะพิเศษคือในสัญญาซื้อขายไม่ว่าจะเป็นการขายสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ก็ตามไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือก็สามารถบังคับกันได้ตามกฎหมาย เว้นแต่ในกรณีที่คู่สัญญาตกลงกัน¹⁶⁵ หรือมีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ และโดยปกติการขายสังหาริมทรัพย์ไม่จำเป็นต้องจดทะเบียน ยกเว้นกรณีที่เป็นการขายที่มีการผ่อนชำระราคาเป็นงวดๆ และมีข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ย และในกรณีที่เป็นการจำหน่ายกฎหมายกำหนดให้ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ และจดทะเบียนด้วย¹⁶⁶

สำหรับหลักการที่สำคัญในเรื่องการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่ง ได้แก่ มาตรา 1757¹⁶⁷ ได้กล่าวถึงลักษณะของการขายทอดตลาดไว้ว่าเป็นการขายทรัพย์สินโดยการเสนอขายต่อบุคคลทั่วไปผ่านทางบุคคลที่สามเรียกว่าผู้ขายทอดตลาด โดยการแสดงความตกลงขายให้แก่

¹⁶⁵ **Civil Code of Quebec - Book Five:**

Title One: Chapter 2 – Contract

“1385. A contract is formed by the sole exchange of consents between persons having capacity to contract, unless, in addition, the law requires a particular form to be respected as a necessary condition of its formation, or unless the parties require the contract to take the form of a solemn agreement.

It is also of the essence of a contract that it have a cause and an object.

1414. Where a particular or solemn form is required as a necessary condition of formation of a contract, it shall be observed; it shall also be observed for modifications to the contract, unless they are only accessory stipulations.

1415. A promise to enter into a contract is not subject to the form required for the contract.”

¹⁶⁶ Frederique Sabourin. (2005, 21-25 August). **ULCC Acts and the Quebec Civil Code.** pp. 2-3.

¹⁶⁷ Civil Code of Quebec – Book Five: **TITLE TWO - NOMINATE CONTRACTS**

Chapter I - SALE

“IV. — Auction sales

1757. An auction sale is a sale by which property is offered for sale to several persons through the intermediary of a third person, the auctioneer, and declared sold to the last and highest bidder.”

ผู้เสนอราคาสูงสุด ซึ่งในมาตรา 1758¹⁶⁸ ได้แบ่งประเภทของการขายทอดตลาดออกเป็นสองรูปแบบ คือ การขายโดยความสมัครใจ และการบังคับขายซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง Chapter C-25

ทั้งนี้ ในการขายทอดตลาดผู้ขายอาจกำหนดราคาตั้งต้นของสินค้าหรืออาจกำหนดเงื่อนไขในการขายไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะทำการขายทอดตลาดได้ และผู้ทอดตลาดอาจถอนคำเสนอผู้ราคาของตนจากการขายทอดตลาดในเวลาใดก็ได้¹⁶⁹

สำหรับความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดปรากฏอยู่ในมาตรา 1762¹⁷⁰ ที่กำหนดให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์เมื่อผู้ขายทอดตลาดประกาศขายทรัพย์สินแก่ผู้เสนอราคาคนสุดท้าย ซึ่งผู้ขายทอดตลาดได้ตรวจสอบแล้วว่าเป็นบุคคลที่ได้ลงทะเบียนเข้าสู่ราคาโดยถูกต้องและการขายทอดตลาดนั้นไม่มีข้อบกพร่องอย่างใด และในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ มาตรา 1763¹⁷¹ กำหนดให้ผู้ขายอสังหาริมทรัพย์ต้องดำเนินการจดทะเบียนให้แก่ผู้ซื้อภายใน 10 วัน นับแต่วันที่การขายทอดตลาดบริบูรณ์ หรืออาจดำเนินการภายในเวลาที่คู่สัญญาตกลงกันก็ได้

¹⁶⁸ Civil Code of Quebec: “IV. — Auction sales

1758. An auction sale is either voluntary or forced; forced sales are subject to the rules contained in the Code of Civil Procedure (chapter C-25) and to the rules contained under this subheading, so far as they are consistent.”

¹⁶⁹ Civil Code of Quebec: “IV. — Auction sales

1759. The seller may fix a reserve price or any other conditions of sale. The conditions of sale may not be set up against the successful bidder unless the auctioneer communicates them to the persons present before receiving bids.

1761. At no time may a bidder withdraw his bid.”

¹⁷⁰ Civil Code of Quebec: “IV. — Auction sales

1762. An auction sale is completed when the auctioneer declares the property sold to the last bidder. Entry of the name and bid of the successful bidder in the auctioneer's register makes proof of the sale; failing such entry, proof by testimony is admissible.”

¹⁷¹ Civil Code of Quebec: “IV. — Auction sales

1763. The seller of an immovable and the successful bidder shall sign the deed of sale within 10 days after either party so requests.”

หากว่าผู้ซื้อไม่ชำระราคาตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ผู้ขายทอดตลาดอาจเรียกค่าเสียหายที่เกิดขึ้นตามปกติจากการขายนั้น และสามารถนำสินค้านั้นออกขายซ้ำได้หากว่าได้มีการบอกกล่าวแก่ผู้ซื้อให้ชำระราคาแล้ว ผู้ซื้อที่ไม่ชำระราคาไม่อาจเข้าสู่ราคาในการขายครั้งใหม่ได้ และหากว่าการขายครั้งใหม่ได้ราคาต่ำกว่าราคาเดิมผู้ซื้อรายแรกยังคงรับผิดชอบชำระในส่วนต่างของราคาดังกล่าว¹⁷²

4.3.2 กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

เมื่อปี พ.ศ. 2542 Uniform Law Conference of Canada ได้มีการประกาศ Uniform Electronic Commerce Act หรือ UECA เพื่อให้เป็นแม่แบบสำหรับกฎหมายเกี่ยวกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายฉบับดังกล่าวใช้หลักการเดียวกับกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ UNCITRAL โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นกฎหมายแม่แบบสำหรับรัฐและดินแดนต่างๆ นำไปปรับใช้ ทั้งนี้ เพื่อให้การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์พัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน¹⁷³

UECA แบ่งออกเป็นสามส่วนด้วยกันกล่าวคือ ส่วนที่หนึ่งมาตรา 5 – มาตรา 18 เป็นกรกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสถานะความเท่าเทียมกันระหว่างเอกสารอิเล็กทรอนิกส์และเอกสารกระดาษ เมื่อคู่กรณีที่เกี่ยวข้องตกลงกัน โดยชัดแจ้งหรือแสดงออกโดยปริยายที่จะใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์นั้น ส่วนที่สองคือมาตรา 19 – มาตรา 23 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับรูปแบบในการติดต่อสื่อสาร ตัวอย่าง เช่น รูปแบบ วิธีการทำสัญญา ผลของการใช้ระบบการทำธุรกรรมอัตโนมัติ การแก้ไขเมื่อเกิดความบกพร่องของระบบปฏิบัติการ รวมถึงเวลาและสถานที่ในการส่งและรับ

¹⁷² Civil Code of Quebec: “IV. — Auction sales

1765. If the buyer fails to pay the price in compliance with the conditions of the sale, the auctioneer may, in addition to the ordinary remedies of a seller, resell the property for false bidding, according to usage and after sufficient notice.

A false bidder may not bid again at a resale on default. He is bound to pay the difference between the price at which the property was sold to him and the resale price, if lesser, but is not entitled to claim any excess amount. He is also, in the case of a forced sale, liable towards the seller, the person from whom the property was seized and the creditors having obtained the judgment, for all interest, costs and damages arising from his default.”

¹⁷³ Alysia Davies. (Revised 2008, 20 December). “The Development of Laws on Documents and E-Commerce Transactions.” **Library of Parliament: Parliament Information and Research Service.** pp. 17-28.

ข้อมูลหรือข้อความคอมพิวเตอร์ และในส่วนที่สาม มาตรา 24–25 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการขนส่งสินค้า ทั้งนี้ หลักการสำคัญของ UECA จะปรากฏอยู่ในส่วนที่หนึ่งและส่วนที่สองดังนี้

หลักการสำคัญของ UECA ปรากฏอยู่ในมาตรา 5¹⁷⁴ ซึ่งรองรับผลทางกฎหมายของ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลทางกฎหมายและการบังคับใช้ทางกฎหมาย เพียงเพราะเหตุที่ข้อมูลนั้นอยู่ในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และในมาตรา 6 กำหนดไว้โดยชัดเจนว่า บุคคลย่อมไม่ถูกบังคับให้ใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่บุคคลนั้นจะให้ความยินยอมหรือ สามารถอนุมานได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก ตัวอย่างเช่น การยอมให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งส่งหรือ รับข้อมูลในการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น และในมาตรา 11¹⁷⁵ ได้กำหนด สถานะของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์โดยให้ถือว่าเป็นเอกสารต้นฉบับหากว่าได้รับการรับรองว่าข้อมูล ต่างๆ มีความสมบูรณ์ถูกต้อง

ในส่วนที่เกี่ยวกับการทำสัญญา UECA ได้กำหนดให้ครอบคลุมถึงวิธีการทำสัญญา เช่นเดียวกับกฎหมายว่าด้วยสัญญา โดยเป็นการกำหนดเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการติดต่อสื่อสาร ทางอิเล็กทรอนิกส์ถือได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาในลักษณะหนึ่งตามกฎหมาย โดยในมาตรา 21¹⁷⁶ กำหนดถึงวิธีการในการทำสัญญาว่าอาจเกิดขึ้นได้โดยการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลธรรมดาและ ระบบคอมพิวเตอร์อัตโนมัติ หรือระหว่างระบบคอมพิวเตอร์อัตโนมัติด้วยกันเองก็ได้ และใน มาตรา 22 ยังได้กำหนดเกี่ยวกับความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในการติดต่อโดยผ่านทางระบบ คอมพิวเตอร์อัตโนมัติ ซึ่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจะไม่มีผลและไม่สามารถใช้บังคับได้ตาม กฎหมายหากว่าระบบคอมพิวเตอร์อัตโนมัติไม่ได้จัดให้บุคคลผู้เข้าทำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น และบุคคลผู้เข้าทำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ได้แจ้งถึงความผิดพลาดนั้น โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อบุคคลนั้นได้ทราบถึงความผิดพลาดนั้น และได้ ปฏิบัติตามขั้นตอนที่อีกฝ่ายได้กำหนดไว้ และบุคคลนั้นมิได้ถือเอาประโยชน์ตามข้อผิดพลาด ดังกล่าวนั้นแล้ว

สำหรับเวลาและสถานที่ในการรับหรือส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มีการกำหนดไว้ใน มาตรา 23¹⁷⁷ โดยกำหนดให้ถือว่าเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มีการส่งเมื่อถูกส่งเข้าสู่ระบบซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่ง และสันนิษฐานว่าผู้รับได้รับข้อมูลดังกล่าวเมื่อข้อมูลเข้าสู่ที่อยู่ที่ถูก ส่งและมีการขึ้นเตือนในระบบของผู้รับซึ่งสามารถเรียกดูข้อมูลนั้นได้

¹⁷⁴ ภาคผนวก ง.

¹⁷⁵ ภาคผนวก ง.

¹⁷⁶ ภาคผนวก ง.

¹⁷⁷ ภาคผนวก ง.

อย่างไรก็ดี กฎหมายแม่แบบฉบับนี้กำหนดข้อยกเว้นห้ามมิให้มีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับพินัยกรรมหรือมรดก การจัดการทรัพย์สินมรดก หรือการจัดการตามพินัยกรรม ใบมอบฉันทะหรือหนังสือมอบอำนาจ รวมถึงธุรกรรมทางการเงิน เอกสารในการก่อตั้งหรือโอนสิทธิในที่ดินซึ่งต้องดำเนินการทางทะเบียน ตราสารเปลี่ยนมือ เอกสารสิทธิที่เปลี่ยนมือได้ ดังที่ปรากฏอยู่ในมาตรา 2¹⁷⁸

เมื่อมีการประกาศกฎหมายแม่แบบ ในระดับสหพันธรัฐจึงมีการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งต่อมา มี The Personal Informational and Electronic Document Act หรือ PIPEDA กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการต่างๆ เพื่อรองรับสถานะทางกฎหมายของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ให้มีสถานะทางกฎหมายเทียบเท่าเอกสารกระดาษ รวมถึงการใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานด้วย นอกจากนี้ในระดับภูมิภาค รัฐและดินแดนต่างๆ ก็ได้ดำเนินการเพื่อให้การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสะดวกมากยิ่งขึ้นและทำให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์และสัญญา โดยการออกกฎหมายที่รองรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นไปตามหลักการของ UECA รวมถึงการกำหนดข้อยกเว้นประเภทธุรกรรมที่มีให้ใช้กับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมือนกันกับ UECA และในบางรัฐอาจมีการกำหนดข้อยกเว้นเพิ่มเติม เช่น รัฐ Alberta กำหนดไว้ชัดเจนว่ามีให้ใช้กับสิทธิในสัมปทานการทำเหมืองแร่ สัญญาระหว่างนายจ้างลูกจ้าง รัฐ New Brunswick กำหนดเพิ่มเติมมีให้นำไปใช้กับการบันทึกเกี่ยวกับสุขภาพ การรับบุตรบุญธรรม เป็นต้น¹⁷⁹

สำหรับรัฐ Quebec มิได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไว้ โดยเฉพาะดังเช่นรัฐอื่นๆ เนื่องจากรัฐ Quebec มีกฎหมายที่กำหนดแนวทางเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ ซึ่งครอบคลุมถึงข้อมูลเทคโนโลยีรวมถึงเอกสารต่างๆ โดยมีการรวมเอาหลักการของ UECA เข้าไว้ด้วยแล้ว กล่าวคือ รัฐสภาของ Quebec ได้ออก An Act to Establish a Legal Framework for Information Technology¹⁸⁰ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์สำคัญในการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นกฎหมายที่รองรับการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำเอกสาร หรือการติดต่อสื่อสาร ความเท่าเทียมและคุณค่าทางกฎหมายของเอกสาร โดยไม่คำนึงว่าเอกสารนั้นจะจัดทำขึ้นโดยวิธีการใด รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการใช้สื่อบันทึก

¹⁷⁸ ภาคผนวก ง.

¹⁷⁹ Alysia Davies. Op.cit. pp. 23–24.

¹⁸⁰ ภาคผนวก จ.

ต่างๆ ซึ่งเป็นการสนับสนุนการทำกิจกรรมสำหรับการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับระบบเทคโนโลยี บรรทัดฐานและมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารโดยเทคโนโลยีสารสนเทศ ยกเว้นในกรณีที่ขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นๆ

กฎหมายฉบับนี้มีหลักการสำคัญในการรองรับรูปแบบการติดต่อสื่อสาร หรือการทำเอกสารโดยเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีผลและสามารถใช้ได้ตามกฎหมาย และมีหน้าที่ ความเท่าเทียมและคุณค่าทางกฎหมายของเอกสารเหล่านั้น รวมถึงการเก็บรักษา ความสมบูรณ์ถูกต้องของเอกสารด้วย ทั้งนี้เพื่อให้หลักกฎหมายมีความสอดคล้องกับรูปแบบการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวดที่ 1 หลักทั่วไป¹⁸¹

หลักการสำคัญที่เกี่ยวกับการรองรับสถานะและควมมีผลทางกฎหมายปรากฏอยู่ในหมวดที่ 2 ว่าด้วยเอกสาร¹⁸² โดยในหมวดที่ 2 ส่วนที่ 2 และ 3 เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการรองรับควมมีผลทางกฎหมายของเอกสารซึ่งอาจอยู่ในสื่อบันทึกอย่างใด ๆ และสื่อบันทึกหรือเทคโนโลยีนั้น ใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวกับเอกสารให้มีคุณค่าหรือสถานะทางกฎหมายเทียบเท่าเอกสารกระดาษ ซึ่งหลักการสำคัญปรากฏอยู่ในมาตรา 5 ที่กำหนดคุณค่าทางกฎหมายของเอกสารให้มีสถานะและผลทางกฎหมายเทียบเท่าเอกสารกระดาษ สามารถใช้ได้เช่นเดียวกับเอกสารที่อยู่ในรูปของกระดาษ รวมถึงการบังคับตามกฎหมายย่อมใช้หลักกฎหมายเดียวกันกับเอกสารกระดาษ และสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้ มาตรา 6 และมาตรา 7 เป็นการกำหนดถึงความสมบูรณ์ของเอกสารและการพิสูจน์ความสมบูรณ์ของเอกสาร โดยพิจารณาถึงขั้นตอน กระบวนการ และระบบของเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและจัดทำเอกสารนั้น ถ้าหากว่าเอกสารมีความครบถ้วนถูกต้องแล้วก็ไม่จำเป็นต้องทำการพิสูจน์ และในกรณีที่เอกสารเดียวกันมีหลายฉบับซึ่งจัดทำขึ้นในเวลาเดียวกัน โดยอาจจัดเก็บโดยสื่อบันทึกที่แตกต่างกัน มาตรา 9 ก็ยังได้กำหนดให้เอกสารเหล่านั้นมีความเท่าเทียมกันและสามารถใช้ได้ตามกฎหมาย หากเอกสารฉบับใดฉบับหนึ่งสูญหาย เอกสารอื่นที่เก็บรักษาไว้ในสื่อบันทึกก็สามารถนำมาใช้ได้เช่นกัน ในส่วนที่ 4 เป็นการกำหนดเกี่ยวกับการเก็บรักษา การส่ง รวมถึงความสมบูรณ์ถูกต้องตลอดทุกขั้นตอนของเอกสาร

กฎหมายฉบับนี้ยังได้กำหนดเกี่ยวกับการยืนยันตัวตนบุคคล และสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล โดยให้ทางเลือกที่หลากหลายในการยืนยันตัวตนบุคคลผู้ติดต่อสื่อสาร โดยฐานข้อมูล และกำหนดมาตรการในการป้องกันสิทธิส่วนบุคคลในสภาพแวดล้อมในการติดต่อสื่อสารรูปแบบต่างๆ กฎหมายดังกล่าวยืนยันถึงความจำเป็นในการเชื่อมโยงบุคคลและเอกสารซึ่งแสดงออกถึงความ

¹⁸¹ ภาคผนวก จ.

¹⁸² ภาคผนวก จ.

ประสงค์ของบุคคลนั้น รวมถึงการเชื่อมโยงเอกสารกับกลุ่มบุคคล สมาคม กลุ่มความร่วมมือหรือรัฐ และกฎหมายดังกล่าวยังได้กำหนดแนวทางสำหรับการออกใบรับรอง และระบบการให้บริการ รวมถึงการแสดงผลใบรับรองของผู้ประกอบการด้วย

4.4 เปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตของต่างประเทศกับประเทศไทย

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสิงคโปร์ และรัฐ Quebec ประเทศแคนาดา พบว่าในการนำกฎหมายมาพิจารณาและปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต แต่ละประเทศต่างก็ใช้กฎหมายแพ่งเป็นกฎหมายหลักและนำเอากฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาพิจารณาประกอบ ทั้งนี้ การจะนำกฎหมายทั้งสองฉบับมาปรับใช้ในรูปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับระบบและวิธีการของแต่ละประเทศ ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับ การปรับใช้กฎหมายของประเทศไทยผู้เขียนมีข้อสังเกตบางประการ ดังนี้

1) กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทั้งของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสิงคโปร์ ประเทศแคนาดา และประเทศไทยต่างก็มีหลักสำคัญเป็นเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การขายทอดตลาดจัดเป็นการซื้อขายประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะคือ เป็นการเสนอขายทรัพย์สินต่อบุคคลทั่วไป โดยเปิดให้มีการเข้าสู่ราคากัน และการขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อมีการประกาศโดยผู้ทอดตลาดว่าตกลงขายสินค้านั้นให้แก่ผู้เข้าสู่ราคา รายใด ส่วนเรื่องเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายจะมีมากน้อยเพียงนั้นเป็นรายละเอียดตามแต่กฎหมายว่าด้วยการซื้อขายของแต่ละประเทศ

ในเรื่องความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาด ผู้เขียนพบว่าในกฎหมายของ ประเทศสิงคโปร์ และประเทศไทย กำหนดไว้ในลักษณะเดียวกัน โดยกำหนดให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้หรือการแสดงความตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นวิธีการตามประเพณีปฏิบัติในการขายทอดตลาด ซึ่งกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาเดิมก็มีการกำหนดในลักษณะดังกล่าวเช่นเดียวกัน แต่เมื่อมีการใช้กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้มีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำในกฎหมายโดยกำหนดให้การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อมีการประกาศโดยผู้ทอดตลาด ดังนั้นผู้ทอดตลาดจะประกาศโดยวิธีใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ ทั้งนี้เพื่อให้รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตาม UETA ด้วย ในขณะที่กฎหมายของประเทศแคนาดากำหนดเพียงว่าการขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลง โดยการประกาศขายให้แก่ผู้เสนอราคา รายใดรายหนึ่ง ซึ่งประมวล

กฎหมายแพ่งของรัฐ Quebec รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในตัว จึงเห็นได้ว่าการพิจารณาถึงความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตโดยสภาพผู้ขายทอดตลาดไม่อาจแสดงอาการเคาะไม้ได้ ประกอบกับเป็นวิธีการทำซื้อขายรูปแบบใหม่ กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดาจึงสามารถนำไปปรับใช้กับลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่เกิดปัญหาการตีความ เนื่องจากไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ และหากมีการแสดงความตกลงโดยวิธีอื่นจะถือได้ว่าเป็นการแสดงความตกลงโดยวิธีปกติที่ถือได้ว่าเป็นการตกลงขายแล้วหรือไม่ เพียงแต่ผู้ขายทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการประกาศขายแก่ผู้เสนอราคาก็เป็นอันบริบูรณ์

สำหรับประเทศไทยการนำกฎหมายมาบังคับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตซึ่งต้องพิจารณาจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันเป็นกฎหมายหลัก ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 อันเป็นกฎหมายที่รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นการทั่วไป ผู้เขียนมีความเห็นว่า การนำเอาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตซึ่งมีลักษณะการทำธุรกรรมที่แตกต่างไปจากวิธีปกติ ทำให้ยังมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับถ้อยคำของกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาถึงความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตซึ่งผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ในบทถัดไป

2) การออกกฎหมายรองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดาที่มีการปกครองในระบบสหพันธรัฐซึ่งมีการกำหนดกฎหมายแม่แบบเพื่อเป็นแนวทางสำหรับแต่ละมลรัฐในการออกกฎหมายภายในของแต่ละมลรัฐ โดยมลรัฐต่างๆ จะถือหลักการสำคัญให้เป็นไปตามกฎหมายแม่แบบ ส่วนในรายละเอียดอาจมีการกำหนดแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ เพื่อให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดทำ Uniform Electronic Transaction Act หรือ UETA ขึ้นเป็นกฎหมายแม่แบบ ส่วนประเทศแคนาดามี Uniform Electronic Commerce Act หรือ UECA เป็นแม่แบบ ยกเว้นรัฐ Quebec ที่มี An Act to Establish a Legal Framework for Information Technology รองรับไว้โดยเฉพาะ หรือประเทศสิงคโปร์ที่มีการออก Electronic Transactions Act ขึ้นใช้บังคับ ต่างก็มีหลักการสำคัญในการรองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีสถานะและผลทางกฎหมาย ดังเช่นการทำธุรกรรมทั่วไป โดยใช้หลักการเดียวกันกับกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ UNCITRAL สำหรับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ของประเทศไทยก็เช่นเดียวกันที่นำเอาหลักการมาจาก UNCITRAL

ผู้เขียนมีข้อสังเกตเกี่ยวกับกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าการกำหนด ยกเว้นประเภทธุรกรรมที่ไม่สามารถทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ กฎหมายต่างประเทศมี ข้อยกเว้นอยู่หลายประเภทซึ่งส่วนใหญ่เป็นธุรกรรมที่มีความสำคัญทางการเงิน และธุรกรรม ประเภทที่ต้องมีการจดทะเบียน เช่น ประเทศสิงคโปร์ห้ามมิให้ใช้กับการทำพินัยกรรม ตราสาร เปลี่ยนมือ เอกสารสิทธิ หนังสือแสดงเจตนาเกี่ยวกับทรัพย์สิน หนังสือมอบอำนาจหนังสือ สัญญาซื้อขายเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์หรือสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การโอน กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ และ โฉนดหรือเอกสารสิทธิ หรือประเทศแคนาดาห้ามมิให้ใช้ กับพินัยกรรมหรือมรดก การจัดการทรัพย์สินมรดก หรือการจัดการตามพินัยกรรม ใบมอบฉันทะหรือ หนังสือมอบอำนาจ รวมถึงธุรกรรมทางการเงิน เอกสารในการก่อตั้งหรือโอนสิทธิในที่ดินซึ่งต้อง ดำเนินการทางทะเบียน ตราสารเปลี่ยนมือ แต่สำหรับกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของ ประเทศไทยนั้นกำหนดประเภทธุรกรรมที่ยกเว้นมิให้นำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาใช้บังคับไว้เพียง 2 ประเภทเท่านั้น โดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 3 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่ ธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ธุรกรรมที่มี พระราชกฤษฎีกากำหนดมิให้นำพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาใช้บังคับ” ซึ่งได้มีการ ออกพระราชกฤษฎีกาคือ พระราชกฤษฎีกากำหนดประเภทธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ ยกเว้นมิให้นำกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้บังคับ พ.ศ. 2549 ที่ยกเว้นมิให้นำ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาใช้บังคับในธุรกรรมเกี่ยวกับ ครอบครัว และธุรกรรมเกี่ยวกับมรดกเท่านั้น

สำหรับการนำกฎหมายมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตของประเทศ ไทย โดยพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วย ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มีข้อพิจารณาและข้อขัดข้องทางกฎหมายอย่างไร ผู้เขียนจะได้ กล่าวในบทถัดไป

บทที่ 5

บทวิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีรูปแบบและความสลับซับซ้อนของกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงทำให้การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีลักษณะเฉพาะที่พิเศษต่างออกไปจากการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติในหลายประการ และโดยเหตุที่ไม่มีกฎหมายรองรับรูปแบบและวิธีการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตไว้เป็นการเฉพาะจึงต้องนำกฎหมายที่ใช้บังคับกับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติมาใช้บังคับ ทำให้ในบางกรณีไม่อาจปรับใช้ได้เหมาะสมกับรูปแบบและวิธีการที่มีลักษณะเฉพาะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ทั้งไม่อาจให้ความคุ้มครองผู้เข้าทำธุรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ จากการศึกษาผู้เขียนพบว่า การนำกฎหมายซึ่งใช้บังคับในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติมาพิจารณาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีข้อควรพิจารณาทางกฎหมายหลายประการด้วยกัน ดังนี้

5.1 สถานะทางกฎหมายของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

โดยที่การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบหนึ่ง จึงต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ซึ่งเห็นได้ว่ากฎหมายดังกล่าวบัญญัติรองรับลักษณะของการแสดงเจตนา การทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ และยังได้บัญญัติรองรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ด้วย ซึ่งกฎหมายดังกล่าวใช้บังคับกับธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เว้นแต่ธุรกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดมิให้นำพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาใช้บังคับซึ่งได้แก่ธุรกรรมเกี่ยวกับมรดกและครอบครัว ดังนั้น เมื่อธุรกรรมการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมิใช่ธุรกรรมที่มีการกำหนดยกเว้น จึงต้องตกอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ด้วย แม้การแสดงเจตนาเข้าทำธุรกรรมจะมีได้มีการเจรจาตกลงกันด้วยวาจา หรือมีการพบปะเจรจากัน โดยตรงดังเช่นการทำธุรกรรมตามปกติก็ตาม แต่เมื่อมีการติดต่อกันทางอิเล็กทรอนิกส์โดยมีการแสดงเจตนาที่จะเข้าผูกพันทำสัญญากันผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และกฎหมายฉบับนี้รองรับลักษณะของการแสดงเจตนา และการทำสัญญาโดยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้โดยชัดแจ้ง การแสดงเจตนาของบุคคลที่เกี่ยวข้องจึงถือได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาที่มีผลผูกพัน อันทำให้เกิดสัญญาได้ตามกฎหมาย

ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นการทั่วไปเท่านั้น มิได้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นการพิจารณาผลทางกฎหมายของการทำธุรกรรมขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงต้องพิจารณาพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกอบกับกฎหมายหลักฉบับอื่นๆ จึงมีข้อที่ควรพิจารณาต่อไปว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตถือได้ว่าเป็นการขายทอดตลาดตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วยหรือไม่ ซึ่งข้อพิจารณาประการนี้ในทางวิชาการมีผู้ให้ความเห็นอยู่ 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางแรกคุณประจวบ วงษา ได้แสดงความเห็นไว้ในวิทยานิพนธ์ เรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประมูลทางอินเทอร์เน็ต ว่า¹⁸³ การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายทอดตลาดผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ซื้อ ผู้ขายและผู้ทอดตลาดไม่ได้มาอยู่รวมในสถานที่เดียวกัน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงไม่เหมือนกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดตามกฎหมายขายทอดตลาด ฉะนั้น การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงไม่ใช่การขายทอดตลาดและไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการทำข้อเสนอและคำสนองผ่านทางอินเทอร์เน็ตจึงเกิดเป็นสัญญาซื้อขายแล้ว เมื่อมีผู้เสนอราคาสูงสุดและระยะเวลาการเสนอราคาได้สิ้นสุดลงแล้ว ผู้ให้บริการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะแจ้งให้ผู้ชนะการเสนอราคาได้ทราบผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงจัดเป็นสัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาดประเภทหนึ่งตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำหรับความเห็นในอีกแนวทางหนึ่ง คือ คุณพัชรินทร์ ฉัตรวชิระกุล ได้แสดงความเห็นไว้ว่า¹⁸⁴ “ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. 2474 นั้น ไม่มีคำจำกัดความของคำว่า “ขายทอดตลาด” ไว้โดยเฉพาะ คำว่า “ขายทอดตลาด” ที่ปรากฏตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2535 หมายความว่า “การขายโดยเปิดเผยแก่มหาชนด้วยวิธีให้โอกาสแก่ผู้ซื้อประมูลราคา ผู้ใดให้ราคาสูงก็มีสิทธิซื้อทรัพย์สินนั้นได้” และตามแนวคำพิพากษาฎีกาที่เกี่ยวข้องได้บ่งชี้ชัดว่า การขายทอดตลาดที่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ผู้ทอดตลาดจะต้องประกาศโฆษณาการขายทอดตลาดโดยเปิดเผยเพื่อให้บุคคลภายนอกที่สนใจสามารถเข้าเสนอราคาซื้อทรัพย์สินได้ ส่วนจะมีผู้เข้าสู้ราคามากน้อยเพียงใดมิใช่เป็นประเด็นสำคัญ¹⁸⁵

¹⁸³ ประจวบ วงษา. เล่มเดิม. หน้า 102-104.

¹⁸⁴ พัทธินทร์ ฉัตรวชิระกุล. เล่มเดิม. หน้า 7.

¹⁸⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1086/2542.

โดยสรุปจึงอาจกล่าวได้ว่า การขายสินค้าที่จะเข้าลักษณะเป็นการขายทอดตลาดจะต้องเป็นการขายที่เปิดโอกาสให้ประชาชนโดยทั่วไปสามารถเข้าสู้ราคาได้ และผู้ที่มีสิทธิซื้อคือผู้ที่เสนอราคาสูงสุด เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการซื้อขายสินค้าด้วยวิธีการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เห็นว่าการประกาศเสนอขายสินค้าให้กับผู้ที่เข้ามาชมเว็บไซต์ดังกล่าวหากมีการโฆษณาล่วงหน้าพอสมควร และเปิดโอกาสให้คนทั่วไปเข้าซื้อได้ก็น่าจะถือได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายทอดตลาดตามคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น”

สำหรับผู้เขียนมีความเห็นว่า การขายทอดตลาดดังที่ได้กล่าวมาในบทที่ 2 มีการอธิบายในทางวิชาการเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของการขายทอดตลาดว่าเป็นวิธีการซื้อขายอย่างหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษคือ เป็นการขายโดยเปิดเผยและเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปเข้าสู้ราคา อันจะบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้หรือกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด แต่หากพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วจะเห็นได้ว่ากฎหมายกำหนดไว้แต่เพียงว่าลักษณะสำคัญของการขายทอดตลาดจะต้องเป็นการขายโดยการเสนอราคาและผู้ทอดตลาดตกลงขายให้ โดยมีได้กำหนดว่าจะต้องมีการประกาศโฆษณา หรือต้องขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดเสมอไป แต่อย่างไรก็ดี ในการขายสินค้าตามปกติย่อมเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าผู้ขายสินค้าต้องการขายสินค้าของตนให้ได้ราคา ดังนั้น การประกาศโฆษณาขายสินค้าจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้บุคคลอื่นๆ ได้ทราบว่าจะมีการขายสินค้านั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเห็นได้จากการขายทอดตลาดโดยหน่วยงานของรัฐ หรือการขายทอดตลาดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีซึ่งมีการออกระเบียบภายในให้ต้องมีการประกาศโฆษณาขายทอดตลาดสินค้าเป็นการทั่วไปก่อนเพื่อให้บุคคลทั่วไปทราบ ซึ่งการประกาศโฆษณาล่วงหน้าย่อมส่งผลต่อจำนวนผู้เข้าสู้ราคาได้ เพราะถ้าสินค้านั้นเป็นที่ต้องการย่อมทำให้มีผู้สนใจเข้าสู้ราคาเป็นจำนวนมากและเมื่อมีผู้เข้าสู้ราคาหลายรายก็อาจทำให้ขายสินค้าได้ราคาสูงตามที่ต้องการก็เป็นได้ อีกทั้งการขายสินค้าโดยการขายทอดตลาดเป็นการเปิดโอกาสให้มีการเสนอราคา ผู้ที่ต้องการซื้อสินค้าต่างก็เสนอราคาที่สูงกว่าผู้เสนอราคารายอื่นและผู้ขายเองย่อมเลือกที่จะขายให้แก่ผู้ที่มีเสนอราคาสูงที่สุดนั่นเอง

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะของการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแล้วจะเห็นได้ว่าการทำธุรกรรมทั้งสองอย่างมีขั้นตอนที่เป็นสาระสำคัญในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ

- 1) มีการเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปเข้าสู้ราคา
- 2) การตัดสินใจขายสินค้ากระทำโดยผู้ทอดตลาด

ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะมีการประกาศเสนอขายสินค้าบนหน้าเว็บไซต์ ซึ่งผู้เข้าชมเว็บไซต์สามารถตรวจสอบรายละเอียดการขาย ขั้นตอนการเข้าร่วมเสนอราคา และวันเวลาที่เปิดให้มีการเสนอราคาได้ และเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปเข้าร่วมแข่งขันสู้ราคา ผู้ใดเสนอราคาสูงสุดก็จะได้รับการแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์จากผู้ทอดตลาดเพื่อให้เข้าทำสัญญาต่อไป หากเทียบเคียงกับลักษณะของการขายทอดตลาดโดยปกติแล้วจะเห็นได้ว่ามีลักษณะและขั้นตอนที่คล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันก็แต่เพียงในเรื่องของสถานที่ กล่าวคือ ในการขายทอดตลาดโดยปกติจะมีสถานที่ปิดประกาศขายทอดตลาด และสถานที่ทำการขายทอดตลาด ในขณะที่การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะกระทำทุกอย่างผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ไม่มีสถานที่จริงในการประกาศโฆษณาหรือสถานที่ทำการขายทอดตลาด แต่เป็นโลกเสมือนจริงที่ทุกคนสามารถเข้าไปดูได้ ซึ่งการปิดประกาศก็อาจเทียบได้กับการลงประกาศบนหน้าเว็บไซต์ซึ่งมีการลงข้อความไว้โดยที่บุคคลทั่วไปไม่ว่าจะอยู่ ณ สถานที่ใดก็ตามสามารถอ่านประกาศนั้นๆ ได้หากว่าได้เปิดเข้าไปยังเว็บไซต์ที่มีการประกาศโฆษณา ส่วนสถานที่ที่ทำการขายทอดตลาดนั้นสามารถเทียบได้กับเว็บไซต์เปิดให้มีการขายทอดตลาดนั่นเอง เพราะผู้ที่สนใจสามารถลงทะเบียนเข้าร่วมเสนอราคาได้ตามวันเวลาที่ประกาศกำหนดไว้เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตนั้นทำให้ข้อจำกัดเรื่องขอบเขตทางกายภาพหายไป ผู้เขียนจึงมีความเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกับคุณพัชรินทร์ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายทอดตลาดลักษณะหนึ่ง เพียงแต่กระบวนการขั้นตอนต่างๆ มีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างออกไป เนื่องจากการทำธุรกรรมโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงตกอยู่ในบังคับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เรื่องการขายทอดตลาดด้วย

นอกจากนี้ผู้เขียนมีข้อสังเกตเพิ่มเติมอีกประการหนึ่งคือ จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศการนำเอากฎหมายมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต แต่ละประเทศต่างก็ใช้กฎหมายแพ่งเป็นกฎหมายหลักและนำเอากฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาพิจารณาประกอบ ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้มีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำในกฎหมายเกี่ยวกับความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดโดยกำหนดให้การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อมีการประกาศโดยผู้ทอดตลาดเพื่อให้สอดคล้องและรองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวทำให้น่าไปปรับใช้กับลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตได้โดยง่ายและไม่ก่อให้เกิดปัญหาการตีความ สำหรับกฎหมายของประเทศแคนาดาที่กำหนดเพียงว่าการขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงโดยการประกาศขายให้แก่ผู้เสนอราคารายใดรายหนึ่ง การใช้ถ้อยคำในลักษณะดังกล่าวทำให้ครอบคลุมถึงรูปแบบการขายทอดตลาด

ทางอินเทอร์เน็ตด้วย ในขณะที่ประมวลกฎหมายแพ่งของรัฐ Quebec รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในตัว ดังนั้น จึงไม่เกิดปัญหาการตีความเช่นกัน

ข้อพิจารณาประการนี้ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าการพิจารณาว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตถือได้ว่าเป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่ เป็นปัญหาการตีความ ซึ่งเมื่อพิจารณาลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเปรียบเทียบกับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติแล้ว การทำธุรกรรมทั้งสองลักษณะมีสาระสำคัญที่เป็นไปในทำนองเดียวกัน จึงถือได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตีความคำว่า “กิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 509 ประกอบกับการปรับใช้กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือ โดยที่การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบหนึ่งจึงต้องนำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาพิจารณาประกอบกัน อีกฉบับหนึ่งด้วยนั่นเอง ซึ่งการพิจารณาดังกล่าวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผู้เขียนเห็นว่าเพียงพอแก่การนำมาปรับใช้ได้โดยไม่ต้องปรับแก้กฎหมายแต่อย่างใด

สำหรับข้อพิจารณาว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะตกอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. 2474 ด้วยหรือไม่ ผู้เขียนขอไปกล่าวในหัวข้อ 5.8 ต่อไป

5.2 ความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

เมื่อการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายทอดตลาดอย่างหนึ่งซึ่งตกอยู่ภายใต้บังคับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องการขายทอดตลาด จึงมีข้อพิจารณาประการถัดมาคือ เรื่องความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาด

ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 การขายทอดตลาดจะบริบูรณ์เมื่อใดนั้นเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 509 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ว่า “การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ หรือด้วยกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด...” ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายมิได้บังคับว่าการแสดงความตกลงของผู้ทอดตลาดจะต้องกระทำโดยการเคาะไม้เท่านั้น แต่สามารถที่จะแสดงความตกลงด้วยวิธีใดก็ได้หาว่าการแสดงความตกลงนั้นถือได้ว่าเป็นกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขาย

ทอดตลาด ซึ่งคุณพัชรินทร์ ฉัตรวชิระกุล¹⁸⁶ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า “เจ้าของเว็บไซต์ผู้ให้บริการเว็บไซต์ในการซื้อขายสินค้านั้นไม่สามารถที่จะแสดงอาการเคาะไม้ การตีฆ้อง หรือการปรบมือได้ ดังนั้น การแจ้งราคาสูงสุดโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้ซื้อราคาที่สูงที่สุดเมื่อครบกำหนดระยะเวลาให้เสนอราคาซื้อน่าจะถือได้ว่าผู้ทอดตลาดได้แสดงกิริยาตกลงขายทอดตลาดสินค้านั้นๆ เนื่องจากการแจ้งราคาทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์นั้น เป็นวิธีการตามปกติประเพณีของการขายสินค้าในลักษณะเช่นนี้บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งเงื่อนไขต่างๆ ในการที่เว็บไซต์ผู้ทอดตลาดจะแสดงความตกลงขายสินค้าให้กับผู้ซื้อที่เสนอราคาสูงสุดนั้นก็มิระบุไว้ชัดแจ้งให้ผู้เข้าร่วมประมูลทราบอยู่ก่อนแล้ว”

ในประเด็นนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า การพิจารณาว่ากรียาอย่างใดจะถือได้ว่าเป็นการแสดงความตกลงขายทอดตลาดในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตนั้น ก็ยังต้องพิจารณาถึงวิธีการที่นำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารด้วย เนื่องจากการติดต่อสื่อสารโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์มีทั้งระบบที่บุคคลทั้งสองฝ่ายสามารถเจรจาโต้ตอบกันได้ทันที และระบบที่บุคคลทั้งสองฝ่ายไม่อาจโต้ตอบกันได้ทันที ดังนั้น การพิจารณาในประเด็นนี้ผู้เขียนจึงแบ่งออกเป็นสองลักษณะ กล่าวคือ

1) การขายทอดตลาดซึ่งใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่บุคคลทั้งสองฝ่ายติดต่อสื่อสารกันได้ทันที เช่น การนำระบบ VDO Conference มาใช้ในการขายทอดตลาด กรณีนี้ย่อมเห็นได้ว่าบุคคลทุกฝ่ายสามารถเจรจาโต้ตอบกันได้ทันที ดังนั้น ผู้ทอดตลาดอาจแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ หรืออาจแสดงความตกลงด้วยวาจา ณ เวลานั้น ว่าตกลงขายทอดตลาดสินค้าแก่ผู้ซื้อรายใด ดังนั้น การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 509 ได้

2) การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตซึ่งบุคคลทั้งสองฝ่ายไม่สามารถโต้ตอบหรือสื่อสารกันได้ทันที เช่น การแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ กรณีนี้มีข้อพิจารณาว่าเมื่อผู้ทอดตลาดไม่สามารถแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ การกระทำในลักษณะใดที่จะถือได้ว่าเป็นการแสดงความตกลงด้วยกรียาอย่างอื่นอย่างใดตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด กรณีนี้ผู้เขียนมีความเห็นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับคุณพัชรินทร์ กล่าวคือ เมื่อพิจารณาถึงลักษณะขั้นตอนของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแล้วย่อมเห็นได้ว่าผู้ทอดตลาดไม่อาจแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ได้อย่างแน่นอน ทั้งนี้ จากการศึกษาตัวอย่างการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจากเว็บไซต์ที่มีการให้บริการในลักษณะดังกล่าว เช่น www.pramool.com และ www.taradebid.com พบว่าในการแสดงความตกลงขายทอดตลาดสินค้าให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดนั้น เมื่อครบกำหนดระยะเวลาให้เสนอราคาแล้ว ผู้เสนอราคารายใดเป็นผู้เสนอราคาสูงสุด ผู้ทอดตลาดก็จะใช้วิธีการแจ้งทางไปรษณีย์

¹⁸⁶ แหล่งเดิม. หน้า 9.

อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้ขายและผู้เสนอราคาสูงสุดเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ตกลงกัน กล่าวคือ ในการดำเนินการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตนั้น การให้บริการของผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นระบบอัตโนมัติที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์ติดตั้งโปรแกรมไว้สำหรับการดำเนินการโดยเฉพาะ ซึ่งผู้ให้บริการเว็บไซต์จะแจ้งให้ผู้เข้าใช้บริการทั้งสองฝ่ายได้ทราบผ่านทางหน้าเว็บไซต์ ในการดำเนินการระบบจะดำเนินการตั้งแต่เริ่มการเปิดให้เสนอราคาจนกว่าจะครบกำหนดเวลา และเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดแล้วระบบจะส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้ขายและผู้เสนอราคาสูงสุดได้ เพื่อให้ทำความเข้าใจกัน นอกจากนี้หากพิจารณาการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์โดยทั่วไปคู่สัญญามักจะมีการเจรจาซื้อขายสินค้ากันโดยผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรืออาจจะเป็นการเจรจาติดต่อกันในเวลานั้นผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตเช่น ผ่านทาง MSN Messenger หรือการเข้าไปพูดคุย (Chat) ตามบล็อกต่างๆ บนเว็บไซต์ที่สามารถโต้ตอบกันได้ทันที จึงน่าจะถือได้ว่าการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์นั้น เป็นวิธีการปกติในการแสดงเจตนาทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนั้น การที่ผู้ทอดตลาดใช้วิธีการแจ้งไปยังผู้ขายและผู้เสนอราคาสูงสุดโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์จึงน่าจะถือได้ว่าเป็นการแสดงความจริงใจเช่นเดียวกับการเคาะไม้ โดยถือได้ว่าเป็นการแสดงกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาดตามบทบัญญัติมาตรา 509 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงทำให้การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตบริบูรณ์ตามกฎหมายได้

นอกจากนี้ผู้เขียนมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าในการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้เสนอราคาและผู้ขายสินค้าในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตนั้น เป็นการส่งโดยผู้ให้บริการเว็บไซต์เพื่อแจ้งให้ทราบว่าผู้เข้าสู่รายการใดเป็นผู้เสนอราคาสูงสุด เพื่อให้ผู้ขายสินค้าและผู้เสนอราคาได้ทำความเข้าใจกันต่อไป จึงมีข้อพิจารณาว่า การกระทำในลักษณะเช่นนี้เพียงพอที่จะถือได้ว่าเป็นการตกลงขายสินค้านั้นแล้วหรือไม่ หรือควรที่จะกำหนดให้ชัดเจนว่าจะต้องมีการส่งข้อความในลักษณะเช่นไรเพื่อแสดงให้เห็นชัดเจนว่าตกลงขายสินค้าให้แก่ผู้เสนอราคารายนั้นแล้ว ซึ่งจากการศึกษาตัวอย่างเว็บไซต์ที่ให้บริการการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เช่น www.pramool.com, www.sanook.shopping.co.th เป็นต้น พบว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการไว้ในลักษณะเดียวกันคือ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่เปิดให้มีการเสนอราคา ผู้ให้บริการเว็บไซต์จะดำเนินการจัดส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้ขายสินค้าและผู้เสนอราคาว่าผู้เสนอราคารายใดเป็นผู้เสนอราคาสูงสุดเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายติดต่อซื้อขายกันต่อไป โดยที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นแต่เพียงผู้ดำเนินการในการติดต่อสื่อสาร มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ กับการซื้อขายสินค้า ในกรณีนี้ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า แม้ในทางปฏิบัติการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์จะดำเนินการโดยผู้ให้บริการเว็บไซต์ซึ่งเพียงแต่ส่งข้อความไปยังผู้ขายสินค้าและผู้เสนอราคาเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายทราบว่าบุคคลใดเป็น

ผู้เสนอราคาสูงสุดและให้ทั้งสองฝ่ายติดต่อซื้อขายกันต่อไปก็ตาม แต่ผู้ให้บริการเว็บไซต์ก็ได้แจ้งวิธีดำเนินการในลักษณะดังกล่าวให้ผู้เข้าใช้บริการทุกฝ่ายทราบก่อนเข้าใช้บริการแล้ว และการเข้าใช้บริการผู้เข้าใช้ต่างก็ยอมรับถึงรูปแบบวิธีการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวนั้นจนเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปในกลุ่มบุคคลผู้ให้บริการการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตว่าเมื่อสิ้นระยะเวลาในการเสนอราคา บุคคลผู้เสนอราคาสูงสุดจะได้รับแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ว่าตนเป็นผู้เสนอราคาสูงสุดและติดต่อกับผู้ขายต่อไป วิธีการดังกล่าวจึงน่าจะเพียงพอที่จะถือได้ว่าเป็นการตกลงขายทรัพย์สินให้แก่บุคคลผู้เสนอราคาสูงสุดนั้นแล้ว แม้ว่าข้อความในไปรษณีย์จะมีได้เขียนระบุโดยชัดแจ้งว่าตกลงขายให้แก่บุคคลนั้นก็ตาม จึงถือว่ามีผลทำให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 509 ได้เช่นกัน ส่วนผู้ขายและผู้ซื้อจะมีการชำระราคา หรือส่งมอบสินค้ากันต่อไปหรือไม่ อย่างไร ย่อมเป็นไปตามความตกลงในระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อนั่นเอง

ดังนั้น ในประเด็นเรื่องความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าเป็นการพิจารณาเพื่อตีความถ้อยคำของกฎหมายประกอบกับวิธีการในทางปฏิบัติ ซึ่งเพียงพอที่จะถือได้ว่าการส่งไปรษณีย์ทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นการแสดงอันกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตอันทำให้การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตบริบูรณ์เป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 509 ได้ และแม้ว่าการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์จะเป็นการดำเนินการโดยผู้ให้บริการเว็บไซต์ แต่ในทางปฏิบัติผู้ให้บริการเว็บไซต์ก็ได้แจ้งให้บุคคลผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบในเบื้องต้นแล้วว่าขั้นตอนในการดำเนินการขายทอดตลาดเป็นอย่างไร ดังนั้น การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์จึงเพียงพอที่จะถือได้ว่าเป็นการแสดงความตกลงโดยชัดแจ้งว่าจะขายทรัพย์สินให้แก่ผู้เสนอราคารายนั้น โดยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายออกมากำหนดว่าการแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวควรจะต้องระบุข้อความเช่นไร

ข้อพิจารณาประการถัดมาคือ เมื่อการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตบริบูรณ์ตามหลักกฎหมายเรื่องขายทอดตลาดสัญญาขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นเมื่อใด ซึ่งข้อพิจารณาประการนี้ต้องพิจารณาประกอบบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

พ.ศ. 2544 มาตรา 22 – มาตรา 24¹⁸⁷ ว่าด้วยเวลาและสถานที่ในการส่งหรือรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ด้วย เนื่องจากเป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีการส่งและการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้เพื่อแก้ปัญหาที่ อาจเกิดขึ้นในทางปฏิบัติอันเกิดจากการติดต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการติดต่อ ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งวิธีการส่งและรับข้อมูลอาจแตกต่างกันไปจากการติดต่อกันด้วยวิธีการทาง อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ โดยในมาตรา 22 กำหนดเกี่ยวกับเวลาส่งข้อมูลคือ เวลาที่ข้อมูลเข้าสู่ระบบ ข้อมูล นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่ง ในมาตรา 23 ได้กำหนดให้การรับข้อมูลมีผลตั้งแต่ข้อมูลเข้า สู่ระบบผู้รับข้อมูล และในมาตรา 24 เป็นการกำหนดเกี่ยวกับสถานที่ทำการส่งและรับข้อมูล ซึ่งให้ ถือว่าได้ส่ง ณ ที่ทำการงานของผู้ส่งข้อมูล หรือได้รับ ณ ที่ทำการงานของผู้รับข้อมูล

¹⁸⁷ มาตรา 22 – มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 บัญญัติว่า
“มาตรา 22 การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าได้มีการส่งเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล

มาตรา 23 การรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่ามิมีผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล

หากผู้รับข้อมูลได้กำหนดระบบข้อมูลที่เหมาะสมจะใช้ในการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้โดยเฉพาะ ให้ถือว่าการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล ได้กำหนดไว้แล้ว แต่ถ้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวได้ส่งไปยังระบบข้อมูลอื่นของผู้รับข้อมูลซึ่งมิใช่ระบบข้อมูล ที่ผู้รับข้อมูลกำหนดไว้ ให้ถือว่าการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่ได้เรียกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จาก ระบบข้อมูลนั้น

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแม้ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลตั้งอยู่ในสถานที่อีกแห่งหนึ่งต่างหากจาก สถานที่ที่ถือว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 24

มาตรา 24 การส่งหรือการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าได้ส่ง ณ ที่ทำการงานของผู้ส่งข้อมูล หรือ ได้รับ ณ ที่ทำการงานของผู้รับข้อมูล แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลหรือผู้รับข้อมูลมีที่ทำการงานหลายแห่ง ให้ถือเอาที่ทำการงานที่เกี่ยวข้อง มากที่สุดกับธุรกรรมนั้นเป็นที่ทำการงานเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่สามารถกำหนดได้ว่าธุรกรรมนั้น เกี่ยวข้องกับที่ทำการงานแห่งใดมากที่สุด ให้ถือเอาสำนักงานใหญ่เป็นสถานที่ที่ได้รับหรือส่งข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์นั้น

ในกรณีที่ไม่มีปรากฏที่ทำการงานของผู้ส่งข้อมูลหรือผู้รับข้อมูล ให้ถือเอาถิ่นที่อยู่ปกติเป็นสถานที่ ที่ส่งหรือได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับการส่งและการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีการทางโทรเลขและ โทรพิมพ์ หรือวิธีการสื่อสารอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา.”

ข้อพิจารณาในประการนี้ผู้เขียนมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารโดยทางอินเทอร์เน็ตแม้จะอยู่ห่างไกลกันแต่คู่สัญญาแต่ละฝ่ายสามารถติดต่อเจรจาโต้ตอบกันได้ทันที เช่น การประชุมผ่าน VDO Conferences การใช้ Webcam พูดคุยโต้ตอบกันผ่านเว็บไซต์ต่างๆ เป็นต้น หากนำเอาการติดต่อสื่อสารในรูปแบบดังกล่าวมาใช้ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผลทางกฎหมายจะเป็นเช่นเดียวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตที่ผู้เขียนทำการศึกษาหรือไม่อย่างไรผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ไปในคราวเดียวกันโดยแยกพิจารณาผลทางกฎหมายออกเป็น 2 ประการ ดังนี้

1) ผลการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตโดยวิธีการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องการก่อให้เกิดสัญญาแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่า การแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์นั้นมิได้เป็นการติดต่อสื่อสารที่โต้ตอบกันได้ทันที เมื่อผู้ทอดตลาดได้ส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้ขายและผู้เสนอราคาสูงสุด ผู้ที่ได้รับไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์จะได้รับการแจ้งรับข้อความเข้าและต้องเข้าไปเปิดอ่านข้อความที่ถูกส่งมา จึงน่าจะเทียบเคียงได้กับการส่งไปรษณีย์โดยทั่วไปนั่นเอง ดังนั้น การแสดงเจตนาสนองรับของผู้ทอดตลาดย่อมถือได้ว่าเป็นกรณีการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าซึ่งต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 361¹⁸⁸ อันถือได้ว่าสัญญาขายทอดตลาดเกิดขึ้นเมื่อผู้ทอดตลาดได้แจ้งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้เสนอราคาซึ่งเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้นและผู้เสนอราคานั้นได้รับข้อมูลแล้วโดยการส่งและรับข้อมูลย่อมเป็นไปตามมาตรา 22 และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 กล่าวคือ เวลาที่ถือว่าผู้เสนอราคาได้รับคำสนองคือเมื่อข้อมูลไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ตอบรับจากผู้ทอดตลาดถูกส่งจากผู้ทอดตลาดเข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้เสนอราคา คือ ถือว่ามีการส่งเมื่อมีการส่งข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมข้อมูลของผู้ส่งซึ่งก็คือผู้ทอดตลาด และข้อมูลนั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับคือผู้เสนอราคาที่เป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้นได้ จึงจะถือว่าผู้เสนอราคาได้รับแจ้งแล้ว ถ้าการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ทอดตลาดได้กระทำโดยวิธีการในการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามขั้นตอนโดยถูกต้อง ก็ถือว่าผู้เสนอราคาได้รับแจ้งคำสนองและเกิดสัญญาขึ้นแล้ว แม้ว่าผู้เสนอราคาจะยังมีได้เปิดไปรษณีย์

¹⁸⁸ มาตรา 361 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “อันสัญญาระหว่างบุคคลซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทางนั้นย่อมเกิดเป็นสัญญาขึ้นแต่เวลาเมื่อคำบอกกล่าวสนองไปถึงผู้เสนอ

ถ้าตามเจตนาอันผู้เสนอได้แสดง หรือตามปกติประเพณีไม่จำเป็นจะต้องมีคำบอกกล่าวสนองไซ้ ท่านว่าสัญญานั้นเกิดเป็นสัญญาขึ้นในเวลาเมื่อมีการอันใดอันหนึ่งขึ้น อันจะพึงสันนิษฐานได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาสนองรับ.”

อิเล็กทรอนิกส์นั้นอ่านเลขก็ตาม อย่างไรก็ดี ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตบางประเภทแม้ผู้เสนอราคาจะมีได้เปิดจดหมายออกอ่าน แต่ในการเข้าสู่ราคาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการขายทอดตลาดที่เป็นการเสนอราคาแบบเปิดนั้นผู้เข้าสู่ราคาสามารถตรวจสอบราคาได้ด้วยตนเองตลอดเวลาที่มีการเสนอราคาอยู่ ผู้เสนอราคาจึงทราบได้ว่าตนเองหรือบุคคลอื่นเป็นผู้เสนอราคาสูงสุดในเวลานั้น ซึ่งผู้ให้บริการเว็บไซต์ได้จัดให้มีประวัติการเสนอราคาตั้งแต่เริ่มเปิดให้มีการเสนอราคาจนถึงราคาสูงสุด ณ ปัจจุบัน ทำให้สามารถทราบได้ว่ามีผู้เข้าสู่ราคาทั้งหมดกี่ราย และรายใดให้ราคาเท่าใด ผู้ใดเป็นผู้เสนอราคาสูงสุด ตัวอย่างเช่น การขายทอดตลาดมือถือใน www.pramool.com รายหนึ่งเริ่มเปิดให้มีการเสนอราคากระหว่างวันที่ 27 ธันวาคม 2553 เวลา 14.43 นาฬิกา ถึงวันที่ 5 มกราคม 2554 เวลา 22.43 นาฬิกา เมื่อเข้าชมสินค้าในวันที่ 27 ธันวาคม 2553 เวลา 18.02 นาฬิกา สามารถตรวจสอบจำนวนผู้เสนอราคาและราคาสูงสุดที่เสนอได้ดังนี้¹⁸⁹

iPhone 3G 16GB แท้ ปลดล็อคแล้ว เคสกันรอยอย่างสวย		No : 7864214	
ราคาปัจจุบัน	6,020 บาท (ไม่มีราคาขั้นต่ำ)	ราคาเริ่มต้น :	100 บาท
เวลาที่เหลือ	09 วัน 05 ชั่วโมง +	จำนวนการเสนอราคา :	14 (ประวัติการเสนอราคา)
เริ่มประมูล	จ. 27 ธ.ค 2553 14:43:00	ที่อยู่ของผู้ขาย :	กรุงเทพ 10120
ปิดประมูล	พ. 05 ม.ค 2554 22:43:00	ลงทะเบียนเมื่อ :	จ. 05 ต.ค 2552 00:44:22
ผู้ขายสินค้า	Charima (66) ชื่อในบัตร ปชช : ชาล์. ที.. (นครราชสีมา)	การชำระเงิน :	ดูในรายละเอียดสินค้า
ผู้เสนอราคาสูงสุด	Tooktik121 (22)	กดที่นี่เพื่อติดต่อผู้ขาย	

¹⁸⁹ ชาลิมา. (2553, 27 ธันวาคม). รายการสินค้าประมูล: หมวดอุปกรณ์สื่อสาร. สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2553, จาก <http://www.pramool.com/cgi-bin/dispitem.cgi?7864214>.

ประวัติการเสนอราคา		
เริ่มต้น: การประมูลนี้ เป็นการประมูลแบบพิเศษ1 เสนอราคาได้เฉพาะสมาชิกติดต่อย่าง		
Saeng37 (1)	(จ. 27 ธ.ค 2553 14:50:46)	120 บาท
Saeng37 (1)	(จ. 27 ธ.ค 2553 14:51:22)	120 บาท
Hs8tab (50)	(จ. 27 ธ.ค 2553 15:13:02)	140 บาท
Saeng37 (1)	(Auto bid)	160 บาท
Saeng37 (1)	(จ. 27 ธ.ค 2553 15:57:14)	3,000 บาท
Tootik121 (22)	(จ. 27 ธ.ค 2553 15:57:14)	3,020 บาท
Cookie_berry (57)	(จ. 27 ธ.ค 2553 16:35:05)	4,000 บาท
Tootik121 (22)	(Auto bid)	4,020 บาท
Cookie_berry (57)	(จ. 27 ธ.ค 2553 16:36:22)	5,000 บาท
Tootik121 (22)	(Auto bid)	5,020 บาท
Cookie_berry (57)	(จ. 27 ธ.ค 2553 16:36:47)	5,500 บาท
Tootik121 (22)	(Auto bid)	5,520 บาท
Cookie_berry (57)	(จ. 27 ธ.ค 2553 16:37:38)	6,000 บาท
Tootik121 (22)	(Auto bid)	6,020 บาท

นอกจากนี้ เมื่อถือวาคำเสนอในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า จึงมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับการสิ้นผลผูกพันของคำเสนอว่าจะสิ้นความผูกพันเมื่อใด ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าผลทางกฎหมายย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 514 เรื่องขายทอดตลาด และเป็นไปตามหลักทั่วไปในมาตรา 354 ถึงมาตรา 357 กล่าวคือ

(1) การสิ้นผลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในมาตรา 514 อันเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะในเรื่องการขายทอดตลาด โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้นับราคาพื้นความผูกพันในราคาที่ตนเสนอเมื่อมีผู้อื่นสู้ราคาสูงกว่า หรือเมื่อทรัพย์สินนั้นถูกถอนจากการขายทอดตลาด ซึ่งกรณีดังกล่าวมีผลเท่ากับว่าคำเสนอนั้นสิ้นผลไปนั่นเอง

(2) การสิ้นสุดในกรณีข้อเสนอแก่บุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าตามหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 354 มาตรา 355 และมาตรา 357 กล่าวคือ

กรณีที่เป็นข้อเสนอระยะเวลาให้ทำคำสนอง ผู้เสนอไม่อาจถอนคำสนอนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา 354 และในขณะเดียวกันคำสนอนั้นย่อมสิ้นสุดผลเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 357 ซึ่งในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตหากผู้เสนอราคาซึ่งเป็นผู้ทำคำเสนอกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขายทอดตลาดทำคำสนองว่าต้องดำเนินการสนองรับภายในระยะเวลาเท่าใด และผู้ขายทอดตลาดมิได้ตอบรับภายในกำหนดระยะเวลานั้น คำเสนอของผู้เสนอราคานั้นย่อมสิ้นสุดไป

สำหรับกรณีที่เป็นข้อเสนอที่มีได้บระยะเวลาให้ทำคำสนองย่อมเป็นไปตามมาตรา 355 ซึ่งผู้เสนอย่อมผูกพันตามคำเสนออยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยกฎหมายกำหนดว่าผู้เสนอจะถอนคำเสนอของตนภายในระยะเวลาอันควรคาดหมายว่าจะได้รับคำบอกกล่าวสนองไม่ได้ จึงมีข้อพิจารณาต่อมาว่า การทำคำเสนอในลักษณะเช่นนี้จะถือว่าระยะเวลาใดเป็นเวลาอันควรคาดหมายว่าจะได้รับคำบอกกล่าวสนอง ทั้งนี้ จากการศึกษาตัวอย่างในทางปฏิบัติผู้เขียนพบว่าการเสนอราคาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ฝ่ายผู้เข้าสู้อราคาซึ่งเป็นผู้ทำคำเสนอมิได้กำหนดระยะเวลาในการทำคำสนองรับ ในขณะที่ผู้ขายเป็นฝ่ายกำหนดระยะเวลาในการเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าสู้อราคาได้ช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยมากจะกำหนดให้มีช่วงระยะเวลาในการเสนอราคาประมาณ 1-2 สัปดาห์ และฝ่ายผู้ขายก็จะเป็นผู้กำหนดระยะเวลาชำระเงินภายหลังจากรับแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์โดยระบบอัตโนมัติ เช่น ให้โอนเงินภายใน 3 วัน ภายหลังจากได้รับแจ้งเป็นต้น และเป็นที่น่าสนใจได้โดยทั่วไปว่าเมื่อกำหนดระยะเวลาการเสนอราคาลิ้นสุดลง ผู้เสนอราคารายที่มีใช้ผู้เสนอรราคาสูงสุดย่อมพ้นความผูกพันเพราะเหตุที่มีผู้สู้อการรายอื่นเสนอรราคาสูงกว่าตน โดยผู้เสนอรราคาแต่ละรายสามารถตรวจสอบได้จากหน้าเว็บไซต์ดังที่ยกตัวอย่างมาข้างต้น สำหรับผู้เสนอรราคาสูงสุดย่อมผูกพันตามคำสนอนั้น โดยไม่อาจทราบได้แน่ชัดว่าตนจะพ้นความผูกพันตามคำสนอนั้นในเวลาใด เนื่องจากไม่สามารถทราบได้ว่าผู้ขายทอดตลาดจะทำการแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เมื่อใด ใช้เวลานานเท่าใด นอกจากนี้ ยังอาจมีกรณีที่ผู้ทอดตลาดมิได้กำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดการเสนอราคาไว้ ซึ่งในกรณีดังกล่าวเมื่อมิได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการเสนอราคา ผู้เสนอรราคาขอมไม่อาจทราบได้เลยว่าตนจะต้องผูกพันตามราคาที่ตนเสนอไปจนถึงเวลาใด ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าการพิจารณาเกี่ยวกับการสิ้นสุดของคำเสนอในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตนั้น เมื่อพิจารณาจากทางปฏิบัติช่วงระยะเวลาประมาณ 3-7 วัน ถือได้ว่าเป็นช่วงระยะเวลาที่พอสมควรอันถือได้ว่าเป็นเวลาอันควรคาดหมายว่าจะได้รับคำบอกกล่าวสนอง เนื่องจากลักษณะและรูปแบบของการติดต่อสื่อสารที่สามารถรับส่งข้อมูลกันได้ภายในระยะเวลา

อันสั้น ประกอบกับการกำหนดเงื่อนไขระหว่างผู้เข้าใช้บริการด้วยกันเกี่ยวกับการชำระเงินและการส่งสินค้าซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไป อย่างไรก็ตาม เนื่องจากรูปแบบของการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตนับว่าเป็นเรื่องใหม่ การนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 355 มาปรับใช้กับเรื่องการสิ้นสุดผูกพันของคำเสนอ โดยมีได้บ่งระยะเวลา โดยพิจารณาว่าระยะเวลาเพียงใดจึงจะถือได้ว่าเป็นเวลาอันควรคาดหมายว่าจะได้รับคำบอกกล่าวสนองอาจจะยังเป็นประเด็นที่เป็นข้อถกเถียงกันได้ อีกทั้งบุคคลผู้เสนอราคาซึ่งเป็นผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเองย่อมไม่อาจรู้ได้ว่าตนจะต้องผูกพันในราคาดังกล่าวไปจนถึงระยะเวลาใดหากว่าผู้ขายยังไม่ดำเนินการตอบรับ ดังนั้นจึงควรที่จะกำหนดผลทางกฎหมายในกรณีดังกล่าวสำหรับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตไว้โดยชัดเจน ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้ใช้บริการสามารถทราบได้โดยแน่ชัดว่าตนจะต้องผูกพันอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาเท่าใดแล้ว มาตรการดังกล่าวยังเป็นการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ใช้บริการและยังมีผลเป็นการลงโทษผู้ขายไปด้วยในตัว ซึ่งจะทำให้ผู้ขายต้องคอยติดตามผลและทำคำสนองรับตอบกลับไปยังผู้เสนอภายในระยะเวลาดังกล่าว เนื่องจากหากผู้ขายไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าวคำเสนอย่อมสิ้นสุดความผูกพันไปทันที โดยผู้ขายไม่อาจเรียกร้องให้ผู้ซื้อชำระราคาตามที่เสนอได้อีก เพราะเหตุที่ตนเป็นฝ่ายที่ดำเนินการล่าช้าเอง และในกรณีที่ผู้ขายทำคำสนองไปยังผู้เสนอราคาสูงสุดเมื่อสิ้นระยะเวลาที่คำสนองมีผล กรณีดังกล่าวย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 359 วรรคหนึ่ง กล่าวคือ เป็นกรณีคำสนองมาถึงล่วงเวลา และถือว่าคำสนอนั้นกลายเป็นคำเสนอขึ้นใหม่ ดังนั้น การที่ผู้ขายแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้เสนอราคาเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดย่อมกลายเป็นคำเสนอต่อผู้เสนอราคาขึ้นใหม่ ซึ่งผู้เสนอราคาอาจทำคำสนองรับหรือไม่ก็ได้ หากว่าผู้เสนอราคาตอบรับไปยังผู้ขายก็ย่อมกลายเป็นคำสนองและก่อให้เกิดสัญญาขึ้นนั่นเอง

2) กรณีที่มีการนำเอารูปแบบการติดต่อสื่อสารที่สามารถเจรจาโต้ตอบกันได้ทันทีมาใช้ในการขายทอดตลาด เช่น การประชุมผ่าน VDO Conferences การใช้ Webcam พูดคุยโต้ตอบกันผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น ในกรณีนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าหากมีการนำเอารูปแบบการติดต่อสื่อสารในลักษณะดังกล่าวมาใช้ในการขายทอดตลาดผลทางกฎหมายย่อมมีความแตกต่างออกไปจากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตดังที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการขายทอดตลาดในรูปแบบดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 168 ที่บัญญัติว่า “การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่ามิผลนับแต่ผู้รับการแสดงเจตนาได้ทราบการแสดงเจตนา นั้น ความข้อนี้ให้ใช้ได้ตลอดถึงการที่บุคคลหนึ่งแสดงเจตนาไปยังบุคคลอีกคนหนึ่งโดยทางโทรศัพท์ หรือโดยเครื่องมือสื่อสารอย่างอื่น หรือโดยวิธีอื่นซึ่งสามารถติดต่อถึงกันได้ทำนองเดียวกัน” เนื่องจากการติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยี

อิเล็กทรอนิกส์ตั้งที่ขั้วอย่างมาข้างต้น บุคคลแต่ละฝ่ายสามารถติดต่อถึงกันได้ทำนองเดียวกับการแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้า แต่ละฝ่ายสามารถที่จะเจรจาโต้ตอบกันผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้โดยทันทีแม้จะมีได้อยู่ในสถานที่เดียวกัน และสามารถมองเห็นบุคคลฝ่ายตรงข้ามได้ นอกจากนี้ ยังได้เห็นสินค้าที่ทำการขายทอดตลาดได้ แม้จะมีได้จับต้องสัมผัส แต่ก็สามารถมองเห็นได้โดยรอบทั้งยังอาจให้ผู้ขายทำการทดสอบสินค้าให้ดูโดยผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตได้ ดังนั้น ในกรณีนี้จึงถือได้ว่าสัญญาขายทอดตลาดเกิดขึ้นเมื่อผู้เสนอราคาสูงสุดได้ทราบการแสดงเจตนาสนองรับของผู้ทอดตลาด สำหรับการสิ้นสุดผลผูกพันในคำเสนอของผู้สุ้ราคาสามารถแยกได้เป็น 2 ประการ ดังนี้

(1) การสิ้นสุดผลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 514 อันเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะในเรื่องการขายทอดตลาด กล่าวคือ ผู้สุ้ราคายอมพ้นความผูกพันในราคาที่ตนเสนอเมื่อมีผู้อื่นสุ้ราคาสูงกว่า หรือเมื่อทรัพย์สินนั้นถูกถอนจากการขายทอดตลาด

(2) เมื่อถือว่าเป็นการทำคำเสนอต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าการสิ้นสุดผลผูกพันของคำเสนอยอมเป็นไปตามหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 356 กล่าวคือ การทำคำเสนอต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าผู้เสนอต้องสนองรับในเวลานั้นด้วย มีข้อสังเกตว่าโดยลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตทั้งผู้สุ้ราคาและผู้ขายทอดตลาดย่อมต้องรอว่ามีผู้สุ้ราคาสูงกว่าอีกหรือไม่ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าถึงอย่างไรผู้ทอดตลาดก็ยังคงต้องสนองรับ ในช่วงเวลาที่ทำการขายทอดตลาดอยู่นั้นเอง จึงถือได้ว่าเป็นกรณีทำคำสนอง ณ ที่นั้น เวลานั้นตามมาตรา 356 เช่นเดียวกัน ดังนั้น ผลทางกฎหมายของการขายทอดตลาดโดยวิธีนี้จึงเป็นเช่นเดียวกับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกตินั่นเอง

กล่าวโดยสรุปในข้อพิจารณาเพิ่มเติมเรื่องการเกิดสัญญาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นเรื่องการปรับใช้กฎหมายโดยต้องพิจารณาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 โดยกรณีการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตที่ผู้เขียนทำการศึกษาซึ่งใช้วิธีการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์นั้นถือได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมีได้เฉพาะหน้า แต่เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 355 กำหนดแต่เพียงว่าผู้เสนอจะถอนคำเสนอของตนภายในระยะเวลาอันควร คาดหมายว่าจะได้รับคำบอกกล่าวสนองไม่ได้ จึงเกิดข้อพิจารณาว่าผู้เสนอราคาจะต้องผูกพันอยู่จนถึงระยะเวลาใด กรณีดังกล่าวจึงควรที่จะกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดผลของคำเสนอไว้ให้ชัดเจน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดเพิ่มเติมเป็นมาตรา 514 วรรคสอง ดังนี้

“ในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดโดยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการเสนอราคาและผู้ทอดตลาดยังมีได้ทำคำสนอง ผู้สู้ราคายอมพ้นความผูกพันในราคาที่ตนเสนอเมื่อพ้นสามวันนับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการเสนอราคาล่าสุดลง แต่ในกรณีที่มิได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการเสนอราคา ให้ผู้สู้ราคาพ้นความผูกพันในราคาที่ตนเสนอเมื่อพ้นเจ็ดวันนับแต่วันที่ตนได้เสนอราคา”

5.3 การบังคับตามสัญญา

ในการซื้อขายโดยทั่วไปเมื่อคู่สัญญาตกลงซื้อขายกันสัญญาย่อมเกิดขึ้นโดยสมบูรณ์และบังคับกันได้ตามกฎหมาย เว้นแต่ในบางกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามแบบมีเงื่อนไขจะตกเป็นโมฆะ หรือบางกรณีสัญญาเกิดขึ้นและสมบูรณ์แต่การบังคับให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตามสัญญาได้หรือไม่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งจึงจะสามารถฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ ทั้งสองกรณีดังกล่าวได้แก่กรณีตามมาตรา 456 ซึ่งในวรรคหนึ่งกำหนดให้การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษคู่สัญญาต้องปฏิบัติตามแบบที่กฎหมายกำหนด และในวรรคสามกำหนดให้การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไปต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ หรือมีการวางประจำ หรือชำระหนี้บางส่วน จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ การขายทอดตลาดซึ่งเป็นการซื้อขายอย่างหนึ่งจึงตกอยู่ภายใต้บังคับมาตราดังกล่าวด้วย

ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตก็อาจมีการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ จึงอยู่ภายใต้บังคับมาตรา 456 วรรคหนึ่ง โดยต้องปฏิบัติตามแบบที่กฎหมายกำหนดเช่นกัน ซึ่งเรื่องแบบของสัญญานั้นเป็นคนละส่วนกันกับความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ดังนั้น แม้การขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษทางอินเทอร์เน็ตจะบริบูรณ์ตามกฎหมาย แต่ก็อาจตกเป็นโมฆะได้ เพราะเหตุที่มีได้มีการปฏิบัติตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 456 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ในเรื่องการปฏิบัติตามแบบที่กฎหมายกำหนดในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษก็ยังคงเป็นประเด็นที่นักวิชาการตั้งเป็นข้อสังเกตไว้เช่นกัน โดยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริศ เอกจริยกร ได้ตั้งเป็นข้อสังเกตว่า¹⁹⁰ การตกลงเคาะไม้ยังไม่ทำให้การซื้อขายสำเร็จและมีการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายกันจนกว่าจะได้มีการทำให้

¹⁹⁰ ไพฑูริศ เอกจริยกร ก. เล่มเดิม. หน้า 294-295.

ถูกต้องตามแบบ เช่น การขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ก็ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนด้วย และก่อนการไปทำหนังสือและจดทะเบียนก็อาจจะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ การวางประจำ หรือ การชำระหนี้บางส่วนด้วย โดยทำเป็นสัญญาจะซื้อจะขายเพื่อให้มีผลฟ้องร้องบังคับกันได้ และวิธีการนี้ใช้ถึงการจะซื้อจะขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาว่า 20,000 บาทขึ้นไปด้วย และยังมี คำอธิบายที่ปรากฏในตำราทางวิชาการ¹⁹¹ ซึ่งเขียนอธิบายเกี่ยวกับความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดกับการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดไว้ด้วยว่า หากปรากฏว่าทรัพย์สินที่ทำการขายทอดตลาดนั้นเป็นอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษที่มีการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ ก็จะต้องมีการโอน โฉนดหรือแก้ทะเบียนกันอีกชั้นหนึ่งก่อน เพียงแต่ผู้ทอดตลาดเคาะไม้ ตกลงเท่านั้นยังไม่ทำให้การซื้อขายสำเร็จเป็นการ โอนกรรมสิทธิ์แก่กัน จนกว่าจะได้มีการ โอน โฉนดหรือแก้ทะเบียนตามพิธีการอย่างการซื้อขายธรรมดา ถ้าประสงค์จะให้ เป็นเพียงสัญญาจะซื้อ จะขายผูกมัดกันไว้ก่อน ก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามลักษณะการทำสัญญาจะซื้อจะขายทรัพย์สินประเภท นั้นๆ เช่น ทำหลักฐานเป็นหนังสือ วางประจำ หรือชำระหนี้บางส่วน จึงจะบังคับกันได้ต่อไป

นอกจากนี้ยังมีคำพิพากษาฎีกาที่วินิจฉัยเกี่ยวกับการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล และมี ปัญหาเกี่ยวกับประเด็นเรื่องผู้ซื้อทรัพย์สินจากการนั้นจะได้รับความคุ้มครองหรือไม่โดยยังไม่มี การจดทะเบียนซื้อขายคือคำพิพากษาฎีกาที่ 5137/2537¹⁹² ซึ่งเป็นการวินิจฉัยถึงสิทธิของผู้ซื้อทรัพย์สิน โดยสุจริตจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลหรือของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1330 ว่าบุคคลดังกล่าวย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแม้ จะยังมิได้ปฏิบัติตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456

¹⁹¹ ปรีชา สุมาวงศ์. เล่มเดิม. หน้า 364.

¹⁹² คำพิพากษาฎีกาที่ 5137/2537 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1330 ได้กำหนดเรื่องการ ขายทอดตลาดทรัพย์สินตามคำสั่งศาลหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไว้เป็นกรณีพิเศษ ไม่อยู่ในข่ายของ การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ทั่วไปดังที่บัญญัติเรื่องแบบนิติกรรมไว้ตามมาตรา 456 แม้จำเลยกับพวกเป็นผู้ซื้อ ที่ดินและตึกแถวพิพาทมาจากห้างหุ้นส่วนจำกัด อ. แต่เมื่อห้างหุ้นส่วนจำกัด อ. ถูกศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ เด็ดขาดก่อนจดทะเบียนการ โอนที่ดินและตึกแถวพิพาทให้แก่จำเลยกับพวก กรรมสิทธิ์ในที่ดินและตึกแถว พิพาทยังเป็นของห้างหุ้นส่วนจำกัด อ. อยู่ โจทก์ได้ที่ดินและตึกแถวพิพาทโดยการขายทอดตลาดตามคำสั่งของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1330 โจทก์จึงมีสิทธิในที่ดินและตึกแถว พิพาทดีกว่าจำเลยและมีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยได้.

กรณีตามคำพิพากษาดังกล่าวผู้เขียนมีความเห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1330 เป็นการบัญญัติให้ความคุ้มครองผู้ซื้อทรัพย์สินตั้งแต่เวลาที่ซื้อทรัพย์สินนั้น จนกระทั่งได้จัดการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ อันเป็นบทบัญญัติรับรองสิทธิของผู้ซื้อทรัพย์สินที่สุจริตมิให้ต้องเสียสิทธิในทรัพย์สินไปเพราะเหตุแห่งการรับโอนกรรมสิทธิ์จากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิในทรัพย์สินนั่นเอง และเป็นการบัญญัติรับรองเฉพาะในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลอันได้แก่การขายทอดตลาดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี และการขายทอดตลาดในคดีล้มละลายโดยเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์เท่านั้น โดยไม่มีการรองรับสิทธิของผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดโดยทั่วไปไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ในการขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์จะบริบูรณ์ โดยยังมีได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่โดยทั่วไปการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษก็มักจะมีการกำหนดให้ไปดำเนินการทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนกันในภายหลัง หรือกำหนดให้กรรมสิทธิ์โอนต่อเมื่อได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ซึ่งคู่สัญญาจะมีการทำหลักฐานเป็นหนังสือ การวางประจำ หรือการชำระหนี้บางส่วนไว้ก่อน สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาจะซื้อจะขายซึ่งมีผลบังคับกันระหว่างคู่สัญญาได้เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น การขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ของกรมบังคับคดี มีการกำหนดวิธีการประมูลซื้อทรัพย์ กรณีประมูลซื้ออสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ห้องชุด ฯลฯ ดังนี้¹⁹³

1) ผู้เข้าสู่วางราคาต้องกรอรายละเอียดของผู้ซื้อในบัตรลงทะเบียน พร้อมวางเงินสดหรือเช็คเชียร์เช็คเป็นประกันการเข้าสู่วางราคาต่อเจ้าหน้าที่การเงิน เว้นแต่ผู้เข้าสู่วางราคานั้นเป็นผู้มีสิทธิขอหักส่วนได้ใช้แทน หรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา หรือคู่สมรสที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้หักส่วนแล้ว หรือผู้ขอเฉลี่ยทรัพย์ซึ่งศาลมีคำสั่งอนุญาตให้เข้าเฉลี่ยทรัพย์แล้ว ไม่ต้องวางเงินหลักประกัน

2) ผู้เข้าสู่วางราคา เมื่อวางหลักประกันแล้วจะได้รับป้ายประมูลราคาจากเจ้าพนักงานเพื่อใช้สำหรับเสนอราคา จากนั้นเข้าไปนั่งในสถานที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้

3) เมื่อประมูลทรัพย์ได้แล้ว ต้องนำเงินส่วนที่เหลือมาชำระต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีให้เสร็จภายใน 15 วันนับแต่วันซื้อเป็นต้นไป ในกรณีที่ผู้ประมูลไม่สามารถชำระเงินส่วนที่ค้างชำระได้ภายในกำหนดเวลา 15 วัน และได้ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาวางเงินซึ่งต้องระบุเหตุผลและความจำเป็น เจ้าพนักงานบังคับคดีจะขยายให้อีกตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกิน 3 เดือน และไม่ว่ากรณีใดๆ จะไม่มีการขยายเวลาวางเงินให้อีก ถ้าไม่นำเงินที่เหลือมาชำระให้เสร็จภายในกำหนดดังกล่าว

¹⁹³ กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม. (2553). กฎ/ระเบียบการขายทอดตลาด: วิธีการและขั้นตอนการประมูลทรัพย์. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2553, จาก <http://www.jed.go.th/market/sale.asp>.

เจ้าพนักงานบังคับคดีจะริบมัดจำที่วางไว้และนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดใหม่ หากขายทอดตลาดต่อไปได้ราคาสุทธิต่ำกว่าครั้งก่อนเท่าใด ผู้ประมูลต้องชดเชยให้เต็มจำนวนที่ประมูลไว้ในครั้งก่อน และต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ สำหรับการขายทอดตลาดครั้งหลังนี้ด้วย เป็นต้น

สำหรับในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์มูลค่าตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไป ในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ ผู้เขียนเห็นว่าในกรณีนี้ไม่เกิดปัญหามากนัก เนื่องจากเป็นสังหาริมทรัพย์ จึงสามารถส่งมอบกันได้ทันที หรืออาจกำหนดให้มีการวางมัดจำบางส่วนก่อนแล้วค่อยชำระเงินกันในภายหลังก็ได้ เช่น การขายทอดตลาดรถยนต์ของ บริษัท สหการประมูล จำกัด มีการกำหนดระเบียบการเข้าเสนอราคาและเงื่อนไขการชำระเงิน¹⁹⁴ โดยกำหนดให้ผู้เข้าร่วมสู้ราคาต้องลงทะเบียนเป็นผู้เข้าสู้ราคาและต้องมัดจำค่าป้ายหมายเลขผู้เข้าสู้ราคา 20,000 บาท ด้วยเงินสด หรือ แคนเชียร์เช็ค เมื่อสิ้นสุดการเสนอราคาผู้เสนอซื้อในราคาสูงสุดจะเป็นผู้ชนะการเสนอราคา และต้องดำเนินการตามขั้นตอนคือ ต้องลงลายมือชื่อในเอกสารหลักฐานการขายทอดตลาดและมีเจ้าหน้าที่พาไปชำระเงินมัดจำ และกรณีที่ผู้ชนะการเสนอราคาารถยนต์ได้ต้องชำระเงินดังนี้

1) ชำระเงินในวันขายทอดตลาด

- วางเงินมัดจำ 10% ของราคาารถยนต์ที่ประมูลได้ โดยชำระเงินเป็นเงินสด บัตรเครดิต วีซ่าการ์ด หรือบัตรเครดิตมาสเตอร์การ์ด ซึ่งในกรณีชำระด้วยบัตรเครดิตจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมในการใช้บัตรเครดิตเป็นเงินสด)

- ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% ของเงินมัดจำในกรณีรถที่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม
- ค่าดำเนินการ 6,420 บาท โดยคำนวณรวมภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว

2) ชำระเงินส่วนที่เหลือภายในวันพฤหัสบดีก่อนเวลา 12.00 นาฬิกา เป็นต้น

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษในการขายทอดตลาดโดยปกติกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแล้วจะเห็นได้ว่า มาตรา 456 นั้นไม่สอดคล้องกับลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเท่าใดนัก เนื่องจากโดยรูปแบบการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตบุคคลแต่ละฝ่ายอยู่ต่างสถานที่กัน ลักษณะการดำเนินการในทางปฏิบัติในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงมีความแตกต่างออกไป กล่าวคือ เมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดให้เข้าเสนอราคาแล้วผู้ให้บริการเว็บไซต์จะส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

¹⁹⁴ บริษัท สหการประมูล จำกัด. (2548). ประมูลรถยนต์: ระเบียบการประมูลโดยวิธีการยกมือและเงื่อนไขการชำระเงิน. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2553, จาก <http://www.union-auction.com>.

ไปให้ผู้ขายและผู้ซื้อที่เสนอราคาสูงสุดเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายทำการตกลงกันอีกครั้งหนึ่ง จึงเห็นได้ว่าในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตคู่สัญญาข้อมไม่อาจทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนกันได้ ในทันที แม้ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะกำหนดให้ผู้เข้าสู่ราคาต้องลงทะเบียนโดยการสมัครสมาชิก เพื่อให้ได้รับสิทธิในการเข้าเสนอราคา แต่การลงทะเบียนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการรับรองว่าผู้ให้บริการเป็นบุคคลที่มีตัวตนอยู่จริง และเพื่อผู้ให้บริการเว็บไซต์สามารถติดต่อผู้ให้บริการแต่ละคนได้ ในกรณีที่มีการร้องขอจากผู้ซื้อหรือผู้ขายเท่านั้น¹⁹⁵ ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามหลักกฎหมายมาตรา 456 วรรคหนึ่ง จึงเห็นได้ว่ากรณีการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ทางอินเทอร์เน็ตคู่สัญญาข้อมตกเป็นโมฆะเนื่องจากมิได้ปฏิบัติตามแบบ นอกจากนี้ในกรณีที่การขายทอดตลาดเสร็จสิ้นและคู่สัญญาจะตกลงให้มีการวางเงินมัดจำ หรือการชำระหนี้บางส่วนในเวลานั้น เพื่อให้มีหลักฐานและสามารถบังคับคดีกันได้ตามมาตรา 456 วรรคสอง ในฐานะเป็นสัญญาจะซื้อจะขายข้อมไม่อาจมีขึ้นได้โดยสภาพ จึงไม่อาจฟ้องร้องบังคับคดีได้เช่นเดียวกัน นอกเสียจากในภายหลังผู้ขายและผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดจะได้ทำการเจรจาตกลงและดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย สัญญานั้นจึงจะสมบูรณ์และบังคับกันตามกฎหมายได้ และเมื่อพิจารณาในแง่ของการมีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือการวางประจำ หรือการชำระหนี้บางส่วนซึ่งพิจารณาได้ ทั้งกรณีที่เป็นสัญญาจะซื้อจะขายอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ และสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรคสองและวรรคสาม ผู้เขียนมีความเห็นว่ากรณีของการวางประจำหรือชำระหนี้บางส่วนนั้นไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยสภาพ หรือหากจะทำได้ก็จะต้องอาศัยความไว้วางใจกันเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ขายและผู้ซื้ออยู่ต่างสถานที่กันจึงไม่สามารถเจรจาทำความตกลงและส่งมอบเงินหรือทรัพย์สินกันได้ทันที หากจะให้มีการโอนเงินเพื่อเป็นการวางเงินประกันล่วงหน้า หรือถือเป็นมัดจำข้อมคาดเห็นได้ว่าไม่น่าจะมีบุคคลใดตัดสินใจเข้าทำสัญญาเนื่องจากมีความเสี่ยงเป็นอย่างมากที่จะถูกคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะทุจริต

สำหรับกรณีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น เมื่อพิจารณาจากลักษณะการดำเนินการในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตข้อมเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลาที่เปิดให้มีการเสนอราคา ผู้ซื้อเพียงแต่กรอกราคาที่ตนเสนอลงบนหน้าเว็บไซต์ แล้วระบบที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์ติดตั้งไว้จะดำเนินการโดยอัตโนมัติว่ามีสมาชิกท่านใดเข้าร่วมการเสนอราคาและเสนอราคาเท่าใด ในวันและเวลาใด เมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดให้เข้าเสนอราคา ระบบอัตโนมัติก็จะดำเนินการค้นหาผู้เสนอ

¹⁹⁵ บริษัทประมวลต่อทคอม จำกัด. (2542). มุมสมาชิก. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2553,

ราคาสูงสุดแล้วจัดส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้ขายและผู้เสนอราคาสูงสุด เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายทำการตกลงกันอีกครั้งหนึ่ง จากวิธีปฏิบัติในลักษณะดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า ในระหว่างการเปิดให้มีการเสนอราคายังไม่มีกรณีที่จะถือได้ว่ามีหลักฐานเป็นหนังสือเกิดขึ้นได้ แต่หลักฐานเป็นหนังสือในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นภายหลังจากผู้ซื้อผู้ขายเข้าเจรจากันเมื่อได้รับแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาการเสนอราคาแล้วนั่นเอง ซึ่งกรณีดังกล่าวต้องนำมาพิจารณาประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ด้วย อนึ่งก่อนจะพิจารณาว่ากรณีดังกล่าวสามารถบังคับได้ตามกฎหมายหรือไม่ผู้เขียนขอกล่าวถึงหลักการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ในเบื้องต้นก่อน

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มีบทบัญญัติที่กำหนดรองรับสถานะและผลทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังที่ปรากฏในมาตรา 7 และมาตรา 8 อันมีหลักการสำคัญคือ บทบัญญัติมาตรา 7¹⁹⁶ กำหนดหลักการพื้นฐานในการรองรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งหลักการดังกล่าวสามารถนำมาปรับใช้ได้กับข้อความทุกชนิดที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และในมาตรา 8¹⁹⁷ เป็นการบัญญัติขึ้นเพื่อขยายหลักการทั่วไปของมาตรา 7 โดยเน้นในรายละเอียดถึงเงื่อนไขในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การที่ต้องทำเป็นหนังสือ หรือมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดง หากมีการจัดทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็สามารถนำมาใช้ได้และมีสถานะทางกฎหมายเทียบเท่าเอกสารกระดาษ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมคือ ข้อมูลที่จะนำมาใช้และมีผลตามกฎหมายได้นั้นจะต้อง

¹⁹⁶ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใดเพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์.”

¹⁹⁷ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา 9 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดงแล้ว

ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการปิดอากรแสตมป์ หากได้มีการชำระเงินแทนหรือดำเนินการอื่นใดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานของรัฐซึ่งเกี่ยวข้องประกาศกำหนด ให้ถือว่าหนังสือ หลักฐานเป็นหนังสือ หรือเอกสารซึ่งมีลักษณะเป็นตราสารนั้น ได้มีการปิดอากรแสตมป์และขีดฆ่าตามกฎหมายนั้นแล้ว ในการนี้ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว คณะกรรมการจะกำหนดกรอบและแนวทางเพื่อเป็นมาตรฐานทั่วไปไว้ด้วยก็ได้.”

สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลงด้วย การที่กฎหมายกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวเนื่องจากในภายหน้าอาจมีการใช้เทคโนโลยีที่สร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นแตกต่างไปจากเทคโนโลยีที่ใช้เมื่อมีการอ่านข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในภายหลัง ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าเมื่อมีการใช้เทคโนโลยีที่แตกต่างกัน อาจทำให้ไม่สามารถอ่านหรือแปลงข้อความที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นโดยเทคโนโลยีที่แตกต่างกันนั้นได้¹⁹⁸ หรืออาจเป็นไปได้ว่าเทคโนโลยีที่ใช้สร้างข้อมูลนั้นได้รับการพัฒนาให้มีระดับที่สูงขึ้น ซึ่งการใช้เทคโนโลยีที่แตกต่างกันอาจทำให้ข้อความที่ปรากฏคลาดเคลื่อนไปจากเดิม ดังนั้น กฎหมายจึงกำหนดเรื่องการเข้าถึงและการนำกลับมาใช้ได้ด้วย แต่มีข้อสังเกตว่ากฎหมายมิได้กำหนดว่ารูปแบบข้อมูลที่ปรากฏจะต้องไม่ผิดเพี้ยนไปจากเดิม ดังนั้น แม้จะใช้เทคโนโลยีที่แตกต่างกัน แต่หากสามารถนำเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยที่ความหมายมิได้เปลี่ยนแปลงไป เพียงแต่มีรูปแบบคลาดเคลื่อนไปกฎหมายก็ยังคงรับว่าข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาใช้ได้เช่นกัน

นอกจากการรองรับสถานะและผลทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ยังมีมาตรา 11 กำหนดห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน¹⁹⁹ และกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ว่าจะเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใด ซึ่งมีลักษณะเป็นการกำหนดหลักการกว้างๆ โดยมีได้จำกัดว่าให้รับฟังได้ในรูปพยานหลักฐานประเภทใดหรือวิธีการใดในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายเพียงเพราะเหตุที่ข้อมูลนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์²⁰⁰

¹⁹⁸ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, ทวีศักดิ์ กอนันตกุล และสุรางคณา แก้วจำนงค์, เล่มเดิม, หน้า 63-64.

¹⁹⁹ มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใด เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ในการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใดนั้นให้พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะหรือวิธีการเก็บรักษา ความครบถ้วน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความลักษณะ หรือวิธีการที่ใช้ในการระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูล รวมทั้งพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย.”

²⁰⁰ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, ทวีศักดิ์ กอนันตกุล และสุรางคณา แก้วจำนงค์, เล่มเดิม, หน้า 67.

เมื่อนำหลักการในมาตรา 7 และมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาพิจารณาประกอบกับลักษณะการทำธุรกรรมการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงเห็นได้ว่า เมื่อนำหลักการในมาตรา 8 มาปรับกับกรณีตามมาตรา 456 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หลักการดังกล่าวสามารถนำมาใช้ได้เฉพาะในกรณีที่ต้องการหลักฐานเป็นหนังสือตามมาตรา 456 วรรคสองและวรรคสามเท่านั้น แต่ไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 456 วรรคหนึ่งได้ดังเหตุผลที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 7 และมาตรา 8 ได้รองรับสถานะหรือผลทางกฎหมายของหลักฐานเป็นหนังสือที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งยังมีบทบัญญัติในมาตรา 11 ที่กำหนดห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานอีกด้วย ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตหากภายหลังสิ้นสุดระยะเวลาที่เปิดให้มีการเข้าเสนอราคา ผู้ขายและผู้เสนอราคาสูงสุดซึ่งเป็นผู้ซื้อได้มีการส่งข้อความทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ตอบระหว่างกัน ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวย่อมมีสถานะทางกฎหมายเทียบเท่าเอกสารกระดาษอันถือได้ว่าเป็นหลักฐานเป็นหนังสือและสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายได้ ดังนั้น ในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไปที่มีการเจรจาติดต่อกันทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือมีการจัดทำแบบฟอร์มและมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่เชื่อถือได้ตามที่กฎหมายกำหนด ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งได้ตอบระหว่างกันหรือแบบฟอร์มที่ได้ทำขึ้นและลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวย่อมถือได้ว่าเป็นหลักฐานเป็นหนังสือ ซึ่งคู่สัญญาไม่อาจปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ทั้งยังสามารถฟ้องร้องบังคับคดีกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรคสามด้วย สำหรับกรณีการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรคหนึ่ง แม้จะไม่สามารถปฏิบัติตามแบบที่กฎหมายกำหนดในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตได้ทันที แต่หากมีการส่งข้อความทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ตอบระหว่างกัน และได้ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือมีการจัดทำแบบฟอร์มและมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งถือว่าเป็นหลักฐานเป็นหนังสือได้ ย่อมถือได้ว่าเข้าลักษณะเป็นสัญญาจะซื้อขายซึ่งมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบอันสามารถฟ้องร้องบังคับคดีให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตามสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรคสอง ได้เช่นกัน

ดังนั้น ข้อพิจารณาเรื่องการบังคับตามสัญญาผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า การพิจารณาการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในแต่ละกรณีว่าสามารถบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 ได้หรือไม่นั้น เป็นการพิจารณาเพื่อนำกฎหมายมาปรับใช้กับรูปแบบการทำธุรกรรมที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่เป็นการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษซึ่งไม่อาจปฏิบัติตามมาตรา 456 วรรคหนึ่งได้ กรณีดังกล่าวก็ยังสามารถบังคับกันได้ตามมาตรา 456 วรรคสอง

นอกจากนี้ผู้เขียนมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ในกรณีของการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ว่า จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศพบว่า ในกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดไว้โดยชัดเจนในมาตรา 4²⁰¹ ว่าหากเป็นสัญญาซื้อขายเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์หรือสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ และโฉนดหรือเอกสารสิทธิ จะไม่นำกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้บังคับ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการกำหนดรายละเอียดในลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดความแน่นอนในการทำธุรกรรมบางประเภทที่มีความสำคัญ และขจัดปัญหาเกี่ยวกับหลักฐานหรือการปฏิบัติตามแบบที่กฎหมายกำหนดในเรื่องสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำธุรกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ได้ ในขณะเดียวกันกฎหมายของรัฐ Quebec ประเทศแคนาดาเรื่องการขายทอดตลาดก็มีการกำหนดหน้าที่ของผู้ขายในการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์เกี่ยวกับการดำเนินการจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์แก่ผู้ซื้อ โดยกำหนดให้ผู้ขายอสังหาริมทรัพย์ต้องดำเนินการจดทะเบียนให้แก่ผู้ซื้อภายใน 10 วันนับแต่วันที่การขายทอดตลาดบริบูรณ์ หรืออาจดำเนินการภายในเวลาที่คู่สัญญาตกลงกันได้²⁰² จึงเห็นได้ว่ากรณีที่เป็นการค้าขายเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ประเทศส่วนใหญ่ต่างก็กำหนดให้ต้องมีการดำเนินการทางทะเบียนเช่นเดียวกัน การที่รัฐ Quebec กำหนดไว้โดยชัดเจนว่าผู้ขายอสังหาริมทรัพย์จะต้องไปดำเนินการจดทะเบียนเมื่อใดจึงทำให้เกิดความชัดเจนและย่อมทำให้ฝ่ายผู้ซื้อ

²⁰¹ **Electronic Transaction Act of Singapore. Application**

“4. —(1) Parts II and IV shall not apply to any rule of law requiring writing or signatures in any of the following matters:

(d) any contract for the sale or other disposition of immovable property, or any interest in such property;

(e) the conveyance of immovable property or the transfer of any interest in immovable property.”

²⁰² Civil Code of Quebec: “IV. — Auction sales: Section 1763.”

อสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดมีความมั่นใจได้ว่าตนไม่ต้องกังวลกับการฟ้องร้องหรือ บังคับให้ผู้ขายต้องไปดำเนินการตามกฎหมายในภายหลัง

สำหรับการกำหนดประเภทธุรกรรมยกเว้นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ของประเทศไทยมีการกำหนดไว้เพียง 2 ประเภทเท่านั้น โดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 3 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่ธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ธุรกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดมิให้นำพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาใช้บังคับ” ซึ่งได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาคือ พระราชกฤษฎีกากำหนดประเภทธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ยกเว้นมิให้นำกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้บังคับ พ.ศ. 2549 ที่ยกเว้นมิให้นำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาใช้บังคับในธุรกรรมเกี่ยวกับครอบครัว และธุรกรรมเกี่ยวกับมรดก²⁰³ อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายของประเทศไทยจะกำหนดประเภทธุรกรรมที่มีให้ใช้การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้เพียง 2 ประเภท โดยมิได้กำหนดให้ครอบคลุมถึงธุรกรรมที่ต้องมีการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำธุรกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ดังเช่นประเทศอื่น แต่ก็ได้มีผลกระทบต่อการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ทางอินเทอร์เน็ตสามารถนำมาพิจารณาปรับกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรคสอง ได้ดังเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมถึงการทำธุรกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์อีก แต่ในการกรณีดังกล่าวอาจทำให้ผู้ซื้อที่มีความกังวลในการที่จะบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายเพราะเหตุที่กฎหมายกำหนดให้การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ต้องทำเป็นหนังสือและดำเนินการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นจะตกเป็นโมฆะ ผู้เขียนจึงเห็นว่าหากมีการกำหนดถึงหน้าที่ของคู่สัญญาในการดำเนินการจดทะเบียนดังเช่นกฎหมายของรัฐ Quebec น่าจะทำให้เกิดความชัดเจนและเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้ซื้อและผู้ขายในการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ทางอินเทอร์เน็ตได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งน่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายโดยกำหนดถึงหน้าที่ในการดำเนินการจดทะเบียนให้ชัดเจน ส่วนจะเพิ่มเติมในกฎหมายฉบับใดนั้นผู้เขียนมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทาง

²⁰³ มาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดประเภทธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ยกเว้นมิให้นำกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้บังคับ พ.ศ. 2549 บัญญัติว่า “มิให้นำบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้บังคับแก่ธุรกรรมดังต่อไปนี้

- (1) ธุรกรรมเกี่ยวกับครอบครัว
- (2) ธุรกรรมเกี่ยวกับมรดก.”

อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ในหมวด 1 ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นเพียงบทบัญญัติที่กำหนดหลักการพื้นฐานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น โดยมีได้กล่าวถึงไปถึงการดำเนินการต่างๆ อันเป็นขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ในขณะที่การจดทะเบียนเกี่ยวกับการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์เป็นบทบัญญัติที่กำหนดอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องซื้อขาย และการขายทอดตลาดต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวด้วย ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในกรณีนี้จึงควรที่จะเพิ่มเติมในบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องการขายทอดตลาด ซึ่งมาตรา 509 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาด จึงมีความเหมาะสมที่จะกำหนดเพิ่มเติมถึงหน้าที่ของคู่สัญญาในกรณีดังกล่าว โดยกำหนดเป็นวรรคสอง ของมาตรา 509 ดังนี้

“ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา 456 วรรคหนึ่ง เมื่อการขายทอดตลาดบริบูรณ์ ผู้ขายย่อมผูกพันที่จะต้องไปดำเนินการจดทะเบียนแก่ผู้ซื้อ”

นอกจากนี้ ในการพิจารณากฎหมายเพื่อนำมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตโดยพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 นั้น ผู้เขียนเห็นว่ากรณีดังกล่าวยังสามารถนำไปใช้บังคับกับกรณีที่เป็นการทำสัญญาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับบริโกลอันตกอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 10²⁰⁴ ได้ด้วย กล่าวคือตามวรรคหนึ่งมิให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีการบังคับในเรื่องหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบมาใช้บังคับแก่ผู้บริโภคในการฟ้องบังคับให้ผู้ประกอบการธุรกิจชำระหนี้ ในขณะที่ผู้ประกอบการจะยกเอาบทบัญญัติดังกล่าวขึ้นอ้างมิได้ ดังนั้น หากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการทำสัญญาระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคและเป็นการทำสัญญาจะซื้อจะขายอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ หรือการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่

²⁰⁴ มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 บัญญัติว่า “บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บังคับให้นิติกรรมใดต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบจะฟ้องร้องบังคับคดีได้นั้น มิให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้บริโภคในการฟ้องบังคับให้ผู้ประกอบการธุรกิจชำระหนี้

ในกรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับให้สัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการธุรกิจจะต้องทำตามแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง ถึงแม้สัญญาดังกล่าวยังมิได้ทำให้อีกต้องตามแบบนั้น แต่หากผู้บริโภคได้วางมัดจำหรือชำระหนี้บางส่วนแล้ว ให้ผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องบังคับให้ผู้ประกอบการธุรกิจจัดทำสัญญาให้เป็นไปตามแบบที่กฎหมายกำหนดหรือชำระหนี้เป็นการตอบแทนได้

ในการดำเนินคดีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้นำมาตรา 94 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับแก่ผู้บริโภคในการฟ้องคดีผู้บริโภคและการพิสูจน์ถึงนิติกรรมหรือสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการธุรกิจ.”

สองหมื่นบาทขึ้นไปซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรคสองและวรรคสาม ฝ่ายที่เป็นผู้บริโภคมิได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ในการฟ้องร้องให้ปฏิบัติตามสัญญาจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่ามีการทำหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบหรือไม่ แต่ในฝ่ายผู้ประกอบการซึ่งไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าว หากว่ามีการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตทรัพย์สินประเภทดังกล่าว โดยมีการส่งข้อความทางอิเล็กทรอนิกส์โต้ตอบระหว่างกัน และลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือมีการจัดทำแบบฟอร์มและมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งถือว่าเป็นหลักฐานเป็นหนังสือได้ ก็สามารถฟ้องร้องบังคับคดีให้ปฏิบัติตามสัญญาได้เช่นกัน

5.4 การรับประกันความเสี่ยงภัยทรัพย์สินสูญหรือเสียหาย

ดังที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 3.2.6 เมื่อมีการตกลงซื้อขายทรัพย์สินกันในการขายทอดตลาดในกรณีสังหาริมทรัพย์ธรรมดากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายย่อมโอนไปทันทีที่ทำสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 458 และผลของการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่สำคัญประการหนึ่งคือ การรับประกันภัยในภัยพิบัติที่อาจเกิดแก่ตัวทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 370 วรรคหนึ่ง ซึ่งในการขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยวิธีปกติที่เป็นการขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์ธรรมดา เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงที่จะขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุด และไม่มีการคัดค้านหรือเพิกถอนการขายทอดตลาดดังกล่าว ทำให้สัญญาซื้อขายบริบูรณ์ ผู้ซื้อและผู้ขายซึ่งอยู่ ณ สถานที่ขายทอดตลาดในเวลานั้นย่อมปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบของตนได้โดยทันทีผู้ขายสามารถส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อได้ในเวลานั้น ในขณะที่ผู้ซื้อสามารถชำระราคาแก่ผู้ขายได้โดยพลันเช่นกันเว้นแต่จะมีการตกลงกันเป็นอย่างอื่น ดังนั้น สำหรับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติในเรื่องการรับประกันภัยในภัยพิบัติที่อาจเกิดแก่ตัวทรัพย์สินจึงไม่เกิดข้อขัดข้องแต่อย่างใด

สำหรับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจากลักษณะการดำเนินการจะเห็นได้ว่าผู้ขายและผู้เสนอราคาอยู่ต่างสถานที่กัน จะทราบผลการขายทอดตลาดต่อเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดไว้ และระบบประมวลผลอัตโนมัติที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์ติดตั้งไว้ดำเนินการประมวลผลและส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์แจ้งไปยังผู้ขาย และผู้เสนอราคาสูงสุด เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายติดต่อกันเพื่อตกลงชำระราคาและจัดส่งสินค้า ซึ่งในการขายทอดตลาดโดยส่วนใหญ่ผู้ขายจะลงรายละเอียดการชำระเงินและการส่งมอบสินค้าไว้ในประกาศแล้ว จึงมีผลเสมือนว่าหากผู้เข้าสู่ราคาคงใดที่เสนอราคาทรัพย์สินนั้นเป็นรายสุดท้ายอันเป็นราคาสูงสุดภายในเวลาที่กำหนดผู้ขายก็ตกลงขายให้

โดยผู้ซื้อต้องชำระเงินตามวิธีที่ผู้ขายได้ลงประกาศแจ้งไว้อันเป็นเงื่อนไขในการส่งมอบสินค้าด้วยว่าผู้ขายจะส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อเมื่อมีการแจ้งการโอนเงินแล้ว เช่น ผู้ขายทรัพย์สินใน www.pramool.com จะกำหนดเงื่อนไขในการประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยให้ผู้เสนอราคาชำระเงินโดยการโอนเงินทางธนาคารเข้าบัญชีของผู้ขาย เมื่อโอนเงินเรียบร้อยแล้วให้ผู้ซื้อแจ้งการโอนเงินทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือโทรศัพท์แจ้งผู้ขายตามหมายเลขโทรศัพท์ที่ลงประกาศไว้ และเมื่อผู้ขายได้รับแจ้งการโอนเงินแล้ว จึงจะจัดส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ²⁰⁵ ดังนั้น หากนำหลักการเรื่องการรับภาระเสี่ยงภัยในภัยพิบัติที่อาจเกิดแก่ตัวทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 370 มาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ย่อมมีผลในทางกฎหมายคือ เมื่อผู้ซื้อและผู้ขายได้ทราบผลการเสนอราคาว่าผู้ใดเป็นผู้เสนอราคาที่ได้ซื้อทรัพย์สินนั้นและทั้งสองฝ่ายตกลงทำสัญญาซื้อขายกันกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินย่อมโอนไปยังผู้ซื้อทันที ประการนี้ผู้เขียนมีข้อสังเกตว่าเมื่อการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ซื้อและผู้ขายมิได้อยู่ ณ สถานที่เดียวกันอันจะสามารถส่งมอบทรัพย์สินที่ซื้อขายกันได้ทันที โดยผู้ขายต้องจัดส่งทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ซื้อในภายหลัง การนำกฎหมายดังกล่าวมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ย่อมมีผลคือเมื่อการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเสร็จสิ้นลงและผู้ขายติดต่อเจรจากับผู้ซื้อ ไม่ว่าจะมีการจัดส่งทรัพย์สินไปยังผู้ซื้อแล้วหรือไม่ก็ตาม กรณีที่สินค้าเกิดสูญหาย หรือเสียหายในระหว่างที่ทรัพย์สินอยู่ในความครอบครองของผู้ขาย หรือระหว่างการจัดส่งสินค้าโดยมิใช่ความผิดของผู้ขาย ผู้ซื้อก็ยังต้องรับผิดชำระราคาค่าสินค้าให้แก่ผู้ขายและจำต้องยอมรับผลแห่งภัยพิบัตินั้นตามหลักกฎหมายข้างต้น

ผู้เขียนเห็นว่าในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตตัวผู้ซื้อเพียงทราบลักษณะของทรัพย์สินได้จากคำอธิบายหรือรายละเอียดเป็นตัวอักษรเท่านั้น ไม่มีภาพตัวอย่างให้เห็น หรือในบางกรณีผู้ขายบางรายลงรูปภาพไว้บนหน้าเว็บไซต์ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกรณีใดก็ตามผู้ซื้อย่อมไม่อาจสัมผัสหรือตรวจสอบทรัพย์สินที่ทำการขายทอดตลาดได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน นอกเหนือไปจากทราบลักษณะและรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินดังกล่าวจากคำประกาศของผู้ขายเท่านั้น หากทรัพย์สินที่ขายเกิดชำรุดเสียหาย หรือบุบสลาย ผู้ซื้อย่อมไม่อาจทราบได้เลยว่าความเสียหายนั้นเกิดขึ้นในเวลาใด ดังนั้น การจะให้ผู้ซื้อต้องรับความเสี่ยงในกรณีทรัพย์สินสูญหายหรือบุบสลายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 370 จึงไม่เป็นธรรมแก่ผู้ซื้อเท่าใดนัก และจากการศึกษาเว็บไซต์ตัวอย่างพบว่าในทางปฏิบัติโดยมากเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ซื้อขาย การแก้ปัญหาในเบื้องต้นจะกระทำโดยการเจรจากันระหว่างผู้ซื้อผู้ขายโดยตรงผ่านทางหมายเลขโทรศัพท์หรือ

²⁰⁵ ภาคผนวก ฉ.

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ที่แจ้งไว้ โดยมีใช้การติดต่อผ่านทางเว็บไซต์ดังเช่นในระหว่างดำเนินการขายทอดตลาด และในบางกรณีมีการแจ้งไปยังผู้ให้บริการเว็บไซต์ว่าผู้ซื้อหรือผู้ขายรายใดไม่สุจริต ซึ่งทางผู้ให้บริการเว็บไซต์ได้จัดให้มีการลงคะแนนหรือการเขียนคำติชมผู้ขายแต่ละรายเพื่อให้ผู้เข้าเสนอราคาสามารถตรวจสอบได้ในเบื้องต้นว่าผู้ขายรายใดที่มีผู้ให้ความสนใจเป็นพิเศษ มีความน่าเชื่อถือ หรือผู้ขายรายใดที่ไม่สุจริต และจากการศึกษาเว็บไซต์ของผู้ให้บริการตัวอย่างเช่น www.pramool.com, www.taradebid.com, www.shopping.sanook.com เป็นต้น พบว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์ส่วนใหญ่มักจะได้รับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาการไม่จัดส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ

ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า หลักการเรื่องการรับประกันความเสี่ยงภัยกรณีทรัพย์สินสูญหรือเสียหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 370 วรรคหนึ่ง ไม่ควรนำมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น จึงควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายโดยกำหนดบทยกเว้นไว้โดยชัดแจ้ง ทั้งนี้ ผู้เขียนเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องการขายทอดตลาด มีความเหมาะสมมากกว่าการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 370 เนื่องจากมาตรา 370 เป็นหลักทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับการทำนิติกรรมสัญญา แต่กรณีที่ได้ทำการศึกษาเป็นเรื่องการขายทอดตลาดโดยเฉพาะ จึงควรแก้ไขโดยการเพิ่มบทบัญญัติต่อจากมาตรา 515 อันเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่การชำระราคา เป็นมาตรา 515/1 ดังนี้

“มาตรา 515/1 มิให้นำมาตรา 370 มาใช้บังคับกับการขายทอดตลาดโดยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์”

5.5 การขายชำ

ข้อควรพิจารณาในประการถัดมาเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ซื้อตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 3.2.6 อีกประการหนึ่งคือการชำระราคา ในการขายทอดตลาดตามวิธีปกติ กฎหมายกำหนดวิธีการชำระราคาไว้โดยให้ผู้สุ่ราคาสูงสุดต้องใช้ราคาเป็นเงินสดเมื่อการซื้อขายบริบูรณ์ เว้นแต่จะมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่สำหรับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ซื้อไม่อาจทำการชำระราคาเป็นเงินสดเมื่อการซื้อขายบริบูรณ์ได้โดยสภาพ จึงเป็นกรณีที่ต้องชำระราคาตามวิธีการที่ตกลงกันไว้ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แม้เรื่องวิธีการชำระราคาจะไม่พบข้อขัดข้อง แต่ก็มีข้อควรพิจารณาในกรณีที่ผู้ซื้อไม่ได้ชำระราคาทรัพย์สิน เนื่องจากตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 516 กำหนดให้ผู้ทอดตลาดเอาทรัพย์สินนั้นออกขายชำ หากผู้สุ่ราคาสูงสุดไม่ชำระราคา จึงมีข้อพิจารณาว่าในกรณีที่ผู้ซื้อไม่ชำระราคาแก่ผู้ขาย ผู้ขายจะทราบได้อย่างไร และเมื่อใดจึงจะต้องนำสินค้าออกขายชำอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากกฎหมายมิได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการขายชำว่าจะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาเท่าใด ซึ่งก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ปัญหาการขายทอดตลาดทาง

อินเทอร์เน็ตในประเด็นดังกล่าว ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงหลักการตามมาตรา 516 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก่อน

ในกรณีที่ผู้ซื้อไม่ชำระราคาในการขายทอดตลาดนั้น บทบัญญัติมาตรา 516 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดให้ผู้ทอดตลาดนำทรัพย์สินออกขายซ้ำและกำหนดความรับผิดของผู้ซื้อรายแรกให้ต้องรับผิดในกรณีที่ขายได้ราคาต่ำกว่าเดิมในอันต้องชำระราคาส่วนที่ขาดไป ซึ่งการชำระราคาในการขายทอดตลาดคู่สัญญาอาจตกลงเรื่องเวลาในการชำระราคาได้ใน 3 ลักษณะด้วยกัน กล่าวคือ

- 1) การกำหนดให้ชำระราคาก่อนที่จะมีการส่งมอบทรัพย์สิน ซึ่งผู้ซื้อจะต้องชำระราคาทั้งหมดหรือบางส่วนเสียก่อน ผู้ขายจึงจะส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ซื้อในภายหลัง
- 2) การกำหนดให้ชำระราคาพร้อมกับการส่งมอบทรัพย์สิน กล่าวคือ เมื่อผู้ซื้อชำระราคาผู้ขายก็จะส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้ในทันที
- 3) การกำหนดให้ชำระราคาภายหลังส่งมอบทรัพย์สิน โดยผู้ขายจะยอมส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อไปก่อนและยอมให้ผู้ซื้อชำระราคาสินค้านั้นในภายหลังได้

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าการกำหนดเวลาในการชำระราคาก่อนที่จะมีการส่งมอบทรัพย์สิน และการชำระราคาพร้อมกับการส่งมอบทรัพย์สินนั้น เป็นกรณีที่อาจเกิดการขายซ้ำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 516 ได้หากว่าผู้ซื้อไม่ชำระราคา ส่วนกรณีการชำระราคาภายหลังส่งมอบทรัพย์สิน หากผู้ซื้อไม่ชำระราคา ผู้ทอดตลาดย่อมไม่อาจนำทรัพย์สินออกขายซ้ำได้เนื่องจากได้ส่งมอบแก่ผู้ซื้อไปก่อนแล้ว แต่เป็นกรณีที่ผู้ซื้อไม่ปฏิบัติตามสัญญาอันทำให้ผู้ขายมีสิทธิเรียกให้ผู้ซื้อชำระราคาได้ หรือผู้ขายอาจใช้สิทธิเลิกสัญญาได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 387 และมาตรา 391 อันเนื่องมาจากผู้ซื้อเป็นฝ่ายผิดสัญญา โดยผู้ขายมีสิทธิเรียกเอาทรัพย์สินคืนได้ และเมื่อได้ทรัพย์สินกลับคืนมาแล้วผู้ขายอาจนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดใหม่อีกก็ได้ แต่กรณีที่ผู้ขายใช้สิทธิเลิกสัญญาและนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดใหม่ผู้เขียนเห็นว่ามิใช่การขายซ้ำเนื่องจากผู้ขายได้ใช้สิทธิเลิกสัญญาเสียแล้ว จึงไม่มีความผูกพันใดๆ อันจะทำให้ผู้ซื้อต้องรับผิดตามสัญญาเดิมอีก

ในเรื่องการขายซ้ำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 516 ผู้เขียนมีข้อสังเกตว่า บทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดระยะเวลาที่จะกระทำการขายทอดตลาดซ้ำว่าผู้ทอดตลาดจะต้องกระทำเมื่อใด ภายในระยะเวลาเท่าใด นอกจากนี้ กฎหมายกำหนดถึงความรับผิดของผู้ซื้อราคาเดิมซึ่งเป็นผู้เสนอราคาสูงสุด แต่ไม่ชำระราคาเฉพาะในกรณีที่ทำการขายทอดตลาดซ้ำแล้วได้ราคาต่ำกว่าเดิมในมาตรา 516 เท่านั้น แต่ไม่มีบทบัญญัติที่กล่าวถึงกรณีที่ทำการขายทอดตลาดซ้ำแล้วได้ราคาสูงกว่าเดิมแต่อย่างใด ซึ่งการที่ผู้ทอดตลาดจะดำเนินการขายซ้ำเมื่อใดนั้นนับได้ว่าเป็นกรณีที่มี

ความสำคัญต่อผู้ซื้อราคาเดิม เนื่องจากผู้ซื้อราคายังคงต้องผูกพันรับผิดชอบตามราคาที่ตนเป็นฝ่ายเสนอไว้ในครั้งก่อน ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าควรมีข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการของผู้ทอดตลาดก่อนการขายซ้ำในอันที่จะต้องดำเนินการแจ้งให้แก่ผู้ซื้อราคาเดิมทราบล่วงหน้าว่าจะทำการขายซ้ำเมื่อใดอย่างไรก็ดี การกำหนดให้ต้องทำการขายซ้ำเมื่อใดนั้นผู้เขียนเห็นว่าควรดำเนินการในแต่ละครั้ง การขายทรัพย์สินแต่ละสิ่ง ย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมของฝ่ายผู้ขายซึ่งแต่ละรายย่อมแตกต่างกันไป บางรายอาจมีความพร้อมที่จะทำการขายในทันที แต่บางรายอาจต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมการล่วงหน้าเสียก่อนและทรัพย์สินแต่ละรายการมีราคาหรือมูลค่าสูงต่ำไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงไม่ควรกำหนดในลักษณะเป็นเชิงบังคับให้ดำเนินการภายในช่วงระยะเวลาใด แต่ควรที่จะขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ขายและผู้ทอดตลาดแต่ละราย

ในกรณีที่มีการขายซ้ำและได้ราคาสูงกว่าเดิมนั้นผู้เขียนเห็นว่า ผู้ซื้อราคาย่อมหลุดพ้นความผูกพันในราคาที่ตนได้เสนอ โดยถือว่าเมื่อการขายซ้ำมีผู้ซื้อราคาซึ่งให้ราคาสูงกว่าผู้ซื้อราคาเดิมอันเป็นผู้ซื้อรายแรก ผู้ซื้อราคาเดิมย่อมหลุดพ้นจากราคาที่ตนเป็นผู้เสนอไปทันที ส่วนราคาที่ได้จากการขายซึ่งมากกว่าการเสนอราคาครั้งแรกย่อมตกให้แก่ผู้ขายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั่นเอง เนื่องจากเหตุที่ผู้ซื้อราคาเดิมอันเป็นผู้ซื้อรายแรกไม่ชำระราคาผู้ขายจึงต้องทำการขายซ้ำ กรณีดังกล่าวผู้ขายย่อมมีภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ดังนั้น ผู้ขายจึงควรเป็นผู้ได้รับราคาส่วนที่สูงกว่าการขายครั้งแรกนั้นไปด้วย

สำหรับการชำระราคาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตที่ผู้เขียนศึกษาจากตัวอย่างเว็บไซต์ในทางปฏิบัติพบว่าส่วนมากเป็นการกำหนดให้ชำระราคาก่อนที่จะมีการส่งมอบทรัพย์สินซึ่งผู้ขายจะกำหนดเวลาให้ผู้ซื้อชำระราคาไว้ในประกาศขายทอดตลาด เช่น ผู้ซื้อต้องชำระเงินโดยโอนเงินผ่านธนาคารภายใน 2 วัน หรือ 3 วัน เป็นต้น ดังนั้น เมื่อครบกำหนดระยะเวลาให้เสนอราคาและมีผู้เสนอราคาที่เป็นผู้ซื้อทรัพย์สินได้ก็จะต้องดำเนินการชำระราคาแก่ผู้ขายภายในกำหนดเวลาดังกล่าว หากผู้ซื้อไม่โอนเงินและมีได้แจ้งการโอนเงินภายในกำหนดผู้ขายก็ย่อมจะทราบได้เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ตนได้กำหนดไว้นั่นเอง ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติหากผู้เสนอราคารายใดไม่ชำระราคาหรือปฏิเสธที่จะซื้อสินค้าหลังจากที่ตนเป็นผู้เสนอราคาได้ ทางผู้ให้บริการเว็บไซต์ได้เปิดให้มีมาตรการอย่างหนึ่งในการแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้เข้าใช้บริการด้วยกันซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการให้คำติเตียนบุคคลดังกล่าว โดยระบบที่จัดให้มีการสมัครสมาชิกเว็บไซต์ก่อนที่จะใช้บริการทำให้สามารถทราบได้ว่าผู้ให้บริการรายใดปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ได้ประกาศโฆษณาไว้ และผู้ให้บริการได้จัดให้มีสัญลักษณ์ที่จะทำให้บุคคลทั่วไปทราบได้ว่าสมาชิกรายนั้นมีผู้

แสดงความคิดเห็นมากน้อยเพียงใด ตัวอย่างเช่น www.pramool.com²⁰⁶ มีการให้คำแนะนำแก่ผู้เข้าใช้บริการในการแสดงความคิดเห็น ดังนี้

“ท่านควรเขียนคำชมก็ต่อเมื่อ - ผู้ซื้อหรือผู้ขายชำระเงิน หรือส่งมอบสินค้าตรงตามข้อตกลง

ท่านควรเขียนคำติก็ต่อเมื่อ - ผู้ซื้อหรือผู้ขายไม่ชำระเงิน หรือไม่ส่งมอบสินค้าตามข้อตกลง

ในกรณีที่มิใช่คำชม ตั้งแต่ 50-149 จะมีดาวหลังชื่อ ของท่าน 1 ดวง

ตั้งแต่ 150-299 จะมีดาว 2 ดวง

และตั้งแต่ 300 ขึ้นไป จะมีดาว 3 ดวง”

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการแสดงความคิดเห็นในระหว่างผู้ให้บริการด้วยกันไว้ด้วย ดังนี้

“กฎในการเขียน feedback

- 1) feedback มีไว้เพื่อเขียน คำติ/ชม เมื่อจบการขายทอดตลาดแล้วเท่านั้น
- 2) ต้องอ้างอิงหมายเลขการขายทอดตลาดที่ทำการซื้อขาย
- 3) ผู้เขียน และผู้ถูกเขียนถึง ต้องเป็นผู้ขาย กับผู้เสนอราคา โดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เสนอราคาสูงสุด
- 4) เว็บบอร์ดขอสงวนสิทธิในการลบข้อความที่ไม่เหมาะสม”

ในการแสดงความคิดเห็นดังกล่าวผู้ขายสามารถแสดงความคิดเห็นต่อผู้ซื้อรายนั้นๆ ได้ ขณะเดียวกันผู้เสนอราคาก็สามารถแสดงความคิดเห็นผู้ขายทรัพย์สินได้เช่นกัน ซึ่งการแสดงความคิดเห็นดังกล่าวบุคคลทั่วไปสามารถเข้าชมได้ และในกรณีที่มีการเขียนคำตำหนิ จะเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปในกลุ่มผู้ให้บริการเรียกว่า “การแจก neg” ซึ่งย่อมาจาก negligence ผู้ขายจะเขียนข้อความแจ้งให้ผู้เข้าสู่ราคารายการในประกาศขายทอดตลาดไว้ล่วงหน้า เช่น บิดแล้วไม่เอาแจก neg นะคะ เป็นต้น²⁰⁷

²⁰⁶ บริษัทประมูลดอกทศม จำกัด. (2542). คำแนะนำสำหรับมือใหม่: เมื่อใดที่ท่านควรเขียนคำติชมให้ผู้อื่น. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2552, จาก <http://www.pramool.com/help.html>.

²⁰⁷ ภาคผนวก ฉ.

นอกจากนี้ ในกรณีที่การขายทอดตลาดสิ้นสุด ผู้ให้บริการเว็บไซต์ได้จัดให้มีโปรแกรมสำหรับบริการผู้ขายในการลงประกาศขายทอดตลาดใหม่ได้ด้วย เช่น www.pramool.com มีข้อความอยู่ด้านล่างของประกาศว่า

“คุณสามารถปิดประกาศนี้อีกครั้ง โดยกดที่นี้: Repost”

ซึ่งในกรณีที่ทรัพย์สินที่ประกาศขายทอดตลาดนั้นไม่สามารถขายทอดตลาดได้ หรือหากราคาที่ได้ในการขายทอดตลาดนั้นไม่เป็นที่พอใจของผู้ขาย ผู้ขายก็สามารถลงประกาศขายทอดตลาดใหม่ได้ทันที โดยไม่ต้องทำการสมัครเพื่อลงประกาศโฆษณาสินค้าชิ้นนั้นอีกครั้งหนึ่ง การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวผู้เขียนมีความเห็นว่า มีลักษณะเป็นการขายซ้ำนั่นเอง หากปรากฏว่าภายหลังจากการขายทอดตลาดสิ้นสุดลงและผู้ซื้อไม่ชำระราคาภายในเวลาที่ผู้ขายกำหนด ผู้ขายย่อมนำทรัพย์สินนั้นออกขายซ้ำได้ทันที ทั้งนี้ การจะขายซ้ำหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับตัวผู้ขายเองซึ่งผู้ขายอาจจะไม่ทำการขายซ้ำและยกเลิกการขายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้

กล่าวโดยสรุป ในการพิจารณาประเด็นเรื่องการขายซ้ำในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า เมื่อการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตตกอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงต้องบังคับตามมาตรา 516 ด้วย ดังนั้น ในทางปฏิบัติเมื่อผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะกำหนดเวลาให้ผู้เสนอราคาสูงสุดชำระราคาและบุคคลดังกล่าวไม่ชำระราคาภายในเวลาที่ผู้ขายกำหนด ผู้ขายย่อมทราบได้ทันทีว่าผู้เสนอราคาไม่ยอมชำระราคา ผู้ขายย่อมนำทรัพย์สินออกขายซ้ำได้และโดยที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์จัดให้มีช่องทางสำหรับปิดประกาศโฆษณาอีกครั้งผู้ขายจึงทำการขายซ้ำได้ทันที ซึ่งในกรณีนี้ผู้เสนอราคาซึ่งมิได้ชำระราคาย่อมต้องรับผิดชอบในราคาส่วนที่ขาดตามมาตรา 516 ด้วย อย่างไรก็ตาม จากการใช้บทบัญญัติในมาตรา 516 ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีข้อสังเกตว่าบทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดระยะเวลาที่จะดำเนินการขายทอดตลาดซ้ำว่าจะต้องกระทำเมื่อใด ภายในระยะเวลาเท่าใด จึงอาจทำให้เกิดข้อสงสัยในทางปฏิบัติได้ทั้งในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติและการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้น จึงควรที่จะเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น แต่ในการกำหนดหน้าที่ของผู้ทอดตลาดในการแจ้งการขายซ้ำนั้น การที่ผู้ทอดตลาดจะดำเนินการขายซ้ำหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ขาย เนื่องจากผู้ขายแต่ละรายมีความพร้อมในการดำเนินการแตกต่างกันไป นอกจากนี้การขายทรัพย์สินแต่ละชนิดราคาทรัพย์สินในการซื้อขายย่อมไม่เท่ากัน เช่น การขายสังหาริมทรัพย์ย่อมมีราคาต่ำกว่าการขายอสังหาริมทรัพย์ การกำหนดหน้าที่ดังกล่าวจึงไม่อาจกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนได้ อย่างไรก็ตาม ก็ควรที่จะกำหนดระยะเวลาอย่างช้าที่สุดซึ่งผู้ขายจะดำเนินการได้เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร โดยกำหนดเพิ่มเติมเป็นวรรคสองของมาตรา 516 ซึ่ง

สามารถนำไปปรับใช้ได้ทั้งในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติและการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต
ได้ ดังนี้

“ให้ผู้ทอดตลาดแจ้งการขายซ้ำให้แก่ผู้ผู้ราคาทราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร โดยมีให้ช้ากว่าสิบห้าวัน”

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดถึงความรับผิดชอบของผู้ซื้อขายแรก
ในกรณีการขายซ้ำเฉพาะในการขายทอดตลาดซ้ำแล้วได้ราคาต่ำกว่าเดิมเท่านั้น โดยมีได้กล่าวถึง
กรณีที่ทำการขายทอดตลาดซ้ำแล้วได้ราคาสูงกว่าเดิม แต่อย่างไรก็ตาม กรณีดังกล่าวผู้เขียนเห็นว่า
เนื่องจากผู้ขายเป็นฝ่ายที่มีภาระในการดำเนินการขายซ้ำ ดังนั้นเมื่อขายทรัพย์สินได้ราคาสูงกว่าการ
ขายทอดตลาดในครั้งแรกก็ควรเป็นฝ่ายได้รับชำระราคานั้นไปซึ่งเป็นเรื่องที่เขาใจได้โดยทั่วไป
จึงไม่จำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแต่อย่างใด

5.6 ความรับผิดชอบของผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในกรณีทรัพย์สินชำรุดบกพร่อง

ตามหลักทั่วไปเรื่องสัญญาซื้อขายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดว่าหาก
ทรัพย์สินที่ขายมีความชำรุดบกพร่อง แม้จะเป็นความชำรุดบกพร่องเพียงเล็กน้อยอันมีผลกระทบต่อ
การใช้สินค้านั้นผู้ขายก็จะต้องรับผิดชอบ แต่ในกรณีของการขายทอดตลาดกฎหมายได้ยกเว้นความรับ
ผิดของผู้ขายไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 473 (3)²⁰⁸ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการ
ขายทอดตลาดผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดจะไม่ได้รับความคุ้มครองในความชำรุด
บกพร่องของทรัพย์สินที่ซื้อมาจากการขายทอดตลาด เนื่องจากผู้ทอดตลาดได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าสู่
ราคาได้ตรวจสอบทรัพย์สินก่อน หากเป็นที่พอใจก็สามารถเข้าร่วมเสนอราคา บุคคลใดเข้าสู่ราคาย่อม
สันนิษฐานไว้ก่อนว่าได้ตรวจสอบทรัพย์สินนั้นจนเป็นที่พอใจ และพอใจที่จะซื้อทรัพย์สินนั้นตาม
สภาพที่เป็นอยู่ ดังนั้น หากผู้ราคาได้แล้วจะมาอ้างในภายหลังว่าทรัพย์สินที่ตนซื้อจากการขาย
ทอดตลาดนั้นชำรุดบกพร่องเพื่อให้ผู้ขายต้องรับผิดชอบไม่ได้²⁰⁹ แม้ว่าผู้ขายจะมีได้กำหนดเป็นข้อยกเว้น
ความรับผิดชอบของตนไว้ก็ตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี การจะนำบทบัญญัติดังกล่าวมาปรับใช้กับการขาย
ทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตยังมีข้อควรพิจารณาว่าการยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ขายในกรณีดังกล่าว
จะเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อหรือไม่

²⁰⁸ มาตรา 473 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ผู้ขายย่อมไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีดังกล่าวต่อไปนี้ ... (3) ถ้าทรัพย์สินนั้นได้ขายทอดตลาด.”

²⁰⁹ ศนันทกรณั โสคติพันธุ์. เล่มเดิม. หน้า 200.

ในเรื่องนี้คุณประจวบ วงษา ผู้ที่ให้ความเห็นว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการซื้อขายเสร็จเด็ดขาดอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 5.1 ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกรณีการส่งมอบทรัพย์สินแตกต่างกันไปจากที่ได้โฆษณาหรือประกาศในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตไว้พอสรุปได้ว่า ด้วยลักษณะพิเศษของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตซึ่งผู้ขายและผู้ซื้อไม่ได้อยู่ ณ สถานที่เดียวกัน การชื้อขายนั้นผู้ซื้อตกลงซื้อตามคำพรรณนาของผู้ขายโดยไม่มีโอกาสได้เห็นหรือตรวจดูทรัพย์สินที่จะขาย ผู้ซื้อได้ตกลงที่จะซื้อโดยเชื่อในคำพรรณนาเกี่ยวกับรูปพรรณสัณฐานและคุณภาพของทรัพย์สินที่จะชื้อขายนั้น หากว่าผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อแตกต่างไปจากที่ได้โฆษณาหรือประกาศไว้ ผู้ขายก็ต้องรับผิดชอบผู้ซื้อเนื่องจากผู้ขายจำเป็นต้องส่งมอบทรัพย์สินให้ตรงตามคำพรรณนาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 503 วรรคสอง²¹⁰

สำหรับผู้เขียนมีความเห็นไปในอีกแนวทางหนึ่ง กล่าวคือ ในทางวิชาการและคำพิพากษาศาลฎีกาได้ให้คำจำกัดความคำว่า “การขายตามคำพรรณนา” ไว้ซึ่งพอสรุปได้ว่า การขายตามคำพรรณนา คือ การขายที่ผู้ซื้อไม่เห็นและตรวจตราทรัพย์สินที่ขาย แต่ได้ตกลงซื้อโดยเชื่อคำบรรยายถึงลักษณะรูปพรรณสัณฐานและคุณภาพของทรัพย์สินที่คู่สัญญามุ่งหมายจะชื้อขายกัน แต่ถ้าผู้ขายลำพังอาจอ้างคุณสมบัติของทรัพย์สินที่โฆษณา ไม่มีคำรับรองเป็นกิจจะลักษณะถึงขนาดที่จะเป็นการขายตามคำพรรณนา ก็ไม่เป็นการชื้อขายตามคำพรรณนา นอกจากนี้การขายตามคำพรรณนานั้นกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังไม่โอนไปจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อจนกว่าผู้ขายจะได้ส่งมอบทรัพย์สินให้ถูกต้องตรงกับคำพรรณนา²¹¹ เมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับลักษณะการดำเนินการในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมเห็นได้ว่า ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ขายเพียงแต่ลงรายละเอียดหรือรูปภาพไว้เท่านั้น บุคคลใดจะตัดสินใจเข้าสู่ราคาหรือไม่ย่อมเป็นดุลพินิจของบุคคลนั้นแต่เพียงฝ่ายเดียว ผู้ขายไม่ได้กระทำการในลักษณะที่เป็นการพรรณนาถึงขนาดที่จะโน้มน้าวให้ผู้สนใจสินค้านั้นคล้อยตามจนต้องเข้าสู่ราคาเพื่อให้ได้ทรัพย์สินนั้นมาแต่อย่างใด จึงไม่อาจถือได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายตามคำพรรณนา ดังนั้น เมื่อไม่ถือว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายตามคำพรรณนา การพิจารณาเรื่องความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินที่ขายจึงต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 472 และมาตรา 473 ซึ่งในมาตรา 473 (3)

²¹⁰ ประจวบ วงษา. เล่มเดิม. หน้า 115.

²¹¹ ไพทิต เอกจริยกร ก. เล่มเดิม. หน้า 272-276.

ในมาตรา 473 (3) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดยกเว้นความรับผิดชอบเพื่อความชำรุดบกพร่องให้แก่ผู้ขายทรัพย์สินในการขายทอดตลาด เมื่อนำบทบัญญัติดังกล่าวมาพิจารณาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมเห็นได้ว่า บทกฎหมายดังกล่าวไม่เหมาะสมกับลักษณะและวิธีการของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากผู้เข้าสู่ราคาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตก็คือบุคคลทั่วไปที่ได้อ่านประกาศโฆษณาขายทอดตลาดทรัพย์สินและสนใจทรัพย์สินนั้นจึงได้สมัครเข้าร่วมเสนอราคา ซึ่งบุคคลดังกล่าวไม่มีโอกาสได้เห็นทรัพย์สินที่ขายว่ามีลักษณะ หรือมีความชำรุดบกพร่องอย่างไร ทั้งไม่อาจทราบได้เลยว่าทรัพย์สินที่ขายนั้นมีอยู่จริงหรือไม่ ผู้เสนอราคาทรัพย์สินย่อมไม่มีโอกาสที่จะได้ตรวจดูทรัพย์สินก่อนเข้าสู่ราคาดังเช่นการขายทอดตลาดตามปกติ แม้จะมีการประกาศโฆษณา ระบุข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่จะขายรวมถึงกรณีภาพตัวอย่าง ซึ่งผู้สนใจสามารถเลือกชมได้จากเว็บไซต์ผู้ให้บริการ แต่การได้เห็นรูปภาพทรัพย์สินที่ทำการขายทอดตลาดย่อมไม่เพียงพอที่จะถือได้ว่าผู้เสนอราคาได้เห็นและตรวจตราทรัพย์สินนั้นแล้วแต่อย่างใด นอกจากนี้ ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ขายและผู้เสนอราคามีได้อยู่ ณ สถานที่เดียวกันอันจะสามารถส่งมอบทรัพย์สินที่ซื้อขายกันได้ทันที ซึ่งผู้ขายต้องจัดส่งทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ซื้อในภายหลัง ดังนั้น ในกรณีทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดเกิดความชำรุดบกพร่องผู้ซื้อย่อมไม่อาจทราบได้เลยว่าความชำรุดบกพร่องนั้นมีขึ้นในเวลาใด ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าหากว่าทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นชำรุดบกพร่องในเวลาส่งมอบ ในเบื้องต้นจึงควรที่จะให้ฝ่ายผู้ขายเป็นผู้รับผิดชอบ เว้นเสียแต่ผู้ขายจะสามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ซื้อ ได้รู้ถึงความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินนั้นอยู่ก่อนแล้วตั้งแต่ในเวลาเข้าสู่ราคา โดยยกเว้นมิให้นำข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ขายทอดตลาดในกรณีดังกล่าวมาใช้บังคับในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตและบัญญัติไว้ให้ชัดเจนในเรื่องการขายทอดตลาด โดยเพิ่มเติมเป็นมาตรา 517/1 ดังนี้

“มาตรา 517/1 มิให้นำมาตรา 473 (3) มาใช้บังคับกับการขายทอดตลาดโดยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์”

5.7 การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตกับการขายตรง

ข้อควรพิจารณาว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายตรงหรือไม่นั้น เนื่องจากตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 มีบทบัญญัติซึ่งให้สิทธิผู้บริโภคในการเลิกสัญญาได้โดยไม่ต้องมีการผิดสัญญา ในขณะที่การขายทอดตลาดกฎหมายกำหนดให้ผู้ทอดตลาดนำทรัพย์สินนั้นออกขายซ้ำอีกครั้งหนึ่งเมื่อผู้ซื้อทรัพย์สินไม่ชำระราคา จึงเห็นได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีลักษณะเป็นการขายตรงอันจะต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ย่อมทำให้ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดมีสิทธิในการเลิก

สัญญาตามกฎหมายฉบับดังกล่าวด้วย ซึ่งหลักการดังกล่าวมิได้เป็นไปในแนวทางเดียวกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องการขายชำ เนื่องจากในการขายทอดตลาดกฎหมายกำหนดไว้ โดยเฉพาะให้ทำการขายชำหากผู้ซื้อไม่ชำระราคา ดังนั้น หากผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดไม่ชำระราคาและใช้สิทธิในการเลิกสัญญาตามกฎหมายขายตรงก็จะทำให้ผู้ทอดตลาดไม่สามารถนำทรัพย์สินออกขายชำและเรียกราคาส่วนที่ขาดจากผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดรายแรกได้ ย่อมส่งผลให้เป็นการยกเลิกระบบการขายชำไปโดยปริยาย

การประกอบธุรกิจขายตรงมีลักษณะเป็นการทำตลาดสินค้าหรือบริการในเชิงรุก โดยการนำเสนอขายต่อผู้บริโภคโดยตรง ณ ที่อยู่อาศัย หรือสถานที่ทำงานของผู้บริโภค ซึ่งเน้นการนำเสนอโดยอธิบายถึงสรรพคุณของสินค้า หรือการสาธิตสินค้าให้ชม เช่น เครื่องสำอางยี่ห้อมิสทิน ผลิตภัณฑ์ยี่ห้อแอมเวย์ เป็นต้น²¹² โดยที่ธุรกิจลักษณะดังกล่าวเป็นที่แพร่หลายอย่างรวดเร็วและไม่มีกฎหมายหรือหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ควบคุมดูแลทำให้เกิดกรณีพิพาทระหว่างผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจที่มีเจตนาหลอกลวงผู้บริโภค ดังนั้นเพื่อให้มีมาตรการในการคุ้มครองและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคจึงได้มีการออกกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ซึ่งกฎหมายฉบับนี้บัญญัติขึ้น โดยมีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ²¹³

1) ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและผู้ประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงดำเนินกิจการในลักษณะที่เป็นการชักชวนให้บุคคลเข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการประกอบธุรกิจขายตรง หรือในการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงโดยตกลงว่าจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนจากการหาผู้เข้าร่วมเครือข่ายดังกล่าวซึ่งคำนวณจากจำนวนผู้เข้าร่วมเครือข่ายที่เพิ่มขึ้น

- 2) กำหนดลักษณะของการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง
- 3) การคุ้มครองผู้บริโภค

ในพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ได้ให้คำนิยามคำว่า “การขายตรง” ไว้ใน มาตรา 3 ว่า “ขายตรง หมายความว่า การทำตลาดสินค้าหรือบริการในลักษณะของการนำเสนอขายต่อผู้บริโภคโดยตรง ณ ที่อยู่อาศัยหรือสถานที่ทำงานของผู้บริโภคหรือของผู้อื่น หรือสถานที่อื่นที่มีใช้สถานที่ประกอบการค้าเป็นปกติธุระ โดยผ่านตัวแทนขายตรงหรือผู้จำหน่ายอิสระชั้นเดียวหรือหลายชั้น แต่ไม่รวมถึงนิติกรรมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

²¹² ไพโรจน์ อารักษ์ยา. (2546). คำอธิบายกฎหมายขายตรงและตลาดแบบตรง ป้องกันธุรกิจ ผิดกฎหมาย กำหนดลักษณะของการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง การคุ้มครองผู้บริโภค. หน้า 57-59.

²¹³ แหล่งเดิม. หน้า 14.

นายไพโรจน์ อารักษ์ยา ได้ให้คำอธิบาย²¹⁴ไว้ว่า “ขายตรงชั้นเดียว” หมายถึง การขายโดยผ่านผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรง ซึ่งนำสินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจขายตรงนำไปขายต่อให้ผู้บริโภค โดยผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรงจะได้รับผลตอบแทนจากส่วนต่างของราคาขายปลีกกับราคาขายส่ง

ส่วน “ขายตรงหลายชั้น” หมายถึง การขายโดยผ่านผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรง ซึ่งซื้อสินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจขายตรงนำไปขายปลีกให้แก่ผู้บริโภคและขายส่งให้แก่ผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรงในกลุ่มเพื่อขายสินค้าให้แก่ผู้บริโภค โดยสามารถสร้างและบริหารกลุ่มการขายของตนเองด้วยการชักชวนสมาชิกให้เข้าร่วมงาน ซึ่งจะได้รับผลตอบแทนจากยอดขายตรงของผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรงที่ชักชวนเข้ามาและจากยอดขายรวมทั้งกลุ่ม

สำหรับสิทธิเลิกสัญญาตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 นั้นปรากฏอยู่ในมาตรา 33²¹⁵ที่กำหนดให้ผู้บริโภคมีสิทธิเลิกสัญญาได้โดยการส่งหนังสือแสดงเจตนาภายในเวลา 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับสินค้าไปยังผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งวัตถุประสงค์ของมาตรานี้ นายไพโรจน์ อารักษ์ยา อธิบายว่า “เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคเป็นพิเศษแตกต่างจากหลักกฎหมายเรื่องซื้อขายที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจากการซื้อขายสินค้าจากการขายตรงผู้บริโภคไม่ได้เป็นฝ่ายแสดงเจตนาด้วยความต้องการของตนเองเหมือนกับการซื้อขายโดยทั่วไป แต่มักจะถูกกรูกรี้จากผู้ขาย อีกทั้งการซื้อจากการขายตรงผู้ขายสามารถอธิบายสรรพคุณของสินค้าหรือบริการได้โดยไม่อาจถูกควบคุมโดยกฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณาได้ เพราะการโฆษณาจะต้องมีลักษณะเป็นการป่าวร้องต่อบุคคลทั่วไป ไม่ใช่ทำต่อบุคคลใดโดยเฉพาะ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ผู้ซื้อใช้สิทธิยกเลิกการซื้อได้ ถ้าภายในเวลา 7 วัน พิจารณาไตร่ตรองแล้วว่าไม่ต้องการผูกพันตามสัญญาซื้อขาย”²¹⁶

²¹⁴ แหล่งเดิม. หน้า 59.

²¹⁵ มาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและการตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 บัญญัติว่า “ในการซื้อสินค้าหรือบริการจากการขายตรงหรือจากการขายผ่านตลาดแบบตรง ผู้บริโภคมีสิทธิเลิกสัญญาโดยการส่งหนังสือแสดงเจตนาภายในเวลาเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับสินค้าหรือบริการไปยังผู้ประกอบธุรกิจขายตรงหรือผู้ประกอบธุรกิจตลาดแบบตรง สำหรับธุรกิจขายตรงผู้บริโภคจะแจ้งไปยังผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรงที่เกี่ยวข้องก็ได้

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับประเภท ราคาหรือชนิดของสินค้าหรือบริการตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา.”

²¹⁶ ไพโรจน์ อารักษ์ยา. เล่มเดิม. หน้า 128–129.

นอกจากนี้ การใช้สิทธิเลิกสัญญาตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ยังไม่ใช่กรณีเดียวกันกับความชำรุดบกพร่องของสินค้าหรือบริการซึ่งผู้ซื้ออาจใช้สิทธิตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะซื้อขาย ซึ่งการใช้สิทธิเลิกสัญญาดังกล่าวผู้บริโภคจะส่งสินค้าทันทีไม่ได้ ผู้บริโภคต้องใช้สิทธิเลิกสัญญาก่อน โดยการแสดงเจตนาตามวิธีที่กำหนดไว้²¹⁷

นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ได้ให้ความเห็นเรื่องการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จะถือเป็นการขายตรงหรือไม่ว่า ในกรณีที่เป็นการทำธุรกรรมทางซื้อขายทางอิเล็กทรอนิกส์ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการกระทำหรือกิจกรรมในลักษณะของการสื่อสารข้อมูลชนิดหนึ่งให้แก่ผู้บริโภคซึ่งอยู่ห่างโดยระยะทาง และหากการสื่อสารข้อมูลนั้นเป็นไปเพื่อการเสนอขายสินค้าหรือบริการ โดยมุ่งให้ผู้บริโภคตอบกลับเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการ ย่อมถือได้ว่าการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นอยู่ในความหมายของคำนิยามคำว่า “ตลาดแบบตรง” ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ซึ่งผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงต้องยื่นคำขอต่อนายทะเบียน²¹⁸

เมื่อพิจารณาจากคำนิยามในกฎหมายและคำอธิบายเรื่องการขายตรงเปรียบเทียบกับลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแล้ว เห็นได้ว่าการทำธุรกรรมทั้งสองลักษณะมีข้อแตกต่างกันในประการสำคัญคือ ในการขายตรงผู้จำหน่ายอิสระซึ่งผู้ขายเป็นฝ่ายทำคำเสนอขายไปยังผู้บริโภคซึ่งเป็นฝ่ายผู้ซื้อ ในลักษณะที่มีการชักจูงหรือโน้มน้าวให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจและตัดสินใจเลือกซื้อสินค้านั้น แต่ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ขายทอดตลาดเพียงแต่ทำคำเชิญชวนให้บุคคลที่สนใจเข้ามาชมสินค้า บุคคลใดที่มีความสนใจและต้องการสินค้านั้นก็จะเป็นฝ่ายทำคำเสนอซื้อ โดยการยื่นเสนอราคาไปยังผู้ขาย นอกจากนี้ ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ขายทอดตลาดเพียงแต่ลงประกาศขายโดยการใช้บริการของเว็บไซต์ผู้ให้บริการ แม้จะมีการลงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ขาย แต่ก็ยังเป็นเพียงการให้ข้อมูล โดยทั่วไปเกี่ยวกับสินค้าเพื่อประกอบการตัดสินใจแก่บุคคลทั่วไปที่เข้ามาชมสินค้าที่ทำการขายทอดตลาดว่าสนใจที่จะเข้าร่วมเสนอราคาเพื่อที่ตนจะได้เป็นผู้ซื้อสินค้านั้นหรือไม่ อันมีลักษณะเป็นการลงประกาศโฆษณาโดยทั่วไป ผู้สนใจเข้าสู่ราคาเพียงแต่อ่านรายละเอียดและตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมเสนอราคาหรือไม่โดยที่ผู้ขายมิได้กระทำการอย่างใดเพื่อจูงใจ หรือเพื่อดึงดูดความสนใจเป็นพิเศษที่จะถึง

²¹⁷ แหล่งเดิม.

²¹⁸ ศิริทิพย์ แสงทอง. (2549). การคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545. หน้า 75-76.

ขนาดเป็นการรุกรานทำให้ผู้ขายให้ความสนใจจนต้องซื้อสินค้านั้น การจะเข้าร่วมเสนอราคา หรือไม่ยอมเป็นการตัดสินใจโดยอิสระของผู้ซื้อราคา ปราศจากการชักจูงใดๆ ที่มีลักษณะเป็นการเสนอขายสินค้านั้นๆ โดยตรง จึงไม่อาจถือได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายตรง ดังนั้น ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงไม่อาจใช้สิทธิเลิกสัญญาโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ในมาตรา 33 ได้ กรณีดังกล่าวจึงทำให้ข้อขัดข้องทางกฎหมายอันส่งผลกระทบต่อเรื่องการขายซ้ำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 516 หดไป

ข้อพิจารณาในประการนี้ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า การพิจารณาว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายตรงหรือไม่ เป็นเรื่องการใช้และการตีความกฎหมาย ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงลักษณะและวิธีการในการดำเนินการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตตามพระราชบัญญัติขายตรงและการตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 แล้วจะเห็นได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตกับการขายตรงมีความแตกต่างกันในสาระสำคัญดังที่ได้กล่าวมา การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการขายตรง และเมื่อการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตไม่ใช่การขายตรง จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 และส่งผลให้ข้อขัดข้องทางกฎหมายเกี่ยวกับการขายซ้ำหมดไปด้วยดังเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

5.8 สถานะทางกฎหมายของบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

การพิจารณาว่าบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแต่ละฝ่ายมีสถานะทางกฎหมายอย่างไรควรพิจารณาเปรียบเทียบกับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ โดยการพิจารณาเปรียบเทียบจากลักษณะการดำเนินการในการทำธุรกรรมของบุคคลแต่ละฝ่าย ซึ่งเห็นได้ว่าผู้ที่สนใจจะขายสินค้าโดยการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต และสมัครเข้าใช้บริการเว็บไซต์เพื่อลงประกาศขายทอดตลาดสินค้าคือผู้ขายทรัพย์สินหรือผู้ขายทอดตลาด ส่วนผู้ที่สนใจจะซื้อสินค้าและสมัครใช้บริการเพื่อเสนอราคาสินค้าคือผู้ผู้ราคา และผู้ผู้ราคารายใดที่เป็นผู้เสนอราคาสูงสุดซึ่งได้รับแจ้งจากผู้ให้บริการเว็บไซต์ว่าเป็นผู้เสนอราคาสูงสุดก็กลายเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินดังที่ได้กล่าวมาแล้วใน หัวข้อ 3.2.9 แต่สำหรับกรณีผู้ให้บริการเว็บไซต์ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต การพิจารณาว่าในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีผู้ทอดตลาดหรือไม่ และผู้ให้บริการเว็บไซต์ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตถือได้ว่ามีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติหรือไม่นั้น ผู้เขียนเห็นว่า การพิจารณาสถานะทางกฎหมายของบุคคลดังกล่าวยังเป็นข้อควรพิจารณา เนื่องจากลักษณะการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาด

ทางอินเทอร์เน็ตมีลักษณะแตกต่างไปจากบุคคลอื่น จึงมีข้อพิจารณาว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์จะมีสถานะทางกฎหมายอย่างไร เป็นเช่นเดียวกับผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติหรือไม่

ในเบื้องต้นผู้เขียนจะได้อธิบายเกี่ยวกับ “ผู้ให้บริการเว็บไซต์” ก่อนว่าบุคคลดังกล่าวคือใครและมีลักษณะการดำเนินการอย่างไรเพื่อสะดวกในการนำมาประกอบการพิจารณาปัญหา ดังกล่าว

ผู้ให้บริการเว็บไซต์ หรือเจ้าของเว็บไซต์ เคยมีการให้ความหมายไว้โดยสภาวิชาชีพผู้ดูแลเว็บไทย²¹⁹ โดยกำหนดความหมายไว้ใน จริยธรรมแห่งวิชาชีพผู้ดูแลเว็บไทย²²⁰ ข้อ 3 โดยเรียกว่า “ผู้ประกอบวิชาชีพผู้ดูแลเว็บ” ว่า “ผู้ประกอบวิชาชีพผู้ดูแลเว็บ” หมายถึง เจ้าของเว็บไซต์ หรือผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการกำหนดนโยบายและ รูปแบบเพื่อการจัดทำเว็บไซต์ ซึ่งได้จดทะเบียนโดเมนเนมกับผู้ให้บริการจดทะเบียนโดเมนเนม ทั้งนี้ ให้หมายรวมถึงผู้แทนเว็บไซต์และนักพัฒนาเว็บไซต์ที่เจ้าของเว็บไซต์ได้ลงนามรับรองแล้ว

ในทางปฏิบัติโดยทั่วไปย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่า ผู้ให้บริการเว็บไซต์ ก็คือ บุคคลผู้เป็นเจ้าของเว็บไซต์ที่เปิดเว็บไซต์ให้บุคคลทั่วไปได้เข้าใช้บริการ ซึ่งมีการให้บริการในหลากหลายรูปแบบ และอาจมีการเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ โดยในเว็บไซด์หนึ่งๆ อาจมีการให้บริการหลากหลายรูปแบบ เช่น www.sanook.com มีบริการดูหนัง ฟังเพลง อ่านข่าว ดูดวง หรือ www.pantip.com มีบริการสืบค้นข้อมูล ค้นหาตำแหน่งงาน ลงประกาศขายสินค้า บทความ เป็นต้น

²¹⁹ มูนิธิวิกิพีเดีย. (2552, 7 มกราคม). บทความ: สมาคมผู้ดูแลเว็บไทย. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2553. จาก <http://th.wikipedia.org>.

สภาวิชาชีพผู้ดูแลเว็บไทย หรือ The Webmaster Council of Thailand ก่อตั้งขึ้นโดยสมาคมผู้ดูแลเว็บไทย ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของผู้ประกอบการเว็บไซต์ โดยมีความเห็นว่าควรจัดตั้งสภาวิชาชีพผู้ดูแลเว็บไทย ขึ้นอย่างเป็นทางการเพื่อสร้างกระบวนการควบคุมจริยธรรมกันเองภายในกลุ่มคนผู้ประกอบวิชาชีพผู้ดูแลเว็บ

คณะกรรมการสภาวิชาชีพผู้ดูแลเว็บไทย ประกอบด้วยคณะกรรมการจากสมาคมผู้ดูแลเว็บไทย 9 ราย และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 8 ราย โดยผู้ที่สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกสภาฯ จะได้รับเครื่องหมายยืนยันแสดงไว้ที่หน้าแรกของเว็บไซต์ เพื่อให้เป็นมาตรฐานซึ่งผู้เรียกชมเว็บไซต์ทั่วไปทราบว่าเป็นเว็บไซต์ที่เชื่อถือได้ มีตัวตน และสามารถตรวจสอบกลับได้หากมีการกระทำมิดีมีร้ายที่เป็นสาเหตุจากเว็บไซด์นั้นๆ ซึ่งคณะกรรมการได้เห็นชอบร่วมกันให้ตรา “จริยธรรมแห่งวิชาชีพผู้ดูแลเว็บไทย” ขึ้น

ในปัจจุบันสภาวิชาชีพผู้ดูแลเว็บไทยได้ยุติการดำเนินการแล้วตามมติการประชุมกรรมการสมาคมผู้ดูแลเว็บไทย พ.ศ. 2552.

²²⁰ ศูนย์กลางข้อมูลเพื่อคนทำเว็บ. (2551, 3 กันยายน). ความรู้และบทความ: จริยธรรมแห่งวิชาชีพผู้ดูแลเว็บไทย. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2553, จาก <http://forum.datatan.net/index.php/topic,318.0.html>.

ในขณะที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์บางรายจัดให้บริการโดยเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น www.thaiticketmajor.com ที่ให้บริการเกี่ยวกับการซื้อบัตร การจองบัตรต่างๆ เช่นจองตั๋วภาพยนตร์ ซื้อบัตรเข้าชมการแสดงดนตรี หรือ www.4share.com ที่ให้บริการ โอนย้ายข้อมูล ซึ่งให้บริการพื้นที่จัดเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ตขนาดใหญ่ซึ่งผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตสามารถจัดเก็บข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อความ เสียง วิดีโอ ภาพถ่าย และแฟ้มอื่นๆ เพื่อให้ใช้ร่วมกันกับผู้อื่น ซึ่งผู้ใช้บริการคนอื่นก็ยังสามารถเลือกถ่ายโอนและจัดเก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลดังกล่าวได้ด้วย เป็นต้น

สำหรับการให้บริการเว็บไซต์ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต จากการศึกษาเว็บไซต์ที่ให้บริการเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยพบว่า โดยส่วนใหญ่ผู้ให้บริการเว็บไซต์ใช้คำว่า “ประมูล” มากกว่าคำว่า “ขายทอดตลาด” และมีการให้บริการทั้งรูปแบบที่จัดให้บริการเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะ เช่น www.pramool.com, www.taradebid.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่เปิดให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าไปทำการซื้อขายสินค้าโดยการทอดตลาด มีสินค้าหลายหลายประเภทให้เลือกตามความสนใจ หรือ www.uamulet.com เป็นเว็บไซต์ที่เปิดให้บริการประมูลพระเครื่องโดยเฉพาะ เป็นต้น และรูปแบบเว็บไซต์ที่มีบริการหลายลักษณะ โดยจัดให้มีบริการเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นบริการอย่างหนึ่งที่เปิดให้เลือกใช้บริการ เช่น www.shopping.sanook.com ที่ให้ผู้ใช้บริการเลือกซื้อสินค้าได้ทันที หรือจะซื้อสินค้าโดยการเข้าสู่ราคาในการขายทอดตลาดก็ได้ เป็นต้น

ลักษณะการดำเนินการของผู้ให้บริการเว็บไซต์ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการดำเนินการโดยเป็นผู้เปิดช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งอยู่ ณ สถานที่ต่างโดยฝ่ายเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งบุคคลที่ต้องการจะขายหรือซื้อทรัพย์สินสามารถสมัครเข้าเป็นผู้ให้บริการในเว็บไซต์นั้นๆ ได้ โดยผู้ให้บริการจะทำการติดตั้งโปรแกรมสำหรับดำเนินการขายทอดตลาดให้เป็นไปโดยอัตโนมัติ เช่น โปรแกรมการเสนอราคา โปรแกรมการจัดลำดับและค้นหาผู้เสนอราคาสูงสุด เป็นต้น โดยมีคำชี้แจงและอธิบายวิธีการในการใช้บริการแจ้งให้แก่ผู้เข้าใช้บริการได้ทราบ

เมื่อได้ทำความเข้าใจในเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ให้บริการเว็บไซต์และผู้ลักษณะการดำเนินการของผู้ให้บริการเว็บไซต์ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแล้ว ลำดับถัดไปผู้เขียนจะได้พิจารณาถึงสถานทางกฎหมายของผู้ให้บริการเว็บไซต์ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตว่าบุคคลดังกล่าวถือว่ามีสถานทางกฎหมายเช่นเดียวกับผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติหรือไม่ โดยพิจารณาเปรียบเทียบจากลักษณะการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดเป็นหลัก

ผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติมีหน้าที่และวิธีการดำเนินการอย่างไรนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้ทอดตลาด คือ บุคคลผู้ทำหน้าที่เป็นคนกลางดำเนินการในการขายทอดตลาดทรัพย์สิน อาจแยกได้เป็นผู้ทอดตลาดที่มีได้ทำเป็นอาชีพ และบุคคลที่ประกอบอาชีพเป็นผู้ทอดตลาด ดังที่ได้กล่าวอธิบายไว้ในบทที่ 3 ซึ่งมีหน้าที่หลักในการดำเนินการขายทอดตลาดให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย การเก็บรักษาทรัพย์สินที่ขายทอดตลาด และในการขายทอดตลาดต้อง พยายามทำให้ทรัพย์สินที่ขายนั้นได้ราคาสูงสุด

สำหรับผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมมีได้ทั้งกรณีที่เป็นบุคคล ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียว หรือผู้ทอดตลาดที่เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ที่ขายทอดตลาดด้วยก็ได้เช่นเดียวกับในกรณีของการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ ซึ่งผู้ขายทอดตลาด ทางอินเทอร์เน็ตย่อมมีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธี ปกติ กล่าวคือ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ขายทรัพย์สิน อำนาจการขายทอดตลาดให้ เป็นไปด้วยความ สงบเรียบร้อย และต้องดำเนินการขายทอดตลาดด้วยตนเอง จะมอบหมายให้คนอื่นทำมิได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมให้คนอื่นทำแทนได้ หน้าที่ในการเก็บรักษาทรัพย์สินด้วยความ ระมัดระวัง พยายามทำให้ทรัพย์สินได้ราคาสูงสุด และเมื่อการขายทอดตลาดบริบูรณ์ก็ต้องเรียก ให้ผู้สุ่ราคาสูงสุดชำระราคาทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในวันนั้นเอง และในกรณีที่ผู้ทอดตลาดเป็นเจ้าของ ทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดก็ต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะของผู้ขายทรัพย์สินด้วย

เมื่อพิจารณาโดยเปรียบเทียบจากลักษณะการดำเนินการระหว่างผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติและผู้ให้บริการเว็บไซต์ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ผู้เขียนเห็นว่า บุคคลทั้งสองมีวิธีการดำเนินการที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติเป็นบุคคลผู้ทำหน้าที่ดำเนินการขายทอดตลาด เก็บรักษาทรัพย์สินและ พยายามทำให้ทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดได้ราคาสูงสุดในการขายซึ่ง ในขณะที่การขายทอดตลาด ทางอินเทอร์เน็ตผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นผู้ให้บริการช่องทางการติดต่อระหว่างบุคคลต่างๆ ที่ ต้องการขายหรือต้องการซื้อทรัพย์สินโดยการขายทอดตลาด โดยผู้ขายทรัพย์สินเป็นผู้ลงประกาศ โฆษณา ซึ่งทรัพย์สินที่จะทำการขายอยู่ในความครอบครองดูแลรักษาของผู้ขาย และในการเข้าสู่ ราคาใช้วิธีการเสนอราคาผ่านทางหน้าเว็บไซต์ โดยผู้ให้บริการเว็บไซต์ทำการติดตั้งโปรแกรม ดำเนินการเป็นระบบอัตโนมัติ เช่น www.pramool.com, www.taradebid.com เป็นต้น เพื่อจัดลำดับ และค้นหาผู้เสนอราคาสูงสุด นอกจากนี้ ผู้ให้บริการบางรายจัดให้มีระบบการเสนอราคาอัตโนมัติ²²¹

²²¹ บริษัท สนุก ซ้อปปี้ง จำกัด. (2550). วิธีการซื้อสินค้า: ระบบการเสนอราคาอัตโนมัติ. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2553, จาก http://shopping.sanook.com/help_detail.php?helpid=30045.

ที่จะช่วยกรอราคาประมูลให้แก่ผู้เข้าสู่อราจนกว่าจะถึงระดับราคาของผู้เข้าสู่อรานี้ที่ตั้งไว้ และเมื่อสิ้นระยะเวลาการเสนอราคา ระบบอัตโนมัติจะทำการแจ้งผลการเสนอราคาสูงสุดไปยังผู้ขายและผู้เข้าสู่อราที่เสนอราคาสูงสุดโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ จึงเห็นได้ว่าการดำเนินการต่างๆ ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตล้วนแต่กระทำโดยระบบคอมพิวเตอร์ที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์คิดตั้งไว้ โดยผู้ให้บริการเว็บไซต์มิได้เป็นผู้เก็บรักษาทrophyสินซึ่งขายทอดตลาด หากแต่ Trophyสินที่ขายทอดตลาดยังคงอยู่ในความครอบครองของผู้ขายเอง ไม่ต้องพยายามทำให้ Trophyสินนั้นได้ราคาสูงสุด การเสนอราคาขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้เสนอราคาแต่เพียงฝ่ายเดียว นอกจากนี้ ในการเปิดให้บริการซื้อขาย Trophyสิน โดยการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการเว็บไซต์มิได้คิดค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใดๆ อันเนื่องมาจากการเข้าใช้บริการขายทอดตลาด จากผู้ขายและผู้ซื้อเลย เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ขายและผู้ซื้อตกลงกันให้มีการชำระราคาโดยวิธีการที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์จัดไว้ให้ ซึ่งต้องเสียค่าบริการเนื่องจากเป็นค่าธรรมเนียมการโอนเงินของธนาคาร

ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากลักษณะการให้บริการของผู้ให้บริการเว็บไซต์ดังกล่าวมาข้างต้นซึ่งเป็นผู้ให้บริการช่องทางการติดต่อสื่อสารอันมีลักษณะเสมือนสถานที่ชุมนุมของผู้สนใจการขายทอดตลาดทั้งผู้ที่ต้องการขาย Trophyสินและผู้ที่ต้องการซื้อ Trophyสินสามารถเข้ามารับบริการในเว็บไซต์ได้โดยไม่ต้องติดต่อจัดหาสถานที่และผู้ที่จะดำเนินการขายทอดตลาดให้ และบุคคลทั่วไปสามารถเข้าไปเลือกชมรายการ Trophyสินต่างๆ ที่ขายทอดตลาดตามที่ปรากฏบนหน้าเว็บไซต์ได้ หากสนใจสินค้าประเภทใด ชิ้นใด ก็สามารถสมัครเข้าใช้บริการและเข้าร่วมแข่งขันกันเสนอราคาเพื่อให้ตนได้ซื้อสินค้านั้นในราคาที่ตนพอใจ ทั้งผู้ขายและผู้ซื้อไม่ต้องเดินทาง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ทั้งยังสามารถสมัครเข้าใช้บริการ ตรวจสอบสินค้า หรือค้นหารายการสินค้าที่ต้องการในเวลาใดๆ ก็ได้ ดังนั้น ผู้ให้บริการเว็บไซต์จึงมีลักษณะเป็นเพียงสื่อกลางระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อในการติดต่อสื่อสารโดยฝ่ายผู้ขายและฝ่ายผู้ซื้อไม่ต้องถูกจำกัดด้วยขอบเขตทางด้านกายภาพ ดังเหตุผลที่กล่าวมา ผู้ให้บริการเว็บไซต์จึงไม่อาจถือได้ว่ามีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกันกับผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ และเมื่อผู้ให้บริการเว็บไซต์มิใช่ผู้ทอดตลาดจึงไม่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกันกับผู้ทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย

ข้อควรพิจารณาประการถัดมาว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์จะตกอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. 2474 ด้วยหรือไม่ ผู้เขียนมีความเห็นว่า ในการให้บริการเว็บไซต์ที่เปิดให้บริการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต แม้ผู้ให้บริการบางรายจะมีการให้บริการเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียวเป็นการเฉพาะ เช่น www.pramool.com หรือ www.uamulet.com แต่เมื่อผู้ให้บริการเว็บไซต์มิได้ดำเนินการอย่างเช่นผู้

ทอดตลาด หรือมีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงมิได้เป็นผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาดอันจะต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายดังกล่าวด้วย ดังนั้น แม้ว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์จะเป็นผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องดำเนินการขออนุญาตหรือจดทะเบียนผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าก็ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตหรือจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและคำของเก่า พ.ศ. 2474 ในฐานะผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาดแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม อาจมีกรณีที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาด ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะต้องจดทะเบียนผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขายทอดตลาดด้วย เช่น บริษัท ตลาดคอตคอม จำกัด ดำเนินการ โดยนายภาวฐ พงษ์วิทย์ภานุ ที่เปิดให้บริการเว็บไซต์ตลาดคอตคอม ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์²²² และในขณะเดียวกันเว็บไซต์ดังกล่าวก็เปิดให้บริการขายทอดตลาดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และได้จดทะเบียนผู้ประกอบการขายทอดตลาด²²³ เป็นต้น ในกรณีดังกล่าวผู้เขียนเห็นว่า หากผู้ประกอบการต้องทำการจดทะเบียนถึงสองครั้ง โดยต้องไปดำเนินการยื่นคำขอยังสำนักงานแต่ละแห่ง ต้องยื่นเอกสารเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติ รวมถึงการชำระค่าธรรมเนียมต่างๆ ในการดำเนินการในแต่ละครั้งและการต่ออายุใบอนุญาต ย่อมก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้ประกอบการ ในปัจจุบันฐานข้อมูลของหน่วยราชการต่างๆ มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ แต่ละหน่วยงานย่อมดำเนินการตรวจสอบข้อมูลต่างๆ จากฐานข้อมูลเดียวกันได้ ดังนั้น หากแต่ละหน่วยงานแบ่งปันข้อมูลหรือมีฐานข้อมูลส่วนรวมย่อมร่วมกันตรวจสอบสถานะของผู้ประกอบการแต่ละรายได้ ดังกรณีข้างต้นหากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าซึ่งดูแลผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีการประสานข้อมูลกับกรมการปกครองซึ่งเป็นผู้ดูแลผู้ประกอบการอาชีพขายทอดตลาด ย่อมทราบได้ว่าผู้ประกอบการรายใดดำเนินกิจการทั้งสองลักษณะพร้อมกันและอาจจัดให้มีการจดทะเบียนไปพร้อมกันได้ โดยอาจจัดให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นคำขอต่อสำนักงานแห่งใดแห่งหนึ่งเพียงแห่ง

²²² บริษัท ตลาดคอตคอม จำกัด. (2542). เลขทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2553, จาก http://www.thaisecondhand.com/aboutus/tarad_ec.html.

บริษัท ตลาดคอตคอม จำกัด ได้รับการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เลขทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์: 7100503001970 เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2546 ให้บริการเว็บไซต์ www.tarad.com, www.taradedu.com, www.taradjob.com, www.thaisecondhand.com.

²²³ ศูนย์บริการข้อมูลประชาชน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. เล่มเดิม.

เดียว ทำให้ผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องเดินทางไปยื่นคำขอจดทะเบียนที่สำนักงานทั้งสองแห่ง เพียงแต่ยื่นเอกสารที่ใช้ในการตรวจสอบคุณสมบัติให้ครบถ้วนและจัดให้มีการจดทะเบียนหรือมีการตรวจสอบคุณสมบัติไปพร้อมๆ กัน ก็น่าจะช่วยประหยัดเวลาในการดำเนินการ ลดความซ้ำซ้อนในการทำงานของภาครัฐและสามารถลดภาระของผู้ประกอบการลงได้

5.9 ข้อสัญญาไม่เป็นธรรม

ผู้ขายทรัพย์สินในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมมีหน้าที่และความรับผิดชอบ เช่นเดียวกับผู้ขายทรัพย์สินในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ กล่าวคือ มีหน้าที่ส่งมอบทรัพย์สินที่ซื้อขาย ความรับผิดชอบในการรอนสิทธิ และในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดผู้ขายเองย่อมไม่อาจเข้าสู่ราคาในการขายทอดตลาดได้ หากผู้ขายจะเข้าสู่ราคาจะต้องมีการแจ้งไว้ในประกาศโฆษณาการขายทอดตลาด ซึ่งการลงข้อความหรือรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ทำการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตกระทำโดยผู้ขายทรัพย์สิน ดังนั้นบุคคลดังกล่าวจึงต้องรับผิดชอบตามข้อความที่ลงประกาศ หากเกิดปัญหาเกี่ยวกับความไม่ถูกต้องของทรัพย์สินที่ไม่ตรงกับข้อความที่ลงประกาศขายทอดตลาด หรือปัญหาในการส่งมอบ ผู้ซื้อย่อมเรียกให้ผู้ขายรับผิดชอบได้โดยตรง อย่างไรก็ตาม มีข้อพิจารณาว่า ผู้ซื้อจะสามารถเรียกให้ผู้ให้บริการเว็บไซต์ร่วมรับผิดชอบได้หรือไม่ อย่างไร และในทางปฏิบัติในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ให้บริการเว็บไซต์มีการกำหนดข้อจำกัดความรับผิดชอบของตนโดยระบุอยู่ในเงื่อนไขการใช้บริการ อันมีลักษณะเป็นการกำหนดข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเข้าทำสัญญา ความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้บริการนั้น²²⁴ ดังที่ได้ยกตัวอย่างไว้ในหัวข้อ 3.2.10 ซึ่งการกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ในการให้บริการหรือเงื่อนไขในการเข้าใช้บริการของผู้ให้บริการเว็บไซต์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขฝ่ายเดียวที่ผู้เข้าใช้บริการทั้งฝ่ายผู้ขายสินค้าและผู้เข้าสู่ราคาต้องยอมรับและปฏิบัติตาม จึงมีข้อควรพิจารณาว่า การกำหนดเงื่อนไขของผู้ให้บริการเว็บไซต์ในลักษณะดังกล่าวจะเป็นธรรมแก่ผู้ให้บริการหรือไม่ และจะถือว่าเป็นเข้าลักษณะเป็นข้อสัญญาไม่เป็นธรรมอันจะทำให้ตกอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ด้วยหรือไม่

พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแก้ไขปัญหาการเอาเปรียบกันทางสัญญาให้บรรเทาเบาบางลง เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้ที่มิอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจเหนือกว่าถือโอกาสเอาเปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า กฎหมายฉบับดังกล่าวมุ่งที่จะให้ศาลเป็นผู้ตรวจสอบสัญญาที่อยู่ใน

²²⁴ ภาคผนวก ข.

ขอบเขตของกฎหมายว่ามีลักษณะของการเอารัดเอาเปรียบกันมากเกินไปจนสมควรหรือไม่ และให้ศาลมีอำนาจที่จะปรับลดระดับความรุนแรงของการเอารัดเอาเปรียบกันทางสัญญาลงได้ตามสมควร และนอกจากสัญญาแล้ว กฎหมายฉบับนี้ยังให้ศาลสามารถเข้าไปตรวจสอบความไม่เป็นธรรมในนิติกรรมอื่นที่ใกล้เคียงกับสัญญาได้ด้วย ได้แก่ ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้าเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดตามมาตรา 8 และความตกลงหรือความยินยอมของผู้เสียหายในคดีละเมิดตามมาตรา 9 นิติกรรมสัญญาที่อยู่ในขอบเขตของกฎหมายฉบับนี้ได้แก่นิติกรรมสัญญาที่ระบุไว้ในมาตรา 4 ถึงมาตรา 9 รวม 8 ประเภท ด้วยกันดังที่ได้อธิบายไว้ในหัวข้อ 3.2.10 ซึ่งข้อที่ผู้เขียนเห็นว่าควรนำมาพิจารณาคือ ข้อตกลงในสัญญาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภคที่มีข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดที่เกิดจากการผิดสัญญาตามมาตรา 4 และข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของผู้ประกอบการค้าหรือวิชาชีพเพื่อความชำรุดบกพร่อง หรือเพื่อการรอนสิทธิในทรัพย์สินที่ส่งมอบแก่ผู้บริโภค ตามสัญญาที่ทำระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการค้าหรือวิชาชีพตามมาตรา 6 ซึ่งโดยหลักกฎหมายมิได้บัญญัติให้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมต้องตกเป็นโมฆะหรือเสียเปล่าไปทั้งหมด ข้อสัญญาเหล่านั้นยังคงสมบูรณ์ตามกฎหมาย เพียงแต่อาจจะบังคับกันให้เต็มตามข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมทั้งหมดได้ คงบังคับกันได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น แต่กรณีตามมาตรา 6 เป็นข้อยกเว้นกรณีหนึ่งที่กฎหมายบัญญัติให้เสียเปล่าไปทั้งหมดเสมือนหนึ่งตกเป็นโมฆะจะนำมาอ้างบังคับกันไม่ได้เลย²²⁵

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ได้ให้นิยามศัพท์คำว่า “ผู้ประกอบการการค้าหรือวิชาชีพ” ให้หมายความว่า “ผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ขาย ผู้ให้เช่า ผู้ให้เช่าซื้อ ผู้ให้กู้ ผู้รับประกันภัย หรือผู้เข้าทำสัญญาอื่นใดเพื่อจัดให้ซึ่งทรัพย์สิน บริการหรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ การเข้าทำสัญญานั้นต้องเป็นไปเพื่อการค้า ทรัพย์สิน บริการหรือประโยชน์อื่นใดนั้นเป็นทางค้าปกติของตน” ดังนั้น ผู้ที่จำหน่ายสินค้า บริการ หรือประโยชน์อื่นใดเป็นครั้งคราว มิใช่เพื่อประโยชน์ในทางการค้าปกติของตนจึงไม่ถือเป็นผู้ประกอบการการค้าหรือวิชาชีพตามกฎหมายนี้ ดังนั้น แม้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้บริโภคก็ไม่ทำให้สัญญาที่ทำขึ้นนี้ได้รับความคุ้มครองในฐานะที่เป็นสัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการการค้าหรือวิชาชีพแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาลักษณะการดำเนินการของผู้ให้บริการเว็บไซต์ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 5.8 เห็นได้ว่า ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ให้บริการเว็บไซต์ย่อมเป็นผู้ประกอบการกิจการในการให้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แต่ในเรื่องเกี่ยวกับสัญญาขายทอดตลาดจะเห็นว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์มิได้มุ่งที่จะประกอบธุรกิจหรือทำการค้าโดยการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ทั้งมิได้

²²⁵ จรรย์ ภักดีชนากุล. เล่มเดิม. หน้า 79-81.

เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ลงประกาศขายทอดตลาด และมีได้มีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกันกับ ผู้ทอดตลาดแต่อย่างใด อีกทั้งการตกลงเจรจาซื้อขายทรัพย์สินเป็นการติดต่อกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายโดยตรง เพียงแต่อาศัยช่องทางสื่ออินเทอร์เน็ตทางเว็บไซต์ของผู้ให้บริการเท่านั้น ผู้ที่ให้รายละเอียดในการขายทอดตลาดก็คือผู้ขายทรัพย์สิน ผู้ซื้อทรัพย์สินต้องการซื้อทรัพย์สินใดก็สามารถเลือกซื้อได้ตามความต้องการและความพอใจของตน และเมื่อมีผู้เสนอราคาและผู้ขายตกลงขายการชำระราคาและการส่งมอบสินค้าเป็นเรื่องที่ผู้ซื้อผู้ขายดำเนินการติดต่อกันในภายหลังโดยผู้ให้บริการเว็บไซต์มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่างๆ แต่อย่างใด เมื่อเป็นดังนี้จึงไม่อาจถือได้ว่า ผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นผู้ประกอบธุรกิจการค้าเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้นเงื่อนไขในการให้บริการที่กำหนดโดยผู้ให้บริการเว็บไซต์จึงไม่เข้าลักษณะเป็นข้อตกลงในสัญญา ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคอันจะตกอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ประกอบกับความรับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพย์สินในเรื่องต่างๆ เช่น การลงข้อความเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดไม่ตรงกับความจริง หรือการรับประกันถึงคุณภาพ ความปลอดภัย และความถูกต้องทางกฎหมายของทรัพย์สิน ผู้ขายทรัพย์สินล้วนแต่เป็นผู้ให้รายละเอียดทั้งสิ้น ดังนั้น บุคคลที่ควรจะได้รับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆ ที่เกิดขึ้น ก็คือผู้ขายทรัพย์สินนั่นเอง ข้อพิจารณาประการนี้ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าเมื่อผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นเพียงสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย การที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์กำหนดเงื่อนไขอันเป็นการจำกัดความรับผิดชอบของตนไว้จึงไม่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และไม่เข้าลักษณะเป็นข้อสัญญาไม่เป็นธรรม

จากการวิเคราะห์การนำบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งใช้บังคับกับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนพบว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ซื้อและผู้ขายไม่อาจรองรับรูปแบบการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีกระบวนการสลับซับซ้อน มีลักษณะและวิธีการแตกต่างไปจากการทำนิติกรรมโดยปกติ จึงไม่สามารถให้ความคุ้มครองคู่สัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งในบางกรณียังอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่คู่สัญญา ซึ่งผู้เขียนได้เสนอแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

ข้อเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ปัจจุบัน	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่เสนอให้มีการแก้ไขใหม่
<p>มาตรา 509 การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ หรือด้วยกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด ถ้ายังมีได้แสดงเช่นนั้นอยู่ตราบใด ท่านว่าผู้สู้ราคาจะถอนคำสู้ราคาของตนเสียก็ยังถอนได้</p>	<p>มาตรา 509 การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ หรือด้วยกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด ถ้ายังมีได้แสดงเช่นนั้นอยู่ตราบใด ท่านว่าผู้สู้ราคาจะถอนคำสู้ราคาของตนเสียก็ยังถอนได้</p> <p><u>ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา 456 วรรคหนึ่ง เมื่อการขายทอดตลาดบริบูรณ์ผู้ขายย่อมผูกพันที่จะต้องไปดำเนินการจดทะเบียนแก่ผู้ซื้อ</u></p>
<p>มาตรา 514 ผู้สู้ราคาข่มฝืนความผูกพันในราคาซึ่งตนสู้แต่ขณะเมื่อมีผู้อื่นสู้ราคาสูงขึ้นไป ไม่ว่าจะการที่ผู้อื่นสู้่นั้นจะสมบูรณ์หรือมิสมบูรณ์ประการใด อีกประการหนึ่งเมื่อใดถอนทรัพย์สินรายนั้นจากการทอดตลาด ผู้สู้ราคาก็พ้นความผูกพันแต่ขณะที่ถอนนั้นคู่กัน</p>	<p>มาตรา 514 ผู้สู้ราคาข่มฝืนความผูกพันในราคาซึ่งตนสู้แต่ขณะเมื่อมีผู้อื่นสู้ราคาสูงขึ้นไป ไม่ว่าจะการที่ผู้อื่นสู้่นั้นจะสมบูรณ์หรือมิสมบูรณ์ประการใด อีกประการหนึ่งเมื่อใดถอนทรัพย์สินรายนั้นจากการทอดตลาด ผู้สู้ราคาก็พ้นความผูกพันแต่ขณะที่ถอนนั้นคู่กัน</p> <p><u>ในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดโดยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการเสนอราคาและผู้ทอดตลาดยังมีได้ทำค้ำสนอง ผู้สู้ราคาข่มฝืนความผูกพันในราคาที่ตนเสนอเมื่อพ้นสามวันนับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการเสนอราคาดั้สิ้นสุดลง แต่ในกรณีที่มิได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการเสนอราคา ให้ผู้สู้ราคาพ้นความผูกพันในราคาที่ตนเสนอเมื่อพ้นเจ็ดวันนับแต่วันที่ตนได้เสนอราคา</u></p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ปัจจุบัน	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่เสนอให้มีการแก้ไขใหม่
-	<u>มาตรา 515/1 มีให้นำมาตรา 370 มาใช้บังคับกับการขายทอดตลาดโดยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์</u>
<p>มาตรา 516 ถ้าผู้รู้ราคาสูงสุดละเลยเสียไม่ใช้ราคาไซ้ ท่านให้ผู้ทอดตลาดเอาทรัพย์สินนั้นออกขายอีกซ้ำหนึ่ง ถ้าและได้เงินเป็นจำนวนสุทธิไม่คุ้มราคาและค่าขายทอดตลาดชั้นเดิม ผู้รู้ราคาเดิมคนนั้นต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาด</p>	<p>มาตรา 516 ถ้าผู้รู้ราคาสูงสุดละเลยเสียไม่ใช้ราคาไซ้ ท่านให้ผู้ทอดตลาดเอาทรัพย์สินนั้นออกขายอีกซ้ำหนึ่ง ถ้าและได้เงินเป็นจำนวนสุทธิไม่คุ้มราคาและค่าขายทอดตลาดชั้นเดิม ผู้รู้ราคาเดิมคนนั้นต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาด</p> <p><u>ให้ผู้ทอดตลาดแจ้งการขายซ้ำให้แก่ผู้รู้ราคาทราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร โดยมีให้ช้ากว่าสิบห้าวัน</u></p>
	<u>มาตรา 517/1 มีให้นำมาตรา 473 (3) มาใช้บังคับกับการขายทอดตลาดโดยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์</u>

ทั้งนี้ ผู้เขียนจะได้สรุปและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายต่อไปใน

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

การขายทอดตลาดซึ่งเป็นการซื้อขายรูปแบบหนึ่งที่มีการพัฒนาโดยนำวิธีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้ซึ่งรู้จักกันทั่วไปคือ การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตนั้นมีรูปแบบและความสลับซับซ้อนของกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงทำให้การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีรูปแบบการดำเนินการแตกต่างออกไปจากการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ โดยผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นผู้จัดให้มีบริการการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ผู้ขายทรัพย์สินจะลงประกาศโฆษณาและมีการเข้าเสนอราคาผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่กฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นกฎหมายที่ใช้สำหรับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ และไม่มีกฎหมายรองรับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการเฉพาะ ดังนั้น ในการบังคับใช้กฎหมายกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงต้องนำกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดมาพิจารณาประกอบกัน โดยต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เป็นหลัก รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการขายทอดตลาด คือ พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474 ด้วย

ในต่างประเทศจากการศึกษาตัวอย่างกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสิงคโปร์ และรัฐ Quebec ประเทศแคนาดา พบว่าการนำกฎหมายมาพิจารณาและปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต แต่ละประเทศต่างก็ใช้กฎหมายแพ่งเป็นกฎหมายหลัก และนำเอากฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาพิจารณาประกอบ ทั้งนี้ การนำกฎหมายทั้งสองฉบับมาปรับใช้ในรูปแบบใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับระบบและวิธีการของแต่ละประเทศ ซึ่งหลักกฎหมายเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทั้งของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสิงคโปร์ ประเทศแคนาดา และประเทศไทยต่างก็มีหลักการสำคัญทำนองเดียวกัน กล่าวคือ การขายทอดตลาดจัดเป็นการซื้อขายประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะคือ เป็นการเสนอขายทรัพย์สินต่อบุคคลทั่วไป โดยเปิดให้มีการเข้าสู่ราคากัน และการขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อมีการประกาศโดยผู้ทอดตลาดว่าตกลงขายสินค้านั้นให้แก่ผู้เข้าสู่ราคารายใด ส่วนเรื่องเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายจะมีมากน้อยเพียงนั้นเป็นรายละเอียดตามแต่กฎหมายว่าด้วยการซื้อขายของแต่ละประเทศ เมื่อมีการ

นำสื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาประยุกต์ใช้กับการขายทอดตลาด ในต่างประเทศจึงได้มีการพัฒนา กฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น กฎหมายของประเทศ สิงคโปร์ และประเทศไทย กำหนดไว้ในลักษณะเดียวกัน โดยกำหนดให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์ เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้หรือการแสดงความตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งอัน เป็นวิธีการตามประเพณีปฏิบัติในการขายทอดตลาด ซึ่งกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาแต่เดิม ก็มีการกำหนดในลักษณะดังกล่าวเช่นเดียวกัน แต่เมื่อมีการใช้กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแพ่ง โดยปรับเปลี่ยนถ้อยคำในกฎหมายเรื่องการ ขายทอดตลาดกำหนดเพียงว่าการขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อมีการประกาศโดยผู้ทอดตลาด ดังนั้น ผู้ทอดตลาดจะประกาศโดยวิธีใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ ทั้งนี้ เพื่อให้รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตาม UETA ในขณะที่กฎหมายของประเทศ แคนาดาที่กำหนดเพียงว่าการขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงโดยการ ประกาศขายให้แก่ผู้เสนอราคารายใดรายหนึ่ง ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งของรัฐ Quebec รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในตัว เป็นต้น จึงเห็นได้ว่ากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและ ประเทศแคนาดาสามารถนำไปปรับใช้กับลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่ ก่อให้เกิดปัญหาการตีความ เนื่องจากไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยการเคาะ ไม้ หรือหากมีการแสดงความตกลงโดยวิธีอื่นจะถือได้ว่าเป็นการแสดงความตกลงอันถือได้ว่าเป็น การตกลงขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นแก่ผู้เสนอราคาแล้วหรือไม่ เพียงแต่ผู้ขายทอดตลาดแสดง ความตกลงด้วยการประกาศขายแก่ผู้เสนอราคาการขายทอดตลาดก็เป็นอันบริบูรณ์ตามกฎหมาย

สำหรับประเทศไทยการนำกฎหมายมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตซึ่ง ต้องพิจารณาจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 อันเป็นกฎหมายที่รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นการทั่วไป ในบางกรณีไม่อาจนำมาปรับใช้ได้เหมาะสมกับรูปแบบและวิธีการที่มีลักษณะเฉพาะ ทั้งไม่ อาจให้ความคุ้มครองผู้เข้าทำธุรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงมีข้อพิจารณาในหลาย ประการด้วยกัน กล่าวคือ

1) การพิจารณาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตว่ามี สถานะทางกฎหมายอย่างไร ข้อพิจารณาในประการนี้ต้องพิจารณาถึงลักษณะ รูปแบบและ วิธีดำเนินการในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเปรียบเทียบกับกรขายทอดตลาดตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยพิจารณาประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ด้วย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า แม้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะมีได้ให้คำนิยามคำว่า การ ขายทอดตลาดไว้ แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะของการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติกับการ

ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตแล้ว การทำธุรกรรมทั้งสองแบบมีลักษณะและขั้นตอนที่เป็นสาระสำคัญคล้ายคลึงกัน คงมีความแตกต่างกันก็แต่เพียงในเรื่องของสถานที่ กล่าวคือ การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการดำเนินการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จึงถือได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการทำธุรกรรมดังกล่าวยังมีผลบังคับได้ตามกฎหมายซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

2) ข้อพิจารณาเรื่องความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ข้อพิจารณาในประการนี้แบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 ประเด็นด้วยกัน กล่าวคือ ประเด็นที่หนึ่ง การพิจารณาเรื่องความบริบูรณ์ของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตตามบทบัญญัติมาตรา 509 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้การขายทอดตลาดบริบูรณ์เมื่อมีการแสดงความตกลงโดยการเคาะไม้ของผู้ทอดตลาด หรือด้วยกริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด ซึ่งการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ทอดตลาดไม่สามารถแสดงความตกลงด้วยการเคาะไม้ได้ แต่แนวปฏิบัติในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจะดำเนินการตอบรับการเสนอราคาโดยการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ จึงมีข้อพิจารณาว่าการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวถือได้ว่าเป็น “การแสดงกริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด” หรือไม่ ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าวิธีการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นวิธีการปกติในการแสดงเจตนาทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนั้น การที่ผู้ทอดตลาดแจ้งไปยังผู้ขายและผู้เสนอราคาสูงสุดโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ย่อมถือได้ว่าเป็นการแสดงความตกลงเช่นเดียวกับการเคาะไม้ โดยถือได้ว่าเป็นการแสดงกริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด

ประเด็นที่สอง แม้จะถือว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตบริบูรณ์ตามกฎหมายเรื่องขายทอดตลาดก็ยังมีข้อพิจารณาถัดไปว่า สัญญาซื้อขายโดยการขายทอดตลาดเกิดขึ้นเมื่อใด โดยพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ซึ่งวิธีการแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ผู้รับต้องเปิดอ่านข้อความที่ได้รับ จึงมิใช่กรณีที่คู่สัญญาสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทันที กรณีดังกล่าวจึงเทียบได้กับการส่งไปรษณีย์โดยทั่วไป กล่าวคือ การแสดงเจตนาสนองรับของผู้ทอดตลาดทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าตาม มาตรา 361 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งการส่งและรับข้อมูลต้องพิจารณาประกอบกับมาตรา 22 และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 จึงถือว่ามีกรการส่งเมื่อมีการส่งข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมข้อมูลของผู้ทอดตลาด และข้อมูลนั้นได้เข้าสู่ระบบ

ข้อมูลของผู้รับคือผู้เสนอราคาสูงสุดให้ถือว่าผู้เสนอราคาสูงสุดได้รับแจ้งแล้ว ถ้าการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ได้กระทำโดยวิธีการในการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามขั้นตอนโดยถูกต้อง ย่อมถือว่าผู้เสนอราคาสูงสุดได้รับแจ้งคำสนองและเกิดสัญญาขึ้นแล้ว แม้ว่าผู้เสนอราคาสูงสุดจะยังมีได้เปิดไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์นั้นอ่านเลขก็ตาม

ประเด็นที่สาม เมื่อถือว่าคำเสนอในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมีได้โดยเฉพาะหน้า จึงมีข้อพิจารณาว่าคำเสนอขอซื้อทรัพย์สินของผู้เสนอราคาสืบความผูกพันเมื่อใด เนื่องจากโดยปกติคำเสนอในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีลักษณะเป็นคำเสนอที่มีได้บ่งระยะเวลาให้ทำคำสนองอันมีผลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 355 คือผู้เสนอจะถอนคำเสนอของตนภายในระยะเวลาอันควรคาดหมายว่าจะได้รับคำบอกกล่าวสนองไม่ได้ การที่กฎหมายมิได้กำหนดระยะเวลาไว้โดยชัดเจนในกรณีนี้บุคคลผู้เสนอราคาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมไม่อาจทราบได้ว่าตนจะต้องผูกพันในราคาดังกล่าวจนถึงระยะเวลาใดหากว่าผู้ขายยังไม่ดำเนินการตอบรับ ซึ่งกรณีดังกล่าวต้องพิจารณาควบคู่ไปกับทางปฏิบัติในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากลักษณะและรูปแบบของการติดต่อสื่อสารที่สามารถรับส่งข้อมูลกันได้ภายในระยะเวลาอันสั้น ประกอบกับการกำหนดเงื่อนไขระหว่างผู้เข้าใช้บริการด้วยกันเกี่ยวกับการชำระเงินและการส่งสินค้าซึ่งเป็นที่ทราบกัน โดยทั่วไป ดังนั้นระยะเวลา 3-7 วัน จึงถือได้ว่าเป็นเวลาอันควรคาดหมายว่าจะได้รับคำบอกกล่าวสนองในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต และควรกำหนดผลทางกฎหมายในกรณีดังกล่าวสำหรับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตไว้โดยชัดเจน อันจะทำให้ผู้ใช้บริการสามารถทราบได้โดยแน่ชัดว่าตนจะต้องผูกพันตามคำเสนอจนถึงเวลาใด ทั้งยังเป็นการให้ความคุ้มครองแก่ผู้เสนอราคา สำหรับผู้ขายต้องติดตามผลและทำคำสนองรับตอบกลับไปยังผู้เสนอภายในระยะเวลาดังกล่าว เพราะหากไม่ดำเนินการภายในกำหนดคำเสนอสิ้นความผูกพันไปทันทีโดยผู้ขายไม่อาจเรียกร้องให้ผู้ซื้อชำระราคาตามที่เสนอได้อีก โดยเหตุที่ตนเป็นฝ่ายที่ดำเนินการล่าช้าเอง

3) การบังคับตามสัญญาขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติเมื่อดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายสัญญาย่อมเกิดขึ้นและสมบูรณ์บังคับกับได้ตามกฎหมาย แต่ในกรณีทำการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ หรืออสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไป ย่อมตกอยู่ภายใต้บังคับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 วรรคหนึ่งและวรรคสาม จึงมีข้อพิจารณาว่า การขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวทางอินเทอร์เน็ตสามารถบังคับได้ตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร กรณีดังกล่าวเป็นการนำกฎหมายมาพิจารณาปรับใช้กับรูปแบบการทำธุรกรรมที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ดังนั้นกรณีการ

ขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษทางอินเทอร์เน็ตซึ่งคู่สัญญาไม่อาจดำเนินการจดทะเบียนได้ทันทีตามมาตรา 456 วรรคหนึ่ง แต่กรณีดังกล่าวสามารถบังคับกันได้ตามมาตรา 456 วรรคสอง โดยพิจารณาประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 โดยมาตรา 7 และมาตรา 8 ได้รองรับสถานะหรือผลทางกฎหมายของหลักฐานเป็นหนังสือที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และมาตรา 11 ก็ได้กำหนดห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน เนื่องจากหลักฐานเป็นหนังสือในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตอาจเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้ซื้อผู้ขายติดต่อกันทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ภายหลังสิ้นสุดระยะเวลาการเสนอราคา หากมีการส่งข้อความทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ตอบระหว่างกัน และมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือมีการจัดทำแบบฟอร์มและมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ย่อมถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีหลักฐานเป็นหนังสือ

ในกรณีที่เป็นการซื้อขายสังหาริมทรัพย์ตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไปย่อมมีผลเช่นเดียวกัน กล่าวคือ หากผู้ซื้อผู้ขายติดต่อกันทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ภายหลังสิ้นสุดระยะเวลาการเสนอราคา หากมีการส่งข้อความทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ตอบระหว่างกัน และมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือมีการจัดทำแบบฟอร์มและมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ย่อมถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีหลักฐานเป็นหนังสือ จึงสามารถฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ตามมาตรา 456 วรรคสองและวรรคสาม

ทั้งสองกรณีดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปใช้บังคับกับกรณีที่เป็นการทำสัญญาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภคอันตกอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 10 ได้ด้วย

4) การรับภาระความเสี่ยงภัยกรณีทรัพย์สินสูญหรือเสียหาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 370 วรรคหนึ่ง ตามกฎหมายแพ่งเมื่อมีการตกลงซื้อขายทรัพย์สินกันในการขายทอดตลาด กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายย่อมโอนไปทันที ผลทางกฎหมายที่ตามมาคือผู้ซื้อในฐานะที่เป็นเจ้าของย่อมเป็นผู้รับความเสี่ยงภัยในภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินนั้น แต่ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ซื้อและผู้ขายมิได้อยู่ ณ สถานที่เดียวกันอันจะสามารถส่งมอบทรัพย์สินที่ซื้อขายกันได้ทันที ผู้ขายต้องจัดส่งทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ซื้อในภายหลัง การนำกฎหมายดังกล่าวมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตย่อมมีผลตามกฎหมายคือ ในกรณีที่สินค้าเกิดสูญหายหรือเสียหายในระหว่างที่ทรัพย์สินอยู่ในความครอบครองของผู้ขาย หรือระหว่างการจัดส่งสินค้าโดยมิใช่ความผิดของผู้ขาย ผู้ซื้อยังคงต้องรับผิดชำระราคาสินค้าให้แก่ผู้ขายและจำต้องยอมรับผลแห่งภัยพิบัตินั้น ซึ่งจากลักษณะการดำเนินการในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ซื้อไม่อาจ

ทราบได้เลยว่าทรัพย์สินนั้นบุบสลายหรือเสียหายตั้งแต่เวลาใด ดังนั้น การจะให้ผู้ซื้อต้องรับความเสียหายในกรณีทรัพย์สินสูญหายหรือบุบสลายตามหลักกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่เป็นธรรมแก่ผู้ซื้อ

5) การขายชำ ในการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดให้ผู้สุ่ราคาสูงสุดต้องใช้ราคาเป็นเงินสดเมื่อการซื้อขายบริบูรณ์ หรือตามเวลาที่กำหนดไว้ในคำโฆษณาบอกขาย เว้นแต่จะมีการกำหนดให้เป็นอย่างอื่น หากผู้ซื้อทรัพย์สินไม่ชำระราคา ผู้ทอดตลาดก็มีสิทธิเอาทรัพย์สินออกขายทอดตลาดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต เมื่อการซื้อขายบริบูรณ์ผู้ซื้อย่อมไม่อาจชำระราคาเป็นเงินสดได้โดยสภาพ ผู้ซื้อและผู้ขายต้องติดต่อเพื่อตกลงในรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งมอบและการชำระราคาในภายหลัง จึงมีข้อควรพิจารณาว่าหากผู้ซื้อไม่ชำระราคาแก่ผู้ขาย ผู้ขายจะทราบได้อย่างไร และเมื่อใดจึงจะต้องนำสินค้าออกขายชำ ซึ่งทางปฏิบัติส่วนใหญ่ผู้ขายจะกำหนดเวลาให้ผู้ซื้อชำระราคาไว้ในประกาศขายทอดตลาด ดังนั้น หากผู้ซื้อไม่ชำระราคาภายในกำหนดผู้ขายก็ย่อมทราบได้เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ตนได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ในกรณีที่การขายทอดตลาดสิ้นสุด ผู้ให้บริการเว็บไซต์ยังได้จัดให้มีโปรแกรมสำหรับบริการผู้ขายในการลงประกาศขายทอดตลาดใหม่ ซึ่งผู้ขายสามารถลงประกาศขายทอดตลาดอีกครั้งได้ทันที ซึ่งถือได้ว่าเป็นการดำเนินการขายชำนั่นเอง อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าบทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดระยะเวลาที่จะดำเนินการขายทอดตลาดซ้ำว่าจะต้องกระทำเมื่อใด ภายในระยะเวลาเท่าใด จึงอาจทำให้เกิดข้อสงสัยในทางปฏิบัติได้

6) ผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตควรได้รับยกเว้นความรับผิดชอบในกรณีทรัพย์สินชำรุดบกพร่องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 473 (3) หรือไม่ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ผู้ขายทรัพย์สินในการขายทอดตลาดได้รับยกเว้นความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินที่ขาย เพราะกฎหมายถือว่าในการขายทอดตลาดผู้ซื้อทรัพย์สินมีโอกาสตรวจดูทรัพย์สินที่ซื้อก่อนที่จะเข้าสู่ราคา แต่สำหรับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ซื้อทรัพย์สิน ไม่มีโอกาสที่จะได้ตรวจดูทรัพย์สินก่อนเข้าสู่ราคาดังเช่นการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ ดังนั้นการนำบทบัญญัติที่ยกเว้นความรับผิดชอบแก่ผู้ขายกรณีทรัพย์สินที่ขายชำรุดบกพร่องมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงไม่เหมาะสมเนื่องจากความแตกต่างของลักษณะและวิธีการดำเนินการของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ซื้อจึงไม่อาจทราบว่าความชำรุดบกพร่องของตัวทรัพย์สินเกิดขึ้นในเวลาใด ทำให้ผู้ซื้อไม่อาจเรียกให้ผู้ขายรับผิดชอบได้เพราะเหตุที่บทกฎหมายดังกล่าวยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ขาย ในกรณีดังกล่าวจึงควรที่จะให้ฝ่ายผู้ขายเป็นผู้รับผิดชอบ เว้นเสียแต่ผู้ขายจะสามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ซื้อ ได้รู้ถึงความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินนั้นอยู่ก่อนแล้วตั้งแต่ในเวลาเข้าสู่ราคา

7) การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตถือว่าการขายตรงหรือไม่ สืบเนื่องมาจากในระบบการขายทอดตลาดหากผู้ซื้อทรัพย์สินไม่ชำระราคา กฎหมายกำหนดให้ผู้ทอดตลาดนำทรัพย์สินนั้นออกขายซ้ำอีกครั้งหนึ่ง หากว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีลักษณะเป็นการขายตรงอันจะต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ย่อมทำให้ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดมีสิทธิในการเลิกสัญญาตามมาตรา 33 ของกฎหมายฉบับดังกล่าว อันส่งผลให้เป็นการยกเลิกการขายซ้ำไปโดยปริยาย แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตกับการขายตรงจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันในสาระสำคัญ กล่าวคือในการขายตรงผู้ประกอบการธุรกิจเป็นผู้ทำคำเสนอขายไปยังผู้บริโภค โดยมีการชักจูงโน้มน้าวเพื่อให้ซื้อสินค้า ในขณะที่ผู้เสนอราคาในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นผู้ทำคำเสนอซื้อไปยังผู้ขายโดยการตัดสินใจด้วยตนเอง จึงไม่อาจถือได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายตรง ดังนั้นการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 อันทำให้ข้อขัดข้องทางกฎหมายเกี่ยวกับการขายซ้ำหมดไป

8) การพิจารณาสถานะของบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกรการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์ถือได้ว่าเป็นผู้ทอดตลาดหรือไม่ ประการนี้ต้องพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะการดำเนินการระหว่างผู้ทอดตลาดโดยวิธีปกติกับผู้ให้บริการเว็บไซต์ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งบุคคลทั้งสองมีวิธีการดำเนินการที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติเป็นบุคคลผู้ทำหน้าที่ดำเนินการขายทอดตลาด เก็บรักษาทรัพย์สินและพยายามทำให้ทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดได้ราคาสูงที่สุดในการขายซึ่ง ในขณะที่การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นผู้ให้บริการช่องทางการติดต่อระหว่างบุคคลต่างๆ ที่ต้องการขายหรือต้องการซื้อทรัพย์สินโดยการขายทอดตลาด โดยผู้ขายทรัพย์สินเป็นผู้ลงประกาศโฆษณา ซึ่งทรัพย์สินที่จะทำการขายอยู่ในความครอบครองดูแลรักษาของผู้ขาย และในการเข้าสู่ราคาใช้วิธีการเสนอราคาผ่านทางหน้าเว็บไซต์ ดังนั้น ผู้ให้บริการเว็บไซต์จึงมีลักษณะเป็นเพียงสื่อกลางระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อในการติดต่อสื่อสาร โดยฝ่ายผู้ขายและฝ่ายผู้ซื้อไม่ต้องถูกจำกัดด้วยขอบเขตทางด้านกายภาพ จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์มีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกันกับผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ และไม่มีความรับผิดชอบเช่นเดียวกันกับผู้ทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย อย่างไรก็ตาม อาจมีกรณีที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาด ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะต้องจดทะเบียนผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขายทอดตลาดด้วย กรณีดังกล่าวอาจเกิดปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของการขออนุญาตหรือการจดทะเบียนซึ่งจะก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ให้บริการเว็บไซต์ได้

9) การกำหนดเงื่อนไขในการให้บริการของผู้ให้บริการเว็บไซต์เข้าลักษณะเป็นข้อสัญญาไม่เป็นธรรมหรือไม่ เนื่องจากการกำหนดเงื่อนไขการใช้บริการโดยผู้ให้บริการเว็บไซต์ในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตมีลักษณะเป็นการข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเข้าทำสัญญา ความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้บริการ ในประการนี้ควรพิจารณาเงื่อนไขดังกล่าวประกอบกับลักษณะการดำเนินการของผู้ให้บริการเว็บไซต์ด้วยว่าเป็นการให้บริการในลักษณะใด อันเห็นได้ว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์มิได้มุ่งที่จะประกอบธุรกิจหรือทำการค้าโดยการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต แต่เป็นเพียงผู้ให้บริการช่องทางการติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้ได้เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ลงประกาศขายทอดตลาดและมีได้มีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกันกับผู้ทอดตลาด การติดต่อซื้อขายทรัพย์สินกระทำในระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายโดยตรง ดังนั้น เงื่อนไขในการให้บริการที่กำหนดโดยผู้ให้บริการเว็บไซต์ในลักษณะดังกล่าวจึงไม่เข้าลักษณะเป็นข้อตกลงในสัญญาระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคอันจะตกอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการนำกฎหมายมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตพบว่าการนำกฎหมายที่ใช้บังคับในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตยังคงมีความไม่สอดคล้องกับลักษณะการทำธุรกรรมทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้น เพื่อให้กฎหมายที่มีอยู่สามารถนำมาบังคับใช้ได้เหมาะสมกับรูปแบบและวิธีการในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต อันจะส่งผลให้สามารถคุ้มครองผู้เข้าทำธุรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะแนวทางในการพิจารณากฎหมายและแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายดังนี้

1) การพิจารณาสถานะทางกฎหมายของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ควรพิจารณาจากลักษณะการทำธุรกรรมเปรียบเทียบกับขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ ซึ่งถือได้ว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายทอดตลาดลักษณะหนึ่ง และตกอยู่ในบังคับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เรื่องการขายทอดตลาด

2) ความสมบูรณ์ของการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ควรตีความถ้อยคำของกฎหมายประกอบกับวิธีการในทางปฏิบัติ ซึ่งถือได้ว่าการวิธีการตอบตกลงขายสินค้าไปยังผู้เสนอราคาโดยการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นการแสดงกริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อันทำให้การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตบริบูรณ์เป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 509 และกรณีจะถือว่าสัญญาเกิดขึ้นเมื่อใดนั้นเป็นเรื่องการปรับใช้กฎหมายโดยพิจารณาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วย

ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 จึงถือได้ว่าการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างผู้ขายกับผู้เสนอราคาสูงสุดเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมีได้อยู่เฉพาะหน้า สัญญาจึงเกิดขึ้นเมื่อผู้เสนอราคาได้รับไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์จากผู้ขาย และเนื่องจากกรณีที่ผู้ขายไม่ทำคำสนอง กฎหมายมิได้กำหนดโดยชัดเจนว่าผู้เสนอราคาต้องผูกพันตามคำเสนอจนถึงเวลาใด จึงควรที่จะกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของคำเสนอไว้ให้ชัดเจน โดยกำหนดเพิ่มเติมเป็นมาตรา 514 วรรคสอง ดังนี้

“ในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดโดยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการเสนอราคาและผู้ทอดตลาดยังมิได้ทำคำสนอง ผู้ผู้ราคาข้อมผูกพันความผูกพันในราคาที่ตนเสนอเมื่อพ้นสามวันนับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการเสนอราคาสิ้นสุดลง แต่ในกรณีที่มิได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการเสนอราคา ให้ผู้ผู้ราคาข้อมผูกพันในราคาที่ตนเสนอเมื่อพ้นเจ็ดวันนับแต่วันที่ตนได้เสนอราคา”

3) การพิจารณาว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในแต่ละกรณีสามารถบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 ได้หรือไม่ เป็นการพิจารณาเพื่อนำกฎหมายมาปรับใช้กับรูปแบบการทำธุรกรรมที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ดังนั้น การซื้อขายสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษในการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตซึ่งคู่สัญญาไม่อาจปฏิบัติตามมาตรา 456 วรรคหนึ่งได้ แต่มีการติดต่อกันทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ อันเป็นสัญญาจะซื้อจะขายซึ่งสามารถบังคับกันได้ตามมาตรา 456 วรรคสอง และกรณีการขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไปซึ่งมีการติดต่อในลักษณะดังกล่าวข้างต้น ข้อมถือได้ว่ามีหลักฐานเป็นหนังสือและสามารถบังคับกันได้ตามมาตรา 456 วรรคสองและวรรคสามเช่นกัน และเพื่อให้คู่สัญญามีความเชื่อมั่นในการเข้าทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายโดยกำหนดถึงหน้าที่ในการดำเนินการจดทะเบียนให้ชัดเจนในบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยกำหนดเป็นวรรคสองของมาตรา 509 ดังนี้

“ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา 456 วรรคหนึ่ง เมื่อการขายทอดตลาดบริบูรณ์ ผู้ขายข้อมผูกพันที่จะต้องไปดำเนินการจดทะเบียนแก่ผู้ซื้อ”

4) กรณีการรับภาระความเสี่ยงภัยกรณีทรัพย์สินสูญหรือเสียหายไม่ควรนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 370 วรรคหนึ่ง มาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต จึงควรกำหนดบทยกเว้นให้ชัดเจน โดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 515/1 ดังนี้

“มาตรา 515/1 มิให้นำมาตรา 370 มาใช้บังคับกับการขายทอดตลาดโดยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์”

5) กรณีขายซ้ำ ควรมีข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการของผู้ทอดตลาดก่อนการขายซ้ำ โดยกำหนดให้มีการแจ้งให้แก่ผู้เข้าสู่ราคาทราบล่วงหน้าว่าจะทำการขายซ้ำเมื่อใด และเนื่องจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินแต่ละประเภทย่อมมีมูลค่าแตกต่างกันไป จึงไม่ควรกำหนดเวลาโดยเฉพาะเจาะจง แต่ควรกำหนดระยะเวลาอย่างช้าที่สุดที่ผู้ขายทอดตลาดต้องดำเนินการแทน โดยการกำหนดเพิ่มเติมเป็นวรรคสองของมาตรา 516 ดังนี้

“ให้ผู้ทอดตลาดแจ้งการขายซ้ำให้แก่ผู้เข้าสู่ราคาทราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร โดยมีให้ช้ากว่าสิบห้าวัน”

6) ความรับผิดชอบของผู้ขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตในกรณีทรัพย์สินชำรุดบกพร่องไม่ควรนำเอาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 473 (3) มาใช้บังคับกับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต โดยการบัญญัติไว้ให้ชัดเจนซึ่งควรจะแก้ไขโดยเพิ่มเติมเป็นมาตรา 517/1 ดังนี้

“มาตรา 517/1 มิให้นำมาตรา 473 (3) มาใช้บังคับกับการขายทอดตลาดโดยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์”

7) การพิจารณาว่าการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตเป็นการขายตรงหรือไม่ เป็นเรื่องการใช้และการตีความกฎหมาย ซึ่งการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตกับการขายตรงมีความแตกต่างกันในสาระสำคัญ การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการขายตรงและไม่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545

8) การพิจารณาสถานะทางกฎหมายของผู้ให้บริการเว็บไซต์ว่ามีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติหรือไม่ ควรพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะการให้บริการของผู้ให้บริการเว็บไซต์กับผู้ทอดตลาด ซึ่งผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นเพียงผู้ให้บริการช่องทางการติดต่อสื่อสารจึงไม่อาจถือได้ว่ามีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกันกับผู้ทอดตลาดในการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ ไม่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกันกับผู้ทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงมิได้เป็นผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาดอันจะต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474 ด้วย ดังนั้น แม้ว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์จะเป็นผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องดำเนินการขออนุญาตหรือจดทะเบียนผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าก็ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตหรือจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474 ในฐานะผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาด

สำหรับกรณีที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นผู้ประกอบอาชีพขายทอดตลาด การที่บุคคลดังกล่าวต้องจดทะเบียนผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขายทอดตลาดย่อมทำให้เกิดความซ้ำซ้อนทั้งในการดำเนินการของผู้ขึ้นทะเบียนและ

ตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการจดทะเบียนผู้ประกอบการต่างๆ ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เชื่อมโยงกัน เพื่อสะดวกในการตรวจสอบและให้บริการแก่ประชาชน โดยจัดให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นคำขอต่อสำนักงานแห่งใดแห่งหนึ่งเพียงแห่งเดียว พร้อมยื่นเอกสารที่ใช้ในการตรวจสอบคุณสมบัติให้ครบถ้วนและจัดให้มีการจดทะเบียนหรือมีการตรวจสอบคุณสมบัติไปพร้อมกัน อันจะช่วยประหยัดเวลาในการดำเนินการลดความซ้ำซ้อนในการทำงานของภาครัฐและสามารถลดภาระของผู้ประกอบการลงได้

9) การพิจารณาเงื่อนไขในการให้บริการของผู้ให้บริการเว็บไซต์ว่าเข้าลักษณะเป็นข้อสัญญาไม่เป็นธรรมหรือไม่ ควรพิจารณาจากลักษณะการให้บริการของผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นหลัก ซึ่งกรณีดังกล่าวเห็นได้ว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์เป็นเพียงสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย การที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์กำหนดเงื่อนไขอันเป็นการจำกัดความรับผิดของตนจึงไม่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ดังนั้นจึงไม่เข้าลักษณะเป็นข้อตกลงในสัญญา ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคอันจะตกอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540

จากที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์การนำกฎหมายมาปรับใช้กับการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ตผู้เขียนพบว่า ด้วยการนำเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้กับการทำธุรกรรมขายทอดตลาดทำให้มีวิธีการแตกต่างไปจากการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติ แต่การทำธุรกรรมดังกล่าวยังคงมีสาระสำคัญทำนองเดียวกันกับการขายทอดตลาดโดยวิธีปกติจึงถือได้ว่าเป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เช่นกัน ดังนั้นความสมบูรณ์ของสัญญา การบังคับตามสัญญา รวมถึงหน้าที่และความรับผิดของบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจึงต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความแตกต่างในรูปแบบการดำเนินการจึงทำให้ไม่อาจนำกฎหมายมาปรับใช้ได้เหมาะสมดังที่ได้ทำการศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับลักษณะการทำธุรกรรมซึ่งพัฒนารูปแบบหรือวิธีการไปอย่างรวดเร็ว เพื่อให้บังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- คณิง ฉายไชย. (2541). กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลเกี่ยวกับกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, ทวีศักดิ์ กอนันต์กุล และสุรางคณา แก้วจำนงค์. (2545). คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- เดือน จิตรกร. (2510). คำบรรยายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเอกเทศสัญญา (ซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธานีศ เกศพิทักษ์. (2551). กฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ยูเนี่ยน อุลตราไวโอเล็ต.
- บัญญัติ สุชีวะ. (2552). คำอธิบายกฎหมายลักษณะทรัพย์ (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พรินติ้ง.
- ประพนธ์ ศาตะมาน และ ไพจิตร ปุญญะพันธุ์. (2545). คำบรรยายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะซื้อขาย: พร้อมด้วยภาคผนวกบทความพิเศษบทบัญญัติลักษณะขายฝากตามกฎหมายใหม่ที่ผิดพลาด (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ.
- ปรีชา สุมาวงศ์. (2532). คำอธิบายลักษณะวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- ไพฑูริศ เอกจริยกร. (2552). คำอธิบาย ซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- _____. (2548). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เรียงมาตราว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ บรรพ 3 มาตรา 453-536. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- พรชัย สุนทรพันธ์. (2518). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. กรุงเทพมหานคร: ชิสโกการพิมพ์.
- ไพโรจน์ อาจารย์กา. (2546). คำอธิบายกฎหมายขายตรงและตลาดแบบตรง ป้องกันธุรกิจ ผิดกฎหมาย กำหนดลักษณะของการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง การคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- โพยม เลขยานนท์. (2499). กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. พระนคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.
- วิริยะ เกิดศิริ. (2515). คำอธิบายป.พ.พ.ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา.
- วิญญู เครื่องงาม. (2549). คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ.
- ศันนทกรณ์ โสคติพันธุ์. (2552). คำอธิบายซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ศักดิ์ สมองชาติ. (2551). คำอธิบายโดยย่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วย นิติกรรม สัญญา (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ.
- ศูนย์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชมรมนิติศาสตร์ ม.ธ.'12. (2532). คู่มือปฏิบัติการทำ สัญญาซื้อขาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถิตย์ เล็งไธสง. (2545). คำสอนชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1 ว่าด้วยการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ และขายฝาก พร้อมด้วยพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. กรุงเทพมหานคร: อักษร.
- สมยศ เชื้อไทย. (2552). หลักกฎหมายซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- อัมพร จันทรวิจิตร. (2517). คำบรรยายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ คำประกัน จำนอง จำนำ ตัวแทน นายหน้า ประกันภัย รับขน และ เก็บของในคลังสินค้า. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาลาดพร้าว.
- อัครวิทย์ สุมาวงศ์. (2552). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วย นิติกรรม สัญญา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

บทความ

- จรรย์ ภักดีธนากุล. (2541, มกราคม – มิถุนายน). “สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วย
ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540.” *ดูสหภาพ*, ปีที่ 45, เล่ม 1. หน้า 77-154.
- ธนากร อุษานิชย์. (2552, มกราคม – มิถุนายน). “สัญญาอิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษาเฉพาะ
การเกิดขึ้นของสัญญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
พ.ศ. 2544.” *วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศ*. หน้า 52-62.
- พัชรินทร์ ฉัตรวชิระกุล. (2543, พฤษภาคม – สิงหาคม). “ธุรกิจการประมวลสินค้าบนอินเทอร์เน็ต
และปัญหาทางกฎหมาย.” *ดูสหภาพ*, ปีที่ 47, เล่ม 2. หน้า 5-11.
- พิชัยศักดิ์ หรยางกูร. (2513, มิถุนายน). “การโอนกรรมสิทธิ์โดยผลของสัญญา.”
บทบัณฑิตย, เล่ม 27, ตอน 2. หน้า 441-467.
- สุรพล ศรีบุญทรง. (2541, กันยายน). “Win the web auctions.” *นิตยสาร IT SOFT Magazine*.
หน้า 86-96.

วิทยานิพนธ์

- กฤตยชญ์ สิริเขต. (2520). *การโอนกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินตามสัญญาซื้อขาย*.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิท หนูโยม. (2551). *การรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่ง*.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- นิชริมา ประจันตบุตร. (2551). *ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในสัญญาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์*.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปัญญา ด่านพัฒนามงคล. (2537). *ความรับผิดชอบเพื่อชำระคบกพร่องในสัญญาซื้อขาย*.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ประจวบ วงษา. (2547). **มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประมูลทางอินเทอร์เน็ต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เผ่าพันธุ์ ชอนน้ำตาล. (2543). **สิทธิของผู้ซื้อทรัพย์สินโดยสุจริตในการขายทอดตลาด: ศึกษากรณีตาม ป.พ.พ. มาตรา 1330**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พานิกัด ธนกิจไพบูลย์. (2549). **ความรับผิดชอบในการรอนสิทธิตามสัญญาซื้อขาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพบูลย์ เมฆมานะ. (2548). **ปัญหาการขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าพนักงานบังคับคดี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุทธชัย อิศวานิชย์. (2551). **อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ : ศึกษาความเหมาะสมของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุทธนา เขียรสุนทร. (2544). **ปัญหาทางกฎหมายของการประมูลทรัพย์สินทางอินเทอร์เน็ต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิดา วัชรานุกูร. (2548). **ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีราภรณ์ ตั้งศักดิ์. (2553). **การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์จากการบังคับคดี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรัญญา คำผูก. (2545). **การก่อให้เกิดสัญญาในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศโดยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สายพิรุณ วัฒนวงศ์สันติ. (2552). ปัญหาความรับผิดชอบของผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด กรณีไม่ชำระราคาส่วนที่ขาด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อภิชัย ทองประสม. (2544). สัญญาทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กฎหมาย

- พระราชบัญญัติขายตรงและการตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545.
- พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. 2474.
- พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540.
- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และแก้ไขโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551.
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กนกนุช. (2552, พฤศจิกายน). ซื้อสินค้า: หมวดหมูบ้านและอสังหาริมทรัพย์. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2553, จาก http://shopping.sanook.com/buy/buy_detail.php?nitemID=4381130.
- ชาลิมา. (2553, 27 ธันวาคม). รายการสินค้าประมูล: หมวดอุปรณ์สื่อสาร. สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2553, จาก <http://www.pramool.com/cgi-bin/dispite.cgi?7864214>.
- บริษัท ตลาดคอตคอม จำกัด. (2542). เงื่อนไขในการให้บริการ. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2553, จาก www.taradebid.com.
- _____. (2542). การให้บริการ. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2553, จาก <http://www.tarad.com>
- บริษัท ประมูลคอตคอม จำกัด. (2542). บริการ แนะนำ เสนอแนะ. สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2553, จาก <http://www.pramool.com>
- บริษัท สนุก ซ้อปปี้ง จำกัด. (2550). วิธีการชำระเงิน. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2553, จาก <http://shopping.sanook.com>

บริษัท เพย์สบาย จำกัด. (2549). สินค้าและบริการสำหรับบุคคลทั่วไป.

สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2553, จาก <http://www.paysbuy.com>

ปกรณ์ นิลประพันธ์. (2546). สรุปกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการขายทอดตลาด.

สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2553, จาก www.lawreform.go.th

ภาณุ ชีวภาคย์โสภณ. (2553, มกราคม). ชื่อสินค้า: หมวดหมู่เครื่องประดับ/นาฬิกา.

สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2553, จาก

http://shopping.sanook.com/buy/buy_detail.php?nitemID=4359442.

มูลนิธิวิกิพีเดีย. (2552, 7 มกราคม). หมวดหมู่: เทคโนโลยี. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2553,

จาก <http://th.wikipedia.org>

ศูนย์กลางข้อมูลเพื่อคนทำเว็บ. (2551, 3 กันยายน). ความรู้และบทความ: จริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ผู้ดูแลเว็บไทย. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2553,

จาก <http://forum.datatan.net/index.php/topic,318.0.html>

สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2551). “การจัดหาพัสดุด้วยวิธี E-Auction.”

บทความเกี่ยวกับกฎหมาย. หน้า 1-3. สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2553,

จาก <http://www.law.moi.go.th/2551/article008.doc>

อมรเทพ เถлимพันธ์พิพัฒน์. (2553, มกราคม). ชื่อสินค้า: หมวดหมู่เครื่องประดับ/นาฬิกา.

สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2553, จาก

http://shopping.sanook.com/buy/buy_detail.php?nitemID=4337072.

EBAY Thai Community. (2549). Previous Post. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2553,

จาก <http://ebaythai.blogspot.com/>

เอกสารอื่นๆ

วันดี เอื้อสกุลพิพัฒน์. (2550). การขายทอดตลาด. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ

สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สงคราม สกุลพรหมณ์. (2541). ความล่าช้าในการบังคับคดี: ศึกษาเฉพาะกรณีการบังคับคดี

จำนองหรือหลักประกันทรัพย์จำนอง. งานวิจัยหลักสูตร “ผู้บริหารกระบวนการ

ยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.)” รุ่นที่ 3. วิทยาลัยการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

เอกรัฐ สุขศรีวงศ์. (2544). “การประมูลทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย.” งานวิจัยเฉพาะกรณี.

วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

- Assafa Endeshaw. (2001). **INTERNET AND E-COMMERCE LAW with a focus on Asia-Pacific**. Singapore: Pearson Education Asia.
- Christina Rambreg. (2002). **Internet Marketplaces The Law of Auctions and Exchanges Online**. New York: Oxford University Press.
- Clive Gringras. (2003). **The Laws of the Internet** (Second Edition). London: Butterworths.
- Jane K. Winn and Benjamin Wright. (2004). **LAW OF ELECTRONIC COMMERCE** (Fourth Edition). New York: Aspen.
- John Dickie. (1999). **Internet and Electronic Commerce Law in the European Union**. Portlan: Hart.
- Kent D. Stuckey. (1996). **Internet and Online Law**. New York: Law Journal Press.
- Lilian Edwards and Charlotte Waelde. (2000). **Law & the internet a framework for electronic commerce**. Oxford: Hart.
- Michael Chissick and Alistair Kelman. (2002). **ELECTRONIC COMMERCE; LAW AND PRACTICE** (Third Edition). London: Sweet & Maxwell.
- Mould Graham. (1908). **Bateman on Auction with Forms, Precedents and States**. London: The Estates Gazette.
- Shumani L. Gereda. (2006, April). **TELECOMMUNICATIONS LAW in South Africa – Chapter 10: The Electronic Communications and Transactions Act**. pp. 264-294. Johannesburg: STE Publisher.
- The American Law Institue. (1987). **Uniform Commercial Code** (Tenth Edition). California: West.

ARTICLES

- Alysia Davies. (Revised 2008, 20 December). "The Development of Laws on Documents and E-Commerce Transactions." **Library of Parliament: Parliament Information and Research Service.**
- Endeshaw. (1999). "The Singapore E-commerce Code." **Information & Communications Technology Law, Vol.8 no.3.** p. 189.
- Frederique Sabourin. (2005, 21-25 August). "ULCC Acts and the Quebec Civil Code." **Uniform Law Conference of Canada: Civil Section.**
- Minneman, David Carl, J.D. (1986). "Auction Sales under UCC § 2-238." **American: Law Reports ALR 4th.**
- Richard Weiland. (2001). "The Uniform Electronic Commerce Act." **Review of Current Law and Law Reform, Vol.7.** pp. 6-12.
- Swift, Clifford D. (2002, Spring). "Bidding & Buying at Own Auction: A Prosecutors Perspective." **State Board of Auctioneer Examiners Newsletter.**

ELECTRONIC SOURCES

- Auction Lynx. Internet Auction Directory and Resource Site. Retrieved July 4, 2010, from **<http://www.auction-lynx.com/>**
- Info-communications Development Authority of Singapore. (2010). Acts & Regulations: Other Acts. Retrieved January 13, 2010, from **<http://www.ida.gov.sg>**
- Lexadin. (1996-2010). Legislations. Retrieved December 22, 2009, from **<http://www.lexadin.nl>**
- Publications Quebec. (2009). R.S.Q., Chapter C-1.1 An Act to Establish a Legal Framework for Information Technology. Retrieved September 30, 2010, from **<http://www2.publicationsduquebec.qc.ca>**
- Singapore Academy of Law. (2006, 12 January). Law of Singapore: Domestic Sale of Goods. Retrieved January 24, 2010, from **<http://www.singaporelaw.sg>**

The National Conference of Commissioners on Uniform State Laws. (2002).

Final Acts & Legislation. Retrieved January 11, 2010, from <http://www.nccusl.org>

The Attorney-General's Chambers and the Managing for Excellence Office. (2010).

Electronic Transaction Act Cap.88. Retrieved January 13, 2010,
from <http://statutes.agc.gov.sg/>

The Gov Monitor. (2010, May 20). "Singapore Passes 2010 Electronic Transactions Bill."

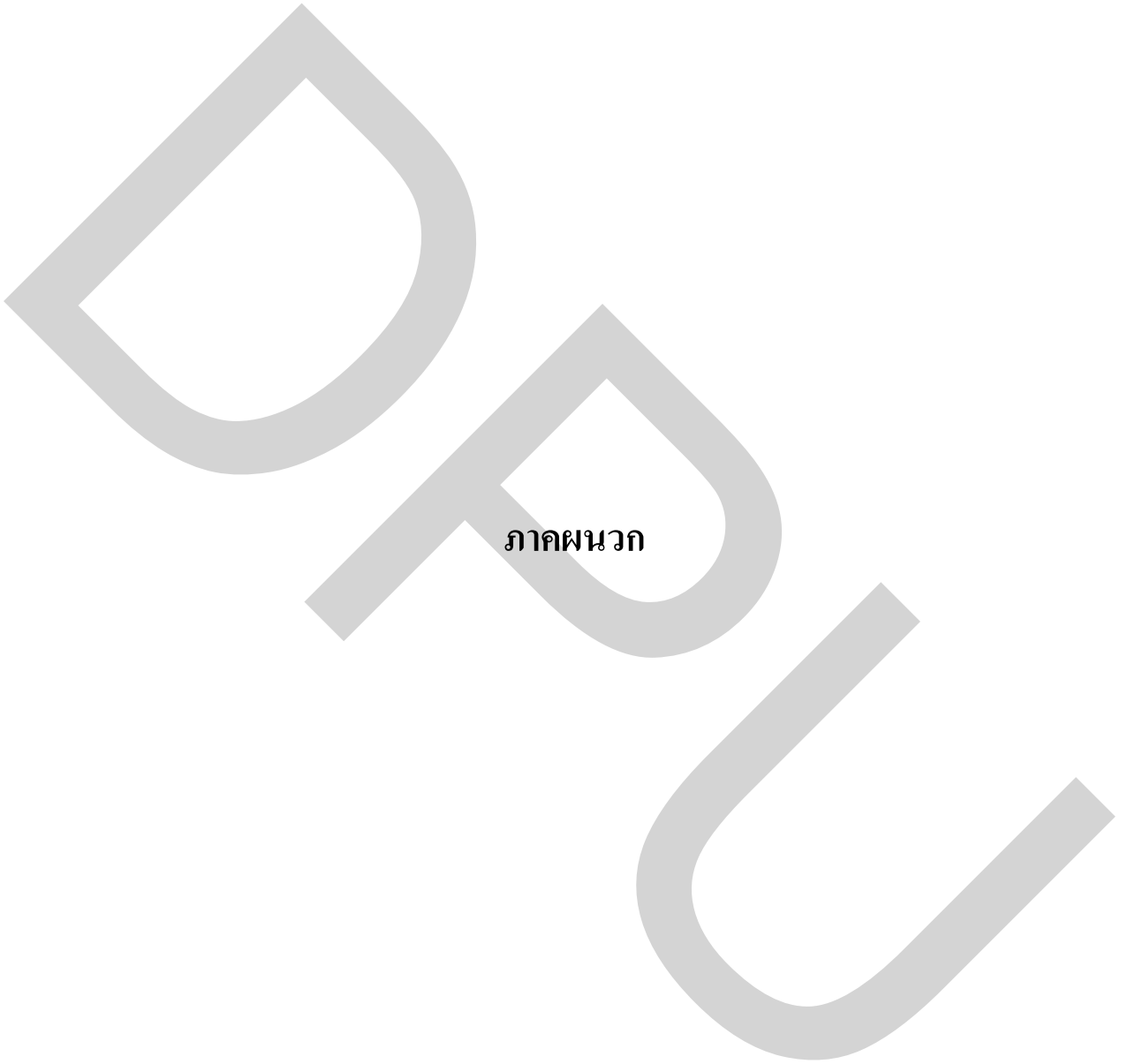
World News & Policies. Retrieved August 1, 2010, from
<http://www.thegovmonitor.com>

Uniform Law Conference of Canada. (1999). Uniform Electronic Commerce Act 1999.

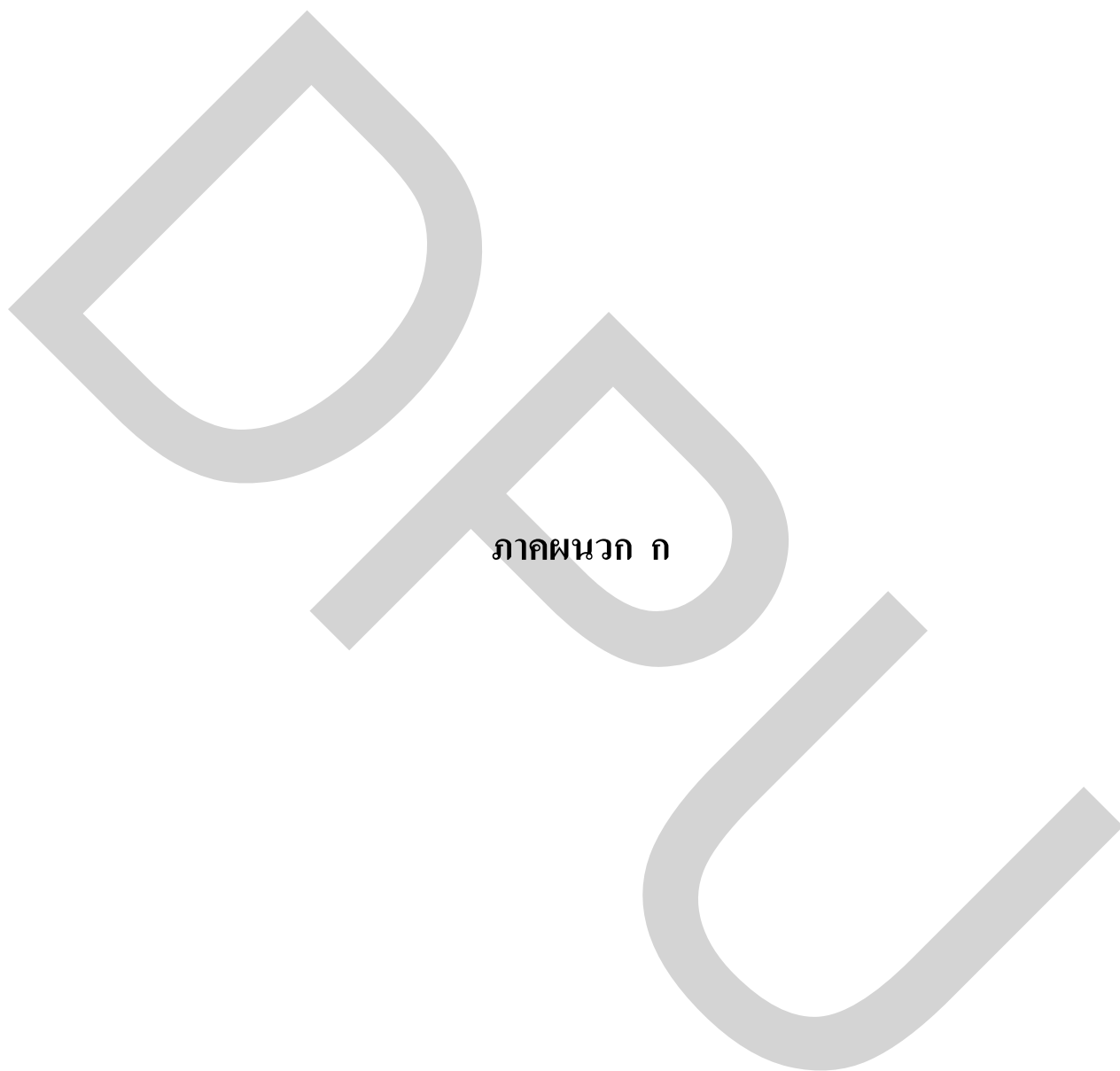
Retrieved September 30, 2010, from <http://www.ulcc.ca/en/>

Wikipedia encyclopedia. (2001). Article. Retrieved July 25, 2010,

from <http://en.wikipedia.org>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า
พุทธศักราช ๒๕๖๔

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรควบคุมกิจการขายทอดตลาดและค้ำของเก่าให้ดีขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยบทยามาตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า พุทธศักราช ๒๕๖๔”

มาตรา ๒^๑ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ของเก่า” หมายความว่า ทรัพย์สินที่เสนอขาย แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายโดยประการอื่นอย่างทรัพย์สินที่ใช้แล้ว ทั้งนี้รวมถึงของโบราณด้วย

“เสนาบดี” หมายความว่า เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๔^๒ ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบการอาชีพดังต่อไปนี้ โดยมีได้รับอนุญาตสำหรับกิจการนั้นๆ จากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

(๑) การขายทอดตลาด นอกจากการขายทอดตลาดซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเป็นผู้ขายหรือการขายทอดตลาดเพื่อประโยชน์ของสมาคมหรือสาธารณประโยชน์ ซึ่งรัฐมนตรีตั้งเป็นหนังสือให้ยกเว้นเฉพาะกรณี

(๒) การค้ำของเก่า นอกจากการค้ำของเก่าบางประเภทหรือบางชนิดซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศยกเว้นในราชกิจจานุเบกษา

ของเก่าซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศยกเว้นดังกล่าวในวรรคก่อน เมื่อเห็นสมควร รัฐมนตรีจะประกาศเพิกถอนการยกเว้นเสียทั้งหมด หรือแต่เพียงบางประเภท บางชนิดก็ได้ ผู้ค้ำของเก่าประเภทหรือชนิดซึ่งได้มีประกาศเพิกถอนการยกเว้นดังกล่าวแล้ว จำต้องรับใบอนุญาตภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

^๑ รก.๒๕๖๔/-/๗๒/๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^๒ มาตรา ๔ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า (ฉบับที่ ๒)

มาตรา ๕ คำร้องขอใบอนุญาตประกอบการอาชีพขายทอดตลาดหรือค้าของเก่านี้
ท่านให้ทำตามแบบที่ระบุไว้ในกฎเสนาบดีและยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

มาตรา ๖³ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ร้องขอตามความในมาตรา ๕ เว้นแต่ผู้นั้นจะ
มีคุณสมบัติและพื้นความรู้ดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

(๒) มีความรู้หนังสือไทยพออ่านออกเขียนได้

(๓) เป็นผู้ที่ไม่เคยต้องโทษจำคุกตามกฎหมายลักษณะอาญา ภาค ๒ ส่วนที่ ๕ หมวดที่ ๕
หมวดที่ ๖ หมวดที่ ๗ หมวดที่ ๘ และส่วนที่ ๙ หมวดที่ ๑ หมวดที่ ๒ หมวดที่ ๓ หมวดที่ ๔
หมวดที่ ๕ และหมวดที่ ๖

มาตรา ๖ ทวิ⁴ ใบอนุญาตประกอบการอาชีพขายทอดตลาดหรือค้าของเก่าหากสูญ
หายไปในกรณีใดก็ตาม ให้ผู้รับใบอนุญาตไปขอรับใบแทนใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออก
ใบอนุญาตภายในระยะเวลาเจ็ดวันนับแต่วันสูญหาย

มาตรา ๗ ผู้ทอดตลาดต้อง

(ก) แสดงค่าแจ้งความแห่งการขายทุกคราวไว้ ณ สถานที่ขายให้เห็นได้แจ้ง

(ข) อยู่ ณ ที่ขายในเวลาขายทอดตลาดและพร้อมที่จะแสดงใบอนุญาตต่อนายตรวจ เมื่อ
เรียกตรวจ

(ค) มีสมุดบัญชีสำหรับการขายทุกคราว และจรรยาการข้อสำคัญทั้งปวงแห่งการขาย
นั้นๆ ลงไว้

(ง) แจ้งวันและสถานที่ขายให้นายตรวจทราบล่วงหน้าอย่างน้อยสามวันเต็ม

(ง) แสดงนามของตนและคำว่า “ผู้ทอดตลาด” ไว้เหนือประตูชั้นนอกแห่งสำนักงาน
เพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ถ้านายตรวจประสงค์จะทราบรายการข้อสำคัญอันเกี่ยวกับ
ทรัพย์สินที่ขายและได้มีหนังสือแสดงความประสงค์นี้แล้ว ท่านว่าผู้ทอดตลาดต้องบอกรายการที่
ประสงค์นั้น

มาตรา ๘⁵ ผู้ค้าของเก่าต้อง

³ มาตรา ๖ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๕๕.

⁴ มาตรา ๖ ทวิ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๔๕๕.

⁵ มาตรา ๘ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๔๕๕.

(ก) แสดงนามของตนและคำว่า ผู้ค้าของเก่า ไว้ ณ ที่ทำการค้าของตน พร้อมทั้งใบอนุญาตในที่อันเห็นได้แจ้ง

(ข) มีสมุดบัญชีสำหรับการค้าของตนและจรรยาการข้อสำคัญทั้งปวงแห่งการค้าลงไว้ทุกราย สมุดบัญชีตามที่กล่าวนี้ต้องทำตามแบบและนำมาให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตลงนามและประทับตราก่อนทุกเล่ม

(ค) แจ้งแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือนายตรวจ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์ที่มีผู้มาเสนอหรือโอนให้ตนนั้นเป็นทรัพย์ที่ได้มาโดยทางทุจริต

(ง) ทำเลขลำดับเป็นเครื่องหมายปิดไว้ที่ของให้ตรงกับเลขลำดับในสมุดบัญชีเพื่อสะดวกในการสำรวจ

มาตรา ๕⁶ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตเมื่อปรากฏว่า ผู้รับอนุญาตขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖ (๑) (๒) หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตามความผิดซึ่งได้ระบุไว้ในมาตรา ๖ (๓) หรือต้องคำพิพากษาในฐานทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ถึงสองครั้งในปีเดียวกัน

มาตรา ๑๐ เมื่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตที่ออกให้แล้วก็ดี ท่านว่าเสนาบดีจะสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งของเจ้าพนักงานก็ได้ แต่ผู้ร้องหรือผู้รับใบอนุญาตต้องยื่นคำร้องต่อเสนาบดีภายในสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำบอกกล่าวคำสั่งของเจ้าพนักงานเป็นต้นไป

มาตรา ๑๑⁷ ท่านว่าใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้เป็นใบอนุญาตเฉพาะตัว โอนกันไม่ได้ และสมบูรณ์เพียงวันที่ ๓๑ ธันวาคมทุกปี

มาตรา ๑๒⁸ ผู้ใดประกอบอาชีพขายทอดตลาดหรือค้าของเก่าโดยไม่ได้รับใบอนุญาตหรือประกอบอาชีพขายทอดตลาดหรือค้าของเก่าภายหลังที่ได้มีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเกี่ยวกับการขายทอดตลาดหรือค้าของเก่า ประเภทโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ

⁶ มาตรา ๕ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๘๕.

⁷ มาตรา ๑๑ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๔.

⁸ มาตรา ๑๒ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕.

และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒ ทวิ⁹ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใด ทำการขายทอดตลาดหรือค้าของเก่าโดยใบอนุญาตขาดอายุหรือทำการขายทอดตลาดหรือค้าของเก่าโดยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ ทวิมาตรา ๗ มาตรา ๘ (ก) (ข) (ฅ) หรือมาตรา ๑๓ หรือฝ่าฝืนกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๑๒ ตรี¹⁰ ผู้รับใบอนุญาตประกอบอาชีพขายทอดตลาดหรือค้าของเก่าผู้ใดไม่แจ้งแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือนายตรวจ ทันทีเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินที่มีผู้มาเสนอหรือโอนให้ตนนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินอันเป็นโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๒ จัตวา¹¹ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ากระทำความผิดนั้นตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย

มาตรา ๑๓¹² ในระหว่างตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก นายตรวจและเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีตั้งให้มีหน้าที่ควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า ชอบที่จะเข้าตรวจใบอนุญาต สมุดบัญชี และทรัพย์สินของในร้านค้าได้ ผู้รับใบอนุญาตต้องนำใบอนุญาต สมุดบัญชี และทรัพย์สินของตามที่เรียกตรวจ ออกให้ตรวจโดยทันที

⁹ มาตรา ๑๒ ทวิ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕.

¹⁰ มาตรา ๑๒ ตรี เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕.

¹¹ มาตรา ๑๒ จัตวา เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕.

¹² มาตรา ๑๓ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕.

มาตรา ๑๔ บุคคลใดประกอบการอาชีพขายทอดตลาดหรือค้าของเก่าอยู่ในวันประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ ท่านให้ยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดสามเดือนนับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป

มาตรา ๑๕ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎเสนาบดี ตั้งเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต และนายตรวจกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต และว่าด้วยกิจการอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

กฎเสนาบดีนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๔ เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๑¹³

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๔¹⁴

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๘๕¹⁵

พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕¹⁶

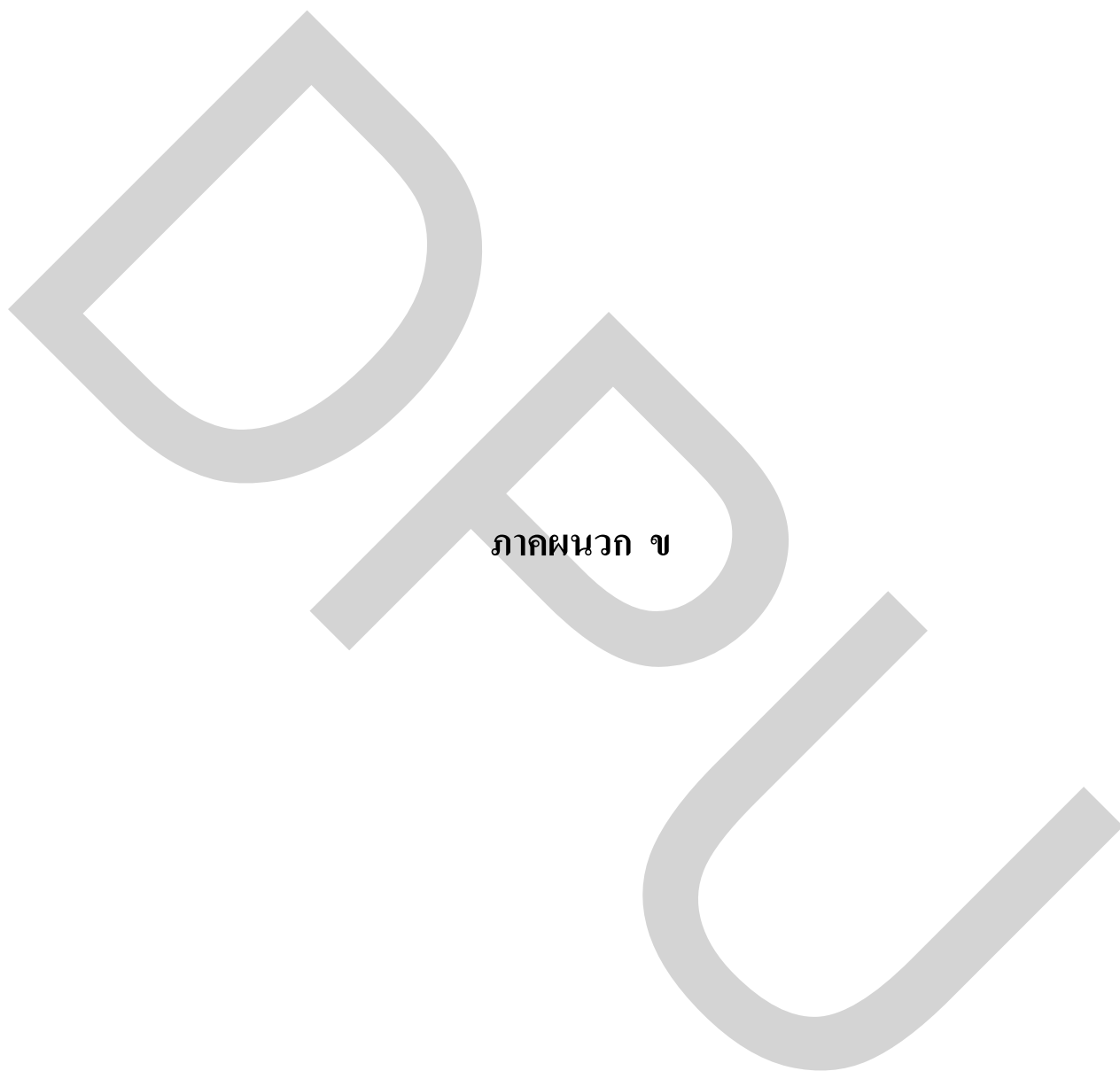
หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทกำหนดโทษและอัตราโทษในพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า พุทธศักราช ๒๔๗๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้กำหนดไว้ไม่เหมาะสมและมีอัตราโทษต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นบทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขายทอดตลาดหรือค้ำของเก่าประเภทโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

¹³ รก.๒๔๘๒/๒๕๑๒/๑ พฤษภาคม ๒๔๘๒.

¹⁴ รก.๒๔๘๔/๑๕๐๔/๔ พฤศจิกายน ๒๔๘๔.

¹⁵ รก.๒๔๘๕/๕๔/๑๐๔๓/๘ กันยายน ๒๔๘๕.

¹⁶ รก.๒๕๓๕/๑๖/๑๔/๔ มีนาคม ๒๕๓๕.

ภาคผนวก ข

UNIFORM ELECTRONIC TRANSACTIONS ACT (1999)

SECTION 1. SHORT TITLE. This [Act] may be cited as the Uniform Electronic Transactions Act.

SECTION 2. DEFINITIONS. In this [Act]:

(1) "Agreement" means the bargain of the parties in fact, as found in their language or inferred from other circumstances and from rules, regulations, and procedures given the effect of agreements under laws otherwise applicable to a particular transaction.

(2) "Automated transaction" means a transaction conducted or performed, in whole or in part, by electronic means or electronic records, in which the acts or records of one or both parties are not reviewed by an individual in the ordinary course in forming a contract, performing under an existing contract, or fulfilling an obligation required by the transaction.

(3) "Computer program" means a set of statements or instructions to be used directly or indirectly in an information processing system in order to bring about a certain result.

(4) "Contract" means the total legal obligation resulting from the parties' agreement as affected by this [Act] and other applicable law.

(5) "Electronic" means relating to technology having electrical, digital, magnetic, wireless, optical, electromagnetic, or similar capabilities.

(6) "Electronic agent" means a computer program or an electronic or other automated means used independently to initiate an action or respond to electronic records or performances in whole or in part, without review or action by an individual.

(7) "Electronic record" means a record created, generated, sent, communicated, received, or stored by electronic means.

(8) "Electronic signature" means an electronic sound, symbol, or process attached to or logically associated with a record and executed or adopted by a person with the intent to sign the record.

(9) "Governmental agency" means an executive, legislative, or judicial agency, department, board, commission, authority, institution, or instrumentality of the federal government or of a State or of a county, municipality, or other political subdivision of a State.

(10) "Information" means data, text, images, sounds, codes, computer programs, software, databases, or the like.

(11) "Information processing system" means an electronic system for creating, generating, sending, receiving, storing, displaying, or processing information.

(12) "Person" means an individual, corporation, business trust, estate, trust, partnership, limited liability company, association, joint venture, governmental agency, public corporation, or any other legal or commercial entity.

(13) "Record" means information that is inscribed on a tangible medium or that is stored in an electronic or other medium and is retrievable in perceivable form.

(14) "Security procedure" means a procedure employed for the purpose of verifying that an electronic signature, record, or performance is that of a specific person or for detecting changes or errors in the information in an electronic record. The term includes a procedure that requires the use of algorithms or other codes, identifying words or numbers, encryption, or callback or other acknowledgment procedures.

(15) "State" means a State of the United States, the District of Columbia, Puerto Rico, the United States Virgin Islands, or any territory or insular possession subject to the jurisdiction of the United States. The term includes an Indian tribe or band, or Alaskan native village, which is recognized by federal law or formally acknowledged by a State.

(16) "Transaction" means an action or set of actions occurring between two or more persons relating to the conduct of business, commercial, or governmental affairs.

SECTION 3. SCOPE.

(a) Except as otherwise provided in subsection (b), this [Act] applies to electronic records and electronic signatures relating to a transaction.

(b) This [Act] does not apply to a transaction to the extent it is governed by:

(1) a law governing the creation and execution of wills, codicils, or testamentary trusts;

(2) [The Uniform Commercial Code other than Sections 1-107 and 1-206, Article 2, and Article 2A];

(3) [the Uniform Computer Information Transactions Act]; and

(4) [other laws, if any, identified by State].

(c) This [Act] applies to an electronic record or electronic signature otherwise excluded from the application of this [Act] under subsection (b) to the extent it is governed by a law other than those specified in subsection (b).

(d) A transaction subject to this [Act] is also subject to other applicable substantive law.

SECTION 4. PROSPECTIVE APPLICATION. This [Act] applies to any electronic record or electronic signature created, generated, sent, communicated, received, or stored on or after the effective date of this [Act].

SECTION 5. USE OF ELECTRONIC RECORDS AND ELECTRONIC SIGNATURES; VARIATION BY AGREEMENT.

(a) This [Act] does not require a record or signature to be created, generated, sent, communicated, received, stored, or otherwise processed or used by electronic means or in electronic form.

(b) This [Act] applies only to transactions between parties each of which has agreed to conduct transactions by electronic means. Whether the parties agree to conduct a transaction by electronic means is determined from the context and surrounding circumstances, including the parties' conduct.

(c) A party that agrees to conduct a transaction by electronic means may refuse to conduct other transactions by electronic means. The right granted by this subsection may not be waived by agreement.

(d) Except as otherwise provided in this [Act], the effect of any of its provisions may be varied by agreement. The presence in certain provisions of this [Act] of the words "unless otherwise agreed", or words of similar import, does not imply that the effect of other provisions may not be varied by agreement.

(e) Whether an electronic record or electronic signature has legal consequences is determined by this [Act] and other applicable law.

SECTION 6. CONSTRUCTION AND APPLICATION. This [Act] must be construed and applied:

(1) to facilitate electronic transactions consistent with other applicable law; (2) to be consistent with reasonable practices concerning electronic transactions and with the continued expansion of those practices; and

(3) to effectuate its general purpose to make uniform the law with respect to the subject of this [Act] among States enacting it.

SECTION 7. LEGAL RECOGNITION OF ELECTRONIC RECORDS, ELECTRONIC SIGNATURES, AND ELECTRONIC CONTRACTS.

(a) A record or signature may not be denied legal effect or enforceability solely because it is in electronic form.

(b) A contract may not be denied legal effect or enforceability solely because an electronic record was used in its formation.

(c) If a law requires a record to be in writing, an electronic record satisfies the law.

(d) If a law requires a signature, an electronic signature satisfies the law.

SECTION 8. PROVISION OF INFORMATION IN WRITING; PRESENTATION OF RECORDS.

(a) If parties have agreed to conduct a transaction by electronic means and a law requires a person to provide, send, or deliver information in writing to another person, the requirement is satisfied if the information is provided, sent, or delivered, as the case may be, in an electronic record capable of retention by the recipient at the time of receipt. An electronic record is not capable of retention by the recipient if the sender or its information processing system inhibits the ability of the recipient to print or store the electronic record.

(b) If a law other than this [Act] requires a record (i) to be posted or displayed in a certain manner, (ii) to be sent, communicated, or transmitted by a specified method, or (iii) to contain information that is formatted in a certain manner, the following rules apply:

(1) The record must be posted or displayed in the manner specified in the other law.

(2) Except as otherwise provided in subsection (d)(2), the record must be sent, communicated, or transmitted by the method specified in the other law.

(3) The record must contain the information formatted in the manner specified in the other law.

(c) If a sender inhibits the ability of a recipient to store or print an electronic record, the electronic record is not enforceable against the recipient.

(d) The requirements of this section may not be varied by agreement, but:

(1) to the extent a law other than this [Act] requires information to be provided, sent, or delivered in writing but permits that requirement to be varied by agreement, the requirement under subsection (a) that the information be in the form of an electronic record capable of retention may also be varied by agreement; and

(2) a requirement under a law other than this [Act] to send, communicate, or transmit a record by [first-class mail, postage prepaid] [regular United States mail], may be varied by agreement to the extent permitted by the other law.

SECTION 9. ATTRIBUTION AND EFFECT OF ELECTRONIC RECORD AND ELECTRONIC SIGNATURE.

(a) An electronic record or electronic signature is attributable to a person if it was the act of the person. The act of the person may be shown in any manner, including a showing of the efficacy of any security procedure applied to determine the person to which the electronic record or electronic signature was attributable.

(b) The effect of an electronic record or electronic signature attributed to a person under subsection (a) is determined from the context and surrounding circumstances at the time of its creation, execution, or adoption, including the parties' agreement, if any, and otherwise as provided by law.

SECTION 10. EFFECT OF CHANGE OR ERROR. If a change or error in an electronic record occurs in a transmission between parties to a transaction, the following rules apply:

(1) If the parties have agreed to use a security procedure to detect changes or errors and one party has conformed to the procedure, but the other party has not, and the nonconforming party would have detected the change or error had that party also conformed, the conforming party may avoid the effect of the changed or erroneous electronic record.

(2) In an automated transaction involving an individual, the individual may avoid the effect of an electronic record that resulted from an error made by the individual in dealing with the electronic agent of another person if the electronic agent did not provide an opportunity for the prevention or correction of the error and, at the time the individual learns of the error, the individual:

(A) promptly notifies the other person of the error and that the individual did not intend to be bound by the electronic record received by the other person;

(B) takes reasonable steps, including steps that conform to the other person's reasonable instructions, to return to the other person or, if instructed by the other person, to destroy the consideration received, if any, as a result of the erroneous electronic record; and

(C) has not used or received any benefit or value from the consideration, if any, received from the other person.

(3) If neither paragraph (1) nor paragraph (2) applies, the change or error has the effect provided by other law, including the law of mistake, and the parties' contract, if any.

(4) Paragraphs (2) and (3) may not be varied by agreement.

SECTION 11. NOTARIZATION AND ACKNOWLEDGMENT. If a law requires a signature or record to be notarized, acknowledged, verified, or made under oath, the requirement is satisfied if the electronic signature of the person authorized to perform those acts, together with all other information required to be included by other applicable law, is attached to or logically associated with the signature or record.

SECTION 12. RETENTION OF ELECTRONIC RECORDS; ORIGINALS.

(a) If a law requires that a record be retained, the requirement is satisfied by retaining an electronic record of the information in the record which:

(1) accurately reflects the information set forth in the record after it was first generated in its final form as an electronic record or otherwise; and

(2) remains accessible for later reference.

(b) A requirement to retain a record in accordance with subsection (a) does not apply to any information the sole purpose of which is to enable the record to be sent, communicated, or received.

(c) A person may satisfy subsection (a) by using the services of another person if the requirements of that subsection are satisfied.

(d) If a law requires a record to be presented or retained in its original form, or provides consequences if the record is not presented or retained in its original form, that law is satisfied by an electronic record retained in accordance with subsection (a).

(e) If a law requires retention of a check, that requirement is satisfied by retention of an electronic record of the information on the front and back of the check in accordance with subsection (a).

(f) A record retained as an electronic record in accordance with subsection (a) satisfies a law requiring a person to retain a record for evidentiary, audit, or like purposes, unless a law enacted after the effective date of this [Act] specifically prohibits the use of an electronic record for the specified purpose.

(g) This section does not preclude a governmental agency of this State from specifying additional requirements for the retention of a record subject to the agency's jurisdiction.

SECTION 13. ADMISSIBILITY IN EVIDENCE. In a proceeding, evidence of a record or signature may not be excluded solely because it is in electronic form.

SECTION 14. AUTOMATED TRANSACTION. In an automated transaction, the following rules apply:

(1) A contract may be formed by the interaction of electronic agents of the parties, even if no individual was aware of or reviewed the electronic agents' actions or the resulting terms and agreements.

(2) A contract may be formed by the interaction of an electronic agent and an individual, acting on the individual's own behalf or for another person, including by an interaction in which the individual performs actions that the individual is free to refuse to perform and which the individual knows or has reason to know will cause the electronic agent to complete the transaction or performance.

(3) The terms of the contract are determined by the substantive law applicable to it.

SECTION 15. TIME AND PLACE OF SENDING AND RECEIPT.

(a) Unless otherwise agreed between the sender and the recipient, an electronic record is sent when it:

(1) is addressed properly or otherwise directed properly to an information processing system that the recipient has designated or uses for the purpose of receiving electronic records or information of the type sent and from which the recipient is able to retrieve the electronic record;

(2) is in a form capable of being processed by that system; and

(3) enters an information processing system outside the control of the sender or of a person that sent the electronic record on behalf of the sender or enters a region of the information processing system designated or used by the recipient which is under the control of the recipient.

(b) Unless otherwise agreed between a sender and the recipient, an electronic record is received when:

(1) it enters an information processing system that the recipient has designated or uses for the purpose of receiving electronic records or information of the type sent and from which the recipient is able to retrieve the electronic record; and

(2) it is in a form capable of being processed by that system.

(c) Subsection (b) applies even if the place the information processing system is located is different from the place the electronic record is deemed to be received under subsection (d).

(d) Unless otherwise expressly provided in the electronic record or agreed between the sender and the recipient, an electronic record is deemed to be sent from the sender's place of business and to be received at the recipient's place of business. For purposes of this subsection, the following rules apply:

(1) If the sender or recipient has more than one place of business, the place of business of that person is the place having the closest relationship to the underlying transaction.

(2) If the sender or the recipient does not have a place of business, the place of business is the sender's or recipient's residence, as the case may be.

(e) An electronic record is received under subsection (b) even if no individual is aware of its receipt.

(f) Receipt of an electronic acknowledgment from an information processing system described in subsection (b) establishes that a record was received but, by itself, does not establish that the content sent corresponds to the content received.

(g) If a person is aware that an electronic record purportedly sent under subsection (a), or purportedly received under subsection (b), was not actually sent or received, the legal effect of the sending or receipt is determined by other applicable law. Except to the extent permitted by the other law, the requirements of this subsection may not be varied by agreement.

SECTION 16. TRANSFERABLE RECORDS.

(a) In this section, "transferable record" means an electronic record that:

(1) would be a note under [Article 3 of the Uniform Commercial Code] or a document under [Article 7 of the Uniform Commercial Code] if the electronic record were in writing; and

(2) the issuer of the electronic record expressly has agreed is a transferable record.

(b) A person has control of a transferable record if a system employed for evidencing the transfer of interests in the transferable record reliably establishes that person as the person to which the transferable record was issued or transferred.

(c) A system satisfies subsection (b), and a person is deemed to have control of a transferable record, if the transferable record is created, stored, and assigned in such a manner that:

(1) a single authoritative copy of the transferable record exists which is unique, identifiable, and, except as otherwise provided in paragraphs (4), (5), and (6), unalterable;

(2) the authoritative copy identifies the person asserting control as:

(A) the person to which the transferable record was issued; or

(B) if the authoritative copy indicates that the transferable record has been transferred, the person to which the transferable record was most recently transferred;

(3) the authoritative copy is communicated to and maintained by the person asserting control or its designated custodian;

(4) copies or revisions that add or change an identified assignee of the authoritative copy can be made only with the consent of the person asserting control;

(5) each copy of the authoritative copy and any copy of a copy is readily identifiable as a copy that is not the authoritative copy; and

(6) any revision of the authoritative copy is readily identifiable as authorized or unauthorized.

(d) Except as otherwise agreed, a person having control of a transferable record is the holder, as defined in [Section 1-201(20) of the Uniform Commercial Code], of the transferable record and has the same rights and defenses as a holder of an equivalent record or writing under [the Uniform Commercial Code], including, if the applicable statutory requirements under

[Section 3-302(a), 7-501, or 9-308 of the Uniform Commercial Code] are satisfied, the rights and defenses of a holder in due course, a holder to which a negotiable document of title has been duly negotiated, or a purchaser, respectively. Delivery, possession, and indorsement are not required to obtain or exercise any of the rights under this subsection.

(e) Except as otherwise agreed, an obligor under a transferable record has the same rights and defenses as an equivalent obligor under equivalent records or writings under [the Uniform Commercial Code].

(f) If requested by a person against which enforcement is sought, the person seeking to enforce the transferable record shall provide reasonable proof that the person is in control of the transferable record. Proof may include access to the authoritative copy of the transferable record and related business records sufficient to review the terms of the transferable record and to establish the identity of the person having control of the transferable record.

[SECTION 17. CREATION AND RETENTION OF ELECTRONIC RECORDS AND CONVERSION OF WRITTEN RECORDS BY GOVERNMENTAL AGENCIES.]

[Each governmental agency] [The [designated state officer]] of this State shall determine whether, and the extent to which, [it] [a governmental agency] will create and retain electronic records and convert written records to electronic records.]

[SECTION 18. ACCEPTANCE AND DISTRIBUTION OF ELECTRONIC RECORDS BY GOVERNMENTAL AGENCIES.]

(a) Except as otherwise provided in Section 12(f), [each governmental agency] [the [designated state officer]] of this State shall determine whether, and the extent to which, [it] [a governmental agency] will send and accept electronic records and electronic signatures to and from other persons and otherwise create, generate, communicate, store, process, use, and rely upon electronic records and electronic signatures.

(b) To the extent that a governmental agency uses electronic records and electronic signatures under subsection (a), the [governmental agency] [designated state officer], giving due consideration to security, may specify:

(1) the manner and format in which the electronic records must be created, generated, sent, communicated, received, and stored and the systems established for those purposes;

(2) if electronic records must be signed by electronic means, the type of electronic signature required, the manner and format in which the electronic signature must be affixed to the electronic record, and the identity of, or criteria that must be met by, any third party used by a person filing a document to facilitate the process;

(3) control processes and procedures as appropriate to ensure adequate preservation, disposition, integrity, security, confidentiality, and auditability of electronic records; and

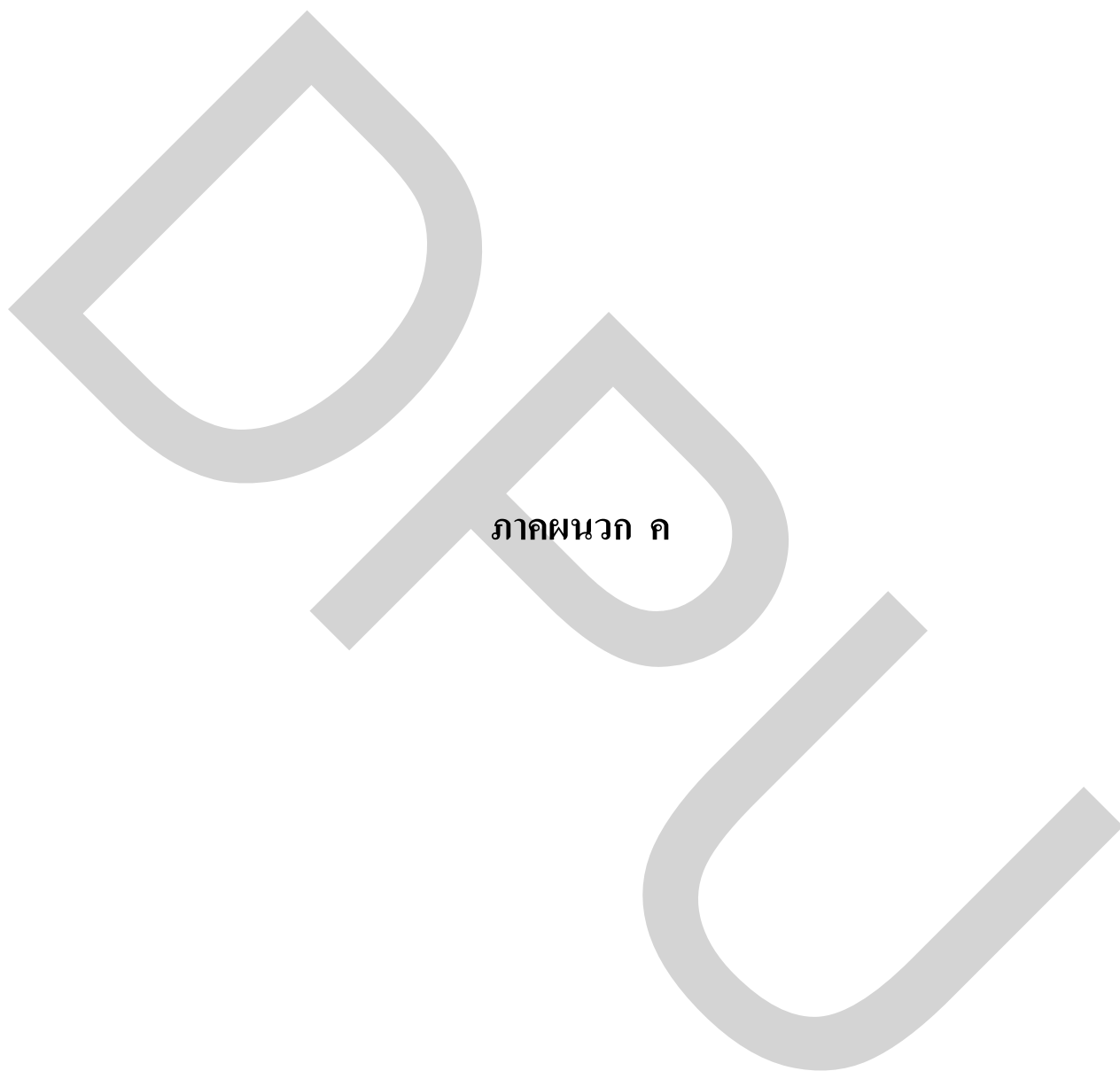
(4) any other required attributes for electronic records which are specified for corresponding nonelectronic records or reasonably necessary under the circumstances.

(c) Except as otherwise provided in Section 12(f), this [Act] does not require a governmental agency of this State to use or permit the use of electronic records or electronic signatures.]

[SECTION 19. INTEROPERABILITY. The [governmental agency] [designated officer] of this State which adopts standards pursuant to Section 18 may encourage and promote consistency and interoperability with similar requirements adopted by other governmental agencies of this and other States and the federal government and nongovernmental persons interacting with governmental agencies of this State. If appropriate, those standards may specify differing levels of standards from which governmental agencies of this State may choose in implementing the most appropriate standard for a particular application.]

SECTION 20. SEVERABILITY CLAUSE. If any provision of this [Act] or its application to any person or circumstance is held invalid, the invalidity does not affect other provisions or applications of this [Act] which can be given effect without the invalid provision or application, and to this end the provisions of this [Act] are severable.

SECTION 21. EFFECTIVE DATE. This [Act] takes effect

ภาคผนวก ค

REPUBLIC OF SINGAPORE
GOVERNMENT GAZETTE
ACTS SUPPLEMENT

Published by Authority

NO. 18

] FRIDAY, JULY 2 [

2010

The following Act was passed by Parliament on 19th May 2010 and assented to by the President on 10th June 2010:—

ELECTRONIC TRANSACTIONS ACT 2010

(No. 16 of 2010)

I assent.

S R NATHAN

President.

10th June 2010.

Date of coming into operation: 1st July 2010

An Act to repeal and re-enact with amendments the Electronic Transactions Act (Chapter 88 of the 1999 Revised Edition) to provide for the security and use of electronic transactions, to implement the United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts adopted by the General Assembly of the United Nations on 23rd November 2005 and to provide for matters connected therewith.

Be it enacted by the President with the advice and consent of the Parliament of Singapore, as follows:

PART I
PRELIMINARY

Short title and commencement

1. This Act may be cited as the Electronic Transactions Act 2010 and shall come into operation on such date as the Minister may, by notification in the *Gazette*, appoint.

Interpretation

2. —(1) In this Act, unless the context otherwise requires —

"addressee" , in relation to an electronic communication, means a party who is intended by the originator to receive the electronic communication, but does not include a party acting as an intermediary with respect to that electronic communication;

"authorised officer" , in relation to the exercise of any power or performance of any duty under this Act, means a person to whom the exercise of that power or performance of that duty has been delegated under section 27;

"automated message system" means a computer program or an electronic or other automated means used to initiate an action or respond to data messages or performances in whole or in part, without review or intervention by a natural person each time an action is initiated or a response is generated by the program or electronic or other means;

"communication" includes any statement, declaration, demand, notice, request, offer or the acceptance of an offer, that the parties are required to make or choose to make in connection with the formation or performance of a contract;

"Controller" means the Controller appointed under section 27(1) and includes a Deputy or an Assistant Controller appointed under section 27(3);

"electronic" means relating to technology having electrical, digital, magnetic, wireless, optical, electromagnetic or similar capabilities;

"electronic communication" means any communication that the parties make by means of electronic records;

"electronic record" means a record generated, communicated, received or stored by electronic means in an information system or for transmission from one information system to another;

"information" includes data, text, images, sound, codes, computer programs, software and databases;

"information system" means a system for generating, sending, receiving, storing or otherwise processing electronic records;

"originator" , in relation to an electronic communication, means a party by whom, or on whose behalf, the electronic communication has been sent or generated prior to storage, if any, but does not include a party acting as an intermediary with respect to that electronic communication;

"public agency" means a department or ministry of the Government, an Organ of State or a public authority established by or under a public Act;

"record" means information that is inscribed, stored or otherwise fixed on a tangible medium or that is stored in an electronic or other medium and is retrievable in perceivable form;

"rule of law" includes written law;

"secure electronic record" means an electronic record that is treated as a secure electronic record by virtue of section 17(1) or any other provision of this Act;

"secure electronic signature" means an electronic signature that is treated as a secure electronic signature by virtue of section 18 or any other provision of this Act;

"security procedure" means a procedure for the purpose of —

(a) verifying that an electronic record is that of a specific person; or

(b) detecting error or alteration in the communication, content or storage of an

electronic record since a specific point in time,

which may require the use of algorithms or codes, identifying words or numbers, encryption, answerback or acknowledgment procedures, or similar security devices;

“signed” or “signature” and its grammatical variations means a method (electronic or otherwise) used to identify a person and to indicate the intention of that person in respect of the information contained in a record;

"specified security procedure" means a security procedure which is specified in the Second Schedule;

"specified security procedure provider" means a person involved in the provision of a specified security procedure.

- (2) In this Act, “place of business”, in relation to a party, means —
- (a) any place where the party maintains a non-transitory establishment to pursue an economic activity other than the temporary provision of goods or services out of a specific location; or
 - (b) if the party is a natural person and he does not have a place of business, the person's habitual residence.
- (3) For the purposes of subsection (2) —
- (a) if a party has indicated his place of business, the location indicated by him is presumed to be his place of business unless another party proves that the party making the indication does not have a place of business at that location;
 - (b) if a party has not indicated a place of business and has more than one place of business, then the place of business is that which has the closest relationship to the relevant contract, having regard to the circumstances known to or contemplated by the parties at any time before or at the conclusion of the contract;
 - (c) a location is not a place of business merely because that location is —
 - (i) where equipment and technology supporting an information system used by a party in connection with the formation of a contract are located; or
 - (ii) where the information system may be accessed by other parties; and
 - (d) the sole fact that a party makes use of a domain name or an electronic mail address connected to a specific country does not create a presumption that its place of business is located in that country.
- (4) Where an electronic communication does not relate to any contract, references to a contract in subsection (3) shall refer to the relevant transaction.

Purposes and construction

- 3.** This Act shall be construed consistently with what is commercially reasonable under the circumstances and to give effect to the following purposes:
- (a) to facilitate electronic communications by means of reliable electronic records;
 - (b) to facilitate electronic commerce, to eliminate barriers to electronic commerce resulting from uncertainties over writing and signature requirements, and to promote the development of the legal and business infrastructure necessary to implement secure electronic commerce;

(c) to facilitate electronic filing of documents with public agencies, and to promote efficient delivery by public agencies of services by means of reliable electronic records;

(d) to minimise the incidence of forged electronic records, intentional and unintentional alteration of records, and fraud in electronic commerce and other electronic transactions;

(e) to help to establish uniformity of rules, regulations and standards regarding the authentication and integrity of electronic records;

(f) to promote public confidence in the integrity and reliability of electronic records and electronic commerce, and to foster the development of electronic commerce through the use of electronic signatures to lend authenticity and integrity to correspondence in any electronic medium;and

(g) to implement the United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts adopted by the General Assembly of the United Nations on 23rd November 2005 and to make the law of Singapore on electronic transactions, whether or not involving parties whose places of business are in different States, consistent with the provisions of that Convention.

Excluded matters

4. —(1) The provisions of this Act specified in the first column of the First Schedule shall not apply to any rule of law requiring writing or signatures in any of the matters specified in the second column of that Schedule.

(2) The Minister may, by order published in the *Gazette*, amend the First Schedule.

Party autonomy

5. —(1) Nothing in Part II shall affect any rule of law or obligation requiring the agreement or consent of the parties as to the form of a communication or record, and (unless otherwise agreed or provided by a rule of law) such agreement or consent may be inferred from the conduct of the parties.

(2) Nothing in Part II shall prevent the parties to a contract or transaction from —

(a) excluding the use of electronic records, electronic communications or electronic signatures in the contract or transaction by agreement; or

(b) imposing additional requirements as to the form or authentication of the contract or transaction by agreement.

(3) Subject to any other rights or obligations of the parties to a contract or transaction, the parties may, by agreement —

(a) exclude section 6, 11, 12, 13, 14, 15 or 16 from applying to the contract or transaction; or

(b) derogate from or vary the effect of all or any of those provisions in respect of the contract or transaction.

PART II

ELECTRONIC RECORDS, SIGNATURES AND CONTRACTS

Legal recognition of electronic records

6. For the avoidance of doubt, it is declared that information shall not be denied legal effect, validity or enforceability solely on the ground that it is in the form of an electronic record.

Requirement for writing

7. Where a rule of law requires information to be written, in writing, to be presented in writing or provides for certain consequences if it is not, an electronic record satisfies that rule of law if the information contained therein is accessible so as to be usable for subsequent reference.

Requirement for signature

8. Where a rule of law requires a signature, or provides for certain consequences if a document or a record is not signed, that requirement is satisfied in relation to an electronic record if —

(a) a method is used to identify the person and to indicate that person's intention in respect of the information contained in the electronic record; and

(b) the method used is either —

(i) as reliable as appropriate for the purpose for which the electronic record was generated or communicated, in the light of all the circumstances, including any relevant agreement; or

(ii) proven in fact to have fulfilled the functions described in paragraph (a), by itself or together with further evidence.

Retention of electronic records

9. —(1) Where a rule of law requires any document, record or information to be retained, or provides for certain consequences if it is not, that requirement is satisfied by retaining the

document, record or information in the form of an electronic record if the following conditions are satisfied:

(a) the information contained therein remains accessible so as to be usable for subsequent reference;

(b) the electronic record is retained in the format in which it was originally generated, sent or received, or in a format which can be demonstrated to represent accurately the information originally generated, sent or received;

(c) such information, if any, as enables the identification of the origin and destination of an electronic record and the date and time when it was sent or received, is retained; and

(d) any additional requirements relating to the retention of such electronic records specified by the public agency which has supervision over the requirement for the retention of such records are complied with.

(2) An obligation to retain any document, record or information in accordance with subsection (1)(c) shall not extend to any information necessarily and automatically generated solely for the purpose of enabling a record to be sent or received.

(3) A person may satisfy the requirement referred to in subsection (1) by using the services of any other person, if the conditions in paragraphs (a) to (d) of that subsection are complied with.

(4) Nothing in this section shall apply to —

(a) any rule of law which expressly provides for the retention of documents, records or information in the form of electronic records; or

(b) any rule of law requiring that any document, record or information be retained (or which provides for consequences if not) that the Minister, by order published in the *Gazette*, excludes from the application of this section in respect of such document, record or information.

Provision of originals

10. —(1) Where a rule of law requires any document, record or information to be provided or retained in its original form, or provides for certain consequences if it is not, that requirement is satisfied by providing or retaining the document, record or information in the form of an electronic record if the following conditions are satisfied:

(a) there exists a reliable assurance as to the integrity of the information contained in the electronic record from the time the document, record or information was first made in its final form, whether as a document in writing or as an electronic record;

(b) where the document, record or information is to be provided to a person, the electronic record that is provided to the person is capable of being displayed to the person; and

(c) any additional requirements relating to the provision or retention of such electronic records specified by the public agency which has supervision over the requirement for the provision or retention of such records are complied with.

(2) For the purposes of subsection (1)(a) —

(a) the criterion for assessing integrity shall be whether the information has remained complete and unaltered, apart from the introduction of any changes that arise in the normal course of communication, storage and display; and

(b) the standard of reliability required shall be assessed in the light of the purpose for which the information was generated and in the light of all the relevant circumstances.

(3) A person may satisfy the requirement referred to in subsection (1) by using the services of any other person, if the conditions in paragraphs (a), (b) and (c) of that subsection are complied with.

(4) Nothing in this section shall apply to any rule of law requiring that any document, record or information be provided or retained in its original form (or which provides for consequences if not) that the Minister, by order published in the *Gazette*, excludes from the application of this section in respect of such document, record or information.

Formation and validity of contracts

11. —(1) For the avoidance of doubt, it is declared that in the context of the formation of contracts, an offer and the acceptance of an offer may be expressed by means of electronic communications.

(2) Where an electronic communication is used in the formation of a contract, that contract shall not be denied validity or enforceability solely on the ground that an electronic communication was used for that purpose.

Effectiveness between parties

12. As between the originator and the addressee of an electronic communication, a declaration of intent or other statement shall not be denied legal effect, validity or enforceability solely on the ground that it is in the form of an electronic communication.

Time and place of despatch and receipt

13. —(1) The time of despatch of an electronic communication is —

(a) the time when it leaves an information system under the control of the originator or of the party who sent it on behalf of the originator; or

(b) if the electronic communication has not left an information system under the control of the originator or of the party who sent it on behalf of the originator, the time when the electronic communication is received.

(2) The time of receipt of an electronic communication is the time when the electronic communication becomes capable of being retrieved by the addressee at an electronic address designated by the addressee.

(3) The time of receipt of an electronic communication at an electronic address that has not been designated by the addressee is the time when the electronic communication becomes capable of being retrieved by the addressee at that address and the addressee becomes aware that the electronic communication has been sent to that address.

(4) For the purposes of subsection (3), an electronic communication is presumed to be capable of being retrieved by the addressee when it reaches the electronic address of the addressee.

(5) An electronic communication is deemed to be despatched at the place where the originator has its place of business and is deemed to be received at the place where the addressee has its place of business.

(6) Subsections (2), (3) and (4) shall apply notwithstanding that the place where the information system supporting an electronic address is located may be different from the place where the electronic communication is deemed to be received under subsection (5).

Invitation to make offer

14. A proposal to conclude a contract made through one or more electronic communications which is not addressed to one or more specific parties, but is generally accessible to parties

making use of information systems, including a proposal that makes use of interactive applications for the placement of orders through such information systems, is to be considered as an invitation to make offers, unless it clearly indicates the intention of the party making the proposal to be bound in case of acceptance.

Use of automated message systems for contract formation

15. A contract formed by the interaction of an automated message system and a natural person, or by the interaction of automated message systems, shall not be denied validity or enforceability solely on the ground that no natural person reviewed or intervened in each of the individual actions carried out by the automated message systems or the resulting contract.

Error in electronic communications

16. —(1) Where a natural person makes an input error in an electronic communication exchanged with the automated message system of another party and the automated message system does not provide the person with an opportunity to correct the error, that person, or the party on whose behalf that person was acting, has the right to withdraw the portion of the electronic communication in which the input error was made.

(2) Subsection (1) shall not apply unless the person, or the party on whose behalf that person was acting —

(a) notifies the other party of the error as soon as possible after having learned of the error and indicates that he made an error in the electronic communication; and

(b) has not used or received any material benefit or value from the goods or services, if any, received from the other party.

(3) Nothing in this section shall affect the application of any rule of law that may govern the consequences of any error other than as provided for in subsections (1) and (2).

PART III

SECURE ELECTRONIC RECORDS AND SIGNATURES

Secure electronic record

17. —(1) If a specified security procedure, or a commercially reasonable security procedure agreed to by the parties involved, has been properly applied to an electronic record to verify that

the electronic record has not been altered since a specific point in time, such record shall be treated as a secure electronic record from such specific point in time to the time of verification.

(2) For the purposes of this section and section 18, whether a security procedure is commercially reasonable shall be determined having regard to the purposes of the procedure and the commercial circumstances at the time the procedure was used, including —

- (a) the nature of the transaction;
- (b) the sophistication of the parties;
- (c) the volume of similar transactions engaged in by either or all parties;
- (d) the availability of alternatives offered to but rejected by any party;
- (e) the cost of alternative procedures; and
- (f) the procedures in general use for similar types of transactions.

Secure electronic signature

18. —(1) If, through the application of a specified security procedure, or a commercially reasonable security procedure agreed to by the parties involved, it can be verified that an electronic signature was, at the time it was made —

- (a) unique to the person using it;
- (b) capable of identifying such person;
- (c) created in a manner or using a means under the sole control of the person using it;

and

(d) linked to the electronic record to which it relates in a manner such that if the record was changed the electronic signature would be invalidated, such signature shall be treated as a secure electronic signature.

(2) Whether a security procedure is commercially reasonable shall be determined in accordance with section 17(2).

Presumptions relating to secure electronic records and signatures

19. —(1) In any proceedings involving a secure electronic record, it shall be presumed, unless evidence to the contrary is adduced, that the secure electronic record has not been altered since the specific point in time to which the secure status relates.

(2) In any proceedings involving a secure electronic signature, it shall be presumed, unless evidence to the contrary is adduced, that —

(a) the secure electronic signature is the signature of the person to whom it correlates;
and

(b) the secure electronic signature was affixed by that person with the intention of signing or approving the electronic record.

(3) In the absence of a secure electronic record or a secure electronic signature, nothing in this Part shall create any presumption relating to the authenticity and integrity of the electronic record or electronic signature.

PART IV

REGULATION OF SPECIFIED SECURITY PROCEDURES AND SPECIFIED SECURITY PROCEDURE PROVIDERS

Interpretation of this Part

20. —(1) In this Part, “designated person” means any member of a class of specified security procedure providers specified in the Fourth Schedule.

(2) For the avoidance of doubt, a reference to this Part shall include a reference to the Second, Third and Fourth Schedules.

Specified security procedures

21. —(1) The Minister may, by order published in the *Gazette*, amend the Second Schedule to add, delete or modify any specified security procedure for the purposes of this Act.

(2) The provisions set out in the Third Schedule shall apply to the corresponding specified security procedures.

(3) The Minister may, by order published in the *Gazette*, amend the Third Schedule to make provisions relating to any of the specified security procedures, including —

(a) specifying the conditions under which any electronic signature may be treated as a secure electronic signature;

(b) specifying the conditions under which any electronic record may be treated as a secure electronic record;

(c) prescribing the effect of and duties relating to the use of specified security procedures, including the rights and duties of any persons relating to the use of such procedures

and specifying rules relating to the presumptions, assumption of risk, foreseeability of reliance and liability limits applicable to the use of specified security procedures; and

(d) prescribing offences in respect of the contravention of any provision in that Schedule, and prescribing fines not exceeding \$20,000 or imprisonment which may not exceed 2 years or both, that may, on conviction, be imposed in respect of any such offence.

(4) The Minister may, by order published in the *Gazette*, amend the Fourth Schedule.

Regulation of specified security procedures and specified security procedure providers

22. —(1) The Minister may make regulations for the carrying out of this Part and, without prejudice to such general power, may make regulations for all or any of the following purposes:

(a) the regulation, licensing or accreditation of specified security procedure providers and their authorised representatives;

(b) safeguarding or maintaining the effectiveness and efficiency of the common security infrastructure relating to the use of secure electronic signatures and the authentication of electronic records, including the imposition of requirements to ensure interoperability between specified security procedure providers or in relation to any security procedure;

(c) ensuring that the common security infrastructure relating to the use of secure electronic signatures and the authentication of electronic records complies with Singapore's international obligations;

(d) prescribing the forms and fees applicable for the purposes of this Part.

(2) Without prejudice to the generality of subsection (1), the Minister may, in making regulations for the regulation, licensing or accreditation of specified security procedure providers and their authorised representatives —

(a) prescribe the accounts to be kept by specified security procedure providers;

(b) provide for the appointment and remuneration of an auditor, and for the costs of an audit carried out under the regulations;

(c) provide for the establishment and regulation of any electronic system by a specified security procedure provider, whether by itself or in conjunction with other specified security procedure providers, and for the imposition and variation of requirements or conditions relating thereto as the Controller may think fit;

(d) make provisions to ensure the quality of repositories and the services they provide, including provisions for the standards, licensing or accreditation of repositories;

(e) provide for the use of any accreditation mark in relation to the activities of specified security procedure providers and for controls over the use thereof;

(f) prescribe the duties and liabilities of specified security procedure providers registered, licensed or accredited under this Act in respect of their customers; and

(g) provide for the conduct of any inquiry into the conduct of specified security procedure providers and their authorised representatives and the recovery of the costs and expenses involved in such an inquiry.

(3) Without prejudice to the generality of subsection (1), the Minister may make regulations to provide for the cross-border recognition of specified security procedure providers or specified security procedures or any processes or records related thereto, including any requirements —

(a) relating to interoperability arrangements with the specified security procedure providers;

(b) whether the specified security procedure providers satisfy certain requirements applicable to specified security procedure providers registered, accredited or licensed under this Act;

(c) whether the specified security procedures, processes or records satisfy certain requirements applicable to specified security procedures, processes or records (as the case may be) under this Act;

(d) that the processes or records have been guaranteed by a specified security procedure provider registered, accredited or licensed under this Act;

(e) that —

(i) the specified security procedure providers have been registered, accredited or licensed;

(ii) the processes have been specified; or

(iii) the records have been registered,

under a particular registration, accreditation or licensing scheme (as the case may be) established outside Singapore; or

(f) that the specified security procedure providers, specified security procedures, processes or records have been recognised under a particular bilateral or multilateral agreement with Singapore.

(4) Regulations made under this section may provide that a contravention of a specified provision shall be an offence and may provide penalties for a fine not exceeding \$50,000 or imprisonment for a term not exceeding 12 months or both.

Controller may give directions for compliance

23.—(1) The Controller may, by notice in writing, direct any designated person, or any officer, employee or authorised representative of a designated person —

(a) to take such measures or stop carrying on such activities as are specified in the notice if they are necessary to ensure compliance with this Part; or

(b) to co-operate with any other designated persons or public agencies as the Controller thinks necessary in the case of a public emergency.

(2) Any person who fails to comply with any direction specified in a notice issued under subsection (1) shall be guilty of an offence and shall be liable on conviction to a fine not exceeding \$50,000 or to imprisonment for a term not exceeding 12 months or to both.

(3) If any doubt arises as to the existence of a public emergency for the purposes of subsection (1) (b), a certificate signed by the Minister delivered to the designated person shall be conclusive evidence of the matters stated therein.

Power to investigate

24.—(1) The Controller or an authorised officer may investigate the activities of any designated person, or any officer, employee or authorised representative of a designated person, in relation to their compliance with this Part.

(2) For the purposes of subsection (1), the Controller may in writing issue an order to any designated person, or any officer, employee or authorised representative of a designated person, to further an investigation under this section or to secure compliance with this Part, including an order to produce records, accounts, data and documents kept by the designated person, and to allow the Controller or an authorised officer to examine and copy any of them.

PART V
USE OF ELECTRONIC RECORDS
AND SIGNATURES BY PUBLIC AGENCIES

Acceptance of electronic filing and issue of documents

25. —(1) Any public agency that, pursuant to any written law —

- (a) accepts the filing of documents, or obtains information in any form;
- (b) requires that documents be created or retained;
- (c) requires documents, records or information to be provided or retained in their original form;
- (d) issues any permit, licence or approval; or
- (e) requires payment of any fee, charge or other amount by any method and manner of payment,

may, notwithstanding anything to the contrary in such written law, carry out that function by means of electronic records or in electronic form.

(2) In any case where a public agency decides to perform any of the functions in subsection (1) by means of electronic records or in electronic form, the public agency may specify —

- (a) the manner and format in which such electronic records shall be filed, created, retained, issued or provided;
- (b) where such electronic records have to be signed, the type of electronic signature required (including, if applicable, a requirement that the sender use a particular type of secure electronic signature);
- (c) the manner and format in which such signature shall be affixed to the electronic record, and the identity of or criteria that shall be met by any specified security procedure provider used by the person filing the document;
- (d) such control processes and procedures as may be appropriate to ensure adequate integrity, security and confidentiality of electronic records or payments; and
- (e) any other required attributes for electronic records or payments that are currently specified for corresponding paper documents.

(3) For the avoidance of doubt, notwithstanding anything to the contrary in any written law but subject to any specification made under subsection (2), where any person is required by any written law to —

(a) file any document with or provide information in any form to a public agency;

(b) create or retain any document for a public agency;

(c) use a prescribed form for an application or notification to, or other transaction with, a public agency;

(d) provide to or retain for a public agency any document, record or information in its original form; or

(e) hold a licence, permit or other approval from a public agency, such a requirement is satisfied by an electronic record specified by the public agency for that purpose and —

(i) in the case of a requirement referred to in paragraph (a), (c) or (d), transmitted or retained (as the case may be) in the manner specified by the public agency;

(ii) in the case of a requirement referred to in paragraph (b), created or retained (as the case may be) in the manner specified by the public agency; or

(iii) in the case of a requirement referred to in paragraph (e), issued by the public agency.

(4) Subject to sections 9 and 10, nothing in this Act shall by itself compel any public agency to accept or issue any document or information in the form of electronic records or to accept any payment in electronic form.

PART VI

LIABILITY OF NETWORK SERVICE PROVIDERS

Liability of network service providers

26.—(1) Subject to subsection (2), a network service provider shall not be subject to any civil or criminal liability under any rule of law in respect of third-party material in the form of electronic records to which he merely provides access if such liability is founded on —

(a) the making, publication, dissemination or distribution of such materials or any statement made in such material; or

(b) the infringement of any rights subsisting in or in relation to such material.

(2) Nothing in this section shall affect —

(a) any obligation founded on contract;

(b) the obligation of a network service provider as such under a licensing or other regulatory regime established under any written law;

(c) any obligation imposed under any written law or by a court to remove, block or deny access to any material; or

(d) any liability of a network service provider under the Copyright Act (Cap. 63) in respect of —

(i) the infringement of copyright in any work or other subject-matter in which copyright subsists; or

(ii) the unauthorised use of any performance, the protection period of which has not expired.

(3) In this section —

“performance” and “protection period” have the same meanings as in Part XII of the Copyright Act;

“provides access” , in relation to third-party material, means the provision of the necessary technical means by which third-party material may be accessed and includes the automatic and temporary storage of the third-party material for the purpose of providing access;

“third-party” , in relation to a network service provider, means a person over whom the provider has no effective control.

PART VII

GENERAL

Appointment of Controller and other officers

27. —(1) The Minister may appoint any person to be the Controller for the purposes of this Act.

(2) The Controller shall, subject to any general or special directions of the Minister, perform such duties as are imposed and may exercise such powers as are conferred upon him by this Act or any other written law.

(3) The Controller may, after consultation with the Minister, appoint by name or office such number of Deputy Controllers, Assistant Controllers and other officers as the Controller considers necessary for the purpose of assisting him in the performance of his duties and the exercise of his powers under this Act.

(4) The Controller may delegate the exercise of all or any of the powers conferred or duties imposed upon him by this Act (except the power of delegation conferred by this subsection) to any officer appointed under subsection (3), subject to such conditions or limitations as the Controller may specify.

(5) In exercising any of the powers of enforcement under this Act, an authorised officer shall on demand produce to the person against whom he is acting the authority issued to him by the Controller.

(6) The Controller, every officer appointed under subsection (3) and every authorised officer shall be deemed to be a public servant for the purposes of the Penal Code (Cap. 224).

Obligation of confidentiality

28.—(1) No person shall disclose any information which has been obtained by him in the performance of his duties or the exercise of his powers under this Act, unless such disclosure is made —

(a) with the permission of the person from whom the information was obtained or, where the information is the confidential information of a third person, with the permission of the third person;

(b) for the purpose of the administration or enforcement of this Act;

(c) for the purpose of assisting any public officer or officer of any other statutory board in the investigation or prosecution of any offence under any written law; or

(d) in compliance with the requirement of any court or the provisions of any written law.

(2) For the purposes of this section, the reference to a person disclosing any information includes his permitting any other person to have access to any electronic record, book, register, correspondence, information, document or other material which has been obtained by him in the performance of his duties or the exercise of his powers under this Act.

(3) Any person who contravenes subsection (1) shall be guilty of an offence and shall be liable on conviction to a fine not exceeding \$10,000 or to imprisonment for a term not exceeding 12 months or to both.

Access to computers and data

29.—(1) The Controller or an authorised officer shall be entitled at any time to —

(a) have access to and inspect and check the operation of any computer system and any associated apparatus or material which he has reasonable cause to suspect is or has been in use in connection with any offence under this Act; and

(b) use or caused to be used any such computer system to search any data contained in or available to such computer system.

(2) The Controller or an authorised officer shall be entitled to require —

(a) the person by whom or on whose behalf the Controller or authorised officer has reasonable cause to suspect the computer is or has been so used; or

(b) any person having charge of, or otherwise concerned with the operation of, the computer, apparatus or material, to provide him with such reasonable technical and other assistance as he may require for the purposes of subsection (1).

(3) Any person who —

(a) obstructs the lawful exercise of the powers under subsection (1); or

(b) fails to comply with a request under subsection (2),

shall be guilty of an offence and shall be liable on conviction to a fine not exceeding \$20,000 or to imprisonment for a term not exceeding 12 months or to both.

Production of documents, etc.

30. The Controller or an authorised officer shall, for the purposes of the execution of this Act, have power to do all or any of the following:

(a) require the production of any identification document from any person in relation to any offence under this Act;

(b) make such inquiry as may be necessary to ascertain whether the provisions of this Act have been complied with.

Obstruction of Controller or authorised officer

31. Any person who obstructs, impedes, assaults or interferes with the Controller or any authorised officer in the performance of his functions under this Act shall be guilty of an offence.

Offences by bodies corporate, etc.

32. —(1) Where an offence under this Act committed by a body corporate is proved —

(a) to have been committed with the consent or connivance of an officer; or

(b) to be attributable to any neglect on his part,

the officer as well as the body corporate shall be guilty of the offence and shall be liable to be proceeded against and punished accordingly.

(2) Where the affairs of a body corporate are managed by its members, subsection (1) shall apply in relation to the acts and defaults of a member in connection with his functions of management as if he were a director of the body corporate.

(3) Where an offence under this Act committed by a partnership is proved —

(a) to have been committed with the consent or connivance of a partner; or

(b) to be attributable to any neglect on his part,

the partner as well as the partnership shall be guilty of the offence and shall be liable to be proceeded against and punished accordingly.

(4) Where an offence under this Act committed by an unincorporated association (other than a partnership) is proved —

(a) to have been committed with the consent or connivance of an officer of the unincorporated association or a member of its governing body; or

(b) to be attributable to any neglect on the part of such an officer or member, the officer or member as well as the unincorporated association shall be guilty of the offence and shall be liable to be proceeded against and punished accordingly.

(5) In this section —

"body corporate" includes a limited liability partnership;

"officer" —

(a) in relation to a body corporate, means any director, partner, member of the committee of management, chief executive, manager, secretary or other similar officer of the body corporate and includes any person purporting to act in any such capacity; or

(b) in relation to an unincorporated association (other than a partnership), means the president, the secretary, or any member of the committee of the unincorporated association, or any person holding a position analogous to that of president, secretary or member of a committee and includes any person purporting to act in any such capacity;

"partner" includes a person purporting to act as a partner.

(6) Regulations may provide for the application of any provision of this section, with such modifications as the Minister considers appropriate, to any body corporate or unincorporated association formed or recognised under the law of a territory outside Singapore.

General penalties

33. Any person guilty of an offence under this Act for which no penalty is expressly provided shall be liable on conviction to a fine not exceeding \$20,000 or to imprisonment for a term not exceeding 6 months or to both.

Consent of Public Prosecutor

34. No prosecution in respect of any offence under this Act shall be instituted except by or with the consent of the Public Prosecutor.

Jurisdiction of court

35. Notwithstanding any provision to the contrary in the Criminal Procedure Code (Cap. 68), a District Court shall have jurisdiction to try any offence under this Act and shall have power to impose the full penalty or punishment in respect of the offence.

Composition of offences

36.—(1) The Controller may, in his discretion, compound any offence under this Act which is prescribed as being an offence which may be compounded by collecting from the person reasonably suspected of having committed the offence a sum not exceeding —

(a) one half of the amount of the maximum fine that is prescribed for the offence; or

(b) \$5,000,

whichever is the lower.

(2) On payment of such sum of money, no further proceedings shall be taken against that person in respect of the offence.

(3) The Minister may make regulations prescribing the offences which may be compounded.

Power to exempt

37. The Minister may, by order published in the *Gazette*, exempt, subject to such terms and conditions as he thinks fit, any person or class of persons from all or any of the provisions of this Act.

Regulations

38. The Minister may make regulations to prescribe anything which is required to be prescribed under this Act (except section 22) and generally for the carrying out of the provisions of this Act (except section 22).

Repeal and transitional provisions

39. —(1) The Electronic Transactions Act (Cap. 88) (referred to in this section as the repealed Act) is repealed.

(2) Subject to subsection (3), this Act shall apply to all acts or transactions done in relation to an electronic record, including the generation, signing or communication of an electronic record, made on or after the date of commencement of this Act.

(3) If, immediately before the date of commencement of this Act —

(a) by virtue of section 8 of the repealed Act, an electronic signature was treated as having satisfied a rule of law requiring a signature, or providing certain consequences if a document is not signed;

(b) by virtue of section 9 of the repealed Act, an electronic record was treated as having satisfied a rule of law requiring certain documents, records or information to be retained; or

(c) by virtue of section 15 of the repealed Act, an electronic record was treated as having been despatched or received,

the provisions of this Act shall not affect that treatment of the electronic signature or electronic record, as the case may be.

FIRST SCHEDULE

Section 4

MATTERS EXCLUDED BY SECTION 4

<i>First column</i>	<i>Second column</i>
<i>Provision</i>	<i>Matter</i>
1. Part II	The creation or execution of a will
2. Part II	Negotiable instruments, documents of title, bills of exchange, promissory notes, consignment notes, bills of lading, warehouse receipts or any transferable document or instrument that entitles the bearer or beneficiary to claim the delivery of goods or the payment of a sum of money
3. Part II	The creation, performance or enforcement of an indenture, declaration of trust or power of attorney, with the exception of implied, constructive and resulting trusts
4. Part II	Any contract for the sale or other disposition of immovable property, or any interest in such property
5. Part II	The conveyance of immovable property or the transfer of any interest in immovable property.

SECOND SCHEDULE

Sections 2, 20 and 21

SPECIFIED SECURITY PROCEDURES

1. Digital signatures, as defined in the Third Schedule.

THIRD SCHEDULE

Sections 20 and 21 and paragraph 1 of the

Second Schedule

DIGITAL SIGNATURES**PART 1****GENERAL****Interpretation**

1. —(1) In this Schedule, unless the context otherwise requires —

"accredited certification authority" means a certification authority accredited by the Controller pursuant to any regulations made under section 22;

"asymmetric cryptosystem" means a system capable of generating a secure key pair, consisting of a private key for creating a digital signature, and a public key to verify the digital signature;

"certificate" means a record issued for the purpose of supporting digital signatures which purports to confirm the identity or other significant characteristics of the person who holds a particular key pair;

"certification authority" means a person who issues a certificate;

"certification practice statement" means a statement issued by a certification authority to specify the practices that the certification authority employs in issuing certificates;

"correspond" , in relation to a private key or public key, means to belong to the same key pair;

"digital signature" means an electronic signature consisting of a transformation of an electronic record using an asymmetric cryptosystem and a hash function such that a person having the initial untransformed electronic record and the signer's public key can accurately determine—

(a) whether the transformation was created using the private key that corresponds to the signer's public key; and

(b) whether the initial electronic record has been altered since the transformation was made;

"hash function" means an algorithm mapping or translating one sequence of bits into another, generally smaller, set (the hash result) such that —

(a) a record yields the same hash result every time the algorithm is executed using the same record as input;

(b) it is computationally infeasible that a record can be derived or reconstituted from the hash result produced by the algorithm; and

(c) it is computationally infeasible that 2 records can be found that produce the same hash result using the algorithm;

"key pair" , in an asymmetric cryptosystem, means a private key and its mathematically related public key, having the property that the public key can verify a digital signature that the private key creates;

"operational period" , in relation to a certificate, means a period beginning on the date and time the certificate is issued by a certification authority (or on a later date and time if stated in the certificate), and ending on the date and time the certificate expires (as stated in the certificate) or is earlier revoked or suspended;

"private key" means the key of a key pair used to create a digital signature;

"public key" means the key of a key pair used to verify a digital signature;

"recognised certificate" means a certificate recognised pursuant to regulations made under section 22(3);

"recognised certification authority" means a certification authority recognised pursuant to regulations made under section 22(3);

"repository" means a system for storing and retrieving certificates or other information relevant to certificates;

"revoke" , in relation to a certificate, means to permanently end the operational period of the certificate from a specified time;

"subscriber" means a person who is the subject named or identified in a certificate issued to him and who holds a private key that corresponds to a public key listed in that certificate;

"suspend" , in relation to a certificate, means to temporarily suspend the operational period of the certificate from a specified time;

"trustworthy system" means computer hardware, software and procedures that —

(a) are reasonably secure from intrusion and misuse;

- (b) provide a reasonable level of availability, reliability and correct operation;
- (c) are reasonably suited to performing their intended functions; and
- (d) adhere to generally accepted security procedures;

"valid certificate" means a certificate that a certification authority has issued and which the subscriber listed in it has accepted;

"verify a digital signature" , in relation to a given digital signature, record and public key, means to determine accurately that —

- (a) the digital signature was created using the private key corresponding to the public key listed in the certificate; and
- (b) the record has not been altered since its digital signature was created.

(2) In the application of this Act to certificates issued by the Controller and digital signatures verified by reference to those certificates, the Controller shall be deemed to be an accredited certification authority.

Secure electronic record with digital signature

2. The portion of an electronic record that is signed with a digital signature shall be treated as a secure electronic record if the digital signature is a secure electronic signature by virtue of paragraph 3.

Digital signature treated as secure electronic signature

3. When any portion of an electronic record is signed with a digital signature, the digital signature shall be treated as a secure electronic signature with respect to such portion of the record, if —

(a) the digital signature was created during the operational period of a valid certificate and is verified by reference to the public key listed in such certificate; and

(b) the certificate is considered trustworthy, in that it is an accurate binding of a public key to a person's identity because —

(i) the certificate was issued by an accredited certification authority operating in compliance with the regulations made under section 22;

(ii) the certificate was issued by a recognised certification authority;

(iii) the certificate was issued by a public agency approved by the Minister to act as a certification authority on such conditions as he may by regulations impose or specify; or

(iv) the parties have expressly agreed between themselves (sender and recipient) to use digital signatures as a security procedure, and the digital signature was properly verified by reference to the sender's public key.

Presumptions regarding certificates

4. It shall be presumed, unless evidence to the contrary is adduced, that the information (except for information identified as subscriber information which has not been verified) listed in a certificate issued by an accredited certification authority or a recognised certification authority, or in a recognised certificate, is correct if the certificate was accepted by the subscriber.

Unreliable digital signatures

5. Unless otherwise provided by law or contract, a person relying on a digitally signed electronic record assumes the risk that the digital signature is invalid as a signature or an authentication of the signed electronic record, if reliance on the digital signature is not reasonable under the circumstances having regard to the following factors:

- (a) facts which the person relying on the digitally signed electronic record knows or has notice of, including all facts listed in the certificate or incorporated in it by reference;
- (b) the value or importance of the digitally signed electronic record, if known;
- (c) the course of dealing between the person relying on the digitally signed electronic record and the subscriber and any available indicia of reliability or unreliability apart from the digital signature; and
- (d) any usage of trade, particularly trade conducted by trustworthy systems or other electronic means.

Reliance on certificates foreseeable

6. It is foreseeable that persons relying on a digital signature will also rely on a valid certificate containing the public key by which the digital signature can be verified.

Prerequisites to publication of certificate

7. No person may publish a certificate or otherwise make it available to a person known by that person to be in a position to rely on the certificate or on a digital signature that is verifiable with reference to a public key listed in the certificate, if that person knows that —

- (a) the certification authority listed in the certificate has not issued it;
- (b) the subscriber listed in the certificate has not accepted it; or

(c) the certificate has been suspended or revoked, unless such publication is for the purpose of verifying a digital signature created prior to such suspension or revocation.

Publication for fraudulent or unlawful purpose

8. Any person who knowingly creates, publishes or otherwise makes available a certificate for any fraudulent or unlawful purpose shall be guilty of an offence and shall be liable on conviction to a fine not exceeding \$20,000 or to imprisonment for a term not exceeding 2 years or to both.

False or unauthorised request

9. Any person who knowingly misrepresents to a certification authority his identity or authorisation for the purpose of requesting for a certificate or for suspension or revocation of a certificate shall be guilty of an offence and shall be liable on conviction to a fine not exceeding \$10,000 or to imprisonment for a term not exceeding 6 months or to both.

Recommended reliance limit

10. —(1) An accredited certification authority or a recognised certification authority shall, in issuing a certificate to a subscriber, specify a recommended reliance limit in the certificate.

(2) The accredited certification authority or recognised certification authority may specify different reliance limits in different certificates as it considers fit.

Liability limits for accredited certification authorities

11. Unless an accredited certification authority or a recognised certification authority waives the application of this paragraph, an accredited certification authority or a recognised certification authority shall not be liable —

(a) for any loss caused by reliance on a false or forged digital signature of a subscriber, if, with respect to the false or forged digital signature, the accredited certification authority or recognised certification authority complied with the requirements of this Act; or

(b) in excess of the amount specified in the certificate as its recommended reliance limit for either —

(i) a loss caused by reliance on a misrepresentation in the certificate of any fact that the accredited certification authority or recognised certification authority is required to confirm; or

(ii) failure to comply with paragraphs 14 and 15 in issuing the certificate.

PART II
DUTIES OF CERTIFICATION AUTHORITY

Trustworthy system

12. A certification authority must utilise trustworthy systems in performing its services.

Disclosure

13. —(1) A certification authority shall disclose —

(a) its certificate that contains the public key corresponding to the private key used by that certification authority to digitally sign another certificate (referred to in this paragraph as a certification authority certificate);

(b) any relevant certification practice statement;

(c) notice of the suspension or revocation of its certification authority certificate; and

(d) any other fact that materially and adversely affects either the reliability of a certificate that the authority has issued or the authority's ability to perform its services.

(2) In the event of an occurrence that materially and adversely affects a certification authority's trustworthy system or its certification authority certificate, the certification authority shall —

(a) use reasonable efforts to notify any person who is known to be or foreseeably will be affected by that occurrence; or

(b) act in accordance with procedures governing such an occurrence specified in its certification practice statement.

Issuance of certificate

14. —(1) A certification authority may issue a certificate to a prospective subscriber only after the certification authority —

(a) has received a request for issuance from the prospective subscriber; and

(b) has —

(i) if it has a certification practice statement, complied with all of the practices and procedures set forth in such certification practice statement including procedures regarding identification of the prospective subscriber; or

(ii) in the absence of a certification practice statement, complied with the conditions in sub-paragraph (2).

(2) In the absence of a certification practice statement, the certification authority shall confirm by itself or through its authorised agent that —

(a) the prospective subscriber is the person to be listed in the certificate to be issued;

(b) if the prospective subscriber is acting through one or more agents, the subscriber authorised the agent to have custody of the subscriber's private key and to request issuance of a certificate listing the corresponding public key;

(c) the information in the certificate to be issued is accurate;

(d) the prospective subscriber rightfully holds the private key corresponding to the public key to be listed in the certificate;

(e) the prospective subscriber holds a private key capable of creating a digital signature; and

(f) the public key to be listed in the certificate can be used to verify a digital signature affixed by the private key held by the prospective subscriber.

Representations upon issuance of certificate

15. —(1) By issuing a certificate, a certification authority represents to any person who reasonably relies on the certificate or a digital signature verifiable by the public key listed in the certificate that the certification authority has issued the certificate in accordance with any applicable certification practice statement incorporated by reference in the certificate, or of which the relying person has notice.

(2) In the absence of such certification practice statement, the certification authority represents that it has confirmed that —

(a) the certification authority has complied with all applicable requirements of this Act in issuing the certificate, and if the certification authority has published the certificate or otherwise made it available to such relying person, that the subscriber listed in the certificate has accepted it;

(b) the subscriber identified in the certificate holds the private key corresponding to the public key listed in the certificate;

(c) the subscriber's public key and private key constitute a functioning key pair;

(d) all information in the certificate is accurate, unless the certification authority has stated in the certificate or incorporated by reference in the certificate a statement that the accuracy of specified information is not confirmed; and

(e) the certification authority has no knowledge of any material fact which if it had been included in the certificate would adversely affect the reliability of the representations in subparagraphs (a) to (d).

(3) Where there is an applicable certification practice statement which has been incorporated by reference in the certificate, or of which the relying person has notice, subparagraph (2) shall apply to the extent that the representations are not inconsistent with the certification practice statement.

Suspension of certificate

16. Unless the certification authority and the subscriber agree otherwise, the certification authority that issued a certificate shall suspend the certificate as soon as possible after receiving a request by a person whom the certification authority reasonably believes to be —

- (a) the subscriber listed in the certificate;
- (b) a person duly authorised to act for that subscriber; or
- (c) a person acting on behalf of that subscriber, who is unavailable.

Revocation of certificate

17. A certification authority shall revoke a certificate that it issued —

(a) after receiving a request for revocation by the subscriber listed in the certificate; and confirming that the person requesting the revocation is the subscriber, or is an agent of the subscriber with authority to request the revocation;

(b) after receiving a certified copy of the subscriber's death certificate, or upon confirming by other evidence that the subscriber is dead; or

(c) upon presentation of documents effecting a dissolution of the subscriber, or upon confirming by other evidence that the subscriber has been dissolved or has ceased to exist.

Revocation without subscriber's consent

18. —(1) A certification authority shall revoke a certificate, regardless of whether the subscriber listed in the certificate consents, if the certification authority confirms that —

- (a) a material fact represented in the certificate is false;

(b) a requirement for issuance of the certificate was not satisfied;

(c) the certification authority's private key or trustworthy system was compromised in a manner materially affecting the certificate's reliability;

(d) an individual subscriber is dead; or

(e) a subscriber has been dissolved, wound up or otherwise ceased to exist.

(2) Upon effecting such a revocation, other than under sub-paragraph (1)(d) or (e), the certification authority shall immediately notify the subscriber listed in the revoked certificate.

Notice of suspension

19. —(1) Immediately upon suspension of a certificate by a certification authority, the certification authority shall publish a signed notice of the suspension in the repository specified in the certificate for publication of notice of suspension.

(2) Where one or more repositories are specified, the certification authority shall publish signed notices of the suspension in all such repositories.

Notice of revocation

20. —(1) Immediately upon revocation of a certificate by a certification authority, the certification authority shall publish a signed notice of the revocation in the repository specified in the certificate for publication of notice of revocation.

(2) Where one or more repositories are specified, the certification authority shall publish signed notices of the revocation in all such repositories.

PART III

DUTIES OF SUBSCRIBERS

Generating key pair

21. —(1) If the subscriber generates the key pair whose public key is to be listed in a certificate issued by a certification authority and accepted by the subscriber, the subscriber shall generate that key pair using a trustworthy system.

(2) This paragraph shall not apply to a subscriber who generates the key pair using a system approved by the certification authority.

Obtaining certificate

22. All material representations made by the subscriber to a certification authority for purposes of obtaining a certificate, including all information known to the subscriber and represented in the certificate, shall be accurate and complete to the best of the subscriber's knowledge and belief, regardless of whether such representations are confirmed by the certification authority.

Acceptance of certificate

23.—(1) A subscriber shall be deemed to have accepted a certificate if he —

(a) publishes or authorises the publication of the certificate —

(i) to one or more persons; or

(ii) in a repository; or

(b) otherwise demonstrates approval of the certificate while knowing or having notice of its contents.

(2) By accepting a certificate issued by himself or a certification authority, the subscriber listed in the certificate certifies to all who reasonably rely on the information contained in the certificate that —

(a) the subscriber rightfully holds the private key corresponding to the public key listed in the certificate;

(b) all representations made by the subscriber to the certification authority and material to the information listed in the certificate are true; and

(c) all information in the certificate that is within the knowledge of the subscriber is true.

Control of private key

24.—(1) By accepting a certificate issued by a certification authority, the subscriber identified in the certificate assumes a duty to exercise reasonable care to retain control of the private key corresponding to the public key listed in such certificate and prevent its disclosure to a person not authorised to create the subscriber's digital signature.

(2) Such duty shall continue during the operational period of the certificate and during any period of suspension of the certificate.

Initiating suspension or revocation of certificate

25. A subscriber who has accepted a certificate shall as soon as possible request the issuing

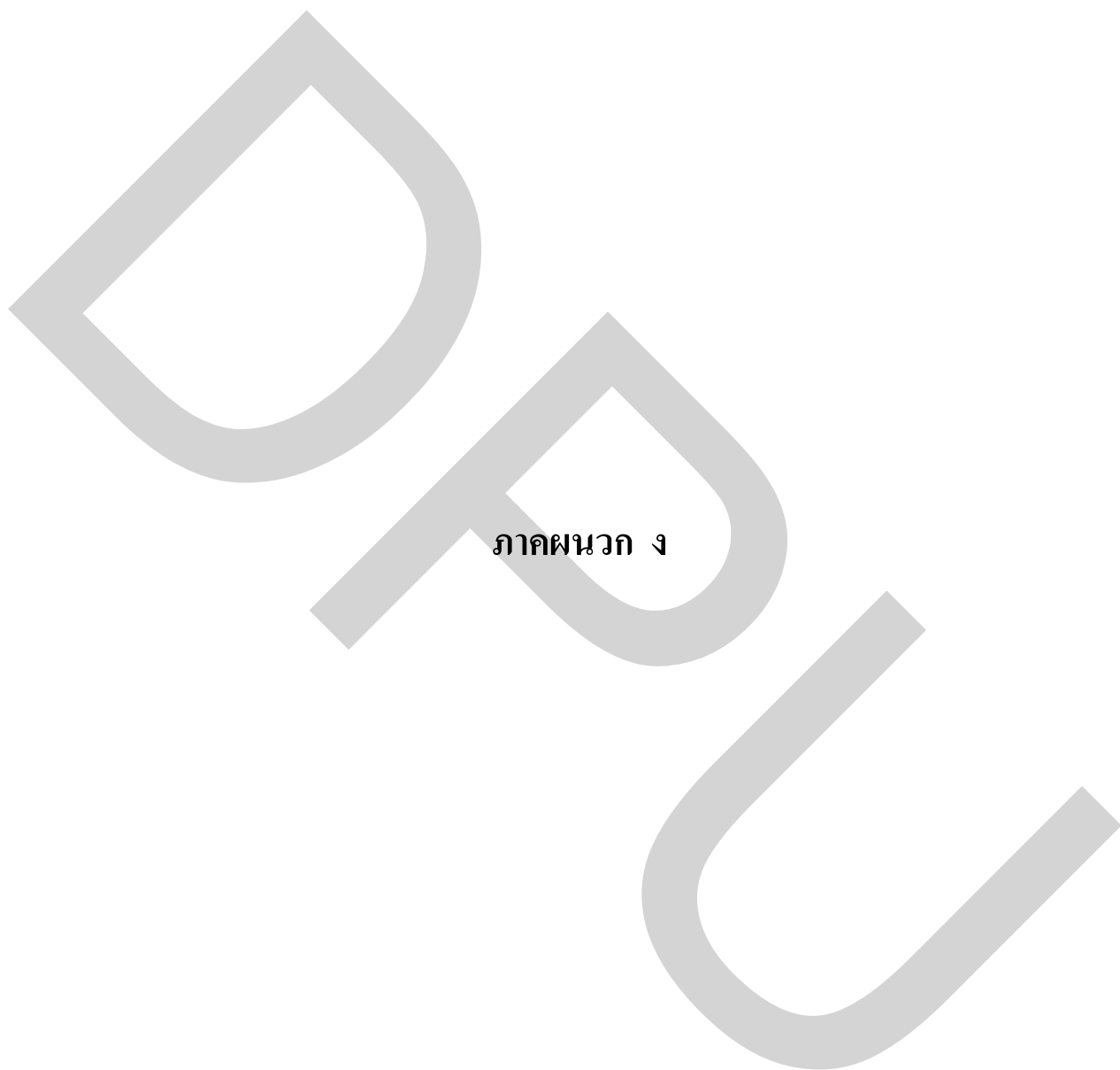
certification authority to suspend or revoke the certificate if the private key corresponding to the public key listed in the certificate has been compromised.

FOURTH SCHEDULE

Sections 20 and 21

DESIGNATED PERSONS

1. Certification authorities, as defined in paragraph 1 of the Third Schedule.

ภาคผนวก ง

UNIFORM LAW CONFERENCE OF CANADA:**UNIFORM ELECTRONIC COMMERCE ACT*****Definitions***

1. The definitions in this section apply in this Act.

(a) "electronic" includes created, recorded, transmitted or stored in digital form or in other intangible form by electronic, magnetic or optical means or by any other means that has capabilities for creation, recording, transmission or storage similar to those means and "electronically" has a corresponding meaning.

(b) "electronic signature" means information in electronic form that a person has created or adopted in order to sign a document and that is in, attached to or associated with the document .

(c) "Government" means

(i) the Government of [enacting jurisdiction];

(ii) any department, agency or body of the Government of [enacting jurisdiction], [other than Crown Corporations incorporated by or under a law of [enacting jurisdiction]]; and

[(iii) any city, metropolitan authority, town, village, township, district or [rural municipality or other municipal body, however designated, incorporated or established by or under a law of [enacting jurisdiction].]

Application

2. (1) Subject to this section, this Act applies in respect of [enacting jurisdiction] law.

(2) The [appropriate authority] may, by [statutory instrument], specify provisions of or requirements under [enacting jurisdiction] law in respect of which this Act does not apply.

(3) This Act does not apply in respect of

(a) wills and their codicils;

(b) trusts created by wills or by codicils to wills;

(c) powers of attorney, to the extent that they are in respect of the financial affairs or personal care of an individual;

(d) documents that create or transfer interests in land and that require registration to be effective against third parties.

(4) Except for Part 3, this Act does not apply in respect of negotiable instruments, including negotiable documents of title.

(5) Nothing in this Act limits the operation of any provision of [enacting jurisdiction] law that expressly authorizes, prohibits or regulates the use of electronic documents.

(6) The [appropriate authority] may, by [statutory instrument], amend subsection (3) to add any document or class of documents, or to remove any document or class of documents previously added under this subsection.

(7) For the purpose of subsection (5), the use of words and expressions like "in writing" and "signature" and other similar words and expressions does not by itself prohibit the use of electronic documents.

Crown

3. This Act binds the Crown.

Interpretation

4. The provisions of this Act relating to the satisfaction of a requirement of law apply whether the law creates an obligation or provides consequences for doing something or for not doing something.

PART 1

PROVISION AND RETENTION OF INFORMATION

Legal recognition

5. Information shall not be denied legal effect or enforceability solely by reason that it is in electronic form.

Use not mandatory

6. (1) Nothing in this Act requires a person to use or accept information in electronic form, but a person's consent to do so may be inferred from the person's conduct.

(2) Despite subsection (1), the consent of the Government to accept information in electronic form may not be inferred by its conduct but must be expressed by communication accessible to the public or to those likely to communicate with it for particular purposes.

Requirement for information to be in writing

7. A requirement under [enacting jurisdiction] law that information be in writing is satisfied by information in electronic form if the information is accessible so as to be usable for subsequent reference.

Providing information in writing

8. (1) A requirement under [enacting jurisdiction] law for a person to provide information in writing to another person is satisfied by the provision of the information in an electronic document,

(a) if the electronic document that is provided to the other person is accessible by the other person and capable of being retained by the other person so as to be usable for subsequent reference, and

(b) where the information is to be provided to the Government, if

(i) the Government or the part of Government to which the information is to be provided has consented to accept electronic documents in satisfaction of the requirement; and

(ii) the electronic document meets the information technology standards and acknowledgement rules, if any, established by the Government or part of Government, as the case may be.

Providing information in specific form

9. A requirement under [enacting jurisdiction] law for a person to provide information to another person in a specified non-electronic form is satisfied by the provision of the information in an electronic document,

(a) if the information is provided in the same or substantially the same form and the electronic document is accessible by the other person and capable of being retained by the other person so as to be usable for subsequent reference, and

(b) where the information is to be provided to the Government, if

(i) the Government or the part of Government to which the information is to be provided has consented to accept electronic documents in satisfaction of the requirement; and

(ii) the electronic document meets the information technology standards and acknowledgement rules, if any, established by the Government or part of Government, as the case may be.

Signatures

10. (1) A requirement under [enacting jurisdiction] law for the signature of a person is satisfied by an electronic signature.

(2) For the purposes of subsection (1), the [authority responsible for the requirement] may make a regulation that,

(a) the electronic signature shall be reliable for the purpose of identifying the person, in the light of all the circumstances, including any relevant agreement and the time the electronic signature was made; and

(b) the association of the electronic signature with the relevant electronic document shall be reliable for the purpose for which the electronic document was made, in the light of all the circumstances, including any relevant agreement and the time the electronic signature was made.

(3) For the purposes of subsection (1), where the signature or signed document is to be provided to the Government, the requirement is satisfied only if

(a) the Government or the part of Government to which the information is to be provided has consented to accept electronic signatures; and

(b) the electronic document meets the information technology standards and requirements as to method and as to reliability of the signature, if any, established by the Government or part of Government, as the case may be.

Provision of originals

11. (1) A requirement under [enacting jurisdiction] law that requires a person to present or retain a document in original form is satisfied by the provision or retention of an electronic document if

(a) there exists a reliable assurance as to the integrity of the information contained in the electronic document from the time the document to be presented or retained was first made in its final form, whether as a paper document or as an electronic document;

(b) where the document in original form is to be provided to a person, the electronic document that is provided to the person is accessible by the person and capable of being retained by the person so as to be usable for subsequent reference; and

(c) where the document in original form is to be provided to the Government,

(i) the Government or the part of Government to which the information is to be provided has consented to accept electronic documents in satisfaction of the requirement; and

(ii) the electronic document meets the information technology standards and acknowledgement rules, if any, established by the Government or part of Government, as the case may be.

(2) For the purpose of paragraph (1)(a),

(a) the criterion for assessing integrity is whether the information has remained complete and unaltered, apart from the introduction of any changes that arise in the normal course of communication, storage and display;

(b) the standard of reliability required shall be assessed in the light of the purpose for which the document was made and in the light of all the circumstances.

Whether document is capable of being retained

12. An electronic document is deemed not to be capable of being retained if the person providing the electronic document inhibits the printing or storage of the electronic document by the recipient.

Retention of documents

13. A requirement under [enacting jurisdiction] law to retain a document is satisfied by the retention of an electronic document if

(a) the electronic document is retained in the format in which it was made, sent or received, or in a format that does not materially change the information contained in the document that was originally made, sent or received;

(b) the information in the electronic document will be accessible so as to be usable for subsequent reference by any person who is entitled to have access to the document or who is authorized to require its production; and

(c) where the electronic document was sent or received, information, if any, that identifies the origin and destination of the electronic document and the date and time when it was sent or received is also retained.

Copies

14. Where a document may be submitted in electronic form, a requirement under a provision of [enacting jurisdiction] law for one or more copies of a document to be submitted to a single addressee at the same time is satisfied by the submission of a single version of an electronic document.

Other requirements continue to apply

15. Nothing in this Part limits the operation of any requirement under [enacting jurisdiction] law for information to be posted or displayed in a specified manner or for any information or document to be transmitted by a specified method.

Authority to prescribe forms and manner of filing forms

16. (1) If a provision of [enacting jurisdiction] law requires a person to communicate information, the minister of the Crown responsible for the provision may prescribe electronic means to be used for the communication of the information and the use of those means satisfies that requirement.

(2) If a statute of [enacting jurisdiction] sets out a form, the [authority responsible for the form] may make an electronic form that is substantially the same as the form set out in the statute and the electronic form is to be considered as the form set out in the statute.

(3) A provision of [enacting jurisdiction] law that authorizes the prescription of a form or the manner of filing a form includes the authority to prescribe an electronic form or electronic means of filing the form, as the case may be.

(4) The definitions in this subsection apply in this section.

(a) "filing" includes all manner of submitting, regardless of how it is designated.

(b) "prescribe" includes all manner of issuing, making and establishing, regardless of how it is designated.

Collection, storage, etc.

17. (1) In the absence of an express provision in any [enacting jurisdiction] law that electronic means may not be used or that they must be used in specified ways, a minister of the Crown in right of [enacting jurisdiction] or an entity referred to in subparagraphs 1(c)(ii) [or (iii)] may use electronic means to create, collect, receive, store, transfer, distribute, publish or otherwise deal with documents or information.

(2) For the purpose of subsection (1), the use of words and expressions like "in writing" and "signature" and other similar words and expressions does not by itself constitute an express provision that electronic means may not be used.

Electronic payments

18. (1) A payment that is authorized or required to be made to the Government under [enacting jurisdiction] law may be made in electronic form in any manner specified by [the Receiver General] for the [enacting jurisdiction].

(2) A payment that is authorized or required to be made by the Government may be made in electronic form in any manner specified by the [Receiver General] for the [enacting jurisdiction].

PART 2**COMMUNICATION OF ELECTRONIC DOCUMENTS*****Definition of "electronic agent"***

19. In this Part, "electronic agent" means a computer program or any electronic means used to initiate an action or to respond to electronic documents or actions in whole or in part without review by a natural person at the time of the response or action.

Formation and operation of contracts

20. (1) Unless the parties agree otherwise, an offer or the acceptance of an offer, or any other matter that is material to the formation or operation of a contract, may be expressed

(a) by means of an electronic document; or

(b) by an action in electronic form, including touching or clicking on an appropriately designated icon or place on a computer screen or otherwise communicating electronically in a manner that is intended to express the offer, acceptance or other matter.

(2) A contract shall not be denied legal effect or enforceability solely by reason that an electronic document was used in its formation.

Involvement of electronic agents

21. A contract may be formed by the interaction of an electronic agent and a natural person or by the interaction of electronic agents.

Errors when dealing with electronic agents

22. An electronic document made by a natural person with the electronic agent of another person has no legal effect and is not enforceable if the natural person made a material error in the document and

(a) the electronic agent did not provide the natural person with an opportunity to prevent or correct the error;

(b) the natural person notifies the other person of the error as soon as practicable after the natural person learns of the error and indicates that he or she made an error in the electronic document;

(c) the natural person takes reasonable steps, including steps that conform to the other person's instructions to return the consideration received, if any, as a result of the error or, if instructed to do so, to destroy the consideration; and

(d) the natural person has not used or received any material benefit or value from the consideration, if any, received from the other person.

Time and place of sending and receipt of electronic documents

23. (1) Unless the originator and the addressee agree otherwise, an electronic document is sent when it enters an information system outside the control of the originator or, if the originator and the addressee are in the same information system, when it becomes capable of being retrieved and processed by the addressee.

(2) An electronic document is presumed to be received by the addressee,

(a) when it enters an information system designated or used by the addressee for the purpose of receiving documents of the type sent and it is capable of being retrieved and processed by the addressee; or

(b) if the addressee has not designated or does not use an information system for the purpose of receiving documents of the type sent, when the addressee becomes aware of the electronic document in the addressee's information system and the electronic document is capable of being of being retrieved and processed by the addressee.

(3) Unless the originator and the addressee agree otherwise, an electronic document is deemed to be sent from the originator's place of business and is deemed to be received at the addressee's place of business.

(4) For the purposes of subsection (3)

(a) if the originator or the addressee has more than one place of business, the place of business is that which has the closest relationship to the underlying transaction to which the

electronic document relates or, if there is no underlying transaction, the principal place of business of the originator or the addressee; and

(b) if the originator or the addressee does not have a place of business, the references to "place of business" in subsection (3) are to be read as references to "habitual residence".

PART 3

CARRIAGE OF GOODS

Actions related to contracts of carriage of goods

24. This Part applies to any action in connection with a contract of carriage of goods, including, but not limited to,

- (a) furnishing the marks, number, quantity or weight of goods;
- (b) stating or declaring the nature or value of goods;
- (c) issuing a receipt for goods;
- (d) confirming that goods have been loaded;
- (e) giving instructions to a carrier of goods;
- (f) claiming delivery of goods;
- (g) authorizing release of goods;
- (h) giving notice of loss of, or damage to, goods;
- (i) undertaking to deliver goods to a named person or a person authorized to claim delivery;
- (j) granting, acquiring, renouncing, surrendering, transferring or negotiating rights in goods;
- (k) notifying a person of terms and conditions of a contract of carriage of goods;
- (l) giving a notice or statement in connection with the performance of a contract of carriage of goods; and
- (m) acquiring or transferring rights and obligations under a contract of carriage of goods.

Documents

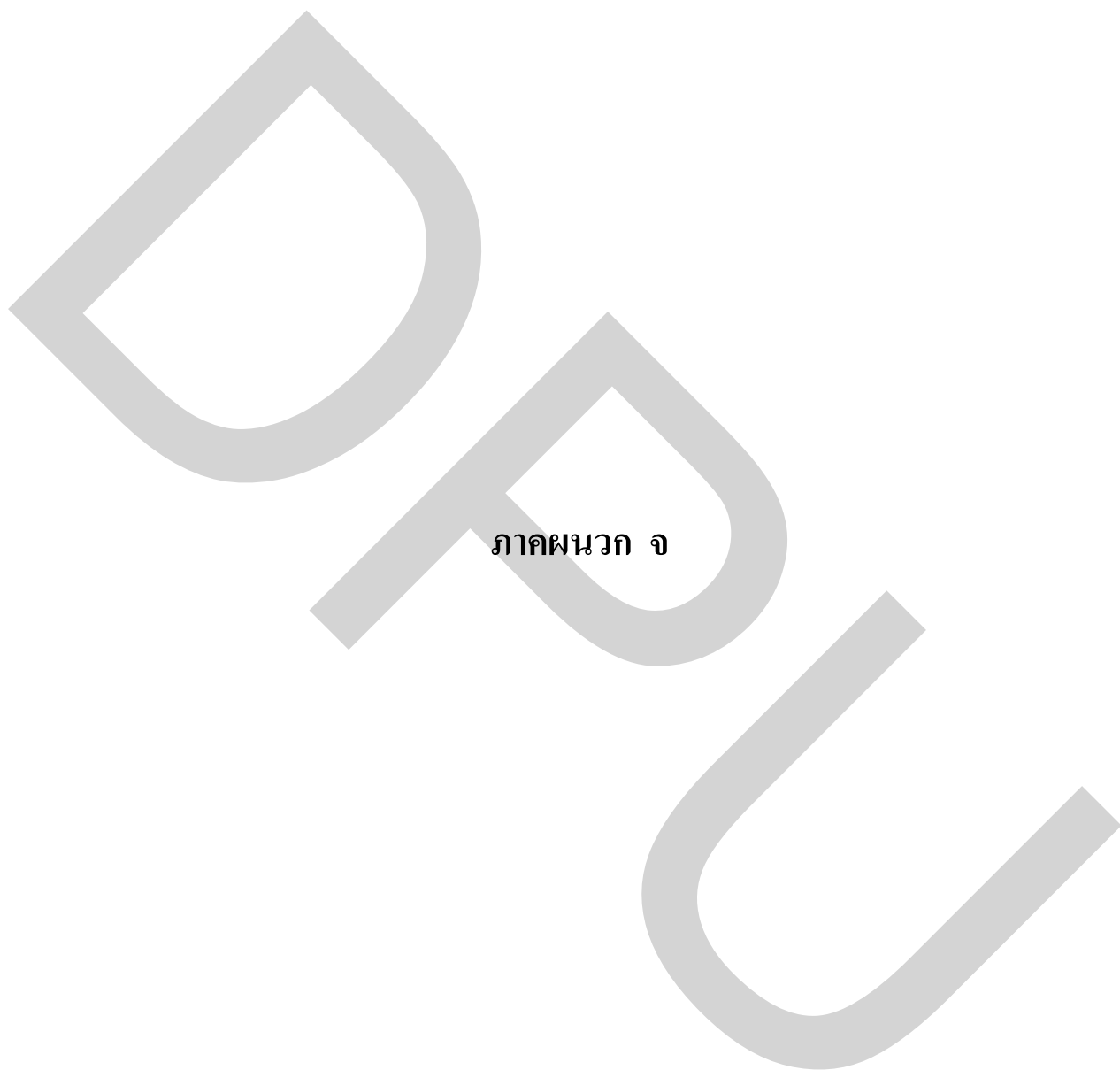
25. (1) Subject to subsection (2), a requirement under [enacting jurisdiction] law that an action referred to in any of paragraphs 24(a) to (m) be carried out in writing or by using a paper document is satisfied if the action is carried out by using one or more electronic documents.

(2) If a right is to be granted to or an obligation is to be acquired by one person and no other person and a provision of [enacting jurisdiction] law requires that, in order to do so, the right or obligation must be conveyed to that person by the transfer or use of a document in writing, that requirement is satisfied if the right or obligation is conveyed through the use of one or more electronic documents created by a method that gives reliable assurance that the right or obligation has become the right or obligation of that person and no other person.

(3) For the purposes of subsection (2), the standard of reliability required shall be assessed in the light of the purpose for which the right or obligation was conveyed and in the light of all the circumstances, including any relevant agreement.

(4) If one or more electronic documents are used to accomplish an action referred to in paragraph 24(j) or (m), no document in writing used to effect the action is valid unless the use of electronic documents has been terminated and replaced by the use of documents in writing. A document in writing issued in these circumstances must contain a statement of the termination, and the replacement of the electronic documents by documents in writing does not affect the rights or obligations of the parties involved.

(5) If a rule of [enacting jurisdiction] law is compulsorily applicable to a contract of carriage of goods that is set out in, or is evidenced by, a document in writing, that rule shall not be inapplicable to a contract of carriage of goods that is evidenced by one or more electronic documents by reason of the fact that the contract is evidenced by electronic documents instead of by a document in writing.

ภาคผนวก จ

R.S.Q., chapter C-1.1**AN ACT TO ESTABLISH A LEGAL FRAMEWORK FOR INFORMATION
TECHNOLOGY****CHAPTER I
GENERAL PROVISIONS***Object.***1.** The object of this Act is to ensure

- (1) the legal security of documentary communications between persons, associations, partnerships and the State, regardless of the medium used ;
- (2) the coherence of legal rules and their application to documentary communications using media based on information technology, whether electronic, magnetic, optical, wireless or other, or based on a combination of technologies ;
- (3) the functional equivalence and legal value of documents, regardless of the medium used, and the interchangeability of media and technologies ;
- (4) the linking of a person, an association, a partnership or the State with a technology-based document, by any means allowing them to be linked, such as a signature, or any means allowing them to be identified and, if need be, located, such as certification ; and
- (5) concerted action for the harmonization of the technical systems, norms and standards involved in communications by means of technology-based documents and interoperability between different media and information technologies.

Medium or technology.

2. Except where a document is required by law to be in a specific medium or technology, any medium or technology may be used, provided the medium or technology chosen is in compliance with legal rules, in particular those contained in the Civil Code.

Interchangeability.

Hence, media used to inscribe documentary information are interchangeable and a requirement that a document be in writing does not entail the use of a specific medium or technology.

CHAPTER II

DOCUMENTS

DIVISION I CONCEPT OF DOCUMENT

Document.

3. Information inscribed on a medium constitutes a document. The information is delimited and structured, according to the medium used, by tangible or logical features and is intelligible in the form of words, sounds or images. The information may be rendered using any type of writing, including a system of symbols that may be transcribed into words, sounds or images or another system of symbols.

Database.

For the purposes of this Act, a database whose structuring elements allow the creation of documents by delimiting and structuring the information contained in the database is considered to be a document.

Record.

A record may comprise one or more documents.

Technology-based document.

In this Act, a technology-based document is a document in any medium based on any information technology referred to in paragraph 2 of section 1.

Fragmented information.

4. A technology-based document, even when the information it contains is fragmented and dispersed in one or more media at one or more locations, is considered to form a whole if its logical structuring elements allow the fragments to be connected, directly or by reference, and if such elements ensure both the integrity of each fragment and the integrity of the document reconstituted as it existed prior to its fragmentation and dispersal.

Separate documents.

Conversely, separate technology-based documents, even when combined into a single document for transmission or retention purposes, do not lose their distinct nature, if logical structuring elements ensure both the integrity of the combined document and the integrity of each separate reconstituted document.

DIVISION II

LEGAL VALUE AND INTEGRITY OF DOCUMENTS

Legal value.

5. The legal value of a document, particularly its capacity to produce legal effects and its admissibility as evidence, is neither increased nor diminished solely because of the medium or technology chosen.

Legal value.

A document whose integrity is ensured has the same legal value whether it is a paper document or a document in any other medium, insofar as, in the case of a technology-based document, it otherwise complies with the legal rules applicable to paper documents.

Admissibility.

A document in a medium or based on technology that does not allow its integrity to be confirmed or denied may, depending on the circumstances, be admissible as testimonial evidence or real evidence and serve as commencement of proof, as provided for in article 2865 of the Civil Code.

Requirement.

Where the law requires the use of a document, the requirement may be met by a technology-based document whose integrity is ensured.

Integrity.

6. The integrity of a document is ensured if it is possible to verify that the information it contains has not been altered and has been maintained in its entirety, and that the medium used provides stability and the required perennity to the information.

Life cycle.

The integrity of a document must be maintained throughout its life cycle, from creation, in the course of transfer, consultation and transmission, during retention and until archiving or destruction.

Security measures.

To assess the integrity of a document, particular account must be taken of the security measures applied to protect the document throughout its life cycle.

Proof.

7. It is not necessary to prove that the medium of a document or that the processes, systems or technology used to communicate by means of a document ensure its integrity, unless the person contesting the admission of the document establishes, upon a preponderance of evidence, that the integrity of the document has been affected.

Government order.

8. The Government may, on the basis of technical norms or standards approved by a recognized body referred to in section 68, make an order prescribing that a device is capable of fulfilling a determined function.

Proof not required.

Where a device, its function and the norm or standard used are specified in such an order, it is not necessary to prove that the device is capable of fulfilling the function.

DIVISION III

EQUIVALENCE OF DOCUMENTS USED FOR THE SAME FUNCTIONS

Legal value.

9. Two or more documents in different media have the same legal value if they contain the same information, if the integrity of each document is ensured and if each document complies with the applicable legal rules. One document may be substituted for another and the documents may be used simultaneously or in alternation. In addition, all such documents may be used for the same purposes.

Lost document.

If a document is lost, another document may serve to reconstitute it.

Differences.

10. The sole fact that documents containing the same information but in different media show differences in the way in which the information is stored or presented, or contain different information, whether visible or hidden, relating to the medium used or to security, shall not be considered as affecting the integrity of the documents.

Differences.

Similarly, differences relating to page numbering, the tangible or intangible nature of pages, format, recto or verso presentation, total or partial accessibility, and sequential or thematic information retrieval possibilities shall not be considered as affecting the integrity of the documents.

Divergence.

11. In the event of a divergence between documents in different media or based on different technologies that purport to contain the same information, the document containing information that can be verified as being unaltered and maintained in its entirety shall prevail unless evidence to the contrary is adduced.

Technology-based documents.

12. A technology-based document may fulfil the functions of an original. To that end, the integrity of the document must be ensured and, where the desired function is to establish

(1) that the document is the source document from which copies are made, the components of the source document must be retained so that they may subsequently be used as a reference ;

(2) that the document is unique, its components or its medium must be structured by a process that makes it possible to verify that the document is unique, in particular through the inclusion of an exclusive or distinctive component or the exclusion of any form of reproduction ;

(3) that the document is the first form of a document linked to a person, its components or its medium must be structured by a process that makes it possible to verify that the document is unique, to identify the person with whom the document is linked and to maintain the link throughout the life cycle of the document.

Technical norms and standards.

For the purposes of subparagraphs 2 and 3 of the first paragraph, the processes must be based on technical norms and standards approved by a recognized body referred to in section 68.

Functions.

13. Where the function of affixing a seal, signet, press, stamp or other instrument is

(1) to preserve the integrity of a document or authenticate the document as an original, the purpose may be achieved, in the case of a technology-based document, by means of any process appropriate to the medium used ;

(2) to identify a person, an association, a partnership or the State, the purpose may be achieved, in the case of a technology-based document, according to the rules provided in subdivision 1 of Division II of Chapter III ;

(3) to protect the confidentiality of a document, the purpose may be achieved in the case of a technology-based document, according to the rules provided in section 34.

Processes.

14. As regards the form of a document, one or more processes may be used to fulfil the functions or achieve the purposes provided for in sections 12 and 13, making use of the characteristic features of the medium used.

Integrity of copies.

15. To ensure the integrity of a copy of a technology-based document, the copying process must offer a sufficient guarantee that it contains the same information as the source document.

Assessment of integrity.

To assess the integrity of a copy, account must be taken of the circumstances in which the copy was made and of whether it was made systematically and without interruption or by means of a process meeting the technical norms or standards approved by a recognized body referred to in section 68.

Characteristics of copies.

However, where it is necessary to establish that a document is a copy, it must include characteristics as to form allowing it to be recognized as a copy, such as an indication of the place and date on which the copy was generated, a statement that it is a copy, or any other characteristic.

Presumption.

The integrity of a copy generated by an enterprise within the meaning of the Civil Code or by the State shall be presumed in favour of third persons.

Certification.

16. Where a copy of a technology-based document must be certified, the requirement may be met by means of a comparison process that verifies that the information in the copy is identical to the information in the source document.

DIVISION IV**MAINTENANCE OF INTEGRITY OF DOCUMENTS THROUGHOUT LIFE CYCLE****§ 1. — *Transfer of information****Transfer of information.*

17. The information contained in an original document or a copy that must be retained for evidential purposes may be transferred to another medium based on a different technology.

Transfer of documentation.

However, subject to section 20, in order for the source document to be destroyed and replaced by the document resulting from the transfer without compromising legal value, the transfer must be documented so that it may be shown, if need be, that the resulting document contains the same information as the source document and that its integrity is ensured.

References.

Transfer documentation must include a reference to the original format of the source document, the transfer process used and the guarantees it purports to offer, according to the specifications provided with the product, as regards the integrity of the source document, if it is not destroyed, and the integrity of the resulting document.

Requirement.

The documentation, including that pertaining to any previous transfer, must be retained throughout the life cycle of the resulting document. The documentation may be attached, directly or by reference, to the resulting document, to its structuring elements or to the medium.

Admissibility of document.

18. If the source document is destroyed, no rules of evidence may be invoked against the admissibility of a document resulting from a transfer effected and documented in conformity with section 17 to which the documentation referred to in that section is attached, on the sole ground that the document is not in its original form.

§ 2. — *Retention of documents**Integrity.*

19. Every person must, during the period a document is required to be retained, ensure that its integrity is maintained and see to it that equipment is available to make the document accessible and intelligible and usable for the purposes for which it is intended.

Destruction of documents.

20. Documents that are required by law to be retained and that have been transferred may be destroyed and replaced by the documents resulting from the transfer. However, before such documents may be destroyed, the person responsible must

(1) unless the person is an individual, establish and update rules to be applied prior to the destruction for transferred documents ;

(2) make sure that any confidential personal information contained in the documents to be destroyed is protected ; and

(3) make sure that the documents, if in the possession of the State or of a legal person established in the public interest, are destroyed in accordance with the retention schedule established under the Archives Act (chapter A-21.1).

Original medium.

However, a document which, in its original medium, has archival, historical or heritage value according to the criteria established under paragraph 1 of section 69 must be preserved in its original medium even if it has been transferred.

Modifications.

21. If a technology-based document is modified during its retention period, the person having the authority to make the modification must, in order to preserve the integrity of the document, record the name of the person having requested the modification, the time and reason for the modification and the name of the person having made the modification. The modification forms an integral part of the document even if it is recorded in a separate document.

Intermediary.

22. A service provider, acting as an intermediary, that provides document storage services on a communication network is not responsible for the activities engaged in by a service user with the use of documents stored by the service user or at the service user's request.

Illicit activities.

However, the service provider may incur responsibility, particularly if, upon becoming aware that the documents are being used for an illicit activity, or of circumstances that make such a use apparent, the service provider does not act promptly to block access to the documents or otherwise prevent the pursuit of the activity.

Referral services.

Similarly, an intermediary that provides technology-based documentary referral services, such as an index, hyperlinks, directories or search tools, is not responsible for activities engaged in by a user of such services. However, the service provider may incur responsibility, particularly if, upon becoming aware that the services are being used for an illicit activity, the service provider does not act promptly to cease providing services to the persons known by the service provider to be engaging in such an activity.

§ 3. — Consultation of documents*Intelligibility.*

23. Every document to which a person has a right of access must be intelligible, either directly or through the use of information technology.

Right of access.

A right of access may be satisfied by access to a copy of the document or to a document resulting from a transfer or a copy thereof.

Selection of medium or technology.

The wishes of the person having the right of access as to the medium or technology to be used must be taken into account, unless substantial practical difficulties would be involved, owing in particular to high cost or the information transfer required.

Extensive search functions.

24. The use of extensive search functions in a technology-based document containing personal information which is made public for a specific purpose must be restricted to that purpose. The person responsible for access to the document must see to it that appropriate technological means are in place to achieve that end. The person may also set conditions for the use of such search functions, in accordance with the criteria determined under paragraph 2 of section 69.

Confidential information.

25. The person responsible for access to a technology-based document containing confidential information must take appropriate security measures to protect its confidentiality, such as controlling access to the document by means of a restricted view technique, or any technique that prevents unauthorized persons from accessing such information or from otherwise accessing the document or the components providing access to the document.

Custody of documents.

26. Anyone who places a technology-based document in the custody of a service provider is required to inform the service provider beforehand as to the privacy protection required by the document according to the confidentiality of the information it contains, and as to the persons who are authorized to access the document.

Security and integrity of document.

During the period the document is in the custody of the service provider, the service provider is required to see to it that the agreed technological means are in place to ensure its security and maintain its integrity and, if applicable, protect its confidentiality and prevent accessing by unauthorized persons. Similarly, the service provider must ensure compliance with any other obligation provided for by law as regards the retention of the document.

Intermediary.

27. A service provider, acting as an intermediary, that provides communication network services or who stores or transmits technology-based documents on a communication network is not required to monitor the information communicated on the network or contained in the documents or to identify circumstances indicating that the documents are used for illicit activities.

Measures.

However, the service provider may not take measures to prevent the person responsible for access to documents from exercising his or her functions, in particular as regards confidentiality, or to prevent the competent authorities from exercising their functions, in accordance with the applicable legislative provisions, as regards public security or the prevention, detection, proof and prosecution of offences.

§ 4. — *Transmission of documents*

Transmission of document.

28. A document may be transmitted, sent or forwarded by any means appropriate to the medium, unless the exclusive use of a specific means of transmission is required by law.

Mail.

Where the law requires the use of mail, the requirement may be met by means of the technology appropriate to the medium of the document. Similarly, where the law requires the use of certified or registered mail, the requirement may be met, in the case of a technology-based document, by means of an acknowledgement of receipt in the appropriate medium signed by the recipient, or by any other agreed method.

Addresses.

Where the law requires the transmission or reception of a document at a specific address, the address shall comprise, in the case of a technology-based document, an identifier specific to the location where the recipient may receive communication of such document.

2001, c. 32, s. 28.

Medium.

29. A person may not be required to acquire a specific medium or technology to transmit or receive a document, unless such requirement is expressly provided by law or by an agreement.

Medium.

Similarly, no person may be required to receive a document in a medium other than paper, or by means of technology that is not at the person's disposal.

Medium.

A product or service, or information on a product or service, that is available in more than one medium, may be obtained in any such medium, at the option of the recipient of the product or service.

Transmission.

30. For the technology-based document received to have the same value as the document transmitted, the means of transmission must allow the integrity of both documents to be preserved. Documentation establishing the ability of a means of transmission to preserve the integrity of both documents must be available for production as evidence.

Integrity.

The sole fact that a document is fragmented, compressed or stored during its transmission for a limited time to improve the efficiency of the transmission does not entail the conclusion that the its integrity has been affected.

Presumption.

31. A technology-based document is presumed transmitted, sent or forwarded where the action required to send it to the active address of the recipient has been accomplished by or on the instructions of the sender, and the transmission cannot be stopped or, although it can be stopped, is not stopped by or on the instructions of the sender.

Presumption.

A technology-based document is presumed received or delivered where it becomes accessible at the address indicated by the recipient as the address where the recipient accepts the receipt of documents from the sender, or at the address that the recipient publicly represents as the address where the recipient accepts the receipt of documents, provided the address is active at the time of sending. The document received is presumed intelligible, unless notice to the contrary is sent to the sender as soon as the document is accessed.

Transmission slip.

The time of sending or of receipt of a document may be established by producing a transmission slip or an acknowledgement of receipt or the information kept with the document providing it guarantees the date, hour, minute and second of sending or receipt and indicates the source and destination of the document, or by any other agreed method that provides the same guarantees.

Multiple copies.

32. Where the law requires that two or more copies of a document be transmitted, sent, forwarded, remitted or delivered to one and the same recipient, the requirement may be met, in respect of a technology-based document transmittable on a communication network, by the transmission of a single copy.

Presumption.

33. A presumption of document integrity exists in favour of a third person who generates a copy of a document of an enterprise, within the meaning of the Civil Code, or a document in the State's

possession by means of a system or from a document, including a program, placed at the person's disposal by the enterprise or the State.

Confidentiality.

34. Where the information contained in a document is declared by law to be confidential, confidentiality must be protected by means appropriate to the mode of transmission, including on a communication network.

Documentation.

Documentation explaining the agreed mode of transmission, including the means used to protect the confidentiality of the transmitted document, must be available for production as evidence.

Errors.

35. A party that offers a product or service by means of a pre-programmed document must, on pain of non-enforceability of the communication or cancellation of the transaction, see to it that the document provides instructions that allow users to promptly advise the party of any errors or contains means that allow users to avoid or correct errors. Similarly, users must be provided instructions or means to avoid receiving unwanted products or services because of an ordering error, or instructions for the return or destruction of unwanted products.

Intermediary.

36. A service provider, acting as an intermediary, that provides communication network services exclusively for the transmission of technology-based documents is not responsible for acts of service users performed with the use of the documents transmitted or stored during the normal course of the transmission for the time required for the efficiency of the transmission.

Responsibility.

However, the service provider may incur responsibility, particularly if the service provider otherwise participates in acts performed by service users

- (1) by being the sender of a document ;
- (2) by selecting or altering the information in a document ;
- (3) by determining who transmits, receives or has access to a document ; or
- (4) by storing a document longer than is necessary for its transmission.

Intermediary.

37. A service provider, acting as an intermediary, which, as part of transmission services provided via a communication network, maintains technology-based documents furnished by clients on that network for the sole purpose of ensuring the efficiency of their subsequent transmission to persons having a right to access the information, is not responsible for acts of service users performed with the use of those documents.

Responsibility.

However, the service provider may incur responsibility, particularly if the service provider otherwise participates in acts performed by service users

- (1) as specified in the second paragraph of section 36 ;
- (2) by not complying with the conditions for access to a document ;
- (3) by preventing the verification of who has accessed a document ;
- (4) by failing to withdraw a document from the network or to block access to the document after becoming aware that the document has been withdrawn from its initial position on the network, that persons having the right to access the document are unable to do so or that a competent authority has ordered that the document be withdrawn from the network or that access to the document be blocked.

CHAPTER III**ESTABLISHMENT OF LINK WITH TECHNOLOGY-BASED DOCUMENTS****DIVISION I CHOOSING A LINKING PROCESS***Linking process.*

38. The link between a person and a technology-based document, or the link between such a document and an association, a partnership or the State, may be established by any process or combination of processes, to the extent that it allows

- (1) the identity of the person or the identification of the association, partnership or the State and, where applicable, their location, to be confirmed, and allows their link with the document to be confirmed ; and
- (2) the document to be identified and, if need be, allows its origin and destination at any given time to be determined.

Signature.

39. The link between a person and a document, whatever the medium used, may be established by means of the person's signature. A person's signature may be affixed to the document by means of any process that meets the requirements of article 2827 of the Civil Code.

Signature.

A person's signature affixed to a technology-based document may be set up against that person if the integrity of the document is ensured and the link between the signature and the document was established at the time of signing and has since been maintained.

DIVISION II

MODES OF IDENTIFICATION AND LOCATION

§ 1. — *Persons, associations, partnerships or the State*

Confirmation of identity.

40. A person who, following verification, is able to confirm the identity of a person or the identification of an association, a partnership or the State may do so by means of any document, such as a certificate, whose integrity is ensured. The document may be transmitted in any medium provided confidential information is protected.

Verification.

A person's identity or an entity's identification must be verified in compliance with the law. It may be verified by reference to the registers kept pursuant to the Civil Code or the Act respecting the legal publicity of sole proprietorships, partnerships and legal persons (chapter P-45), regardless of the medium used to communicate. A person's identity may also be verified on the basis of the person's characteristics or knowledge of certain facts or of the objects in the person's possession.

Verification.

The verification may be carried out by or for a person on the premises or by remote access, by direct observation or by means of such documents whose integrity is ensured as may be available in different media for consultation on the premises or by remote access.

Personal characteristics.

41. The use, as proof of one's identity or the identity of another person, of a technology-based document specifying a personal characteristic or a particular fact or indicating that the person to be identified possesses a particular object requires that the integrity of the document be preserved.

Protection.

Such a document must, in addition, be protected from interception if its storage or transmission on a communication network makes it possible to usurp the identity of the person referred to in the document. Its confidentiality must be protected, where applicable, and its consultation must be logged.

Identification.

42. Where an attestation, card, certificate, identity document or other document is required by law to identify a person, the requirement may be met by means of a technology-based document in a medium appropriate to the medium of the document.

Physical integrity.

43. A person may not be required to submit, for identification purposes, to a process or device that affects the person's physical integrity.

Restriction.

Unless otherwise expressly provided by law for health protection or public security reasons, a person may not be required to be connected to a device that allows the person's whereabouts to be known.

Biometric characteristics.

44. A person's identity may not be verified or confirmed by means of a process that allows biometric characteristics or measurements to be recorded, except with the express consent of the person concerned. Where consent is obtained, only the minimum number of characteristics or measurements needed to link the person to an act and only such characteristics or measurements as may not be recorded without the person's knowledge may be recorded for identification purposes.

Prohibition.

No other information revealed by the characteristics or measurements recorded may be used as a basis for a decision concerning the person or for any other purpose whatsoever. Such information may only be disclosed to the person concerned, at the person's request.

Records.

The record of the characteristics or measurements and any notation relating thereto must be destroyed as soon as the purpose of verification or confirmation of identity has been met or the reason for the verification or confirmation no longer exists.

Database.

45. The creation of a database of biometric characteristics and measurements must be disclosed beforehand to the Commission d'accès à l'information. As well, the existence of such a database, whether or not it is in service, must be disclosed to the Commission.

Orders of the Commission.

The Commission may make orders determining how such databases are to be set up, used, consulted, released and retained, and how measurements or characteristics recorded for personal identification purposes are to be archived or destroyed.

Suspension or prohibition.

The Commission may also suspend or prohibit the bringing into service or order the destruction of such a database, if the database is not in compliance with the orders of the Commission or otherwise constitutes an invasion of privacy.

*§ 2. — Documents and other objects**Identifier.*

46. Where a document used for a network communication must be retained for evidential purposes, the person responsible for the document must store the identifier of the document with the document throughout its life cycle.

Accessibility.

The identifier of the document must be accessible through a directory service, capable of linking an identifier with its location. The link between an identifier and an object may be guaranteed by

a certificate which is itself accessible through a directory service that may be consulted by the public.

Reference name.

The identifier shall comprise a reference name that is unique and unambiguous within the set of local names where it is registered, along with the necessary extensions to link the name to sets of universal names.

Identification of other objects.

To allow the origin or destination of a document at any given time to be established, the other objects used to transmit the document, such as certificates, algorithms and originating and receiving servers, must be identifiable and locatable by means of the identifiers assigned to each.

DIVISION III CERTIFICATION

§ 1. — *Certificates and directories*

Certificate.

47. A certificate may be used to establish one or more facts including the confirmation of a person's identity, the identification of a partnership, an association or the State, the correctness of the identifier of a document or other object, the attributes of a person, document or other object or the link between a document or other object and a tangible or logical identification or location device.

Attribute certificate.

An attribute certificate may be used to certify a person's function, capacity, rights, and powers or privileges within a legal person, association, partnership or the State or within a position of employment. An attribute certificate may be used to certify the location of an association, or partnership or of a location where the State sends or receives documents. An attribute certificate may also be used to confirm the information used to identify or locate a document or object or determine the use of or the right of access to a document or object or any other right or privilege relating to a document or object.

Authorization.

Access to a personal attribute certificate must be authorized by the person concerned or by a person having authority over the person concerned.

Accessibility.

48. A certificate may be attached directly to another document used in a communication or be made accessible through a directory that is itself accessible to the public.

Content.

A certificate must contain, at least, the following information :

- (1) the distinctive name and the signature of the issuing certification service provider ;
- (2) a reference to the policy statement of the certification service provider, including its practices, on which the guarantees offered by the certificate are based ;
- (3) the certificate version and the serial number of the certificate ;
- (4) the dates of the beginning and end of the valid period of the certificate ;
- (5) in the case of a certificate confirming the identity of a person or the identification of an association, a partnership or the State, the distinctive name of the person or entity or, in the case of a certificate confirming the identifier of an object, that identifier ; and
- (6) in the case of an attribute certificate, the designation of the attribute confirmed by the certificate and, if need be, the identification of the person, association, partnership, State or object to which it is linked.

Pseudonym.

The distinctive name of a natural person may be a pseudonym, but the certificate must indicate if that is the case. Certification service providers are required to communicate the name of the person using the pseudonym to any person legally authorized to obtain that information.

Identification of acting entity.

49. Where a legal person, an association, a partnership or the State acts through an authorized natural person, the certificate confirming its identification must indicate who is acting. Failing such indication, the natural person must attach one or more certificates confirming such fact.

Constitution of directory.

50. A directory whose function is to identify or locate a person or object, to confirm the identification of or locate an association, a partnership or the State, to locate a place where the

State sends or receives documents, or to establish a link between any such entity and an object, must be constituted in accordance with the technical norms or standards approved by a recognized body referred to in section 68.

Accessibility.

The directory must be accessible to the public, either directly or by means of a device for consultation on the premises or by remote access, or by means of a procedure or through an intermediary, that can access various domains of a network where confirmation of the validity of an identifier, a certificate or any other information included in the directory may be obtained.

Accessibility.

However, the reason for the suspension or cancellation of a certificate is accessible only on the authorization of the person having suspended or cancelled it.

§ 2. — *Certification and directory services*

Provision of services.

51. Certification and directory services may be provided by a person or by the State.

Certification services.

Certification services involve verifying the identity of persons and issuing certificates confirming personal identity, the identification of an association, a partnership or the State or the correctness of an object identifier. Directory services involve entering certificates and identifiers in a directory that is accessible to the public and confirming the validity of the certificates contained in the directory and their link with the information they confirm.

Service provider.

A service provider may offer all or some of these services.

Policy statement.

52. The policy statement of a certification or directory service provider must specify, at least,

(1) what information may be entered in a certificate or a directory and what information is confirmed as accurate by a certificate, as well as the guarantees of accuracy offered by the service provider ;

(2) the information review intervals and the updating procedure ;

- (3) who may be issued a certificate and who may cause information to be entered in a certificate or a directory ;
- (4) any restrictions on the use of certificates and directory entries, including a limit on the value of the transactions for which they may be used ;
- (5) how it can be determined, upon making a communication, whether a certificate or information entered in a certificate or in a directory is valid, suspended, cancelled or stored ;
- (6) how additional available information not yet entered in the certificate or the directory, especially as regards updated use restrictions applicable to certificates, may be obtained ;
- (7) the confidentiality policy applicable to information received or communicated by the service provider ;
- (8) the complaints procedure ; and
- (9) how certificates will be disposed of by the service provider upon ceasing to operate or becoming bankrupt.

Accessibility.

The policy statement of a certification or directory service provider must be accessible to the public.

Accreditation scheme.

53. A certification service provider may join a voluntary accreditation scheme. Accreditation shall be granted, subject to satisfaction of the requirements of paragraph 3 of section 69, by a person or body designated by the Government.

Presumption.

The same criteria are applicable regardless of the territory of origin of the service provider. Certificates issued by an accredited service provider are presumed to meet the requirements of this Act.

Certificates.

54. Certificates issued by a certification service provider on the basis of standards other than those applicable in Québec may be considered to be equivalent to certificates issued by an accredited certification service provider. Their equivalency must be recognized by the person or body designated by the Government for the purpose of concluding mutual recognition agreements

with the designated authority having established the standards. The same applies to directory services.

Public register.

A public register of all accredited service providers, or service providers whose services are recognized as equivalent to those provided by an accredited service provider, shall be kept by the accrediting person or body or by the person or body that recognizes equivalency.

Accreditation.

55. To decide whether an accreditation may be granted or renewed, account must be taken of the information contained in the proposed policy statement and at least of

- (1) whether the applicant's identity has been established ;
 - (2) the extent of the applicant's expertise, the existing infrastructure, the services offered and the regularity and extent of audits ;
 - (3) the availability of financial guarantees for the proposed activity ;
 - (4) the guarantees offered as to the independence and probity of the applicant and the policy established by the applicant to guarantee the expertise and probity of the persons dispensing the services ;
 - (5) the guarantees offered as to directory or certificate integrity, accessibility and security ;
- and
- (6) the applicability of the stated policies and, in the case of a renewal, the implementation of the policies, and the fulfilment of the other obligations of a service provider.

Guarantees of impartiality.

56. A certification service provider must offer guarantees of impartiality towards any person or object that is the subject of a certification, even if the service provider is not a third person in relation to the person or object.

Integrity.

The service provider must ensure the integrity of certificates throughout their life cycle, including when they are modified, suspended, cancelled or archived and when the information they contain is updated.

Confirmation of link.

In addition, the service provider must be able to confirm the link between the tangible or logical identification or location device and the person, association, partnership, State or object identified or located by means of the device.

False representation.

The issue of a document represented to be a certificate confirming the identity of a person, the identification of an association, a partnership or the State or the correctness of an object identifier, where no verification has been carried out by or for the service provider or where the verification was so insufficient as to constitute an absence of verification, is false representation.

Confidentiality.

57. Where the certification applies to the holder of a tangible or logical device that allows the holder to be identified or located or one of the holder's attributes to be specified and where the device contains a secret element, the holder must protect its confidentiality. Where the secret element must be transmitted to the holder of the device, the transmission must be done in such a manner that only the holder of the device is informed thereof.

Presumption.

The holder of the device must see to it that the device is not used without authorization. Every use of the device is presumed to be made by the holder of the device.

Device stolen or lost.

58. The holder of a device who has reasonable grounds to believe that the device has been stolen or lost or that its confidentiality is at risk must, as soon as practicable, advise

- (1) any person the holder has authorized to use the device ;
- (2) any third person who may reasonably be expected to act on the basis of the fact that the device was used by a person authorized to use it ; and
- (3) the certification service provider so that the certificate linked to the device may be suspended or cancelled.

Obligation.

An authorized person is bound by the same obligation to advise the holder of the device and the persons referred to in subparagraphs 2 and 3.

Prohibition.

No person may use a tangible or logical device to sign a document after learning that the certificate issued for the device has been suspended or cancelled.

Obligation.

59. A person who provides information in order to be issued a certificate is bound to inform the certification service provider, as soon as practicable, of any change affecting the information.

Obligation.

Where the information for the issue of a certificate was provided under a mandate, a service contract or a contract of enterprise, the certificate holder is bound by the same obligation to provide information to the certification service provider.

Verification.

60. When a technology-based document is to be used in a communication, the validity and scope of the certificate must be verified before the certificate may be relied upon, in order to obtain confirmation of the identity or identification of any party to the communication or of the correctness of an object identifier.

Confirmation.

Similarly, before the information contained in the certificate is relied upon, it is necessary to verify whether the accuracy of the information is confirmed by the certification service provider.

Verification.

The verification may be made in the directory or at the place indicated in the directory or with the service provider by means of a device for consultation on the premises or by remote access.

Diligence.

61. The certification and directory service providers, the holder of a certificate and any person who relies on a certificate to act are, in respect of their obligations under this Act, bound by an obligation of diligence.

Liability.

62. Where a transaction is carried out by means of a technology-based document supported by a certificate appropriate to the transaction, in accordance with subparagraphs 4 and 6 of the first paragraph of section 52, each of the persons referred to in section 61 is liable for any damage resulting from the inaccuracy or invalidity of the certificate or of any information contained in the

directory, unless the person shows that he or she has committed no fault in the performance of his or her obligations. Where two or more of them are liable, the obligation to provide reparation for the damage is a joint obligation ; if liability cannot be apportioned, it is apportioned equally among them. In addition, if there is no fault on the part of any of those persons, reparation for the damage shall be provided by them jointly and equally.

Liability.

None of those persons may refuse to assume liability under this section.

CHAPTER IV

ESTABLISHMENT OF TECHNOLOGICAL AND LEGAL INFRASTRUCTURES

DIVISION I HARMONIZATION OF TECHNICAL SYSTEMS, NORMS AND STANDARDS

Harmonization committee.

63. A multidisciplinary committee shall be formed to promote the harmonization, both at the national and international levels, of the technical processes, systems, norms and standards established for the purposes of this Act. To that end, the Government shall, after consultation with the Bureau de normalisation du Québec, call upon persons from the business community, the information technology industry and the scientific and technical community, persons from the public, parapublic and municipal sectors and persons belonging to the professional orders, all of whom must have expertise in the field of information technology.

Chair.

The committee shall be chaired by a representative of the Bureau de normalisation du Québec. The committee may call upon other persons having expertise in the field of information technology. The secretariat of the committee is the responsibility of the Bureau.

Remuneration.

The members of the committee shall receive no remuneration, except in such cases, on such conditions and to such extent as may be determined by the Government. They are, however, entitled to the reimbursement of expenses incurred in the exercise of their functions, on the conditions and to the extent determined by the Government.

Mission.

64. The mission of the harmonization committee is to examine ways to

(1) ensure the compatibility of or interoperability between different media and technologies, and the harmonization of technical norms and standards for the production and signature of technology-based documents and their use in communications ;

(2) avert the multiplication of processes, in particular as regards the verification of personal identity ;

(3) promote the standardization of certificates and directories and the mutual recognition of certificates ;

(4) guarantee the integrity of technology-based documents through physical, logical or operational security measures and document management measures capable of ensuring the integrity of documents throughout their life cycle ;

(5) standardize auditing practices, including the examination and evaluation of accessing, maintenance and backup methods, physical, logical and operational security measures, security registers and correctives in the event of a deficiency that may affect the integrity of documents ; and

(6) facilitate the application of this Act, making appropriate recommendations.

Practical guidelines.

65. The committee shall develop practical guidelines reflecting the consensus reached on the subjects referred to in section 64.

Technical standards.

The guidelines shall determine the common technical standards selected, such as formats and mark-up language, character representation codes, signature algorithms, encryption methods, data compression, image and audio enhancement, key length, and communications protocols or links.

The selection must be made for a specific period ; it may be extended, or a new selection may be made before or upon the expiry of the determined period. However, the guidelines must specify that any new selection must provide for the retention period of documents based on the previous selections and the need for continued access to those documents throughout their retention period.

Publication.

The guidelines shall be published and updated by the Bureau de normalisation du Québec.

Report.

66. The Bureau shall report annually to the Minister on the proceedings of the harmonization committee and on the voluntary implementation of the guidelines.

Copy.

Within 30 days after receiving the report, the Minister shall forward a copy to the Government and shall lay the report before the National Assembly within the next 30 days or, if the Assembly is not in session, within 30 days of resumption.

Regulatory provisions.

67. If the guidelines are not implemented voluntarily in whole or in part, the Government may, after consultation with the committee, substitute regulatory provisions for the guidelines.

Recognition.

68. Where this Act requires that a technical process, norm or standard be approved by a recognized body to establish that it is capable of fulfilling a specific function, the recognition may be given by

- (1) the International Electrotechnical Commission (IEC), the International Organization for Standardization (ISO) or the International Telecommunication Union (ITU) ;
- (2) the Standards Council of Canada or a body accredited by that Council ; or
- (3) the Bureau de normalisation du Québec.

Reference.

The recognition may include a reference to a process or documentation developed by an experts group, such as the Internet Engineering Task Force or the World Wide Web Consortium.

DIVISION II

REGULATORY POWERS OF THE GOVERNMENT

Regulations.

69. In addition to such substitute standards as may be prescribed under section 67, the Government may make regulations determining

- (1) criteria for the recognition of the archival, historical or heritage value of a document in its original medium ;

(2) criteria for the use of extensive search functions in respect of personal information contained in technology-based documents that are made public for a specific purpose ;

(3) the accreditation procedure applicable to certification service providers, the requirements and waiting period for accreditation and for a modification of accreditation conditions, the requirements for accreditation renewal and the conditions that can lead to the suspension or cancellation of accreditation, and the related fees ; and

(4) so as to ensure the security of documentary communications and if the Government is of the opinion that it is required in the public interest, the cases warranting and the conditions applicable to the use of a specific medium or technology.

CHAPTER V

INTERPRETATION AND AMENDING AND FINAL PROVISIONS

Rights.

70. No provision of this Act shall be construed as limiting rights existing on 1 November 2001.

Legal value.

Similarly, no provision of this Act shall be construed as affecting the legal value of documentary communications effected before 1 November 2001.

Interpretation.

71. The concept of document, as used in this Act, is applicable to all documents referred to in legislative texts whether by the term “document” or by terms such as act, deed, record, annals, schedule, directory, order, order in council, ticket, directory, licence, bulletin, notebook, map, catalogue, certificate, charter, cheque, statement of offence, decree, leaflet, drawing, diagram, writing, electrocardiogram, audio, video or electronic recording, bill, sheet, film, form, graph, guide, illustration, printed matter, newspaper, book, booklet, computer program, manuscript, model, microfiche, microfilm, note, notice, pamphlet, parchment, papers, photograph, minute, program, prospectus, report, offence report, manual and debt security or title of indebtedness.

Excerpts.

In this Act, the rules relating to documents may, depending on context, apply to an excerpt from a document or to a set of documents.

Provisions applicable.

72. Subparagraph 1 of the first paragraph of section 12 applies where the terms “duplicate”, “copy”, “original copy” and “triplicate” are used in a legislative text in a context that indicates that the document to which they refer must fulfil the function of an original as the source document from which copies are made.

Provisions applicable.

73. Section 16 applies to technology-based documents where the term “certified copy”, “certified true copy” or “authentic copy” is used in a legislative text, and where the term “collate”, “copy”, “duplicate”, “triplicate” or “authenticated” is used in connection with the issue of a copy.

Means of transmission.

74. A reference in the law to the possibility of using one or more specific means of transmission such as sending by mail, by messenger, by cablegram or telegram, by fax, by telematic, computerized or electronic means, by way of telecommunication, teletransmission, fibre optics or any other information technology, does not preclude the use of another means of transmission appropriate to the medium of the document to be sent, provided the legislative provision does not require the exclusive use of a specific means of transmission.

Signatures or marks.

75. Where it is provided by law that a signature may be engraved or printed or affixed by means of an engraved, printed or lithographed facsimile, or that a mark may be made by means of a signature stamp, device or mechanical or automatic process, it shall be construed as allowing a signature to be affixed on a paper document otherwise than by hand, or as allowing a personal mark to be affixed on a paper document by someone else. Such a provision does not preclude the use of another mode of signature appropriate to the document in a medium other than paper.

Offences.

76. A provision creating an offence that specifies that the offence may be committed with the use of a document shall be construed as meaning that an offence may be committed whatever the medium of the document may have been, whether paper or any other, at any point in its life cycle.

77. *(Omitted).*

78. *(Omitted).*

79. *(Omitted).*

80. *(Omitted).*
81. *(Omitted).*
82. *(Amendment integrated into c. A-2.1, s. 10).*
83. *(Amendment integrated into c. A-2.1, s. 13).*
84. *(Amendment integrated into c. A-2.1, s. 16).*
85. *(Amendment integrated into c. A-2.1, s. 84).*
86. *(Amendment integrated into c. A-21.1, s. 2).*
87. *(Amendment integrated into c. A-21.1, s. 2.1).*
88. *(Amendment integrated into c. A-21.1, s. 31).*
89. *(Amendment integrated into c. C-8.1, s. 16).*
90. *(Amendment integrated into c. C-25, a. 89).*
91. *(Amendment integrated into c. C-25.1, a. 61).*
92. *(Amendment integrated into c. C-25.1, a. 62.1).*
93. *(Omitted).*
94. *(Amendment integrated into c. C-25.1, a. 71).*
95. *(Amendment integrated into c. C-25.1, a. 184.1).*
96. *(Amendment integrated into c. C-25.1, a. 191.1).*
97. *(Omitted).*
98. *(Amendment integrated into c. C-25.1, a. 367).*
99. *(Amendment integrated into c. C-73.1, s. 34).*
100. *(Amendment integrated into c. I-16, s. 61).*
101. *(Amendment integrated into c. P-40.1, s. 25).*
102. *(Amendment integrated into c. P-40.1, s. 127).*
103. *(Amendment integrated into c. R-2.2, s. 34).*

Minister responsible.

104. The minister responsible for the administration of this Act shall be designated by the Government.

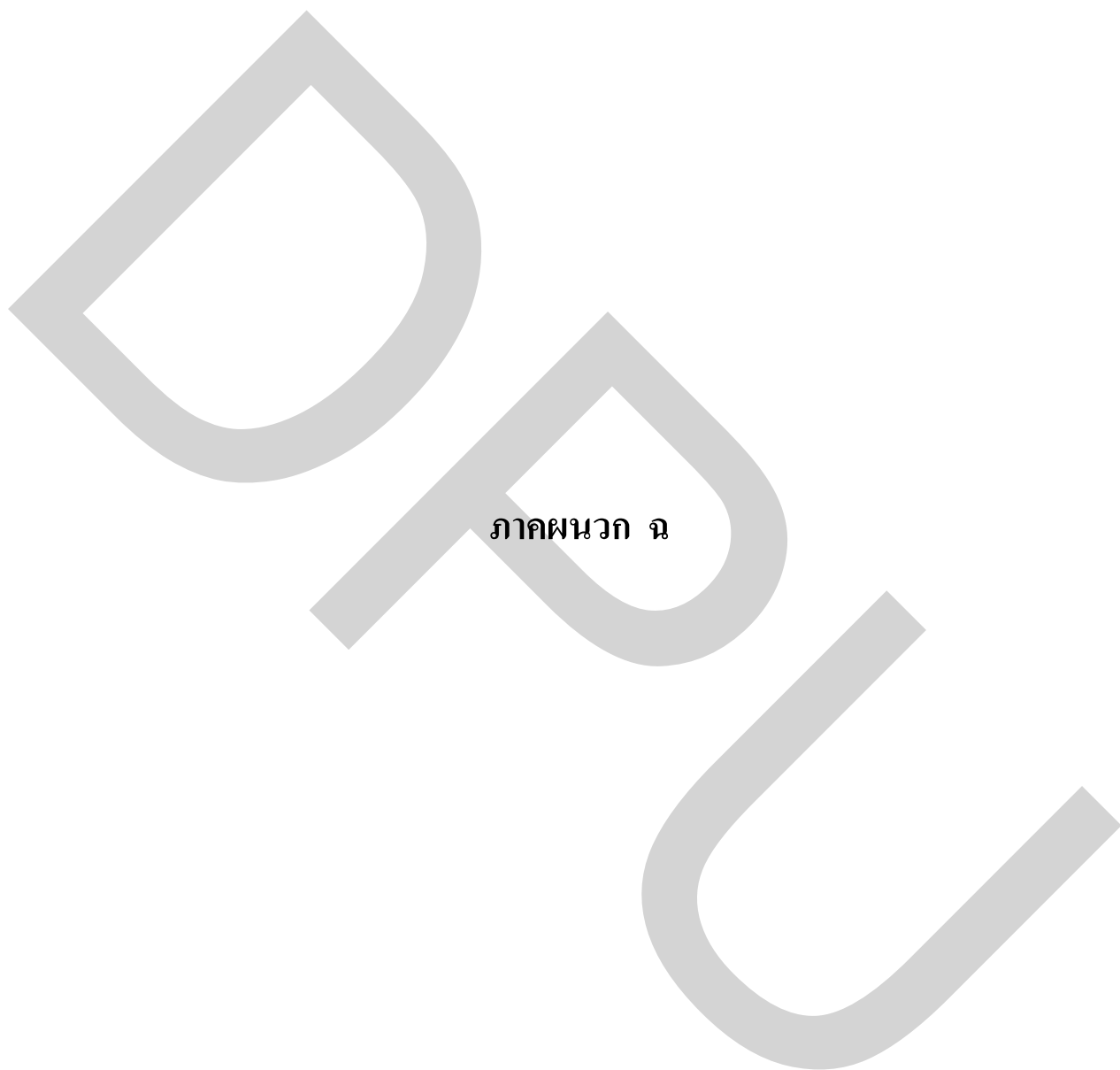
The Minister of Government Services is responsible for the administration of this Act except sections 5 to 16, 22, 27, 31, 33, 36, 37, 39, 61 and 62. Order in Council 296-2007 dated 19 April 2007, (2007) 139 G.O. 2 (French), 1974.

The Minister of Justice is responsible for the administration of sections 5 to 16, 22, 27, 31, 33, 36, 37, 39, 61 and 62 of this Act. Order in Council 667-2010 dated 11 August 2010, (2010) 142 G.O. 2 (French), 3668.

105. *(Omitted).*

REPEAL SCHEDULE

In accordance with section 9 of the Act respecting the consolidation of the statutes and regulations (chapter R-3), chapter 32 of the statutes of 2001, in force on 1 April 2002, is repealed, except sections 77 to 81 and 105, effective from the coming into force of chapter C-1.1 of the Revised Statutes.

ตัวอย่างการขายทอดตลาดสินค้าทางอินเทอร์เน็ต

<http://www.pramool.com/cgi-bin/dispite.cgi?6277586>

ศ. 13 ก.พ 2553 15:03:27

Category: (Cloth -> กระเป๋าสตรี)

Kipling กระเป๋าตั้งค้ำใบยาวของแท้เบลเยียม มือ2		No : 6277586
ราคาปัจจุบัน	ไม่มีผู้เสนอราคา (ไม่มีราคาขั้นต่ำ)	ราคาเริ่มต้น : 999 บาท
เวลาที่เหลือ	การประมูลยุติแล้ว	จำนวนการเสนอราคา : 0 (ประวัติการเสนอราคา) ราคา :
เริ่มประมูล	ศ. 16 ม.ค 2553 16:31:54	ที่อยู่ของผู้ขาย : 10210
ปิดประมูล	จ. 25 ม.ค 2553 16:31:54	
ผู้ขายสินค้า	<u>Kamolprapa (182)</u> ★★ (กดดูคำติชม) (สินค้าทั้งหมดของผู้ขาย) ชื่อในบัตร ปชช : กมนป.. หม.. (กทม)	ลงทะเบียนเมื่อ : ศ. 18 ก.ค 2552 23:27:33 การชำระเงิน : ดูในรายละเอียดสินค้า
ผู้เสนอราคาสูงสุด		<u>กดที่นี่เพื่อติดต่อผู้ขาย</u>

รายละเอียดสินค้า	 เก็บลงปาล์ม เก็บลงบันทึกส่วนตัว ส่งให้เพื่อน
<p>สินค้าที่ประกาศขาย เป็นของสมาชิกรับมาปิดประกาศ ทางเว็บประมูลดอทคอม ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ</p>	

หากพบเห็นสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ผิดกฎหมาย รมกวนแจ้งทางเว็บ กดที่นี่เพื่อดูรายละเอียด
 [ร่วมรณรงค์ซื้อสินค้าจากผู้ขายที่มีรูปสินค้า และชื่อ Login บนกระดาดวางคู่สินค้า
 หากไม่มีผู้ขายอาจไม่มีสินค้าในรูป]

โปรดระวัง ช่วงนี้มีจลาจลพระบาท ถ้าผู้ขายต้องการให้โอนเงิน
 ให้ก่อน (ถึงแม้จะส่งสำเนาบัตรให้ทางเว็บ [ID](#)) ควรโอนเงินผ่าน
 เว็บมาสเตอร์ (รับเฉพาะสินค้าถูกกฎหมายนะครับ กดที่นี่เพื่อดู
 รายละเอียด) โดยเฉพาะสินค้าที่มีราคาแพงกว่า 500 บาท ! เสียขาย
 ดีกว่าเสียเงินครับ

ถ้าผู้ขายไม่ยอมโอนเงินผ่านเว็บ และเขียนคำติให้สามารถแจ้งให้
 ลบออกให้ได้ครับ

* ในกรณีที่ต้องการ โอนเงินให้ก่อน ควรขอเบอร์โทรศัพท์บ้าน
 ของผู้ขาย และโทรเช็ค (เพราะถ้ามีปัญหาสามารถติดตามได้ดีกว่า
 มือถือ)

สินค้ามือ 2 ของแม่ค้าเองค่ะ ใช้ไม่เกิน 2 เดือน
 ของแท้มากเบลเยี่ยม ค่ะ ราคาขายในช้อปไทยไม่ต่ำกว่า 2700
 ค่ะ

*****เงื่อนไขการประมูล*****

1. ผู้ซื้อออกค่าจัดส่งเอง 30 บาท ค่ะ หรือถ้าซื้อหลายชิ้น ว่ากัน
อีกครั้งนะคะ
2. เมื่อปิดได้แล้วโอนเงินภายใน 3 วัน แล้วเมล์บอกรายละเอียด
การโอนเงิน ที่
E-Mail : roteeshop@hotmail.com หรือ โทร 087-
6822462/081-3073847
บางครั้งทำงานไม่สะดวกรับสาย ต้องขอภัยด้วยค่ะ แต่จะ
พยายามโทรกลับนะคะ (ปิดแล้วไม่เอา แจก neg นะคะ)
3. โอนเงินเข้าบัญชี Kamolprapa M. ดังนี้;-)
ธนาคารกสิกรไทย เลขที่บัญชี 7182458915
ธนาคารกรุงไทย เลขที่บัญชี 0810036215
ธนาคารกรุงเทพ เลขที่ 9260028411
ธนาคารไทยพาณิชย์ เลขที่ 2462051128
ธนาคารเป็นสาขาใน กทม.ทั้งหมดค่ะ ไม่มีบัญชี
ต่างจังหวัด (ปิดแล้วโอนเงินได้ทันทีจ้า แล้วเมล์บอกที่อยู่ได้เลย)
4. เมื่อได้รับการโอนเงินแล้วจะจัดส่งสินค้า ภายใน 1 - 2 วัน
-ขอบคุณมากค่ะ-

Added by the Seller on Sat Jan 16 16:32:29 2010:

Added by the Seller on Sat Jan 16 16:33:07 2010:

Added by the Seller on Sat Jan 16 16:33:38 2010:

Added by the Seller on Sat Jan 16 16:35:45 2010:

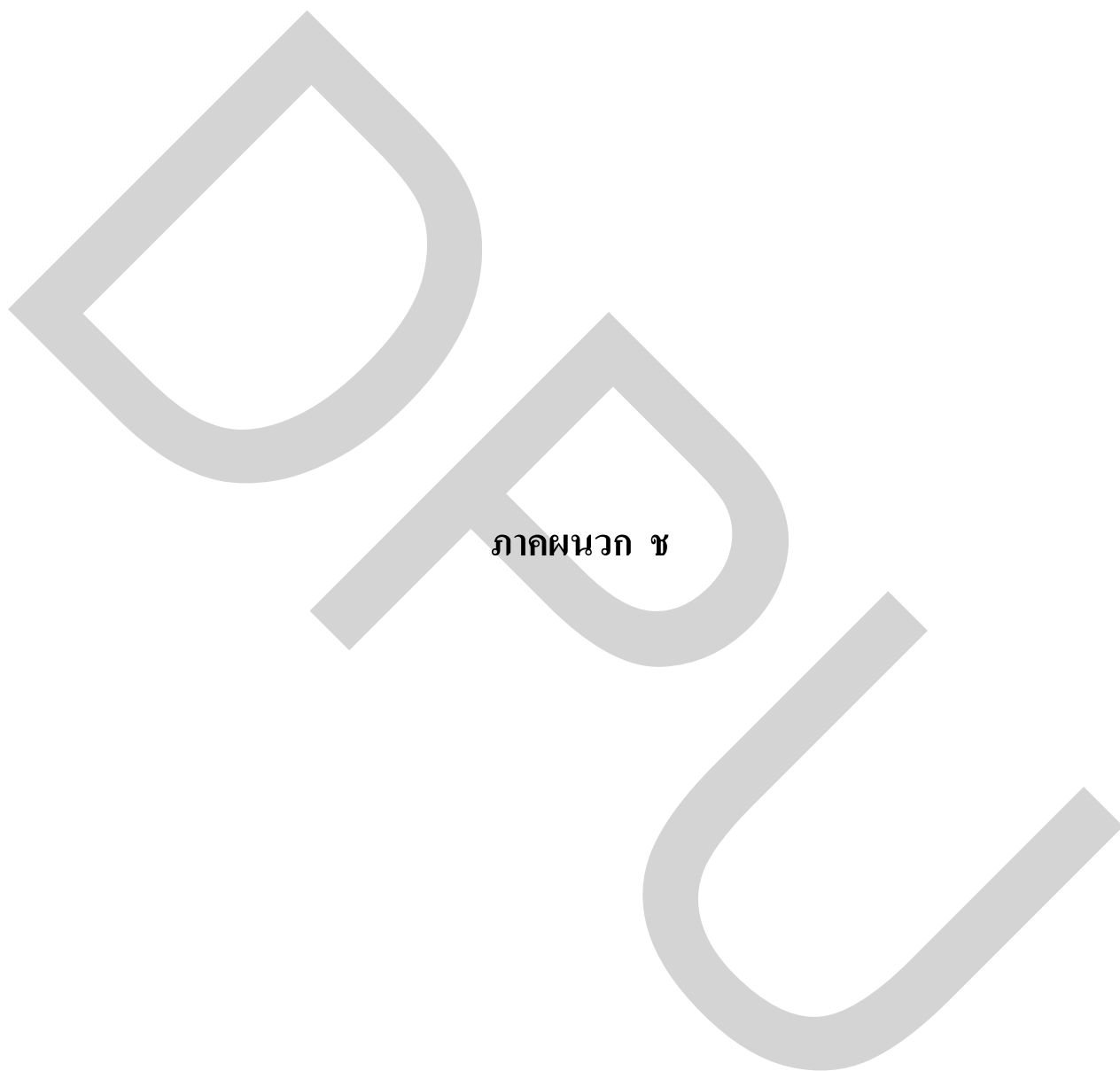

Added by the Seller on Sat Jan 16 16:36:22 2010:

จำนวนการชม : 225 ครั้ง

ลบ,แก้ไขประกาศ [เปลี่ยนเวลาปิดประมูล](#)

ภาคผนวก ช

ตัวอย่าง ระเบียบปฏิบัติในการเข้าใช้บริการ และ
เงื่อนไขในการให้บริการ การขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต

<http://www.pramool.com/disclaimer.html>

กฎ กติกา และมารยาท

1. ทุกๆ Email จะสามารถสร้าง Account ได้เพียงหนึ่ง Account เท่านั้น
2. ท่านไม่ควรเสนอซื้อหรือขายถ้าหากท่านไม่แน่ใจว่าท่านจะซื้อหรือขายสินค้านั้นจริงหรือไม่ ท่านอาจจะได้รับคำติเตียน และทำให้ท่านอื่นๆ หลีกเลี่ยงที่จะทำธุรกิจกับท่านในอนาคต ผลประโยชน์จาก Pramool.com ที่ท่านจะได้รับในอนาคตนั้น มากกว่าที่ท่านได้รับในปัจจุบันนี้มากนักครับ
3. ท่านไม่ควรใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ หยาดคายในการปิดประกาศ
4. เราขอสงวนสิทธิในการลบการเสนอขายของท่านตามที่เราเห็นสมควร
5. Account ของท่านจะถูกลบโดยถาวรหากมีผู้ complaint (ไม่ใช่คำติชม) กับทางประมูลมากกว่าสามท่าน
6. หากท่านคิดว่า User ท่านใดคดโกงหรือทำผิดร้ายแรง กรุณาเขียน Complaint มาให้เราด้วยครับ
7. Pramool.com มีการป้องกัน และตรวจจับการปั่นราคา หากเราตรวจพบว่าท่านใดให้เพื่อนมาปั่นราคา Account ของท่าน และเพื่อนจะถูกลบทันที
8. ท่านต้องไม่ส่ง Spam หรือ Junk mail ไปให้แก่สมาชิกของเรา
9. อ่านคำแนะนำของเราเพื่อเพิ่มความสำเร็จและความสนุกสนาน

เงื่อนไขในการให้บริการ

ผู้ให้บริการของเว็บไซต์ www.pramool.com ทุกท่าน จะต้องทำการตกลง และยอมรับเงื่อนไขทุกข้อในเอกสารเงื่อนไขการให้บริการฉบับนี้ ก่อนเข้าใช้บริการ หากท่านไม่ยินยอมในการยอมรับข้อผูกมัด และเงื่อนไขการให้บริการไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดก็ตาม โปรดหยุดการใช้บริการของท่านโดยทันที และหากท่านยังคงใช้บริการต่อไป ทางเราจะถือเสมือนว่าท่านได้ทำการตกลงยินยอม และยอมรับตามข้อผูกมัดทุกอย่างในเงื่อนไขการให้บริการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

- 1) ท่านต้องกรอกข้อมูลลงทะเบียนตามความเป็นจริง ทางประมูลคอตคอมจะยกเลิกชื่อที่ลงทะเบียนถ้าพบว่าข้อมูลที่กรอกไม่เป็นความจริง และท่านต้องยอมรับ และตกลงว่าเป็นสิทธิและกรรมสิทธิ์ของประมูลคอตคอม ซึ่งทางประมูลคอตคอม จะให้ความคุ้มครองความลับดังกล่าวอย่างดีที่สุด ประมูลคอตคอมจะไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถใช้ระบุตัวท่าน หรือติดต่อกับ

ท่านได้ เว้นแต่ในกรณีเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาสร้างบริการที่ตรงกับความต้องการของท่าน หรือในกรณีที่มีเหตุอันสมควรเท่านั้น

2) ท่านต้องเก็บรักษา ชื่อ Login และ รหัสผ่าน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุด หากมีผู้ใดนำชื่อ Login และรหัสผ่าน ของท่านมาใช้ ท่านจำเป็นต้องร่วมรับผิดชอบในผลการกระทำนั้น

3) ประมูลคอตคอมไม่มีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบในข้อความหรือสินค้าใดๆ ที่ปิดประกาศ โดยสมาชิก หากมีข้อสงสัยขอให้ท่านติดต่อสอบถามโดยตรงไปยังผู้เขียนประกาศขาย

4) ท่านตกลง และยอมรับว่า จะใช้เว็บไซต์นี้เพื่อเป็นประโยชน์ส่วนตัว หรือวัตถุประสงค์ที่ถูกต้องตามกฎหมายภายใต้ข้อกำหนด และเงื่อนไขฉบับนี้ที่ระบุไว้ในเว็บไซต์นี้เท่านั้น และจะไม่ใช้เว็บไซต์นี้เพื่อประโยชน์ในทางการค้า หรือประโยชน์อื่นใดที่ขัดต่อกฎหมาย และศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะการนำข้อความอันเป็นเท็จ ข้อความลามกอนาจาร หรือข้อความที่ผิดกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีมาทำให้ปรากฏบนเว็บไซต์ หรือใช้เว็บไซต์นี้เป็นช่องทางในการหลอกลวง หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลใด และท่านต้องทำการตกลงว่าจะไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

» ทำการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น รวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ ความลับทางการค้า ตามที่กฎหมายแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้ไม่ว่าโดยวิธีการใด

» ทำซ้ำ จัดพิมพ์ขึ้นใหม่ ดัดแปลง คำนวณ โหลด อัปโหลด ตีพิมพ์ ประกาศ เผยแพร่ หรือทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนซึ่งงานอันผิดกฎหมาย หรือศีลธรรมโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากประมูลคอตคอม ก่อนล่วงหน้า

» อัปโหลด ตีพิมพ์ ประกาศ ส่งอีเมลล์ หรือดำเนินการอื่นใดอันมีผลทำให้เป็นการรบกวน หรือแทรกแซงการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์โดยการส่งไวรัส (virus) หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในรูปแบบต่างๆ ที่ออกแบบมาเพื่อขัดขวาง ทำลาย จำกัดการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ หรือคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ หรือโปรแกรมซอฟต์แวร์ในการสื่อสารของสมาชิกของประมูลคอตคอม หรือผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต หรือบุคคลภายนอก

» คำนวณ โหลด อัปโหลด ตีพิมพ์ ประกาศ หรือกระทำการใดๆ เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเนื้อหา หรือข้อความ งานใดๆ จากเว็บไซต์นี้ โดยปราศจากความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าจากประมูลคอตคอม และ/หรือการทำให้ปรากฏซึ่งข้อความที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประมูลคอตคอม สมาชิกผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต และ/หรือบุคคลภายนอก

» เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง นำมา รวบรวม ทำซ้ำ แก้ไข ตัดทอน ใช้ หรือแสวงหา ประโยชน์ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิก หรือผู้ใช้บริการรายอื่นซึ่งเป็นลูกค้า หรือสมาชิกของ ประมูลคอตคอม

» การกระทำไม่ว่าด้วยวิธีใดก็ตามอันเป็นการขัดต่อข้อกำหนด และเงื่อนไขฉบับนี้ และ/หรือการแก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนด และเงื่อนไขที่ประมูลคอตคอม กำหนดขึ้นภายหลัง

หากประมูลคอตคอม ทราบว่าท่านดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นการขัดต่อกฎ ข้อกำหนด และเงื่อนไขฉบับนี้ ประมูลคอตคอมมีสิทธิที่จะระงับการให้บริการแก่ท่านโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้า และประมูลคอตคอมขอสงวนสิทธิการกระทำดังกล่าว และ/หรือทำการดำเนินการ ทางกฎหมาย

5) ประมูลคอตคอม ไม่อนุญาตให้สมาชิกทำลิงค์ออกไปเว็บไซต์ภายนอก เพื่อไปทำการซื้อขายภายนอก ระบบ ไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตาม และห้ามมิให้สมาชิกใส่เบอร์โทรศัพท์หรืออีเมลใน รายละเอียดสินค้า

6) ประมูลคอตคอมขอสงวนสิทธิในการลบข้อมูลการเสนอซื้อ/เสนอขายของท่านหากทาง ประมูลคอตคอมเห็นว่าไม่เหมาะสม

7) ประมูลคอตคอม ขอสงวนสิทธิในการลบข้อมูลกระทู้ถาม-ตอบของท่านหากทาง ประมูลคอตคอมเห็นว่าไม่เหมาะสม

8) หากท่านใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพหยาบคายหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นในการ ลงประกาศ หรือ กระทู้ ถาม-ตอบ ทางประมูลคอตคอมขอสงวนสิทธิในการลบข้อมูลของท่านให้ ทางเจ้าทุกข์หากมีการร้องขอเพื่อประกอบการดำเนินคดีตามกฎหมาย

9) การจำกัดความรับผิดชอบ ทางประมูลคอตคอม ไม่รับผิดชอบต่อความผิดพลาดของเนื้อหา ใดๆ ในเว็บไซต์ ที่ไม่ได้มาจากประมูลคอตคอม ประมูลคอตคอมเป็นเพียงผู้จัดทำเว็บไซต์เพื่อ สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ทั้งในเชิงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และไม่เชิงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นจึงมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสินค้าของสมาชิกที่แสดงบนเว็บไซต์แต่อย่างใดทั้งสิ้น และทาง ประมูลคอตคอม ไม่ได้มีการเกี่ยวข้องกับการซื้อขายกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายที่เกิดขึ้นจริงๆ ประมูลคอตคอมไม่สามารถควบคุมและรับประกันถึงคุณภาพ ความปลอดภัย และความถูกต้องทาง กฎหมายของสินค้าที่ขาย ข้อเท็จจริงและความถูกต้องของการประกาศขายสินค้า การที่ผู้ขายจะขาย ของให้จริง การที่ผู้ซื้อจะชำระเงินจริง หรือผู้ซื้อและผู้ขายจะทำการตกลงซื้อขายกันจริงๆ

10) ประมูลคอตคอมขอสงวนไว้ซึ่งสิทธิในการเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติม ตัดทอน คัดแปลงบรรดากฎข้อกำหนด และเงื่อนไขใดๆ ที่ระบุไว้ในเว็บไซต์นี้ โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า และประมูลคอตคอมขอสงวนสิทธิไว้ซึ่งการกระทำดังกล่าว ประมูลคอตคอมสงวนสิทธิ

ในการเปลี่ยนแปลง หรือระงับการใช้เว็บไซต์ และข้อตกลงในการใช้เว็บไซต์นี้ไม่ว่าในเวลาใดๆ โดยมีต้องมีการบอกกล่าวแก่ผู้ใช้เว็บไซต์ล่วงหน้า และโดยปราศจากความรับผิดชอบผู้ใช้เว็บไซต์ หรือบุคคลภายนอกใดๆ หากท่านยังคงใช้เว็บไซต์นี้ต่อไป เมื่อมีความเปลี่ยนแปลงใดๆ ย่อมถือว่าท่านได้ตกลงยอมรับ ยินยอมความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวพิชญลักษณ์ คำทองสุข

วัน เดือน ปี เกิด

17 กันยายน 2524

ที่อยู่

57/69 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านฉาง อำเภอเมืองปทุมธานี
จังหวัดปทุมธานี

วุฒิการศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2546

เนติบัณฑิตไทย สมัย 57

จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ปีการศึกษา 2547

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

นิติกรโครงการบริหารจัดการคดีในศาลสูง

สำนักอำนวยการประจำศาลฎีกา ศาลฎีกา